

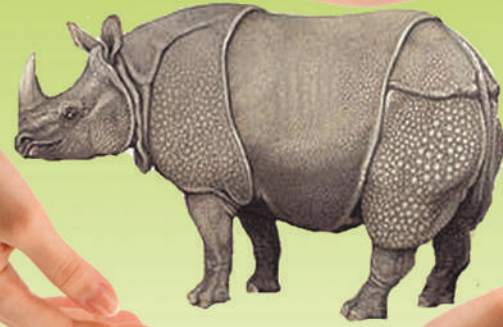
वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७२/०७३

Celebrating
2x365⁺ days
of

ZERO POACHING

नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
कसरा, चितवन

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

वार्षिक प्रतिवेदन
आ.व. २०७२/०७३

संरक्षक
रामचन्द्र कंडेल
प्रमुख संरक्षण अधिकृत

सम्पादन
स.सं.अ. नुरेन्द्र अर्याल
रेन्जर ऋषिराम ढकाल

सम्पादन सहयोगी

व.प.चि.डा. कमल प्रसाद गैह्रे
स.सं.अ. बेद बहादुर खड्का
स.सं.अ. चन्द्र शेखर चौधरी
स.सं.अ. रमेश कुमार यादव
स.सं.अ. अभिनय पाठक
रेन्जर शिवलाल गैरे
रेन्जर लक्ष्मण राय
रेन्जर किना के.सी.
प.प्रा. पुरुषोत्तम पाण्डे
ना.सु. राजेश तामाङ
सा.रे. बसन्त देवकोटा
का.सं. विष्णुप्रसाद ढकाल
लेखापाल (BCF) हेमा भुषाल
का.स. अम्बिका ढुङ्गाना

फोटोहरू

प्र.सं.अ. रामचन्द्र कंडेल
व.प.चि.डा. कमल प्रसाद गैह्रे
स.सं.अ. बेद बहादुर खड्का
स.सं.अ. चन्द्र शेखर चौधरी
स.सं.अ. नुरेन्द्र अर्याल

प्रकाशक

नेपाल सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

कसरा, चितवन

दुईशब्द

चितवन, नवलपरासी, मकवानपुर र पर्सा जिल्लाको गरी ५३२ वर्ग कि. मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज नेपालको मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने नेपाल कै सब भन्दा पहिलो राष्ट्रिय निकुञ्ज हो र यो निकुञ्ज तराई क्षेत्रमा जैविक विविधताको धनि संरक्षित क्षेत्र हो । यस राष्ट्रिय निकुञ्जले उपोष्ण जलवायु क्षेत्रमा रहेको पारिस्थिकिय अक्षुण्णतालाई कायम राखी प्राकृतिक प्रणालीका साथै चुरे र महाभारतको जलाधारिय प्रणालीको सन्तुलन, संरक्षण र भू-दृश्यको संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यलाई उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउनुका साथै पर्यापर्यटन प्रबर्द्धन र विकास गर्न मध्यवर्ती क्षेत्रमा बस्ने स्थानीय वासिन्दाहरूको दिगो जिविकोपार्जन र आर्थिक सामाजिक बिकासमा सहयोग पुऱ्याउने लक्ष्यका साथ स्थानीय समुदायलाई परिचालन गरी जैविक विविधता संरक्षण गर्ने उद्देश्य लिई सालबसाली रूपमा निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापन कार्य गरिदै आईएको छ । समुदायको व्यापक सहभागिता र क्रियाशिलतामा चोरी शिकार नियन्त्रणका विभिन्न सहभागितामूलक सिर्जनशिल कार्यहरू सञ्चालन गरिएको छ ।

यस आर्थिक वर्षमा वन्यजन्तुको चोरीशिकार तथा आखेटोपहार खरिद बिक्रि तथा ओसारपसार जस्ता आपराधिक कृयाकलाप नियन्त्रणमा निकुञ्ज एवं हात्तीसारका कर्मचारी तथा निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेनाको श्री श्रीजंग गणका सकलदर्जाका सुरक्षाकर्मीहरूको योगदान र भूमिका प्रभावकारी रहेको छ । जसको फलस्वरूप २०७३ बैशाख २० मा निरन्तर २ वर्षसम्म शून्यचोरी शिकार वर्ष कायम राख्दै यो आर्थिक वर्ष चोरी शिकार रहित वर्षको रूपमा सम्पन्न गर्न सफल भईएको छ । निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा २२ वटै उपभोक्ता समितिहरू मार्फत संरक्षण र विकासका कार्यक्रमहरू चालु रहेका छन् र चोरी शिकार नियन्त्रण युवा समूह र न्यापिड रेस्पेन्स टिम सक्रिय रूपमा परिचालित रहेको छ । यसरी मध्यवर्ती क्षेत्रका उपभोक्ता समितिहरूको सक्रियता र उपभोक्ताहरूको सहयोगमा व्यापक गस्ती परिचालन हुँदै आएका छन्, र चोरी शिकार नियन्त्रणमा एक ऐतिहासिक उपलब्धी हासिल गर्न सकिएको छ । यसका लागि उपभोक्ता समिति र मध्यवर्ती सामुदायिक वन, लगायत सम्पूर्ण स्थानिय समुदायलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । साथै संरक्षणका सुचना र सन्देशहरूलाई निरन्तर रूपमा सर्वसाधारण समक्ष पुऱ्याई

प्रभावकारी संरक्षण कार्यमा थप वल प्रदान गर्नु हुने सञ्चारकर्मी मित्रहरूप्रति पनि हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापनमा वनक्षेत्रको अतिक्रमण र बिभिन्न बहानामा सरकारी वनक्षेत्र व्यक्ति विशेषका नाममा दर्ता गर्ने कार्यले ठूलो समस्या र चुनौती खडा गरेको छ । यस्तो कार्य रोकथामका लागि कानूनी पहल शुरु गरि सकिएको छ । आगामी दिनहरूमा थप कार्यवाहीको प्रकृया अगाडि बढाईनेछ । वन्यजन्तुबाट स्थानीय वासिन्दाहरूको जनधनको क्षति हुने क्रम रोकथामका लागि भए गरेका प्रयासहरूलाई अभि शसक्त र प्रभावकारी बनाउनका लागि मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति र उपभोक्ता समूह, समितिसंगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिदै यसको अनुगमनमा समेत विशेष ध्यान दिने तर्फ कदम चालिएको छ । वन्यजन्तुबाट प्रभावित उपभोक्ताहरूलाई छिटो छरितो रूपमा संशोधित राहत निर्देशिकाबमोजिम राहत उपलब्ध गराउने प्रयास गरिएको छ ।

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका कर्मचारीहरू, निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेना, प्रहरी प्रशासन, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, उपभोक्ता समूह र समिति, चोरीशिकार नियन्त्रण युवापरिचालन अभियान, मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, स्थानीय सञ्चारकर्मी, पर्यापर्यटन व्यवसायी, लगायतका सबैको वन्यजन्तु संरक्षण तथा चोरीशिकार नियन्त्रणमा निरन्तर सक्रियताको परिणाम स्वरूप पछिल्ला बर्षहरूमा वन्यजन्तुको संख्यामा उल्लेखनिय बृद्धिभएको छ । यो उपलब्धि हाम्रो लागि गौरव र उल्लेखनिय उपलब्धिको विषय भएको छ । यसका लागि सम्पूर्ण संरक्षणप्रेमी महानुभावहरूमा हार्दिक बधाई तथा धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । संरक्षणमा रणनीति र कार्यान्वयनका प्रयासहरूलाई निरन्तर रूपमा प्रभावकारी बनाउँदै लैजान वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, क्षेत्रीय वन निर्देशनालयबाट हुने अनुगमन, निर्देशन र प्रोत्साहनका साथै संरक्षण कार्यमा निरन्तर सहयोग उपलब्ध गराउने राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, डब्लु. डब्लु. एफ. नेपाल कार्यक्रम, तराई भू-परिधि कार्यक्रमप्रति हार्दिक आभार एवं विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

रामचन्द्र कँडेल
प्रमुख संरक्षण अधिकृत
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

विषय सूची

१.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको संक्षिप्त परिचय	१
२	निकुञ्ज व्यवस्थापन कार्यक्रम	२
२.१	बासस्थान व्यवस्थापन	२
	२.१.१ घाँसे मैदान व्यवस्थापन	२
	२.१.२ सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन	४
२.२	प्रजाति संरक्षण	५
	२.२.१ घडियाल गोही संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र	५
	२.२.२ कछुवा संरक्षण	८
	२.२.३ गिद्ध संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र	८
	२.२.४ हात्ती प्रजनन केन्द्र तथा हात्ती व्यवस्थापन	१०
	२.२.५ हिउँदे आगन्तुक चाराको सर्वेक्षण	१२
	२.२.६ राष्ट्रिय गोही गणना २०१६	१३
	२.२.७ गौरीगाई गणना २०१३	१४
	२.२.८ बाघ अनुगमन	१४
२.३	भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सुधार	१७
	२.३.१ वनपथ र काठे पुल	१७
	२.३.२ भवन तथा अन्य भौतिक संरचनाहरू	२०
	२.३.३ तालिम प्राप्त कुकुरका लागि फुटपाथ निर्माण	२२
२.४	अध्ययन अनुसन्धान	२२
	२.४.१ वन्यजन्तुको अवस्था	२२
२.५	समस्याग्रस्त वन्यजन्तु नियन्त्रण र व्यवस्थापन	२२
२.६	वन्यजन्तुको मृत्यु	२३
	२.६.१ गैंडा	२३
	२.६.२ बाघ	२४
	२.६.३ हात्ती	२४
	२.६.४ अन्य वन्यजन्तुको मृत्यु	२४
२.७	संगठनिक संरचना	२४
२.८	चितवन जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको बैठक	२५
३.	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन	२६
	३.१ नीति तथा उद्देश्य	२७
	३.२ संगठन तालिका	२७
	३.३ मध्यवर्ती क्षेत्रका कार्यक्रम	२८
	३.३.१ उपभोक्ता समितिको वर्गीकरण र बजेट विनियोजन तथा निकासा	२८
	३.३.१.१ संरक्षण कार्यक्रम	२८
	३.३.१.२ सामुदायिक विकास	३१
	३.३.१.३ आयआर्जन तथा सीप विकास	३३
	३.३.१.४ संरक्षण शिक्षा	३४
	३.३.१.५ नदी कटान क्षतिपूर्ती	३५
	३.३.१.६ प्रशासनिक खर्च	३५

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

३.३.१.७ मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण	३५
३.३.२ क्षतिपूर्ती तथा राहत	३५
३.३.२.१ वन्यजन्तुवाट भएको क्षति तथा राहत	३५
३.३.३ मध्यवर्ती क्षेत्रको वन व्यवस्थापन	३६
३.३.३.१ मध्यवर्ती क्षेत्र वन	३६
३.३.३.२ मध्यवर्ती सामुदायिक वन	३७
३.३.३.३ निजी वन	३८
३.३.३.४ कवुलियती वन	३८
३.३.८ निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा वन अतिक्रमण व्यवस्थापन	३८
३.३.९ अनुगमन	३९
३.३.१० मध्यवर्ती पशु सेवा केन्द्र	३९
३.३.११ युवा जागरण अभियान	३९
३.३.१२ निजी आवादीको वन पैदावार व्यवस्थापन	४०
३.३.१३ मध्यवर्ती क्षेत्रमा उद्योग स्थापना	४०
३.३.१४ सहकारी व्यवस्थापन र जैविक विविधता संरक्षण सुविधा कोष	४०
४. क्षमता अभिवृद्धि/विकास	४१
५. पर्या-पर्यटन	४३
६. मुख्य संरक्षणका साभेदार संस्थाहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनमा सहभागिता	४५
६.१ तराई भ-परिधि र हरियो वन कार्यक्रम	४५
६.२ राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र	४६
७. विशिष्ट महानुभावहरूबाट निकुञ्ज भ्रमण	४६
८. सृजनशिल कार्य	४६
८.१ गैंडा बाघ संरक्षण अभियान-२०७३	४६
८.२ विश्व वातावरण दिवस-२०१६ जुन ५, का दिन निरन्तर शून्य चोरिशिकारी	४७
८.३ सहभागिता मुलक चुरे क्षेत्र पानी मुहान सरसफाई	४७
८.४ बरणडाभार जैविक मार्गमा सी.सी. Camera संचालन र “संरक्षणको लागि १ मिनेट	४८
८.५ संयुक्त अपरेशन कक्षको स्थापना र संचालन	४८
८.६ चितवन-वाल्मिकी सीमापार बैठक	४९
८.७ Ex-BZMC Member's Gallery को स्थापना र परामर्श	४९
९. नेपालको संविधान २०७२ र परिवर्तित कानूनी व्यवस्थाका सन्दर्भमा न्याय क्षेत्रसंग समन्वयन र अन्तरक्रिया	४९
१०. विश्व सिमसार दिवस २०१६	४९
११. विविध	४९
१२. छात्रवृत्ति	५१
१३. मिडियामा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	५१
१४. अनुसूचीहरू	५३-१३५

१. चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको सक्षिप्त जानकारी

नेपालमा जैविक विविधता संरक्षणको संस्थागत शुरुवातसंगै नेपालको पहिलो संरक्षित क्षेत्रको रूपमा वि.सं. २०३० आश्विन ४ तदनुसार सेप्टेम्बर २०, १९७३ मा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको स्थापना भएको हो । चितवनको जंगललाई सन् १८४६ देखि १९५० सम्म राणाहरू र उनीहरूका बिशिष्ट स्वदेशी तथा विदेशी पाहुनाहरूको लागि शिकार क्षेत्रको रूपमा संरक्षण गरिदै आएको पाइन्छ । त्यस समयमा तराईमा औलोको प्रकोपले आदिवासी थारुहरू बाहेक अन्य मानव बस्ती थिएन । औलो उन्मुलनसंगै पहाडी क्षेत्रका मानिसहरू तराईमा बसाई सर्ने क्रम शुरु भयो भने सोही समयमा नै राणा शासनको समाप्ति समेत भएकाले यहाँको जंगल अतिक्रमणमा तिव्रता आएको पाइन्छ । यसरी जंगल फँडानी गरेर घरहरू बनाउने तथा कृषि योग्य जमिनमा रूपान्तरण गर्ने क्रियाकलापले वन्यजन्तुहरूको बासस्थान संकुचित हुँदै गएको साथै चोरी शिकारको समेत कारणबाट एकसिङ्गे गैंडा लगायतका वन्यजन्तुहरूको संख्यामा निकै ह्रास आएको पाइन्छ ।

वि.सं. २००७ (सन् १९५०) सालतिर चितवन उपत्यकामा करिब ८ सयको हाराहारीमा रहेको अनुमान गरिएको एकसिङ्गे गैंडाको संख्या यस अवधिमा सय भन्दा कमको संख्यामा सिमित भएको अनुमान गरियो । उल्लेखित सन्दर्भमा दुर्लभ हुन पुगेका वन्यजन्तुहरूको संरक्षणको आवश्यकता महसुस गरी वि.सं. २०२० (सन् १९६३) मा राप्ती नदीदेखि दक्षिणको क्षेत्रलाई गैंडा आरक्ष घोषणा गरी सशस्त्र वन रक्षकबाट गैंडा गस्तीको शुरुवात गरियो । सोही क्रममा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐनको प्रावधान अनुसार विधिवत रूपमा ५४४ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रलाई वि.सं. २०३० (सन् १९७३) मा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज घोषित गरियो भने वि.सं. २०३४ (सन् १९७७) मा क्षेत्र बिस्तार गरी यस निकुञ्जको क्षेत्रफल ९३२ वर्ग किलोमिटर बनाइयो ।

नेपालको मध्य तराईका ४ वटा जिल्लामा फैलिएको यस निकुञ्जको कुल क्षेत्र मध्ये चितवनमा ७४.०४%, पर्सामा १५.४५%, मकवानपुरमा ६.९७% र नवलपरासीमा ३.५४% क्षेत्र पर्दछ । एकसिङ्गे गैंडा, पाटेबाघ, गौरीगाई, जंगली हात्ती तथा घडियाल गोही यस निकुञ्जमा पाइने केही महत्वपूर्ण वन्यजन्तुहरू हुन् । अनुपम भौगोलिक बनावट तथा अद्वितीय जैविक विविधताले

भरिपूर्ण यो निकुञ्ज वि.सं. २०४१ (सन् १९८४) देखि विश्व सम्पदा सुचीमा सुचीकृत भएको छ भने निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा अवस्थित बीसहजार तथा वरपरका तालहरू रहेको ३२ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रलाई वि.सं. २०६० (सन् २००३) मा अन्तरराष्ट्रिय महत्वको सिमसार क्षेत्रमा सुचीकृत गरिएको छ । त्यसैगरी सन् २००५ देखि यस निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने वरणडाभार क्षेत्रलाई महत्वपूर्ण चराहरूको क्षेत्र Important Bird and Bio-diversity Area (IBA) मा राखिएको छ भने सन् २०१५ को फेब्रुअरी ६ देखि सन् २०१८ फेब्रुअरी ६ सम्म यस निकुञ्ज बाघ पाइने देशहरूमा CATS (Conservation Assured Tiger Standards) को उपाधि पाउने विश्वको पहिलो निकुञ्ज हो । यस निकुञ्जको वरिपरी रहेको ८ ओटा गा.वि.स. ११ ओटा नगरपालिका र १ वटा उप-महानगरपालिकाको आंशिक तथा पुरैवडाहरू समावेश गरी ७५० वर्ग किलोमिटर क्षेत्र वि.सं. २०५३ मंसिर १७ (सन् १९९६ डिसेम्बर २) मा मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा भई निकुञ्जले आमदानी गरेको राजश्वको ५० प्रतिशतसम्म रकम उक्त क्षेत्रमा स्थानीय उपभोक्ताहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा एकिकृत संरक्षण, सामुदायिक विकास, आयआर्जन, संरक्षण शिक्षा तथा मानव वन्यजन्तु वीचको असमझदारी (दन्द्ध) न्युनीकरण जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालित छन् ।

यस निकुञ्जमा विभिन्न किसिमका वन, घाँसेमैदानहरू तथा सिमसार क्षेत्रहरू पर्ने भएकाले यहाँको पारिस्थितिकीय विविधता उच्च रहेको पाइन्छ । सन् १९७० को दशकमा यस निकुञ्जमा ७०% सालको वन, २०% घाँसेमैदान, ७% नदीतटीय वन र ३% सल्लाको वन रहेको थियो । सिमसार क्षेत्रहरूमा बीसहजारताल, देवीताल, तमोरताल, लामिताल, कमलताल, शोराताल, मुन्नाताल, लामोताल लगायतका ५८ भन्दा बढी ताल तलैयाहरू, नारायणी, राप्ती र रिउ नदीहरू तथा धेरै ससाना खोलानाला तथा घोलहरू यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्दछन् । यस निकुञ्जमा प्रजातिस्तरको विविधता पनि अन्य क्षेत्रहरूको तुलनामा अत्यधिक रहेको पाइन्छ ।

तालिका नं. १

प्रजाति किसिम	नेपालमा पाईने संख्या	चि.रा.नि.मा पाईने संख्या	प्रतिशत (%)
स्तनधारी	२०८	६८	३३
पंक्षि (चरा)	८७१	५७६	६६
सरीसृप तथा उभयचर	१४३	४९	३४
माछा	१८५	१२०	६५

यस निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्र दुर्लभ एकसिङ्गे गैंडाको महत्वपूर्ण बासस्थान हो । यहाँ एकसिङ्गे गैंडाको विश्वमै दोस्रो ठूलो संख्या रहेको छ । सन् २०१५ को गणना अनुसार यस राष्ट्रिय निकुञ्जमा ६०५ वटा गैंडा रहेका छन् । त्यसैगरी यस निकुञ्जमा १२० भन्दा बढी अर्धवयस्क र बयस्क पाटेबाघ रहेका छन् । यस निकुञ्जको नारायणी र राप्ती नदी विश्वमा नै अति संकटापन्न अवस्थामा रहेको घडियाल गोहीको उपयुक्त बासस्थान हो । हाल निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा रहेका विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गर्दै वन, वन्यजन्तु र वातावरण संरक्षण तथा व्यवस्थापनका कार्यहरू अगाडी बढाइएको छ ।

व्यवस्थापन गरिएको घाँसे मैदान

२. निकुञ्ज व्यवस्थापन कार्यक्रम

निकुञ्जको समग्र व्यवस्थापन साथै मध्यवर्ती क्षेत्रको एकिकृत संरक्षण, विकास र मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्युनीकरणका लागि यस आ.व. मा राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना, हात्तीसार आयोजना, वन्यजन्तु संरक्षणको लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना, राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम, तराई भू-परिधि कार्यक्रम, हरियो वन कार्यक्रम, वन्यजन्तु संरक्षणको लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्रबाट विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको छ । यस निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरूको वार्षिक प्रगति अनुसूची १ क देखि १ छ सम्ममा समावेश गरिएको छ ।

२.१ बासस्थान व्यवस्थापन

यस राष्ट्रिय निकुञ्जमा वन्यजन्तुको बासस्थान व्यवस्थापन कार्य अन्तर्गत विशेष गरि घाँसे मैदान व्यवस्थापन, सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन (पानी पोखरी निर्माण तथा मर्मत संभार र सरसफाई),

मिचाहा प्रजाती नियन्त्रण र वन तथा बुट्यान व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रमहरू नियमित रूपमा संचालन भईरहेको छ ।

२.१.१ घाँसे मैदान व्यवस्थापन

यस निकुञ्जको संरक्षण र व्यवस्थापनमा घाँसे मैदानको अहम भूमिका रहेको छ । घाँसे मैदानले गैंडा, हात्ती तथा विभिन्न प्रजातिका मृगहरूलाई आहाराका साथै विभिन्न प्रजातिका वन्यजन्तुहरूलाई आश्रयस्थल प्रदान गर्दछ ।

सन् १९७० को दशकमा निकुञ्जको २०५ भन्दा बढी भागमा घाँसे मैदान रहेको थियो। प्राकृतिक चक्रको कारणबाट र घाँसे मैदानमा क्षेत्रगत एवं गुणात्मक रूपमा क्रमिक हास हुँदै जाँदा घाँसे मैदानको क्षेत्र घट्दै गएको तथ्य चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रको व्यवस्थापन योजना २०१३-२०१७ मा भएको निकुञ्जको कुल क्षेत्रफलको १२५ मात्र घाँसे मैदानले ओगटेको तथ्याङ्कले देखाउँछ भने सन् २०१५ (२०७२) मा गरिएको सर्वेक्षण बमोजिम निकुञ्जमा ९.६१५ र मध्यवर्ती क्षेत्रमा २.०६५ मात्र घाँसे मैदान रहेको छ । माइकेनिया

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

लगायतका मिचाहा प्रजातिको असर समेत घाँसे मैदानहरूमा देखिएको छ ।

सन् २०१५ (वि.सं. २०७२) मा गरिएको घाँसे मैदान सर्वेक्षणको तथ्याङ्क अनुसार चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा ३३६ स्थानमा रहेको ८९५५.२ हेक्टर (९.६१%) घाँसे मैदान मध्ये यस आ.व. २०७२।७३ मा निकुञ्जको विभिन्न आयोजना अनुसारको वार्षिक कार्यक्रमबाट २० स्थानमा कुल घाँसे मैदानको १.१४ प्रतिशत १०२ हेक्टर घाँसे मैदान व्यवस्थापन भएको छ । घाँसे मैदान व्यवस्थापन अर्न्तगत अग्लो घाँस/ढड्डी काट्ने, आगो लगाएर जलाउने, जरासहित रुख हटाउने, स-साना पोथ्रा हटाउने, रुखको मुनाहरू हटाउने तथा मिचाहा प्रजाती नियन्त्रण तथा हटाउने जस्ता कार्यहरू भएको छ । खरमुजुरको लागि यस वर्षपनि सुखिभारको खरमुजुर फाँटा व्यवस्थापन गरी छोटो घाँस कायम गरिएको छ । यस आ.व.मा व्यवस्थापन गरिएको घाँसे मैदानहरूको विवरण तालिका २ क र २ ख मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २ क आयोजना अनुसार घाँसे मैदान व्यवस्थापनको लक्ष्य र प्रगति (हेक्टरमा)

वार्षिक	आयोजना				जम्मा	कैफियत
	रा.नि.	Tiger	TAL	IDA		
लक्ष्य	१३	१५	६५	४०	१३३	२० स्थान
प्रगति	१५	१५	४७.५	२४	१०२	
खर्च रु (हजारमा)	४८९	५९८	१७५०.०	९९९.०	३८३६	

तालिका २ ख व्यवस्थापन गरिएको घाँसे मैदानको विवरण (क्षेत्रफल हेक्टरमा)

क्र.सं.	घाँसे मैदानको विवरण	क्षेत्रफल	कार्यक्रमको नाम	क्र.सं.	घाँसे मैदानको विवरण	क्षेत्रफल	कार्यक्रमको नाम
१	लामिताल फाँटा	५	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	११	लगुनाताल फाँटा	५	तराई भु परिधि कार्यक्रम
२	माईकेनियाफाँटा	५		१२	डुमरिया फाँटा	५	
३	घटगाई फाँटा	५		१३	घाँघर फाँटा	५	
४	खरमुजुर फाँटा	५	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)	१४	पुरानो गौर मचान फाँटा	५	IDA - Habitat management of Padampur project
५	सुरुङ्खोला फाँटा	५		१५	चप्परचुली फाँटा	५	
६	बोटेसिमरा फाँटा	५		१६	बुढिराप्ती दोश्रो फाँटा	१	
७	अमलटारीघाट फाँटा	५		१७	पटना फाँटा पदमपुर	६	
८	टेम्पलटाईगर फाँटा	५	१८	जयमंगला फाँटा पदमपुर	६		
९	भिम्ले फाँटा	५	१९	वनकट्टा फाँटा पदमपुर	६		
१०	बुढिराप्ती फाँटा	७	२०	भिमपुर फाँटा पदमपुर	६		
	जम्मा	५२		जम्मा	५०		

२.१.२ सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन

सामान्यतया सिमसार क्षेत्र अन्य क्षेत्रहरूको तुलनामा बढी उर्वर हुने भएकाले अधिकांस वन्यजन्तुहरू सिमसार क्षेत्र वरपर बस्न रुचाउँछन् । सिमसार क्षेत्र वन्यजन्तुहरूको लागि पानीको उपयुक्त स्रोत पनि हो । यस निकुञ्ज क्षेत्र भित्र सन् २०१३ मा गरिएको (२०१५ मा प्रकाशित प्रतिवेदन) अध्ययन अनुसार जम्मा ३७ वटा ताल/घोल रहेको तथा आ.व. २०७१/७२ को कार्यक्रमबाट निर्माण गरिएका ५ वटा (लिंगलिंगे ताल, भालुखोलाताल, गड्यौली ताल, कसराखोला ताल, डुमरिया ताल) गरी जम्मा ४२ वटा र मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका २१ वटा साना ठूला ताल तलैयाहरूले जैविक विविधता संरक्षणमा अहम् भूमिका निर्वाह गरेको छ । यी तालहरूमा क्रमिक रूपमा अवाञ्छित वनस्पतिहरूको विकास, वरपरबाट तालमा थुप्रिने ढुंगा, माटो, बालुवा तथा तालमा जम्मा हुने जैविक तत्व लगायतबाट सिमसार क्षेत्रको क्षेत्रगत तथा गुणात्मक क्षमतामा ह्रास आइरहेको छ ।

उल्लेखित सन्दर्भमा तालतलैयाहरूमा पानीको निश्चित सतह कायम राख्नका लागि आवश्यकता अनुसारको संरचना निर्माण, तालको पिंघमा थिग्रिएको माटो हटाउने, तालमा उम्रिएको जलकुम्भ, करौतीभार लगायतका मिचाहा वनस्पतिहरू हटाउने तथा तालको वरपर सरसफाई लगायतका कार्य नियमित रूपमा गर्न आवश्यक छ । यस आ.व.मा जम्मा १६ वटा सिमसार क्षेत्रको सरसफाई तथा मर्मत सुधार गरिएको छ भने ३ वटा ताल नयाँ निर्माण गरिएको छ । साथै यस आर्थिक वर्षमा सहभागितामुलक चुरे क्षेत्र पानी मुहान सरसफाई कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिएको थियो ।

सफा गरेपछिको सिमसार

चुरे क्षेत्रमा पानी मुहान सफा गर्दै

आयोजनागत सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापनको लक्ष्य र प्रगति

सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन

तालिका ३ क पोखरी निर्माण संख्या

वार्षिक	आयोजना				जम्मा
	रा.नि.	Tiger	राष्ट्रपति चुरे	हरियो वन	
लक्ष्य	६	६	६	६६	६६
प्रगति	६	६	६	६६	६६

तालिका ३ ख पोखरी मर्मत सम्भार संख्या

वार्षिक	६ ६६ ६६				जम्मा
	रा.नि.	Tiger	TAL	राष्ट्रपति चुरे	
लक्ष्य	६	६	६	६६	६६
प्रगति	६	६	६	६६	६६

तालिका ३ ग निर्माण, सरसफाई तथा मर्मत सुधार गरिएको तालको विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रम र क्रियाकलापको नाम	कार्यक्रम र आयोजना	कैफियत
१	चिसापानी घोल ताल निर्माण	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)	
२	टाईगरटप्स टेण्टेड क्याम्प नजिक ताल र जर्नेली पोष्ट नजिक ताल निर्माण	राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम	
३	ईचर्नी क्षेत्रमा १० वटा पानि पोखरी निर्माण	हरियोवन कार्यक्रम	
४	सिंगिताल, लामोताल, बुढिराप्ती घोल ताल, बोटेसिमरा ताल, भालुखोला ताल, वहपुर ताल, लगुना ताल, गड्यौली ताल, मर्चौली ताल र लिंगलिंगे ताल लगायत १० वटा पानि पोखरी मर्मत	राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम	
५	लामिताल व्यवस्थापन	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
६	डुम्रेघोल, कमलताल र सेराताल व्यवस्थापन	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)	
७	तमोरताल र डुमरिया ताल व्यवस्थापन	तराई भु परिधि कार्यक्रम	

२.२ प्रजाति संरक्षण

सन्तुलित पारिस्थिकीय प्रणाली कायम गर्न ठुला र लोपोन्मुख वन्यजन्तुहरूको संरक्षण कार्य निरन्तर रूपमा भईरहेको छ ।

२.२.१ घडियाल गोही संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र

सन् १९५० को दशकसम्म नेपाल, भारत, भुटान, पाकिस्तान, बङ्गलादेश र बर्माका नदीहरूमा प्रशस्त मात्रामा घडियाल गोही पाइन्थे । त्यसताका नारायणीमा २३५ वटा

घडियाल पाईएको तथ्याङ्क छ । जनसंख्या वृद्धिसँगै बढ्दै गएको मानवीय चाप तथा शहरीकरण एवं औद्योगिकीकरणबाट सिर्जित जल प्रदूषण लगायतका कारणबाट सन् १९७० को दशकमा घडियाल गोहीको संख्यामा अत्यन्त ह्रास आयो । फलस्वरूप विश्वमा नै घडियाल गोहीको संख्या नेपाल र भारतमा गरी

२०० को संख्यामा सिमित हुन पुग्यो भने नारायणी नदीमा केवल ५३ वटा घडियाल बाँकी रहन गयो । यसरी घडियाल गोही लोप हुँदै जानुमा घडियाल गोहीको विशिष्ट स्वभाव, जस्तै बगिरहने सफा पानी आवश्यक हुनु, आहारको लागि माछा आवश्यक हुनु र सामान्य खालको दबाब पनि सहन गर्न नसक्नु र घडियालको अण्डा तथा वच्चालाई मगर गोही, पानीमा विचरण गर्ने ठूलाखाले पंक्षी, कछुवा लगायतका अन्य जलचरहरू तथा स्याल, कुकुरहरूले समेत खाईदिने जस्ता कारणले प्राकृतिक अवस्थामा वच्चा

घडियालको मृत्युदर ९९% सम्म रहेको हुँदा घडियाल गोही संरक्षण कार्य थप चुनौतिपूर्ण बनेको छ ।

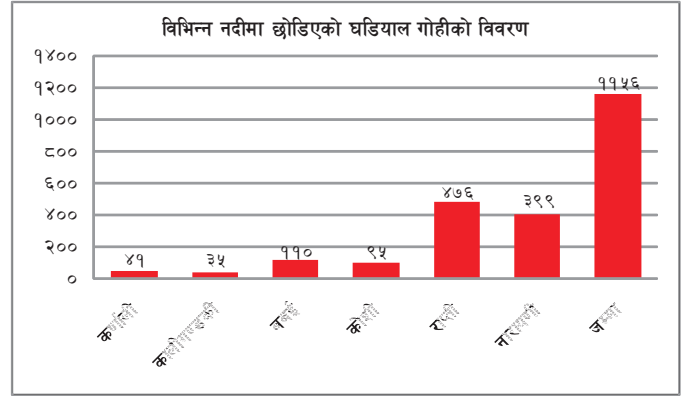
नेपाल र भारतका केही नदीहरूमा न्यून संख्यामा रहेको घडियालको दिर्घकालीन संरक्षणका लागि घडियाल गोही संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको आवश्यकता महसुस गरी सन् १९७५ मा

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

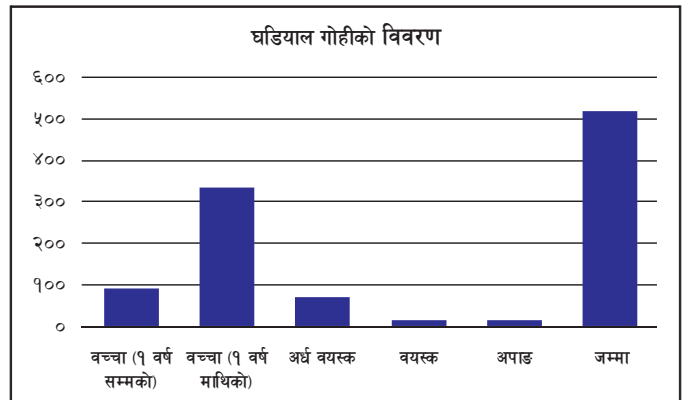
भारतमा घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको स्थापना गरिएको थियो भने नेपालमा वि.सं. २०३५ (सन् १९७८) मा फ्रयाङ्कफर्ट जुलोजिकल सोसाइटीको आर्थिक सहयोगमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको कसरामा घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको स्थापना भयो ।

यस आ.व.मा यस केन्द्र व्यवस्थापनको लागि रु.४९५९३९२।६० खर्च भएको छ । खर्च भएको रकम मध्ये रु. १६,२०,०००।०० नेपाल सरकार, रु. १३,२६५००।०० मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रम र रु. २०,१२८९२।६० राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र मार्फत व्यवस्थापन हुने शुल्कबाट खर्च भएको छ । खर्च भएको रकम मध्ये रु. २७,९४,५०२।०० घडियाल गोहीको आहारा माछा खरिदमा र दैनिक भैपरी आउने खर्च, कछुवाको लागि राँगाको मासु, फर्सी र चना, व्यवस्थापनमा खटिने कर्मचारीको पारिश्रमिक, ज्याला र पोशाक सुविधामा रु. २१,६४,८९०।६० खर्च भएको छ । उक्त केन्द्र अवलोकनका लागि यस आ.व.मा विदेशी र सार्क १२,४३० जना र नेपाली ३१,८७८ जना गरी जम्मा ४४,३०८ जनाले प्रवेश गरी रु. १८,८०,५६०।०० रकम संकलन भएको छ । केन्द्रको अवलोकन गर्दा विदेशी र सार्क मुलुकका नागरिकले रु. १००।०० र नेपाली नागरिकलाई रु. २०।०० शुल्क लाग्नेछ ।

नदीमा अनियन्त्रित रूपमा माछा मार्ने, बाढी, प्रदुषण, ढुंगा, गिट्टी, वालुवा उठाउने तथा नदीमा निर्मित बाँध लगायतका कारणहरूले गर्दा घडियालको संरक्षण चुनौतीपूर्ण छ । घडियाल गोहीलाई विश्व संरक्षण संघले सन् २००७ देखि अति संकटापन्न ९ऋचत्तअर्बाथि भमबलनभचभम० प्रजातिको सुचीमा समावेश गरेको छ । प्राकृतिक अवस्थामा घडियालका गुँडबाट निस्केका वच्चाहरू १ प्रतिशत मात्र बाँच्ने कुरा अध्ययनले देखाएकोले नदी किनारामा रहेका घडियालका गुँडबाट अण्डा संकलन गरी यसबाट निस्कने वच्चा ४ देखि ६ वर्ष सम्म यस केन्द्रमा हुर्काएर मात्र नदीमा छोड्ने गरिएको छ । वि.सं. २०३८ (सन् १९८१) देखि हालसम्म यस प्रजनन केन्द्रबाट ११५६ वटा घडियाल गोहीहरू देशका प्रमुख नदीहरूका प्राकृतिक वासस्थानमा पुर्नस्थापना गर्ने उद्देश्यले छोडिएको छ । विभिन्न नदीमा छोडिएका घडियाल गोहीको विवरण तलको ग्राफमा उल्लेख गरिएको छ ।

स्थापनाकालमा नारायणी नदीको बगरबाट घडियालको अण्डा संकलन गरेर यस केन्द्रमा वच्चा हुर्काइएको थियो भने प्रजनन केन्द्रमा रहेका घडियालहरूले पनि २०५१ साल देखि नै निरन्तर रूपमा वच्चा कोरली रहेका छन् । हाल घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रमा वच्चा देखि प्रजनन उमेर सम्मका गरेर ५१७ वटा घडियाल गोही रहेका छन् ।

घडियाल गोही माछा मात्र खाने प्राणी हो । यस आ.व.मा केन्द्रमा रहेका घडियाल गोहीलाई खुवाइएको माछाको विवरण तालिका ४ बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४ :

केन्द्रमा रहेका घडियाल गोहीलाई खुवाइएको माछाको विवरण

क्र.स	माछाको विवरण	तौल (कि.ग्रा.)	दर रु.	रकम रु.	कैफियत
१	ठूलो साईजका माछा	१६६६ कि.ग्रा.	२५०।००	४१६५००।००	
२	भुरा माछा	१०८०९.१० कि.ग्रा.	२२०।००	२३७८००२।००	
३	जिउंदो माछा	३३२.५० कि.ग्रा.	००।००	००।००	केन्द्र परिसरमा रहेको पोखरीको माछा
४	राप्तीमा वच्चा गोहीको लागि कर्मचारीले मारेको माछा	१०७९.४० कि.ग्रा.	०।००	०।००	
	जम्मा	१३८८७ कि.ग्रा.		२७९४५०२।००	

क) घडियाल गोहीका बच्चा प्रजनन

विगत वर्षहरू भै यस वर्ष पनि राप्ती र नारायणीको वगरमा घडियालको गुँड खोज्ने क्रममा राप्तीमा ६ र नारायणीमा ८ गुँड समेत गरी १४ गुँड फेला पारिएकोमध्ये नारायणीको २ (१ गुँड भाले नलागेको अण्डा) राप्तीमा १ गुँड समेत ३ गुँड प्राकृतिक वासस्थानमा माऊ आफैले बच्चा कोरलनको लागि छोडिदिएकोमा राप्तीको १ गुँडवाट ७ वटा बच्चा पैदा भएका र नारायणीको गुँडको वारेमा बच्चा पैदा भए या भएको वारेमा कुनै जानकारी नभएको ।

गत वर्ष घडियाल संरक्षण प्रजनन केन्द्रमा रहेका माऊ घडियालमध्ये ५ वटा गुँडवाट २२० वटा अण्डा पारेका र त्यसबाट एउटा पनि बच्चा कोरलिएका थिएनन् । माऊहरूले आ-आफ्ना गुँडहरूलाई कुरेर वसेका तर बच्चा नकोरलेपछि गुँडहरूलाई उत्खनन गरी हेर्दा एउटा पनि अण्डामा भाले लागेको पहिचान थिएन । भाले चाहिने भन्दा ज्यादा मोटो भएको कारणले गर्दा भालेले पोथी संग संभोग गर्न नसकेको होकी ? भन्ने निष्कर्षमा पुगी भाले लगायत भालेसंगै रहेका पोथीलाई सदा दिईरहेको आहारा (माछा/म्भत) भन्दा २५% आहारा कम खान दिई उसको शरिरको तौल घटाईएकोले यस वर्ष ७ वटा गुँडवाट ५३ वटा बच्चा कोरलिएका छन् । घडियालले अण्डा पारेको स्थानमा इन्क्लोजर भन्दा वाहिरका ठूला रुखहरूको छहारीले गर्दा गुँडमा तापक्रमको कमी हुन गई बच्चा कम पैदा भएका छन् । छहारीको कारणले घडियाल प्रजनन केन्द्रमा सरदर औषत ८९ दिनमा बच्चा कोरलिएका थिए भने राप्तीका र नारायणीका गुँडहरूलाई क्रमशः ७९ र ७४ दिन लागेको थियो । आगामी दिनमा घडियालले अण्डा पार्नु अगावै प्रजनन केन्द्रमा अण्डा पार्ने स्थानमा छहारी पार्ने रुखहरूको हाँगा विगा काट्नु पर्ने देखिन्छ ।

जिउँदो माछा खुवाउने घडियाल प्रजनन केन्द्र नजिकैको पोखरीवाट माछा पालन गरी माछा खुवाउने प्रवन्ध मिलाइएको छ । उक्त पोखरीको माछाले १० वटा अर्धवयस्क घडियाल गोहीलाई आहारा पुगेको छ । जिउँदो र मरेका माछा खुवाउँदा गोहीको शारिरीक वृद्धि(विकासको वारेमा हाल अध्ययन अनुसन्धान गर्ने कार्य जारी रहेको छ । यस अर्थिक वर्षमा पोखरीबाट उत्पादन भएका ४४५.५० किलोग्राम माछा खुवाईएको थियो ।

घडियाल प्रजनन केन्द्रका माऊ घडियालले प्रजनन गरेका बच्चा र प्राकृतिक अवस्था (राप्ती र नारायणी वगर)मा रहेका घडियालका गुँड/अण्डाहरूलाई संकलन गरी कोरलिएका बच्चाहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा उल्लेख गरिएको छ ।

ख) घडियाल गोही प्राकृतिक वासस्थानमा छोडिएको

यस आ.व.मा विश्व सिमसार दिवस (फेब्रुअरी २, २०१६) र अन्य अवसरमा २४ वटा भाले र ७६ वटा पोथी गरी १०० वटा घडियाल गोही प्राकृतिक वासस्थानमा राप्ती नदीमा छोडिएको छ । प्राकृतिक वासस्थानमा छोडिएको घडियाल गोहीको विवरण तालिका ५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

सानो पोखरीमा हुर्काएको गोहीलाई एकै चोटी ठूलो नदीमा छोड्दा असजिलो नहोस् भनी अनुकुलन (Acclimatize) गराउनको लागि नदीमा Pre-Release Enclosure बनाएर घडियाल गोहीलाई छोडिन्छ । यसरी छोडेपछि घडियाल गोही

आफैले विस्तारै Enclosure फोरेर बाहिर जान्छ । छोडिएका गोहीलाई पहिचान गर्न सजिलो होस् भन्ने उद्देश्यले प्रत्येक गोहीको पछाडीको भागमा हुने Scute काटेर नम्वरिङ्ग गरिन्छ ।

प्राकृतिक अवस्थामा घडियालका गुँडबाट निस्केका बच्चाहरु १ प्रतिशत मात्र बाँच्ने कुरा अध्ययनले देखाएकोले नदी किनारामा रहेका घडियालका गुँडबाट अण्डा संकलन गरी यसबाट निस्कने बच्चा ४ देखि ६ वर्षसम्म यस केन्द्रमा हुर्काएर मात्र नदीमा छोड्ने गरिन्छ ।

तालिका ५ : प्राकृतिक वासस्थानमा छोडिएको घडियाल गोहीको विवरण

क्र. सं.	कोरलिएको वर्ष/व्याच	छोडेको स्थान	मिति	संख्या	लिङ्ग		औसत ल. (से.मी.)	औसत तौल (कि.ग्रा.)	मार्किङ्ग नं.
					भाले	पोथी			
१.	२०६६	राप्ती नदी, डुमरिया, कसरा	२०७२।०।२०, २ फरवरी २०१६ विश्व सिमसार दिवसको उपलक्ष्यमा	५	२	३	२०८.६	२४.४०	२५९-२६३
२.	२०६७	राप्ती नदी, डुमरिया र कसरा	२०७२।०।२६, २७, २८ र २०७२।१।२३, २४	९०	२२	६८	१८९.७३	१७.५७	२६४-३४२ र ३४८-३५७
३.	२०६२	राप्ती नदी, कसरा	२०७२।१।२३ र २४	५	०	५	१७२.२	१३	३४३-३४७
				१००	२४	७६	१९०.१७	१८.३२	

२.२.२ कछुवा संरक्षण

संसारभर पाइने २५० प्रजातिका कछुवाहरु मध्ये नेपालमा १७ प्रजातिहरु रेकर्ड गरिएका छन् भने चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा ९ प्रजातिका कछुवा पाइन्छन् । बासस्थानको आधारमा कछुवाहरु जमीनमा बस्ने (Terrestrial) र सिमसार (Wetland) मा बस्ने गरी दुई किसिमका हुन्छन् । घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको हाताभित्र वि.सं. २०५६ सालमा कछुवा संरक्षण

केन्द्र स्थापना गरिएको हो । यस केन्द्रमा २ वटा बासस्थान (Enclosure) निर्माण गरिएको छ । एउटा जमिनमा बस्ने र अर्को सिमसारमा बस्ने प्रजातिका कछुवा राखिएका छन् ।

Enclosure भित्रै सक्दो प्राकृतिक वातावरण सृजना गरेर कछुवा प्रजातिलाई हुर्काउने, बढाउने एवं तिनीहरुबाट प्रजनन समेत गराउने र ठुलो भई सकेपछि पुनः प्राकृतिक बासस्थानमा छोड्ने उद्देश्य राखी स्थापना गरिएको यस केन्द्रमा हाल ७ प्रजातिका ५० भन्दा बढी कछुवाहरु छन् । साइटिसको अनुसूची १ मा सुचीकृत Tricarinate Hill Turtle पनि यस केन्द्रमा रहेको छ ।

२.२.३ गिद्ध संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र

नेपालमा ९ प्रजातिका गिद्धहरु पाइन्छन् । सन् १९९० मा नेपालमा करिब ५ लाख र भारतमा करिब १६ करोडको हाराहारीमा गिद्धहरु पाईने अनुमान गरिएको थियो तर आज त्यही गिद्ध पूर्ण रुपमा यस संसारबाट लोप हुने खतरामा पुगेको छ । सन् १९९२ देखि नै गिद्धको संख्यामा कमी आउन थाल्यो र सन् २००० सम्म आईपुग्दा नेपाल, भारत र पाकिस्तानबाट डंगर गिद्ध, सानो खैरेगिद्ध, सुन गिद्ध र लामो ठूडे गिद्धको संख्यामा भारी गिरावट आई लोपोन्मुख अवस्थामा पुगेको तथ्य विभिन्न अध्ययनले देखाएको छ । विश्व संरक्षण संघ (IUCN) ले यी ४ प्रजातिका गिद्धहरुलाई अति संकटापन्न (Critically Endangered) पंक्षीको सुचीमा राखेको छ । सेतो गिद्धको

संख्यामा ८०% ले कमी आएको हुँदा यस गिद्धलाई पनि संकटापन्न सूचीमा समावेश गरेको छ । अन्य प्रजातिका गिद्धहरूको संख्या पनि सन्तोषजनक छैन ।

गिद्धहरूको लागि गुँड बनाई वच्चा हुर्काउन आवश्यक पर्ने ठूला रुखहरूको विनाश तथा उन्नत जातका पशुचौपाया पाल्ने प्रचलनले गर्दा आहाराको कमिले गिद्धको संख्यामा क्रमिक ह्रास आइरहेको सन्दर्भमा एक्कासी सन् १९९७ देखि धेरै गिद्धहरू बिरामी परी मर्न थाले । गिद्धहरू मर्नुका कारण धेरै वर्षसम्म अनुत्तरित नै रह्यो । सन् २००३ मा वैज्ञानिकहरूले यसरी गिद्ध मर्नुको कारण पशुचौपायाहरूको उपचारमा प्रयोग गरिने डाईक्लोफेनेक (Diclofenac) नामको औषधी हो भन्ने कुरा पत्ता लगाए । डाईक्लोफेनेकले खास गरी समथर भू-भागमा बस्ने *Gyps* प्रजातिका गिद्धहरू बढी प्रभावित भएको अध्ययनले देखाएको छ । यसमा नेपालको तराई क्षेत्रमा पाइने डंगर गिद्ध र सानो खैरे गिद्ध पर्दछन् । पशुचौपायाहरू सामान्य बिरामी पर्दा डाईक्लोफेनेक औषधी प्रयोग गरिएको छ । डाईक्लोफेनेक प्रयोग गरेको पशुचौपायाको सिने गिद्धले खाँदा यसले विषको रूपमा प्रवेश गरी गिद्धको मृगौलामा असर पर्न गई गिद्धहरू मर्ने गरेको पाइयो ।

गिद्ध संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र, कसरामा रहेका गिद्धहरू

नेपालमा गिद्ध प्रजातिको विनाश रोकनका लागि यस निकुञ्जको कसरामा वि.सं. २०६५ (सन् २००८) देखि गिद्ध संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको स्थापना भयो । यस केन्द्रमा हाल ५७ वटा डंगर गिद्धहरू रहेका छन् । उक्त गिद्धहरू देशको विभिन्न भागबाट सन् २००८ देखि हालसम्म गुँडबाट वच्चाहरू संकलन गरी केन्द्रमा ल्याइएको हो । यस केन्द्रमा गिद्धहरूलाई डाईक्लोफेनेक रहित मासु दिई पालन पोषण गरिएको छ । यिनै गिद्धबाट प्रजनन गराई डाईक्लोफेनेकबाट सुरक्षित वातावरण बनेपछि पुनः तिनीहरूको प्राकृतिक बासस्थानमा छोड्ने लक्ष्यका साथ स्थापित यस्ता केन्द्रहरू भारतमा ३, पकिस्तानमा १ र नेपालको १ गरी ५ वटा सञ्चालनमा रहेका छन् ।

क) गिद्ध संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको व्यवस्थापन

यस केन्द्रको स्थापना २०६५ सालमा भएको हो । यस केन्द्रको रेखदेख एवं व्यवस्थापनको जिम्मेवारी निकुञ्ज, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र र नेपाल पंक्षी संरक्षण संघले संयुक्तरूपमा गर्दै आएको छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले केन्द्रियस्तरको र यस कार्यालयले फिल्डस्तरको भूमिका निर्वाह गरी आयोजना प्रबन्धकको रूपमा यस निकुञ्जका सहायक संरक्षण अधिकृतलाई जिम्मेवारी दिइएको छ । केन्द्रमा हाल ५७ वटा डङ्गर गिद्धहरू रहेका छन् । तिनीहरूको पालन पोषणको लागि १ जना गिद्धको औषधी उपचार गर्ने पशु चिकित्सक र ४ जना गिद्ध हेरालुहरू रहेका छन् । गिद्ध अनुगमनको लागि CCTV (Closed Circuit Television) जडान गरिएको छ । यस केन्द्रको व्यवस्थापनको लागि यस आ.व.मा रु. ६०,०९,२८९ खर्च भएको छ ।

ख) गिद्धको आहारा व्यवस्थापन

केन्द्रमा रहेका गिद्धहरूलाई दिने आहारा मासुको लागि भैंसीको पाडा किनेर ल्याई केन्द्रको नजिकमा रहेको गउँ जगतपुर घैलाघारीको एक गोठमा भण्डै १ हप्ता जति डाईक्लोफेनाक मुक्त (Diclofenac Free) को लागि पालेर राखिन्छ । त्यसपछि पाडालाई केन्द्रमै काटेर गिद्धलाई खान दिइन्छ । गिद्धलाई दिएर वाँकी रहेको पाडाको मासु फ्रिजमा राखिन्छ र अर्को पटक आहारा खुवाउने वेलामा उक्त फ्रिजमा जमेको मासुलाई बाहिर केही समय Normal temperature मा राखी खान दिइन्छ भने अनुकूलन (Adaptation) को लागि गिद्धलाई फरक फरक समयमा आहारा दिने गरिन्छ । सामान्यतया आहारा २/३ दिन र कहिलेकाँही ४/५ दिनको फरकमा आहारा दिने गरिन्छ । सवै गिद्धहरूलाई साधारणतया पाडाको मासु खुवाईन्छ । पाडाको मासु मात्र खान दिँदा

एकै प्रकारको आहारले गिद्धमा एक प्रकारको एकोहोरो (Monotonus) प्रवृत्तिको विकास हुने हुँदा शुरु शुरुमा महिनामा १ पटक बाखाको मासु पनि दिने गरिएको भएता पनि बाखा महङ्गो र खरिद गर्न पनि भन्कटिलो भएकोले हाल पाडाको मासु मात्र खुवाउने गरिएको छ । यस आ.व.मा १०८ वटा पाडा काटी त्यसबाट निस्केको २३,१९० कि.ग्रा. मासु गिद्धलाई खुवाइएको छ ।

तालिका ६ : केन्द्रका गिद्धहरूलाई खुवाइएको मासुको विवरण

क्र.सं.	महिना	राँगाको संख्या	मासु (कि.ग्रा)	नखाएको हड्डी फालिएको
१.	श्रावण	८	१७२८	८५
२.	भाद्र	८	१७५५	९४
३.	आश्विन	९	१८९३	९०
४.	कार्तिक	९	१७९५	०
५.	मंसिर	९	१९७०	०
६.	पौष	१०	१९५०	०
७.	माघ	९	१९८८	०
८.	फाल्गुण	१०	२२२३	०
९.	चैत्र	१०	२०९४	०
१०.	वैशाख	९	१९५७	०
११.	जेष्ठ	९	१९९२	०
१२.	असार	८	१८४५	३५०
जम्मा		१०८	२३१९०	६१९

ग) गिद्धको प्रजनन

प्राकृतिक अवस्थामा गिद्ध प्रजातिहरू आफु जन्मेको ४ वर्षपछि मात्र बच्चा कोरलन शुरुवात गर्दछन् । एउटा गिद्धले वर्षको एक पटक एउटै मात्र अण्डा पार्दछ । यस केन्द्रमा गिद्ध आफैले प्रजनन गर्नको लागि गुँड लगाउने ठाँउहरूको वातावरण सृजना गरिएको छ । गुँड बनाउन सजिलो होस् भन्ने उद्देश्यले गुँड लगाउने समयमा हरियो पात सहितको स्याउलाहरू लगेर खोरमा राखीदिने गरिन्छ ।

२.२.४ हात्ती प्रजनन केन्द्र तथा हात्ती व्यवस्थापन

नेपालमा वि.सं. २०४४ मा ६ वटा भाले र १४ वटा पोथी गरी जम्मा २० वटा हात्तीबाट चितवनको खोरसोरमा हात्ती प्रजनन केन्द्रको शुरुवात गरिएको हो । ती २० वटा हात्ती मध्ये १६ वटा भारतबाट ल्याइएको थियो भने २ वटा थाइल्याण्ड र २ वटा म्यानमारबाट उपहार स्वरूप प्राप्त भएका थिए । हालसम्म केन्द्रमा ३१ वटा हात्तीका छावा जन्मिन गई ५१ वटा हात्ती पुगेको छ । यस आ.व.मा हात्ती प्रजनन केन्द्र खोरसोरमा पुजाकलि नामको माउ हात्तीले मिति २०७२।९।४ गते एक छावा (भाले), कर्णालीकलि नामको माउ हात्तीले मिति २०७२।९।२० गते एक छावा (पोथी), चितवनकलि नामको माउ हात्तीले मिति २०७२।१२।८ गते एक छावा (पोथी) र गणेशकलि माउ हात्तीबाट मिति २०७३।२।६ गते राती एक छावा (भाले) गरी जम्मा ४ वटा छावाको जन्म भएको छ । हात्तीको विस्तृत विवरण अनुसूची ४ मा समावेश गरिएको छ ।

ऐश्वर्यमाला हात्तीबाट मिति २०७१।७।२३ गते जन्मेको छावा

क) बच्चा हात्तीलाई तालिम

हात्तीका छावालाई २ देखि ४ वर्षको उमेरमा तालिम दिइन्छ । यो तालिम पूरा हुनलाई २० दिन देखि एक महिना लाग्छ । एउटा बच्चाको तालिम गर्दा रु. ६५ देखि ९० हजारसम्म खर्च हुने गरेको छ । बच्चा हात्तीको तालिम गर्दा साधारणतया विहान र बेलुकाको समयमा गरिन्छ । तालिमको समयमा हात्तीलाई उठ्न, बस्न, सुत्न, हिड्न, आगोले नडराओस्, हो-हल्लाम नभागोस्, वन्यजन्तुसंग नडराओस् र घाँस काटेर ल्याउने, पाहुना घुमाउने जस्ता कुराहरू हात्तीको घाँटीमा डोरीले बाँधी २ वटा माउ हात्तीको बीचमा राखेर सिकाइन्छ । हात्तीसारको परम्परा अनुसार हात्तीको तालिम शुरु गर्दा र तालिम सम्पन्न भएपछि हात्तीसारमा पुजा गर्ने चलन रहेको छ ।

यस आ.व.मा विभिन्न मितिमा हात्ती प्रजनन केन्द्र, खोरसोरमा माडीगज र सौराहागज बच्चा हात्तीहरूको तालिम सम्पन्न भएको छ । तालिम हात्ती प्रजननकेन्द्र खोरसोरमा कार्यरत हात्तीका कर्मचारीहरू, हात्तीको तालिमको लागि खटिएका माउ हात्तीहरू र ती हात्तीमा काम गर्ने कर्मचारीहरूको सहयोगमा सम्पन्न गरिएको हो । तालिम प्राप्त हात्तीको विवरण तालिका ७ मा दिइएको छ ।

खोरसारमा हात्तीलाई तालिम गराउँदै

तालिका ७ : तालिम गराइएको बच्चा हात्तीको विवरण

क्र.सं.	बच्चा हात्तीको नाम	लिङ्ग	माउको नाम	जन्म मिति	तालिम मिति
१	कसरा गंज	भाले	गणेशकली	२०६९।१।११	२०७२।८।१५ देखि २०७२।९।८ सम्म
२	सोमेश्वर गंज	भाले	देविकली	२०६९।१।२२	२०७२।१०।१८देखि२०७२।१।१४ सम्म

भेटेरिनरी शाखा

यस निकुञ्जको भेटेरिनरी शाखाबाट घरपालुवा हात्तीहरूको स्वास्थ्य उपचार नियमित रूपमा भएको छ । घरपालुवा हात्तीमा देखिने विभिन्न समस्याहरू (माटो खाईपेट फुल्ने, घाउ खटिराहरू निकल्ने, आँखा धमिलो हुने, नाइटो पाक्ने, विभिन्न कारणले घाइते हुने र ठुलो समस्याको रूपमा देखिएको टि.वी. रोग समेत पहिचान गरी औषधि उपचार, हात्तीको छावाहरूमा लाग्ने हरपिस भाईरसको अनुगमन तथा परीक्षण, सरुवा रोगहरू विरुद्ध खोप लगाउने, हात्तीसारमा रहेका माऊ हात्ती, गर्भिणी हात्ती र छावाहरूको स्वास्थ्य परीक्षण, मृत जनावरहरूको शव परीक्षण, आवश्यकता अनुसार हात्तीको नड्काटने, समस्यामुलक वन्यजन्तुको उद्धार तथा औषधि उपचार, जंगली हात्तीको अनुगमन, नरभक्षी बाघ समाउने जस्ता कार्यहरू भेटेरिनरी शाखाबाट हुने गरेको छ ।

बच्चा हात्तीको तालिम, असहाय, अशक्त र समस्याग्रस्त वन्यजन्तुलाई नियन्त्रण गर्ने, निकुञ्जको मध्यवर्तीक्षेत्र भन्दा बाहिरको क्षेत्र र चितवन जिल्ला बाहेकको अन्य जिल्लामा समेत गएर वन्यजन्तुको उपचार गर्ने, समस्यामुलक वन्यजन्तुलाई नियन्त्रणमा लिने, वन्यजन्तु स्थानान्तरण, वन्यजन्तुको अध्ययन अनुसन्धानमा सहयोग पुऱ्याउने जस्ता कार्यमा भेटेरिनरी शाखाका वरिष्ठ पशु चिकित्सक र अन्य प्राविधिक तथा राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्रका वन्यजन्तु प्राविधिकहरूको भूमिका उल्लेखनिय रहेको छ ।

२.२.५ हिउँदे आगन्तुक चराको सर्वेक्षण

सिमसार क्षेत्रहरू सिम पंक्षीको विचरण, प्रजनन तथा आहाराका लागि सुरक्षित स्थान हो भने सिमसार क्षेत्रमा पंक्षीहरूको उपस्थितीलाई स्वस्थ सिमसारको सुचकको रूपमा लिइन्छ । यस निकुञ्ज क्षेत्रमा ५७४ प्रजातिका पंक्षीहरू पाईने मध्ये भ्रण्डै१२० प्रजातिका सिमसार क्षेत्रमा निर्भर जलपंक्षी रहेका छन्। जसमा ८० प्रजाति जाडो मौसममा आउने, ६ प्रजाति गर्मी मौसममा आउने, २८ प्रजाति रैथाने र ६ प्रजाति फिरन्ते (Vagrant) को रूपमा देखा पर्ने गरेका छन्। यस निकुञ्जमा जाडो छल्न अधिकांश पंक्षीहरू नेपालको उच्च हिमाली भेग, तिब्बत, मंगोलिया, यूरोप एवं साईवेरियाबाट तथा गर्मी मौसममा प्रजननको लागि दक्षिण भारत, फिलिपिन्स, बर्मा लगायतका देशबाट आउने अनुमान गरिएको छ ।

पंक्षीहरू स्वस्थ वातावरणको सुचक भएको हुनाले यी पंक्षीहरू र यिनीहरूको बासस्थानको अवस्था बारे जानकारी लिईसंरक्षण कार्य अगाडि बढाउनका लागि यस निकुञ्जको सिमसार क्षेत्रमा पंक्षी गणना गरिएको थियो । ४ देखि ९ जनवरी, २०१६ मा निकुञ्जको पूर्वी सिमाना सुनाचुरी (राप्ती नदी) देखि राप्ती दोभान हुँदै नारायणीको त्रिवेणीसम्म डुङ्गाबाट १७३ कि.मि. (७१.६० राप्ती र १०१.४० नारायणी) मा गरिएको गणनामा ५० प्रजातिका १६८५२ सिम पंक्षीहरू रेकर्ड गरिएको थियो । चरा सर्वेक्षणको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ मा समावेश गरिएको छ ।

चरा सर्वेक्षण गर्दा विहानको हुस्सु (कुहिरो) हटेपछि मात्र गणना शुरु गरी वेलुकी घाम नअस्ताए सम्म नै निरन्तर जारी राखि डुङ्गाबाट दायाँ वायाँ तर्फका पंक्षीहरूलाई प्रत्यक्ष गणना विधीबाट गणना गर्ने कार्य गरिएको थियो । उक्त कार्य गर्दा १०X५० DPS1 OLYMPUS DPSR दुरविन र Canon powershot 5x40 HS वाट photographs र video समेत रेकर्ड गरिएको छ ।

२.२.६ राष्ट्रिय गोही गणना २०१६

यस आ.व.मा प्राकृतिक अवस्थाका नारायणी र राप्ती नदीमा रहेका घडियालको गणना गर्ने कार्य मिति २०७२ चैत्र महिनामा सम्पन्न भएको छ । जस अनुसार यी दुवै नदीमा साना ठूला गरेर १६६ वटा घडियाल गणना गरिएको छ । गणना गर्नु अघि यस निकुञ्जवाट केहि समय अगाडि ५० वटा घडियाल छोडिएकोले सो घडियाल पनि यस गणनामा प्रभाव परेको छ । उक्त गणनामा पानीवाट बाहिर घाम तापन निस्केका घडियालको मात्र रेकर्डगरिएकोले यो नैसंख्या अन्तिम भने होइन । यी दुवै नदीमा एउटा मात्र भाले देखा परेको छ । सदा भै यस वर्ष पनि नारायणीको खोरिया मुहानमा मात्र उक्त भाले देखिएको थियो । विगत ६/७ वर्षदेखि नारायणीमा एउटैमात्र भाले घडियाल रहेको तथ्य हरेक वर्ष गरिने अनुगमनले देखाएको छ ।

गणना विधी

चैत्रको समय दिउँसो चर्कोघाम लाग्ने भएवाट दिउँसो घडियाल घाम तापन पानीवाट बाहिर न्यून निस्कने भएकाले गणना कार्य विहान ७ वजे देखि ११ वजेको सम्मको समयलाई उपयोग गरिएको थियो । नारायणीलाई ६ र राप्तीलाई ३ खण्ड (segment) मा विभाजित गरी गणना कार्य गरिएको थियो । हरेक खण्डमा ३ पटक अर्थात ३ दिन लगाएर गणना गरिएको थियो । गणनावाट आएको औषत गणनालाई नै गणनाको मान्यता दिएको छ । घडियाल गणना गर्नु पूर्व गणकहरूलाई प्रशिक्षण दिई गणनामा संलग्न गराईएको थियो । गणना गर्ने कार्य डुङ्गावाट गरिएको थियो ।

तालिका ८ : प्राकृतिक वासस्थानमा रहेका घडियाल गोहीको विवरण

क्र.सं.	नदीको नाम	भाले	पोथी	अर्ध वयस्क	बच्चा	जम्मा	कैफियत
१	राप्ती	-	२०	५२	१०	८२	
२	नारायणी	१	४८	३५	-	८४	
जम्मा		१	६८	८७	१०	१६६	

नदीमा अनियन्त्रित रुपमा माछा मार्ने, बाढी, प्रदुषण, डुङ्गा/गिट्टी/वालुवा संकलन तथा नदीमा निर्मित ठुला बाँध लगायतका कारणहरूले गर्दा घडियाल गोहीको प्राकृतिक वासस्थानमा संरक्षण चुनौती पूर्ण छ । घडियाल गोहीलाई विश्व संरक्षण संघ (IUCN) ले सन् २००७ देखि अति संकटापन्न प्रजातिको सुचीमा समावेश गरेको छ ।

तालिका ९: प्राकृतिक वासस्थानमा रहेका मगर गोहीको विवरण

	River system	Lakes	Total
Chitwan Block	137	251	388
Kosi Block	21	4	25
Bardiya Block	51	1	52
Sukla Block	131	81	212
Total	340	337	677

२.२.७ गौरिगाई गणना २०७३

गौरिगाई ठुलो र शक्तिशाली वन्यजन्तु हो । यो नेपाल, भारत, भुटान, म्यानमार, कम्बोडिया लगायतका देशहरूमा पाइन्छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ ले यसलाई संरक्षित वन्यजन्तु, IUCN ले दुर्लभ (V), CITES ले अनुसूची १ मा राखेको छ । चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा गौरि गाईको संख्या सन् २००७ को गणना अनुसार २९६ र सन् २०११ को गणना अनुसार ३१२ रहेको थियो । यस बर्ष गौरिगाई गणना कार्यक्रम मिति २०७३।०१।०६ देखि २०७३।०१।०८ सम्म संचालन भएको थियो सो गणना अनुसार चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा ३६८ वटा गौरिगाई रहेको पाईयो । जसमध्ये बयस्क भाले १०१, बयस्क पोथी १३६, बयस्क लिंग पहिचान नभएको ७२ ओटा रहेको पाईयो भने बच्चा भाले १२, बच्चा पोथी ११ र लिंग पहिचान नभएको ३३ ओटा रहेको पाईयो । चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको १३ वटा ब्लकमा प्रत्यक्ष गणना (Head Count) विधिद्वारा गणना कार्य गरिएको थियो । प्रत्येक ब्लकमा दुईवटा हात्ती र दुईजना अवलोकनकर्ताले गौरि गाई हुने सम्भावित क्षेत्र खोजी गरि तिन पटकसम्म गणना गरेका थिए ।

तालिका १० : चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा रहेका गौरिगाईको विवरण

गौरि गाईगणना गर्दैगणक रेञ्जर किना के.सी.

गणनाका क्रममा देखिएका गौरि गाईहरू

गौरि गाई तथ्यांक (संख्या)								
वयस्क भाले	वयस्क पोथी	अर्ध वयस्क भाले	अर्ध वयस्क पोथी	भाले बच्चा	पोथी बच्चा	लिङ्ग नचिनिएको (वयस्क)	बच्चा	जम्मा
१०१	१३६	१२	११	२	१	७२	३३	३६८

२.२.८ बाघ अनुगमन

नेपाल बाघको वासस्थानको हिसाबले महत्वपूर्ण देशको रूपमा चिनिन्छ सन् २०१३ को गणना अनुसार नेपालमा जम्मा १९८ वयस्क बाघ रहेको अनुमान छ । सन् १९७० ताका टाईगर ईकोलोजी प्रोजेक्टको समाप्ती संगै नेपालमा बाघको नियमित अध्ययनको कार्य लामो समय सम्म नभएको पाईन्छ र कहिलेकाँही केहि स्थानहरूमा बाघको संख्या अनुमान गर्ने हिसाबले बाघ गणना गर्ने गरेको पाईन्छ । नेपालमा राष्ट्रियस्तरमा नै बाघ गणना गर्ने कार्य प्रथम राष्ट्रिय बाघ गणना सन् २००८/२००९ बाट शुरु भएको हो र दोश्रो राष्ट्रिय बाघ गणना सन् २०१३ सम्पन्न भएको थियो । प्रथम र दोश्रो बाघ गणनाको तथ्याङ्कलाई आधार मान्ने हो भने बाघ ६३.५ ले वृद्धि भएको पाईन्छ । यसरी बाघको वृद्धि हुनका लागि

बाघ अनुगमन गर्दै सहायक संरक्षण अधिकृत अभिनय पाठक

सम्पूर्ण वासस्थान र तिनीहरूको आनिबानीले ठुलो भूमिका खेलेको पाईन्छ । बाघको जनसंख्या वृद्धि कसरी भईरहेको छ भन्ने तथ्य पत्ता लगाउन प्राकृतिक वासस्थानमा बाघको जीवनचक्र, व्यवहार, जनसंख्या वृद्धि अवस्था थाहा पाउन जरुरी हुन्छ । बाघको नियमित अनुगमनको लागि चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रलाई चार भागमा विभाजन गरि क्यामरा ट्र्याप बिधिद्वारा बाघको अनुगमन गरिएको थियो । चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, तराई भूपरिधि कार्यक्रम, (TAL), Nepal Tiger Trust (NTT), National Trust for Nature Conservation (NTNC), ले छुट्टाछुट्टै ब्लकमा अनुगमन कार्यगरेका थिए । चार ओटा ब्लक मध्ये कसरा देखि कछुवानी र वरणडाभार क्षेत्रमा NTNC ले, कसरा देखि पश्चिम त्रिबेणी साथै यसको मध्यवर्ती क्षेत्रमा NTT ले, कछुवानी देखि पुर्व सुनाचुरी सम्म निकुञ्ज कार्यक्रमद्वारा, सुखिभार देखि दक्षिण सोमेश्वर सम्म निकुञ्ज कार्यक्रम र TAL कार्यक्रमद्वारा संयुक्त रूपमा बाघ अनुगमन कार्यगरिएको थियो ।

सोमेश्वर चुरिया पहाडमा गरिएको बाघ अनुगमन तथा सर्वेक्षण, २०७३

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको दक्षिणी भेगमा पर्नेसोमेश्वर चुरिया पहाड वन्यजन्तुहरूको राम्रो घनत्व भएको क्षेत्र हो । यो भू-परिधि क्रमशः दक्षिणतर्फ भारतको वाल्मिकी टाइगर रिजर्भसँग, उत्तर पश्चिम र उत्तरपुर्व दुवैतिरबाट चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जसंग जोडिएको छ भने पूर्व शिकारीवास क्षेत्रमा नेपालको चितवन र पर्सागरि २ र भारतको वाल्मिकी टाइगर रिजर्भगरी जम्मा तीन वटा संरक्षित क्षेत्रहरू एक आपसमा जोडिएका छन् । वाल्मिकी-चितवन-पर्साभू-परिधि क्षेत्र बाघ, चितुवा लगाएतका वन्यजन्तुहरूको विचरण क्षेत्र हो । सन् २०१३ मा नेपाल भारत दुवै देशले एकैपटक यो भू-परिधिमा बाघको अध्ययन तथा सर्वेक्षण गर्दा नेपालको चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र पर्सा वन्यजन्तु आरक्षमा पाइएको ४ वटा वयस्क बाघहरू भारतको वाल्मिकी टाइगर रिजर्भमा पनि रेकर्ड भएका थिए । तसर्थ, यो क्षेत्रमा बाघ विचरण गर्नसक्ने धेरैसम्भावना भएकाले नेपालको तर्फबाट यसलाई अवसरको रूपमा लिई दिगो संरक्षण र अध्ययनलाई संगसंगै लैजानु पर्ने देखिन्छ ।

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको दक्षिणतर्फको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेको सोमेश्वर चुरे पहाडमा बाघ तथा अन्य प्रजातिहरूको अनुगमन नामक डेढ महिने कार्यक्रम २०७३ वैशाख १५ गते देखि प्रशिक्षण तथा तालिमसँगै शुरु भएको थियो । यो कार्यक्रम निकुञ्जको अगुवाईमा तराई भू-परिधि कार्यक्रमको आर्थिक र राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्रको प्राविधिक सहयोगमा सम्पन्न भएको थियो । बाघ तथा यसको आहारा प्रजाति र अन्य वन्यजन्तुहरूको अनुगमन तथा अवस्था विश्लेषण गर्नु उक्त कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको थियो । सो कार्यको लागि सोमेश्वर चुरेलाई दुईखण्ड (खण्ड क मा गिड नं. १ देखि ३३ सम्म र खण्ड खण्डमा गिड नं. ३४ देखि ६२ सम्म) मा विभाजन गरि जम्मा ६२ वटा गिडहरूमा बिस/बिस दिनका लागि क्यामरा राख्ने र सो अवधिभर हरेक क्यामरा स्टेशनहरूमा पुगि क्यामरा अनुगमन गर्नेव्यवस्था मिलाईएको थियो । अनुगमन गर्नको लागि एउटा समुहमा कम्तिमा तीनजना रहने गरि प्रत्येक खण्डमा चार/चार वटा गरि जम्मा आठ वटा समुह माडीको चैनपुर, वगाईर पर्साको ठोरीमा क्याम्पिङ गरि परिचालन गरिएको थियो । सो अनुगमन सर्वेक्षणमा ९ वटा गिड (गिड नं. ११, ३१, ३७, ४५, ५१, ५३, ५४, ५८ र ६२) मा कुल ४४ वटा बाघको फोटोहरू पाईएको थियो । त्यसैगरी सोमेश्वर पहाडको विभिन्न स्थानमा केही दुर्लभ प्रजातिहरू जस्तै जंगली हात्ती (गिड नं. ५४, ५८ र ६२), हिमालयन सिरु (गिड नं. ४९), ढोल (जंगली कुकुर) (गिड नं. ६०), निलगाई (गिड नं. ५३ र ५६) र गौरीगाई(गिड नं. ४१ र ४३) क्यामरामा परेका थिए । आहारा प्रजाति जस्तै चित्तल, रतुवामृग, वँदेल, जरायो र अन्य वन्यजन्तुहरू जस्तै चितुवा, चरिबाघ, भालु, निर विरालो, दुम्सी आदि परेका थिए । त्यसैगरी चरा प्रजातिमा जंगल मैना, ढुकुर, वनकुखुरा, मयुर, कालिज, आदि क्यामरामा परेका थिए । क्यामरा ट्र्यापमा गिड अनुसार परेको बाघको फोटोको विवरण (तालिका १० (क) मा र अन्य दुर्लभ प्रजातिका वन्यजन्तुको विवरण (तालिका १० ख)उल्लेख गरिएको छ ।

यस वर्ष सो वन क्षेत्रमा भिषण आगलागी भएको कारण क्यामरा राख्ने समयमा सो पहाड केही उजाड अवस्थामा रहेको थियो जसलाई आगलागीबाट बचाउन सके सो क्षेत्रमा बाघ तथा अन्य वन्यजन्तुहरूको अवस्था अझ राम्रो बनाउन सकिन्छ । अनुगमनकै

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

क्रममा दुईवटा ग्रिड (ग्रिड नं. ४ र ११) मा दुई छुट्टा छुट्टै १२ देखि २५ जनाको जाल, भाला लगायतका हतियार सहितका शिकारीहरू फेला परि फरार सो समुहबाट २ वटा जालजफत गरि थप अपरेशन सञ्चालन गरिएको थियो र सो अपरेशन हालसम्म जारी अवस्थामा रहेको छ । सो क्षेत्रको अधिकांश भाग सामुदायिक वनले ढाकिएको हुँदा अनुगमनको क्रममा राखिएको क्यामराले खिचेका फोटोहरू विश्लेषण गर्दा करिव सबै क्षेत्रमा मानविय क्रियाकलापहरू अधिक रहेको पाईयो । तसर्थयो अनुगमनले चोरी शिकार, आगलागी तथा मानविय अतिरिक्त क्रियाकलाप नियन्त्रण गर्न सके सो क्षेत्र बाघ र अन्य वन्यजन्तुहरूको लागि राम्रो वासस्थानको रूपमा रहनसक्ने अवस्था देखाउँछ ।

तालिका ११ क : क्यामरा दृश्यमा परेका बाघको विवरण

क्र.सं.	ट्राप मिति	ब्लक ID	ग्रिड. नं.	जि.पि.एस.लोकेशन		फोटो संख्या			
				उत्तर	पूर्व	क्यामरा A	क्यामरा B	दायाँ पाटा	बायाँ पाटा
१	५१४१२०१६	क	११	२७.३९३४८	०८४.३२८२०		१		१
२	५१०३१२०१६	क	३१	२७.४०४१८	०८४.४४५७१		४	४	
३	६१०१२०१६	ख	३७	२७.४०३७९	०८४.४८८५८	४		४	
४	५१२५१२०१६	ख	३७	" "		३			३
५	६१०१२०१६	ख	३७	" "			३		३
६	५१२५१२०१६	ख	३७	" "			३	३	
७	५१२९१२०१६	ख	४५	२७.३८६१७	०८४.५२२५८		१		१
८	५१३०१२०१६	ख	५१	२७.३४३६४	०८४.६४६५२		६		६
९	५१२५१२०१६	ख	५३	२७.३६२७३	०८४.६६८६८	३		३	
१०	६१७२०१६	ख	५३	" "		३			३
११	६१७२०१६	ख	५३	" "			३	३	
१२	५१२९१२०१६	ख	५४	२७.३४२३४	०८४.६६५८९	३		३	
१३	५१२९१२०१६	ख	५४	" "			३		३
१४	६१०१२०१६	ख	५८	२७.३४०९०	०८४.६८७९४	२		२	
१५	६१०१२०१६	ख	५८	" "			१		१
१६	५१२८१२०१६	ख	६२	२७.३२८६१	०८४.७०२४१	१			१
जम्मा						१९	२५	२२	२२
कुल बाघको फोटो संख्या						४४		४४	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

तालिका ११ ख : क्यामरा दृश्यमा गिड अनुसार परेका अन्य केही दुर्लभ वन्यजन्तुहरूको विवरण

क्र.सं.	वन्यजन्तुको नाम	गिड नं.	जि.पि.एस.लोकेसन		ट्राप संख्या	फोटोको संख्या
			उत्तर	पूर्व		
१	हिमालयनसिरु	४९	२७.३४३४५	०८४.६२५८९	१	१८
२	ढोले	६०	२७.३०८३१	०८४.६८७८१	१	२४
३	जंगलीहात्ती	५४	२७.३४२३४	०८४.६६५८९	५	५६
		५८	२७.३४०९०	०८४.६८७९४		
		६२	२७.३२८६१	०८४.७०२४१		
४	गौरीगाई	४१	२७.३८०७४	०८४.५०७९४	६	१०२
		४३	२७.३९१३२	०८४.५२९२७		
५	निलगाई	५३	२७.३६२७३	०८४.६६८६८	२	१६
		५६	२७.३०७२७	०८४.६६८८२		

२.२.८.२ Nepal Tiger Trust (NTT) ले गरेको बाघ गणना

यसले चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको कसराबाट पश्चिम त्रिवेणी साथै यसको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका बाघहरूको अनुगमन गरेको थियो । यो क्षेत्रलाई ६ वटा ब्लकमा विभाजन गरेर क्यामेरा ट्राप विधिद्वारा Jan. 20, 2015 - May 21 2016 सम्म अनुगमन कार्य गरिएको थियो । प्रत्येक ब्लकमा १४-२३ दिनसम्म लगातार ९/११ जोडी क्यामराको प्रयोग गरि अनुगमन कार्य गरिएको थियो ।

तालिका: ११ ग: ब्लक अनुसार राखिएको क्यामराको विवरण

Block No.	No of Camera Locations	Trap Night	Date Range
I (BZ)	9	262	25 Jan.-12 Feb
II (Park)	10.5	322	13 Feb -1 March
III(BZ)	11	344	3 Mar -19 Mar
IV (BZ)	10	304	25 Mar-12 Apr
V (Park)	10	318	11 Apr-28 Apr
VI (BZ)	11	460	29 Apr-22 May

उक्त अनुगमन अनुसार उक्त क्षेत्रमा ६ वटा पोथी, ३ वटा भाले र २ वटा अर्ध-वयस्क बाघको रहेको अनुमान गरिएको छ ।

२.२.८.३ कसरादेखि पूर्वीक्षेत्रमा गरिएको बाघ अनुगमन

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको कसराबाट पूर्व पर्सा वन्यजन्तुसँग सिमाना जोडिएको चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको कोर क्षेत्रलाई २X२ वर्ग कि.मी.को ३७ गिडमा विभाजन गरि ४० वटा क्यामेरा मार्फत लगातार १५ दिनसम्म अनुगमन गरिएको थियो । अनुगमन कार्य April 2016 मा गरिएको थियो ।

२.३ भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सुधार

यस आ.व.मा निर्माण तथा मर्मत सुधार गरिएका भौतिक पूर्वाधारहरूको छोटकरी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

२.३.१ वनपथ र काठे पुल

हरेक वर्ष भाद्र महिनादेखि निकुञ्ज भित्रका वनपथहरू मर्मत, वनपथमा पर्नेकाठे पुलहरूको निर्माण तथा मर्मत गर्ने गरिन्छ । निकुञ्ज भित्रका वनपथ वन्यजन्तुको अनुगमन, आगलागी नियन्त्रण, गस्ती, निकुञ्ज अवलोकन, पर्या-पर्यटन, निकुञ्ज संरक्षण तथा व्यवस्थापन आदि कामको लागि महत्वपूर्ण छ ।

सबै मौसममा चल्ने बाटो

यस आ.व.मा २३४.५ कि.मि. वनपथ मर्मत सुधार, ८ कि.मि. सबै मौसममा चल्ने बाटो निर्माण (बाटो ग्राभेल), चुरे क्षेत्रमा २० कि.मि. पर्यटक पद मार्ग तथा चुरे गस्ती बाटो निर्माण गरिएको छ भने ४ वटा काठे पुल निर्माण र ८ वटा काठे पुल मर्मत सुधार भएका छन् । त्यसैगरी वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन रातको समयमा समेत निगरानी बढाउने उद्देश्यले सालबास पोष्ट नजिक एक मचान निर्माण गरिएको छ ।

तालिका १२ आयोजनागत वनपथ निर्माण/मर्मत सुधार लक्ष्य र प्रगति

क) वनपथ मर्मत

वार्षिक	आयोजना			जम्मा
	स.नि.	Tiger	TAL	
लक्ष्य	५५	४२	६७	१६४
प्रगति	४६	४२	३६	१२४

ख) वनपथ/पर्यटक पद मार्ग निर्माण

वार्षिक	आयोजना			जम्मा
	स.नि.	Tiger*	TAL	
लक्ष्य	०	८	१०	१८
प्रगति	०	८.	२०	२८

*Tiger ८ कि.मी. वनपथ ब्रावेल

तालिका १३ आयोजनागत रुपमा काठे पुल निर्माण/मर्मत सम्भारको लक्ष्य र प्रगति

क) काठे पुल निर्माण

वार्षिक	आयोजना			जम्मा
	स.नि.	Tiger	TAL	
लक्ष्य	३	२	०	५
प्रगति	३	२.	०	५

ख) काठे पुल मर्मत

वार्षिक	आयोजना			जम्मा
	स.नि.	Tiger	TAL	
लक्ष्य	८			८
प्रगति	८			८

वितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

तालिका १४: वनपथ निर्माण तथा मर्मत सुधार

क्र.सं.	विवरण	स्थान	कि.मि.	आयोजना	कैफियत
१	सबै मौषममा चल्ने बाटो निर्माण (बाटो ग्राभेल)	मुण्डाताल - खोरिया मुहान (देविताल)	८	वन्यजन्तु सं. क्षेत्र.प्र.आ.	
२	वनपथ तथा पर्यटक पदमार्ग निर्माण	बगाईमाडी- सौराहा	२०	तराई भु परिधि कार्यक्रम	
३	वनपथ मर्मत सुधार	कसरा चुरे गौरमचान हुँदै डुमरिया, टाईगरटप्स खोरिया हुँदै टेम्पल टाईगर खोलाको बाटो, खोरिया टेम्पल टाईगर चुरे तर्फको बाटो, मुन्डाताल देविताल रिङ्ग रोड, वनकट्टा धोवा	४६	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
४	वनपथ मर्मत सुधार	कसरा-भिम्ले, ध्रुव-शुकिभार, शुकिभार-वनकट्टा, भिम्ले -राप्तीघाट, भिम्ले - टाईगरटप्स -सुरुङ्गखोला, धोवा-बोटेसिमरा-घाँघर-बगाई	४२	वन्यजन्तु सं. क्षेत्र.प्र.आ.	
५	वनपथ मर्मत सुधार	सौराहा (कसरा, कछुवानी चोक (कछुवानी पोष्ट, कसरा रिंगरोड, ध्रुव(राप्तीघाट, डुमरिया (राप्तीघाट, राप्तीघाट(घटगाई(तमोरताल कसरोड, कछुवानी पोष्ट(डुमरिया चोक, कसरा(आँपखोला, कमलताल(रिङ्गरोड, छितामाई(जर्नेली(बोटेसिमरा, कछुवानी(पदमपुर(सौराहा र प्रतापपुर सुनाचुरी(खगेन्द्रमल्ली(अमृते	९६	तराई भु परिधि कार्यक्रम	
६	डढेलो नियन्त्रण (वनपथ मर्मत)	त्रिवेणी फुलवारी	४.५	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
७	डढेलो नियन्त्रण (वनपथ मर्मत)	त्रिवेणी(वगुवन तथा पदमपुर(अमृते अग्निरेखा एवं वनपथ मर्मत	१८	राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम	

वितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

तालिका १५ काठेपुल र मचान निर्माण तथा मर्मत सुधार

क्र.सं.	विवरण	संख्या	स्थान	कार्यक्रम र आयोजना	कैफियत
१	काठे पुल निर्माण	३	टाईगरटप्स प्रथम, टाईगरटप्स तेस्रो र दुधौरा खोल पुल	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
२	काठे पुल निर्माण	२	डुमरिया, छिन्तामाई देखी खोरसोर जाने बाटो	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ.(Tiger)	
३	काठे पुल मर्मत	८	भालुखोला, कसरा हात्तीसार नजिक, लामेताल, कसरा ब्यारेक अगाडी, कसरा खोला, टाईगरतप्स दोश्रो, कछुवानी दोश्रो, बुढिराप्ती खोरसोर	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
४	एम्बुस मचान निर्माण	१	सालबास पोष्ट नजिक	तराई भु परिधि कार्यक्रम	

२.३.२ भवन तथा अन्य भौतिक संरचनाहरू

यस आ.व. मा भौतिक संरचना निर्माण तथा मर्मत सुधार अर्न्तगत राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना, हात्तीसार आयोजना, वन्यजन्तु संरक्षणका लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना, तराईभू-परिधि कार्यक्रमबाट कार्यालय भवन निर्माण २ वटा, पोष्ट भवन निर्माण २ वटा, पोष्ट भवन मर्मत सुधार १५ वटा, शौचालय निर्माण १ वटा, हात्तीको सेडघर निर्माण २ वटा, हात्तीको सेडघर मर्मत सुधार १ वटा, विद्युतीकरणका लागि वाइरिङ्ग तथा सुधार ४ वटा र खानेपानी निर्माण ५ वटा सम्पन्न भएका छन्(तालिका १४) ।

तालिका १६ : निर्माण तथा मर्मत भएका भौतिक संरचनाहरू

क्र.सं.	विवरण	संख्या	स्थान	कार्यक्रमरआयोजना	कैफियत
१	कार्यालय भवन निर्माण	१	कसरा	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
२	सेक्टर कार्यालय निर्माण	१	माडी बगाई सेक्टर	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
३	पोष्ट भवन निर्माण	१	ईच्छानगर रेन्जपोष्ट	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)	
४	भान्छाघर निर्माण	१	सिसवार पोष्ट र बाघमारा पोष्ट	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)	
५	खानेपानी निर्माण (पाइप जडान)	४	सौराहा सेक्टर, कसरामा खानेपानिको लागी स्टेपलाईजर खरिद, २१० वटा पोष्टको लागी पानि टैकि खरिद	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
६	खानेपानि ट्युबवेल निर्माण	२	कसरा पुल पोष्ट र वनकट्टा पोष्ट ट्युबवेल खरिद	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)	
७	साइन बोर्ड, सुचना बोर्ड निर्माण	१५	कसरा गेट निर्माण	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	
८	विद्युत जडान	१	गोही प्रजनन संरक्षण केन्द्र	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना	

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

९	शौचालय निर्माण	२	गोही प्रजनन् संरक्षण केन्द्र	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना
१०	शौचालय निर्माण	२	मेघौली पोष्ट र सिसवार पोष्ट	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)
११	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापनको लागी आर सि.सि. वाल निर्माण	४००	मृगकुञ्ज उपभोक्ता समिति सौराहा	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना
१२	डुङ्गा निर्माण	२	अमल्टारी सेक्टर र सालवास पोष्टको लागी डुङ्गा निर्माण	वन्यजन्तु सं. क्षे.स.प्र.आ. (Tiger)
१३	हात्तीको सेडघर निर्माण	१	अमृते हात्तीसार	हात्तीसार आयोजना
१४	खानेपानि निर्माण	२	खोरसोरमा खानेपानि धारा निर्माण र विभिन्न हात्तीसारको लागी फिल्टर खरिद	हात्तीसार आयोजना
१५	फोहरमैला व्यवस्थापनको लागी खाडल निर्माण	२	कसरा कार्यालय र सौराहामा खाडल खनि हात्ती गाड्ने कार्य	हात्तीसार आयोजना
१६	पोष्ट भवन मर्मत	८	कसरा कार्यालय, कसरा सहायक वार्डेन क्वाटर, कसरा रेन्जर क्वाटर, गिद्वेनी हात्तीसार भान्छा, मेघौली पोष्ट, अमल्टारी सेक्टर भान्छा, प्रमुख संरक्षण अधिकृत क्वाटर, गोही प्रजनन् केन्द्र भान्छा मर्मत	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना
१७	पोष्ट भवन मर्मत	३	डुमरिया पोष्ट तथा शौचालय मर्मत, बगाई माडी सेक्टर भान्छा घर मर्मत, सौराहा सेक्टर, कम्पाउण्ड वाल निर्माण तथा कार्यालय स्तरोन्नती	तराई भु परिधि कार्यक्रम
१८	कार्यालय भवन मर्मत	२	खोरसोर र सौराहा हात्तीसारको भन्छाघर मर्मत	हात्तीसार आयोजना
१९	शौचालय मर्मत	२	खोरसोरको शौचालय मर्मत, राप्तीपुल पोष्ट मर्मत र विभिन्न पोष्टका शौचालय मर्मत	हात्तीसार आयोजना
२०	हात्तीको सेडघर मर्मत	३	वेलसहर हात्तीसार, सौराहा हात्तीसार र खोरसोर हात्तीसार	हात्तीसार आयोजना
२१	खानेपानि मर्मत	६	कसरा, कछुवानी, भुताहा, ईचर्नी, देवनगर	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना
२२	साइन बोर्ड सूचना बोर्ड मर्मत	२०	कसरा गेट, कसराका विभिन्न स्थानहरु, भिम्ले पोष्ट	राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना

२.३.३ तालिम प्राप्त कुकुरको लागि फुटपाथ निर्माण

वन्यजन्तुको चोरी शिकारका घटनाहरूको अनुसन्धान कार्यमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले तालिम प्राप्त कुकुर (Sniffer Dog) राख्नका लागि यस निकुञ्जको कसरामा Sniffer Dog Squad निर्माण भएको छ। अगिल्लो आ.व. सम्ममा निर्माण सम्पन्न भएको घरमा ४ वटा कुकुर राख्न सकिन्छ। कुकुरको लागि आवश्यक पर्ने पौडी पोखरी र कुकुरको हेरचाह गर्ने कर्मचारीहरू बस्ने घर, भान्साघर, मेडिकल र स्टोर समेत निर्माण भएको छ। यस आ.व.मा उक्त कुकुरलाई तालिम दिन सजिलो होस भन्ने हिसावले कुकुरको कप्लेक्समा फुटपाथ निर्माण तथा कुकुरको पौडी पोखरी मर्मत संभार गर्ने कार्य गरिएको छ। निर्माण सम्पन्न फुटपाथले कुकुरको तालिमका लागि सहज भएको छ।

२.४ अध्ययन अनुसन्धान

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र यस निकुञ्जबाट नियमानुसार अनुमति लिई यस आ.व.मा निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा भए/गरेका अध्ययन अनुसन्धानको विवरण अनुसूची १० मा उल्लेख गरिएको छ। यस आ.व.मा विविध शिर्षकमा गरि ४३ वटा अध्ययन साथै २ वटा डकुमेन्ट्री फिल्म छायाङ्कनको लागि अनुमति दिईएको थियो।

२.४.१ वन्यजन्तुको अवस्था

समय समयमा हुने गरेको वन्यजन्तुको गणना तथा अनुगमन अनुसार गैंडा, बाघ, गौरीगाई, घडियाल गोही लगायतका वन्यजन्तुहरूको अवस्था तालिका १७ बमोजिम रहेको छ।

तालिका १७: वन्यजन्तुको अवस्था

क्र.सं.	प्रजाती	संख्या	कैफियत
१	गैंडा	६०५	भाले १७०, पोथी २२५, लिङ्ग नछुट्टिएको २१० (राष्ट्रिय गैंडा गणना २०१५)
२	बाघ	१२०	बाघको आहारा प्रजाति ७३.६३ घनत्व प्रति वर्ग कि.मि.(बाघ गणना २०१३)
३	घडियाल गोही	१६६	मिति २०७२ चैत्र महिनामा गरिएको अनुगमन अनुसार
४	जंगली हात्ती	४०-५०	सन् २००२ मा गरेको गणना अनुसार
५	काठे भालु	२७१	त्रि.वि.वि.का विद्यार्थी दिनेश घिमिरेले सन् २०११ मा गरेको अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार
६	गौरीगाई	३६८	२०७३ वैशाख को गणना अनुसार
७	डल्फिन	२	२०७० माघ महिनामा भएको अनुगमन अनुसार
८	मगर गोही	३८८	२०७२ पौष महिनामा गरिएको अनुगमन अनुसार
९	हिउंदे आगन्तुक चरा	१६९६२	२०७२ पौष महिनामा गरिएको अनुगमन अनुसार
१०	खरमुजुर	८-१२	०७२।७३ को वन विज्ञान अध्ययन संस्थान पोखरा क्याम्पस पोखराका विद्यार्थी श्री नुरेन्द्र अर्यालको अनुगमन तथा अध्ययन अनुसार

२.५ समस्याग्रस्त वन्यजन्तु नियन्त्रण र व्यवस्थापन

संरक्षण कार्य प्रभावकारी भएसँगै वन्यजन्तुको संख्यामा उल्लेख्य बृद्धि हुनुको साथै मानव-वन्यजन्तु विचको असमझदारी (द्वन्द) पनि बढेको छ। हिंस्रक वन्यजन्तु बाघ, चितुवा तथा भालु जस्ता जनावरको आक्रमणबाट निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका वासिन्दालाई प्रत्यक्षरूपमा नकारात्मक असर परेको छ। वन्यजन्तुबाट वर्षेनी केही मान्छेको ज्यान जाने, अंगभंग हुने र केहीको घर

गोठ भत्काउने, भण्डारण गरेको अन्न खाईदिने, कृषिवाली नष्ट गर्ने कार्यले गर्दा यसको नियन्त्रण निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रका बासिन्दाको लागि ठुलो चुनौतीको रूपमा रहेको छ ।

क) बाघ

यस आ.व. मा २ वटा समस्याग्रस्त बाघको उद्धार गरिएको थियो । मिति २०७२/६/१० गते यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने कुमरोज मध्यवर्ती सामुदायिक वनबाट करिब १५० केजीको भाले बाघ उद्धार गरि कसरा स्थित काठको इन्क्लोजरमा राखिएको थियो । सो बाघको आक्रमणबाट कुमरोज क्षेत्रमा १ जना मानिसको मृत्यु भएको हुँदा उक्त बाघलाई नियन्त्रणमा लिई उद्धार गरिएको हो ।

त्यस्तै मिति २०७२/१०/२२ मा चितवन जिल्ला, नारायणी नगरपालिका-१०, मधुपुरी क्षेत्रमा १ जना महिलालाई घाईते बनाएको बाघलाई उद्धार गरिएको थियो । उक्त बाघ कुनै अर्को बाघसँग जुधी घाइते भएको र जंगलबाट बस्ती नजिक निस्किएको थियो । उद्धार गर्ने क्रममा बाघको शरीरमा विभिन्न ठाउँमा घाउ चोटहरू र निल डाम रहेको पाईएको थियो । उक्त बाघको उपचारको क्रममा मिति २०७२/१०/२५ गते मृत्यु भयो । पोस्टमार्टम प्रतिवेदन अनुसार बाघको शरीरमा पानीको कमि साथै रगत विषाक्त भएर मृत्यु भएको थियो ।

ख) चितुवा:

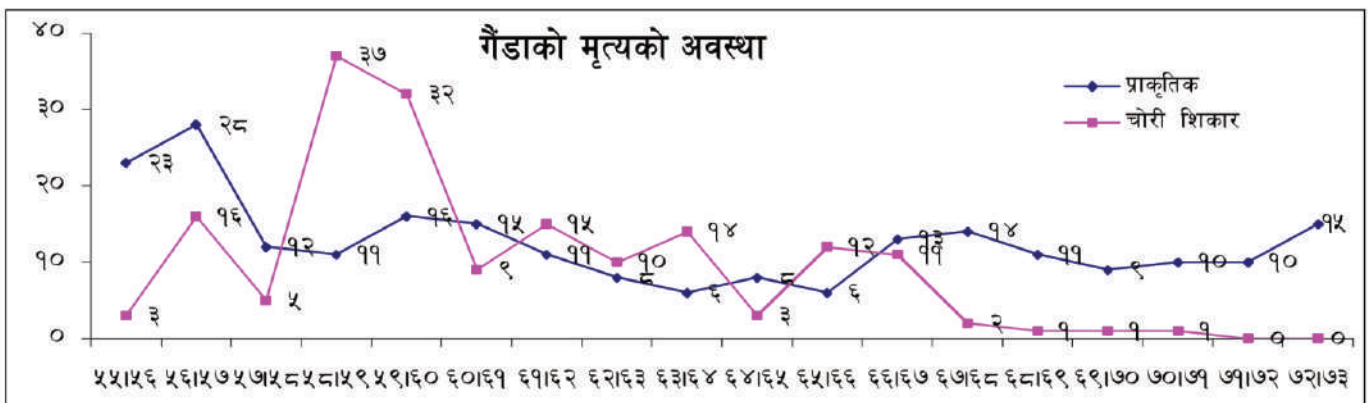
पाल्पा फुट ट्रयापमा परेको घाइते चितुवालाई मिति २०७३/०२/०९ मा नियन्त्रणमा लिई उद्धार गरि सौराहा लगेर उपचार गरिएकोमा उपचारको क्रममा उक्त चितुवाको मृत्यु भएको थियो ।

२.६ वन्यजन्तुको मृत्यु

यस आ.व.मा विभिन्न कारणबाट मृत्यु भएका दुर्लभ वन्यजन्तु गैंडा, बाघ लगायतका वन्यजन्तुहरूको मृत्युको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

२.६.१ गैंडा

यस आ.व.मा प्राकृतिक कारणबाट (कालगती र एक आपसमा जुधेर) १५ वटा गैंडाको मृत्यु भएको छ । जसमा ५ वटा बच्चा (२ बाघको आक्रमणबाट, १ मगर गोहीको आक्रमणबाट, १ माउबाट छुट्टिएर र १ वटा खोलाले बगाएर) र ३ वटा एक आपसमा जुधेर चोटपटक लागि र ६ वटा कालगतीले गरी जम्मा १५ वटा गैंडाको मृत्यु भएको छ ।

२.६.३ हात्ती

यस आ.व.मा प्राकृतिक तथा अन्य विविध कारणबाट २ वटा घरपालुवा (भाले १ र पोथी १) हात्तीको मृत्यु भएको छ । विस्तृत विवरण अनुसूची ११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.६.४ अन्य वन्यजन्तुको मृत्यु

यस आ.व.मा प्राकृतिक लगायत अन्य कारणबाट हुडार १ र चितुवा ४ समेतको मृत्यु भएको छ । विस्तृत विवरण अनुसूची ५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.७ संगठनिक संरचना

यस निकुञ्जमा ४ वटा सेक्टर अन्तर्गत ५७ वटा पोष्टहरु रहेका छन् जस मध्ये ७ वटा पोस्टहरु निकुञ्जको प्रवेशद्वार पनि हुन् । यस निकुञ्जमा जम्मा स्वीकृत दरवन्दी ३७६ जना मध्ये स्थायी १३३, करार ७० जना, काज १ जना, अध्ययन विदामा १ जना छन् भने १६२ वटा दरवन्दी रिक्त रहेको छ । प्रशासन तर्फ विभिन्न पदमा गरि २२१ स्वीकृत दरवन्दी रहेकोमा स्थायी ८३ जना, करार ७ जना, काज १ जना, अध्ययन विदामा १ जना कार्यरत छन् भने १२९ वटा दरवन्दी रिक्त रहेको छ । त्यस्तै हात्तीसार तर्फ विभिन्न पदमा गरि १५५ जनाको स्वीकृत दरवन्दी रहेकोमा स्थायी ५० जना, करारमा ६३ जना रहेका छन् भने ३३ वटा दरवन्दी रिक्त रहेको छ ।

२.८ चितवन जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको बैठक

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक एवं केन्द्रियस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको संयोजकको उपस्थितिमा मिति २०६८।४।२५ गते पहिलो जिल्लाको रुपमा चितवन जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई (Wildlife Crime Control Bureau (WCCB District Cell) गठन भएको थियो । गठन भए पश्चात हालसम्म सम्पन्न भएका ११ वटा बैठक मध्ये यस आ.व.मा २ पटक बैठक सम्पन्न भएको छ ।

(क) दशौं बैठक

मिति २०७२।०६।२४ गते प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री विनोद प्रकास सिंहज्युको उपस्थितिमा चितवन जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको दशौं बैठक भरतपुरमा सम्पन्न भयो । उक्त बैठकमा वन्यजन्तु र वनस्पतिको चोरी शिकार/निकासी र अवैध व्यापार नियन्त्रणमा पछिल्लो समय/अवधिमा भए गरेका कार्य प्रगतिहरूको प्रस्तुती, केही कार्यालयहरूका सम्पर्कव्यक्ति/पदाधिकारीहरू सरुवा भइ जानु भएकोमा उहाँहरूको ठाउँमा नयाँ सम्पर्क व्यक्ति/पदाधिकारीको चयन, वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि वन अतिक्रमण सम्बन्धि संकलित तथ्याङ्कको आधारमा वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण सम्बन्धी कार्य योजना तयार गरी वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रणलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य संचालन गर्ने लगायतका विविध विषयमा छलफल तथा निर्णय भएको थियो ।

(ख) एघारौं बैठक :

मिति २०७२।०३।२९ गते प्रमुख संरक्षण अधिकृत श्री रामचन्द्र कंडेलज्युको उपस्थितिमा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको एघारौं बैठक कावासोतिमा सम्पन्न भयो । उक्त बैठकमा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धमा व्यवस्था भएको राष्ट्रियस्तर, केन्द्रियस्तर तथा जिल्लास्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको सांगठनिक संरचना सम्बन्धमा जानकारी आदान प्रदान गरियो, राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्तीक्षेत्रको ऐन नियममा भएको व्यवस्था सम्बन्धमा छलफल, वन्यजन्तु र वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार महासन्धिको बारेमा जानकारी आदान प्रदान, मध्यवर्तीक्षेत्रमा अतिक्रमण भएका क्षेत्रहरूमा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापकिय कृयाकलापहरू संचालन गर्नेतथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रणका लागि आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सुचना संयन्त्र परिचालन गरी सम्बन्धित निकायमा आदान प्रदान गर्ने लगायतका विविध विषयमा छलफल तथा निर्णय भएको थियो ।

(ग) बाह्रौं बैठक :

मिति २०७२।०७।२४ गते प्रमुख संरक्षण अधिकृत श्री रामचन्द्र कंडेलज्युको उपस्थितिमा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको एघारौं बैठक कावासोतिमा सम्पन्न भयो । उक्त बैठकमा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धमा व्यवस्था भएको राष्ट्रियस्तर, केन्द्रीयस्तर तथा जिल्लास्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको सांगठनिक संरचना सम्बन्धमा जानकारी आदान प्रदान गरियो, राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्तीक्षेत्रको ऐन नियममा भएको व्यवस्था सम्बन्धमा छलफल, वन्यजन्तु र वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार महासन्धिको बारेमा जानकारी आदान प्रदान, मध्यवर्ती क्षेत्रमा अतिक्रमण भएका क्षेत्रहरूमा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापकिय कृयाकलापहरू संचालन गर्नेतथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रणका लागि आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सुचना संयन्त्र परिचालन गरी सम्बन्धित निकायमा आदान प्रदान गर्नेलगायतका विविध विषयमा छलफल तथा निर्णय भएको थियो । तथा जिल्लास्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको सांगठनिक संरचना सम्बन्धमा जानकारी आदान प्रदान गरियो, राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रको ऐन नियममा भएको व्यवस्था सम्बन्धमा छलफल, वन्यजन्तु र वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार महासन्धिको बारेमा जानकारी आदान प्रदान, मध्यवर्तीक्षेत्रमा अतिक्रमण भएका क्षेत्रहरूमा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापकिय कृयाकलापहरू संचालन गर्नेतथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रणका लागि आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सुचना संयन्त्र परिचालन गरी सम्बन्धित निकायमा आदान प्रदान गर्नेलगायतका विविध विषयमा छलफल तथा निर्णय भएको थियो ।

३. मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन

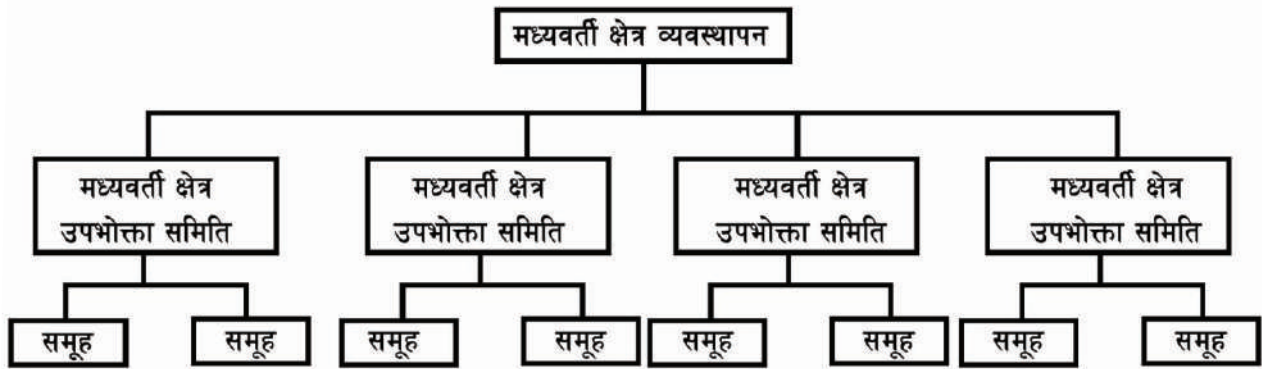
संक्षिप्त परिचय

मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा	: २०५३ मंसिर १७ गते (सन् १९९६)
क्षेत्रफल	: ७५० वर्गकि.मि.
जिल्ला	: चितवन, पर्सा, नवलपरासी र मकवानपुर
गा.वि.स./न.पा./उ.म.न.पा.:	: ८/११/१ (चितवन ०/६/१, नवलपरासी ४/४/०, पर्सा २/०/०, मकवानपुर १/०/०)
वडा संख्या	: १२२ (साविक २२३)
उपभोक्ता समिति	: २१ उपभोक्ता समिति र १ उपभोक्ता उप(समिति
उपभोक्ता समुह	: १७८१ (महिला : ८५६, पुरुष : ८५२ र मिश्रित : ७३)
घरधुरी संख्या	: ५९,७०७
जनसंख्या	: २,७३,९७७ (पुरुष : १,२२,८८५, महिला : १,४२,६२४)
भू-उपयोग	
आवादी	: ३५५.०१ वर्गकि.मि. (४६.२५%)
वन	: ३२९.३० वर्गकि.मि. (४२.९%)
घाँसेमैदान	: ८.७ वर्गकि.मि. (१.१३%)
बुट्यान	: ९.७४ वर्गकि.मि. (१.२६%)
अन्य (नदी, बालुवा)	: ६४.७४ वर्गकि.मि. (८.४३%)
मध्यवर्ती सामुदायिक वन	
विधान दर्ता	: ७४ वटा
हस्तान्तरण	: ६५ वटा
हस्तान्तरित वनको क्षेत्रफल	: ११९१५.९७ हेक्टर
हस्तान्तरित सामुदायिक वनको घरधुरी संख्या	: ३८८०४
हस्तान्तरित सामुदायिक वनको उपभोक्ता संख्या:	: २,०९,२९८
मध्यवर्ती निजी वन	
वन दर्ता:	: १२ वटा
निजी वनको क्षेत्रफल	: १३-१०-१४.२५
मध्यवर्ती कवुलियती वन	
कवुलियती वन दर्ता	: ३ वटा
कवुलियती वनको क्षेत्रफल	: १९.६८ हेक्टर
कवुलियती वनको घरधुरी संख्या	: २१ (लाभान्वित जनसंख्या : १६०)
मध्यवर्ती सहकारी संस्था	
सहकारी संख्या	: २३ वटा
सहकारी सदस्य संख्या	: १८,७६४ जना (महिला १०,६३५, पुरुष ७,९५२, संस्थागत १७७ वटा)
समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण युवा जागरण उपसमिति	: २२ वटा

३.१ नीति तथा उद्देश्य

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली २०५२, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका २०५६, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन योजना अनुरूप जनसहभागिताको आधारमा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण र सदुपयोग, सामुदायिक विकास तथा जीविकोपार्जन सुधारका कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति रहेको छ । स्थानीय उपभोक्ता समूह/समिति मार्फत मध्यवर्ती क्षेत्रमा सामुदायिक विकास, संरक्षण, आयआर्जन, सीपमुलक एवं चेतनामुलक कार्यक्रम, मध्यवर्ती क्षेत्रको वन व्यवस्थापन, मानव-वन्यजन्तु द्वन्द न्युनीकरण, राहत वितरण, पर्यापर्यटन, पशु स्वास्थ्य, नदी कटान क्षतिपुर्ती वितरण र निकुञ्ज व्यवस्थापनमा सहयोगी कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा संचालन गरी प्राकृतिक स्रोतमा आत्मनिर्भर बनाई निकुञ्जको दिगो संरक्षण गर्ने उद्देश्य रहेको छ ।

३.२ संगठन तालिका

चितवन, मकवानपुर, पर्सा र नवलपरासी जिल्लाका ९ वटा गा.वि.स., १० वटा नगरपालिका, १ वटा उपमहानगरपालिकामा फैलिएको मध्यवर्ती क्षेत्रलाई २१ वटा इकाईहरूमा विभाजन गरी मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरू गठन गरिएका छन् भने एउटा उपसमिति समेत रहको छ । मध्यवर्ती क्षेत्रमा हाल बसोबास गरिरहेका ५९,७०७ घरधुरीका २,७३,९७७ उपभोक्ताहरूलाई १७८१ वटा समूहहरूमा आवद्ध गरिएको छ ।

मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरूको प्रतिनिधिमूलक संस्थाको रुपमा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति रहेको छ । पहिलो मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको गठन मिति २०५४।११।२५ मा भएको थियो । उक्त समितिको ५ वर्षको अवधि पुरा भएपछि मिति २०५९।१२।१४ मा गठन भएको दोस्रो समितिको पदावधि समाप्त भएको करिब एक वर्षपछि मिति २०६५।११।१८ मा तेस्रो पटक मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति गठन भएको थियो । यस समितिको कार्यकाल समाप्त भएको १० महिनापछि मिति २०७१।८।५ मा चौथो पटक मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिमा निकुञ्जका संरक्षक सदस्य सचिव र सम्बन्धित जिल्ला विकास समितिका प्रतिनिधीहरू सदस्य रहने प्रावधान रहेको छ । हालको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसुची ११ मा समावेश गरिएको छ ।

३.३ मध्यवर्ती क्षेत्रका कार्यक्रम

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, उपभोक्ता समिति, उपभोक्ता उप-समिति तथा उपभोक्ता समुह मार्फत मध्यवर्ती क्षेत्रका कार्यक्रमहरु संचालन हुँदै आएको छ ।

३.३.१ उपभोक्ता समितिको वर्गीकरण र बजेट विनियोजन तथा निकास

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को प्रावधान बमोजिम मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण, सामुदायिक विकास, आयआर्जन, संरक्षण शिक्षा र प्रसासनिक खर्च लगायतका कार्यका लागि निकुञ्जको आम्दानीको ३०% देखि ५०% सम्म प्राप्त हुने रकम मध्यवर्तीक्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम विनियोजन गरी खर्च गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ । यस आ.व. मा रु. ७ करोड ४१ लाख ६० हजार रकम निकास भै २१ वटा उपभोक्ता समिति, १ वटा उपसमिति र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिमा स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार कार्यान्वयन भएको कार्यक्रमको प्रगति विवरण अनुसूची १२ क मा उल्लेख गरिएको छ ।

प्रभावित क्षेत्र, जनसंख्या, क्षेत्रफल र वन्यजन्तुले पुऱ्याएको क्षतिको आधारमा उपभोक्ता समितिहरुको वर्गीकरण गरिएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा पश्चात आ.व. ०५२/५३ देखि ०७२/७३ सम्म मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र विकासका लागि निकुञ्जले आम्दानी गरेको रकमबाट रु. ६०,३०,५३,८८४।७५ प्राप्त भई स्वीकृत कार्यक्रममा खर्च भएको छ । आ.व. अनुसारको विस्तृत विवरण अनुसूची १२ ख मा समावेश गरिएको छ ।

३.३.१.१ संरक्षण कार्यक्रम

मध्यवर्तीक्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ अनुसार उपभोक्ता समितिमा विनियोजन हुने रकम मध्ये ३०% रकम संरक्षण कार्यक्रममा लगाउन सक्ने प्रावधान रहेको छ । २१ वटा उपभोक्ता समिति र १ वटा उपभोक्ता उपसमितिहरुले आ-आफ्नो स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन लागि विद्युतीय तारवार, मचान निर्माण, मेस जाली, ड्याम निर्माण तथा कंक्रीट पर्खाल लगाउने कार्यभएको छ । त्यसैगरी यस कार्यक्रमबाट नदी तटवन्धन, वन व्यवस्थापन, वृक्षारोपण, तालतलैया, घांसेमैदान, चोरी शिकार नियन्त्रण, नर्सरी स्थापना, राहत वितरणका कामहरु भएको छ । यस शिर्षक अन्तर्गत रु. १,९८,०२,६७०।० निकास भई उल्लेखित विभिन्न कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएको छ ।

संरक्षण कार्यक्रमका केही भलकहरु

उपभोक्ता समितिको नाम	: खगेन्द्रमल्ली उ.स.
कार्यक्रमको नाम	: डि.पि.सि. समेतको मेसजाली
मध्यवर्ती अनुदान	: रु.१७,५०,०००।-
परिमाण	: ६४७ मि.

उपभोक्ता समितिको नाम	: मृगकुञ्ज उ.स.
कार्यक्रमको नाम	: पर्खाल निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान	: रु. १२,३०,०००।-
परिमाण	: १५४ मि.

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

उपभोक्ता समितिको नाम : मेघौली उ.स.
कार्यक्रमको नाम : डि.पी.सि. समेतको मेसजाली
मध्यवर्ती अनुदान : रु. १२,००,०००।-
परिमाण : ७५० वटा

उपभोक्ता समितिको नाम : रेवा उ.स.
कार्यक्रमको नाम : ड्याम माथिको मेसजाली
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ४,००,०००।-
परिमाण : ६४० मि.

उपभोक्ता समितिको नाम : पाचपाण्डव उ.स.
कार्यक्रमको नाम : ड्याम सहितको विद्युतीय तारबार
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ५,४०,०००।-
परिमाण : २०४० घ.मि.

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

उपभोक्ता समितिको नाम : अयोध्यापुरी उ.स.
कार्यक्रमको नाम : ड्याम निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ६,३०,०००।-
परिमाण : ५१६ मि.

उपभोक्ता समितिको नाम : निर्मलठोरी उ.स.
कार्यक्रमको नाम : विद्युतीय तारबार निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ३,००,०००।-
परिमाण : २१०० मि.

उपभोक्ता समितिको नाम : सिखौली उ.स.
कार्यक्रमको नाम : तटवन्धन निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. १२,८७,५००।-
परिमाण : ४७७ घ.मि.

३.३.१.२ सामुदायिक विकास

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ अनुसार उपभोक्ता समितिमा विनियोजन हुने रकम मध्ये ३०% रकम सामुदायिक विकास कार्यमा लगाउन सक्ने प्रावधान रहेको छ । २१ वटा उपभोक्ता समिति र १ वटा उपभोक्ता उपसमितिहरूले आ-आफ्नो स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम विद्यालय भवन, समितिको कार्यालय भवन, सामुदायिक भवन, प्रतिक्षालय, बाटो ग्राभेल, खानेपानी, कलभर्ट, कजवे, सिंचाई, फर्निचर, मन्दिर, शौचालय आदि निर्माण तथा मर्मत सुधारका कार्यहरू भएको छ । यस आ.व.मा सामुदायिक विकास शिर्षक अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रममा रु. १,९८,०२,६७०।० खर्च भएको छ ।

सामुदायिक विकासका केही भलकहरू

उपभोक्ता समितिको नाम : बघौडा उ.स.
कार्यक्रमको नाम : कुलो निर्माण तथा मर्मत कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ५,९५,०००।-
परिमाण : ६ वटा

उपभोक्ता समितिको नाम : नन्द भाउजु उ.स.
कार्यक्रमको नाम : भवन निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ४,२५,०००।-
परिमाण : १ वटा

उपभोक्ता समितिको नाम : केरुङ्गा उ.स.
कार्यक्रमको नाम : बाटो ग्राभेल कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ३,४०,०००।-
परिमाण : २०१० वटा

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

उपभोक्ता समितिको नाम : त्रिवेणी उ.स.
कार्यक्रमको नाम : नाला निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. १,००,०००।-
परिमाण : ६० मि.

उपभोक्ता समितिको नाम : लामिचौर उ.स.
कार्यक्रमको नाम : कलभर्तनिर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ३,७०,०००।-
परिमाण : ४ वटा

उपभोक्ता समितिको नाम : दाउन्नेदेवी उ.स.
कार्यक्रमको नाम : झनार निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ५०,०००।-
परिमाण : १ वटा

३.३.१.३ आयआर्जन तथा सीप विकास

मध्यवर्तीक्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ अनुसार उपभोक्ता समितिमा विनियोजन हुने रकम मध्ये २०% रकम आयआर्जन तथा सीप विकास कार्यमा लगाउन सक्ने प्रावधान रहेको छ । २१ वटा उपभोक्ता समिति र १ वटा उपसमितिले आ-आफ्नो स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम सीप सिक्नका लागि सिलाइ कटाई तालिम, इलेक्ट्रिक सामान मर्मत जस्ता तालिम दिनुका साथै जिवीकोपार्जन गर्न आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराउने तथा उपभोक्ता समुहमा बचत गरेको रकमबाट सुलभ व्याजदरमा ऋण लिने दिने व्यवस्था गरिएको छ । यस शिर्षक अन्तर्गत रु. १,३२,०१,७८०।०० निकासा भई विभिन्न कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन् ।

उपभोक्ता समितिको नाम : बघौडा उ.स.
कार्यक्रमको नाम : गुडिया तालिम कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. १,००,०००।-
परिमाण : २० जना

उपभोक्ता समितिको नाम : त्रिवेणी उ.स.
कार्यक्रमको नाम : सिलाईकटाई तालिम कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. ८०,०००।-
परिमाण : २५ जना

उपभोक्ता समितिको नाम : अमलटारी उ.स.
कार्यक्रमको नाम : बोरिङ्ग निर्माण कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान : रु. २,८५,०००।-
परिमाण : ४ वटा

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

उपभोक्ता समितिको नाम :	लामिचौर उ.स.
कार्यक्रमको नाम :	कृषि तालिम कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान :	रु. ५०,०००।-
परिमाण :	४५ जना

३.३.१.४ संरक्षण शिक्षा

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ अनुसार उपभोक्ता समितिमा विनियोजन हुने रकम मध्ये १०% रकम संरक्षण शिक्षा कार्यमा लगाउन सक्ने प्रावधान रहेको छ । २१ वटा उपभोक्ता समिति र १ वटा उपभोक्ता उपसमितिहरूले आ-आफ्नो स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम विभिन्न प्रकारका चेतनामुलक तालिम, गोष्ठी, अध्ययन अवलोकन भ्रमण, स्कूल, सांगीतिक, श्रव्यदृश्य, रेडियो, टि.भी., दिवस समारोह, सडक नाटक आदि कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् । यस शिर्षक अन्तर्गत रु. ६६००८८०।० निकासा भई विभिन्न कार्यक्रमहरू सम्पन्न भएका छन् ।

उपभोक्ता समितिको नाम :	नन्दभाउजु उ.स.
कार्यक्रमको नाम :	राइनो कप फुटबल कार्यक्रम
मध्यवर्ती अनुदान :	रु. २,००,०००।-
परिमाण :	२ जना

उपभोक्ता समितिको नाम :	खगेन्द्रमल्ली उ.स.
कार्यक्रमको नाम :	चोरीशिकारी नियन्त्रण गस्ती
मध्यवर्ती अनुदान :	रु. ६०,०००।-
परिमाण :	१५ दिन

३.३.१.५ नदी कटान क्षतिपूर्ती

यस निकुञ्जको सिमानामा पर्ने १५८४-०८-१८.५ क्षेत्रफल निजी जग्गा नदीले कटान गरी निकुञ्जको प्राकृतिक सिमानाभित्र परेकोमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ३ (ग) मा भएको कानुनी प्रावधान बमोजिम गत आ.व.सम्म ८९-१३-१४ क्षेत्रफल जग्गाको ५,२६,६७,४१०।० रुपैयाँ मात्र सम्बन्धित जग्गाधनीलाई क्षतिपूर्ती उपलब्ध गराइएको थियो । यस आ.व.मा नदी कटानको लागि रु. ७३,३६,०००।०० निकास भई ४-०५-४.५ क्षेत्रफल जग्गाको क्षतिपूर्ती उपलब्ध गराइएको छ (अनुसूची १४) । हालसम्म निकुञ्जबाट जग्गाको रु. ५,२६,६७,४१०।० क्षतिपूर्ती दिईएको छ भने अव १४९४-१०-९.५ क्षेत्रफल जग्गाको क्षतिपूर्ती दिन बाँकी रहेको छ ।

३.३.१.६ प्रशासनिक खर्च

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ अनुसार उपभोक्ता समितिमा विनियोजन हुने रकम मध्ये १०% रकम प्रशासनिक खर्चमा खर्च गर्न सक्ने प्रावधान रहेको छ । मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति यस अर्न्तगतका २१ वटा उपभोक्ता समिति र १ वटा उपभोक्ता उप-समितिहरूले स्वीकृत वजेट बमोजिम आ-आफ्नो कार्यलयको दैनिक प्रशासनिक कार्यमा आवश्यक कार्यालय सामग्री खरिद, कर्मचारीको लागि तलव, समितिका अध्यक्षहरूलाई अनुगमन परिवहन खर्च विद्युत महसुल, संचार, ईन्धन, मर्मत तथा विविध जस्ता वजेट शिर्षकहरूमा खर्च गरिएका छन् । यस शिर्षक अर्न्तगत रु. ७४,१६,०००।० निकास भएको छ ।

३.३.१.७ मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन एक चुनौतिको रूपमा रहेको छ । यस निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रमा मुख्य गरी मानव र गैँडा, बाघ, हात्ती, बँदेल, भालु, चित्तल, अजिंगर, मगर गोहीहरूको द्वन्द्व बढि देखिएको छ । द्वन्द्व न्यूनीकरण अर्न्तगत मध्यवर्ती क्षेत्रमा यस आ.व.मा ६ कि.मि. भन्दा बढी विद्युतीय तारवार, ३ वटा मचान निर्माण, ४ कि.मि. गेमप्रुफ फेन्स (मेस जाली), ३ कि.मि.काडे तारवार, १२३ मी आर.सि.सि. वाल र ४०३ घ.मी. ड्याम निर्माण लगायतका कार्यक्रमहरू भएको छ ।

३.३.२ क्षतिपूर्ती तथा राहत

३.३.२.१ वन्यजन्तुबाट भएको क्षति तथा राहत

यस आ.व. मा निकुञ्ज प्रवेश गर्दा तथा निकुञ्जबाट मध्यवर्ती क्षेत्रमा निस्किएका वन्यजन्तुहरूको आक्रमणबाट (पुरुष ३ र महिला २) ५ जनाको मृत्यु भएको छ भने पुरुष ४० र महिला ९ गरी ४९ जना घाइते भएका छन् । मृत्यु भएका मध्ये २ जना बाघको आक्रमणबाट, १ जना हात्तीको आक्रमणबाट र २ जना गैँडाको आक्रमणबाट मृत्यु भएका छन् । घाइते र मृत्यु हुनेहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची १३ मा समावेश गरिएको छ । त्यसैगरी यस आ.व.मा मध्यवर्ती क्षेत्रमा हात्ती, गैँडा बाघ, चितुवा लगायतका विभिन्न वन्यजन्तुहरूबाट ७६ जनाको पशुधन क्षति, २८ जनाको घरगोठ क्षति, ११ जनाको भण्डारण गरेको अन्न क्षति र २०८ जनाको बालिनाली क्षति भएको छ ।

वन्यजन्तुहरू (हात्ती, गैँडा, बाघ, चितुवा, हिउँ, चितुवा, अर्ना, भालु, जंगली बंदेल, अजिंगर र गोही) प्राकृतिक वासस्थानबाट मानव वस्तीमा प्रवेश गरी स्थानीय जनताको धनजनको क्षति गरेको अवस्थामा राहत उपलब्ध गराउन सकिने प्रावधान सहित २०६६ असार २१ गते देखि लागु हुने गरी वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग सम्बन्धि निर्देशिका, २०६६ प्रारम्भ भएको थियो । उक्त निर्देशिकाले मानवीय क्षति (मृत्यु) को लागि रु. १,५०,०००।- सख्त घाइतेका लागि रु. ५०,०००। सम्म, सामान्य घाइतेका लागि रु. ५,०००। सम्म, पशुधनको लागि स्थानीय बजार मूल्यमा नबढ्ने गरी रु. १०,०००। सम्म, घरगोठको क्षतिको मुल्यांकन गरी रु. ५,०००। सम्म, भण्डारण गरी राखिएको अन्न क्षति भएमा मूल्यांकन गरी रु. ५,०००। सम्म, खाद्यन्न तथा फलफूल क्षतिको लागि रु. ५,०००। सम्म राहत सहयोग उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था गरेको थियो ।

वन क्षेत्रबाट जंगली जनावरहरू बाहिर आईक्षति पुऱ्याउने कारण स्थानीय जनताबाट पटक-पटक वन्यजन्तुले पुऱ्याएको क्षतिको राहत माग भैआएको सन्दर्भमा पीडितलाई राहत उपलब्ध गराई वन्यजन्तु र मानव बीच अन्तर सम्बन्ध घनिष्ठ राख्न

वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग सम्बन्धि निर्देशिका, २०६९ पहिलो संशोधन २०७२।१।३१ बमोजिम मानवीय क्षति (मृत्यु) को लागि रु. ५,००,०००।, सख्त घाइतेका लागि रु. १,००,०००। सम्म, सामान्य घाइतेका लागि रु. १०,०००। सम्म, पशुधन वयस्क भैसी वा जोत्ने उमेरको रांगो वा गोरु वा उन्नत जातको गाई वा साँडेको मृत्यु भएमा रु. ३०,०००। सम्म, अन्य पशुधनको लागि वस्तु भाउको प्रकार हेरी रु. १०,०००। सम्म, घरगोठको क्षतिको मुल्यांकन गरी रु. १०,०००। सम्म, भण्डारण गरी राखिएको अन्न क्षति भएमा मुल्यांकन गरी रु. १०,०००। सम्म, खाद्यान्न तथा फलफुल क्षतिको लागि रु. १०,०००। सम्म राहत सहयोग उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था भएको छ।

सोही निर्देशिका अनुसार यस आ.व. मा गैंडा, बाघ, भालु, जंगली हात्ती र बंदेलको आक्रमणमा परी मृत्यु तथा घाइते भएका, पशुधन, घरगोठ र वालीनाली क्षति भएका परिवारजनलाई राहत उपलब्ध गराउन नेपाल सरकारसंग रु.६७,०३,१०५।० पिडित पक्षबाट माग भएकोमा उक्त निर्देशिका बमोजिम यस कार्यालयबाट सिफारिस गरी पठाएको रकम रु. ६७,०३,१०५।० मध्ये जम्मा रु. ६४,८४,८०५।० निकास प्राप्त भईआएको र रु.२,१८,३००।० निकास हुन बाँकी रहेको छ। यस आ.व.मा उपलब्ध गराइएको राहत विवरण अनुसूची १४ मा उल्लेख गरिएको छ।

३.३.३ मध्यवर्ती क्षेत्रको वन व्यवस्थापन

यस निकुञ्जको मध्यवर्तीक्षेत्रमा २६,४२१ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको छ। जसमा साल वन (Sal Forest) १३०५३ हेक्टर, नदि तटिय वन (Riverine Forest) १६५० हेक्टर र मिश्रित वन (Tropical Mixed Hardwood Forest) ११७०९ हेक्टर छ। मध्यवर्तीक्षेत्रमा भएका वन क्षेत्रलाई मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली २०५२ मा भएको प्रावधान बमोजिम मध्यवर्ती सामुदायिक वन (Buffer community Forest), मध्यवर्ती धार्मिक वन (Buffer Religious Forest), मध्यवर्ती क्षेत्र वन (Buffer zone Forest), र निजी वन (Private Forest) गरी चार किसिमले व्यवस्थापन गर्न सकिने छ। सबै प्रकारका वन र मध्यवर्तीक्षेत्र घोषणा हुनु अगाडि जिल्ला वन कार्यालय मकवानपुरबाट हस्तान्तरण भएका ३ वटा कवुलियती वन मध्यवर्ती क्षेत्रको सिमाना निर्धारण गर्दा मध्यवर्ती क्षेत्र भित्र परेकाले उक्त वनको पनि व्यवस्थापन हेर्ने जिम्मेवारी रहेको छ। मध्यवर्ती सामुदायिक वनको व्यवस्थापन गरी पया-पर्यटनको समेत विकास भई सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह मार्फत स्थानीय उपभोक्ताहरूमा रोजगारी तथा आयआर्जनका अवसरहरू पनि प्राप्त भएका छन्।

३.३.३.१ मध्यवर्ती क्षेत्र वन (Buffer Zone Forest)

मध्यवर्ती क्षेत्र भित्र रहेका तर स्थानिय उपभोक्ताहरूलाई हस्तान्तरण नगरिएको वन क्षेत्र र निजी वन क्षेत्र बाहेकको वन क्षेत्रलाई कार्यालयबाट स्थानिय उपभोक्ताहरू समेतको सहयोगमा संरक्षण गरिदै आएको छ। यस अन्तर्गत बरण्डाभार क्षेत्रको दुवैतर्फको आवादीबाट ३०० मिटरसम्मको वन क्षेत्र स्थानिय उपभोक्ताहरूलाई मध्यवर्ती सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण गरिएको छ भने सो भन्दा भित्रको वनलाई मध्यवर्ती क्षेत्र वनको रूपमा संरक्षण गरिदै आएको छ। जसले चुरे र महाभारत पहाड जोड्न जैविक मार्गको काम गरेको छ। त्यस्तैगरि चितवनको माडी नगरपालिकाको दक्षिण तर्फको वन क्षेत्र, पर्साको ठोरी र निर्मलबस्ती गा. वि. स. अन्तर्गतको वन क्षेत्र, नवलपरासीको नयाँ वेलाहनी र

वनदेवी बरण्डाभार म. सा. वनमा मिचाहा प्रजाति वनमाराको व्यवस्थापन गर्दै उपभोक्ता

त्रिवेणी गा.वि.स.को वन क्षेत्रहरू मध्ये आवादी तर्फको वन क्षेत्र उपभोक्ताहरूलाई मध्यवर्ती सामुदायिक वनको रूपमा व्यवस्थापन गर्न दिईएको छ भने बाँकी वन क्षेत्र स्थानिय उपभोक्ताहरू समेतको सहयोमा यसै कार्यालयबाट मध्यवर्ती क्षेत्र वनको रूपमा संरक्षण गरिदै आएको छ ।

३.३.३.२ मध्यवर्ती सामुदायिक वन (Buffer Community Forest)

मध्यवर्ती क्षेत्र भित्रको वन व्यवस्थापन गर्न स्थानीय उपभोक्ताहरूले परापूर्वकालदेखि भोग चलन गर्दै आएको पायक पर्ने वन क्षेत्रलाई मध्यवर्ती सामुदायिक वनको रूपमा वन समूह गठन गरेर हस्तान्तरण गर्न सकिने कानुनी प्रावधान बमोजिम वनको संरक्षण, सम्बर्धन र उपभोगको लागि हालसम्म ६५ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरू निकुञ्ज कार्यालय, सम्बन्धित उपभोक्ता समिति र मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह बीच त्रिपक्षिय सम्झौता गरी हस्तान्तरण गरिएको छ भने ९ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वन समूहहरूको विधान दर्ता गरी कार्ययोजना निर्माण गर्नबाकी रहेको र ५ वटाको मध्यवर्ती सामुदायिक वन संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्न तदर्थ समिति गठन भईसकेको छ भने विधान र कार्ययोजना निर्माण गर्न बाकी रहेको छ । आ.व. २०७२/०७३ सम्ममा हस्तान्तरण गरिएका ६५ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरूको कुल क्षेत्रफल ११९१५.९७ हेक्टर छ । जसबाट ३८८०४ घरधुरीका २,०९,२९८ जना लाभान्वित भएका छन्। (अनुसूची १६)

बेलशहर मध्यवर्ती सामुदायिक वनमा बृक्षारोपण कार्यक्रम

नवज्योति म.सा. वनमा मिचाहा प्रजाति वनमाराबाट जैविक कोईला निर्माण

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

आ.व. २०७२/०७३ मा ४ वटा वन समूह दर्ता, २ वटा वन समूहको विधान संशोधन, २ वटा वन समूहको कार्ययोजना नविकरण र ४ वटा वन समूहको कार्ययोजना निर्माण गरी स्वीकृत गरिएको छ । (तालिका १८)

सि.न.	मध्यवर्ती सामुदायिक वन को नाम	ठेगाना	विधान दर्ता मिति	कार्ययोजना स्वीकृत मिति	क्षेत्रफल हे.	घरधुरी संख्या	जम्मा जनसंख्या	कैफियत
१	वन समूह दर्ता र वन हस्तान्तरण							
क	श्री शान्ति म.सा.वन	त्रिवेणीसुस्ता गा.वि.स.८, न.प.	२०७२।१।२५	२०७२।१।२५	२२१.२०	१०८	६३५	
ख	श्री गुद्वरवावा म.सा.वन	त्रिवेणीसुस्ता गा.वि.स.८, न.प.	२०७२।१।२५	२०७२।१।२५	३११.५०	१०६	५६२	
२	वन हस्तान्तरण							
ग	श्री सदाबाहार म.सा.वन	नारायणी न.पा. २, चितवन	२०६२।१।१७	२०७३।३।३०	१७६.१०	९४०	५१६०	
घ	श्री ओडार म.सा.वन	निर्मलवस्ती गा.वि.स.४, पर्सा	२०६४।१।०।०४	२०७२।६।७	२९५.००	१०२	५९५	विधान संशोधन
३	कार्ययोजना नविकरण							
क	श्री सिसवार म.सा.वन	रजहर ३, नवलपरासी	२०५४।६।१५	२०७३।३।३०	५८.७०	१४७	८०५	विधान संशोधन
ख	श्री शान्तिकुञ्ज म.सा.वन	कावासोती न.पा. १२, न.प.	२०५९।२।२१	२०७३।३।३०	२८.१०	४८१	२३९६	
४	वन समूह दर्ता							
क	श्री दोभान म.सा.वन	नारायणी न.पा ६, चितवा	२०७२।१।२५		२५.२२	६०७	३१९४	
ख	श्री संयुक्त राप्तिदुन म.वन	नारायणी न.पा १०, चितवन	२०७२।१।२६		४७.२०	५५९	२३१०	
	जम्मा				१५९.२२	१७९४	८७०५	

३.३.३.३ निजी वन (Private Forest)

मध्यवर्ती क्षेत्र भित्रको आफ्नो हक पुग्ने जग्गा धनीले आफ्नो ईच्छा अनुसार मध्यवर्ती निजी वनका संरक्षण, विकास तथा वन पैदावारको उपभोग गर्नसक्ने व्यवस्था अनुसार आफ्नो निजी जग्गामा बृक्षारोपण गरी निजी वन व्यवस्थापन गर्न यस आ.व.मा १ वटा दर्ता भएको छ । आ.व. २०७२/०७३ सम्ममा यस निकुञ्जमा १३-१०-१४१/४ विगाहा क्षेत्रफल भएका १२ वटा मध्यवर्ती निजी वनहरू यस निकुञ्ज कार्यालयमा दर्ता गरिएका छन् । अनुसूची १७ सोही निर्देशिका अनुसार यस आ.व. मा गैंडा, बाघ, भालु, जंगली हात्ती र बंदेलको आक्रमणमा परी मृत्यु तथा घाइते भएका, पशुधन, घरगोठ र वालीनाली क्षति भएका परिवारजनलाई राहत उपलब्ध गराउन नेपाल सरकारसंग रु. ६७,०३,१०५।० पिडित पक्षबाट माग भएकोमा उक्त निर्देशिका बमोजिम यस कार्यालयबाट सिफारिस गरी पठाएको रकम रु. ६७,०३,१०५।० मध्ये जम्मा रु. ६४,८४,८०५।० निकास प्राप्त भई आएको र रु. २,१८,३००।० निकास हुन बाँकी रहेको छ । यस आ.व.मा उपलब्ध गराइएको राहत विवरण अनुसूची १७

उल्लेख गरिएको छ ।

३.३.३.४ कवुलियती वन (Leasehold Forest)

मध्यवर्तीक्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली २०५२ मा कवुलियती वनको प्रावधान नभएता पनि मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा हुनु पूर्व जिल्ला वन कार्यालय मकवानपुरबाट हस्तान्तरण भएका मध्यवर्ती घोषणा भए पछि जिम्मेवारी सरी आएका ३ वटा कुवुलियति वनहरू यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्दछन् । जसको कुल क्षेत्रफल १९.६८ हेक्टर छ भने २१ घरधुरीका १६० व्यक्तिहरू लाभान्वित भएका छन् । अनुसूची १८

३.३.८ निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा वन अतिक्रमण व्यवस्थापन

यस निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रको विभिन्न स्थानमा वन अतिक्रमण भएको छ । अतिक्रमित क्षेत्रहरूको अनुगमन तथा नक्सांकन कार्यको लागि स्थानीय मानिसहरू तथा प्राविधिक समेतको सहभागितामा आ.व. २०७०/०७१ मा अतिक्रमण क्षेत्रहरूको स्थलगत अवलोकन तथा नक्सांकन कार्य गरिएको थियो । उक्त अनुगमन र नक्सांकन तथा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्ययोजना

०७२ बमोजिम निकुञ्ज तथा यसको मध्यवर्ती क्षेत्रको १२०८.४९ हेक्टर क्षेत्र अतिक्रमण भएको देखिएको छ ।

३.३.९ अनुगमन

मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरूको अनुगमन नियमित रूपमा हुने गरेको छ । कार्यक्रमको अनुगमन मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, प्रमुख संरक्षण अधिकृत, मध्यवर्ती शाखाका कर्मचारीहरू, सव-इन्जिनियर र फिल्डस्तरमा सम्बन्धित सेक्टर र नजिकको रेञ्जपोष्टबाट नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने गरिएको छ । समितिमा प्राप्त कार्यक्रम तथा बजेटको बारेमा उपभोक्ताहरूलाई जानकारी र सहभागी गराउने कार्य उपभोक्ता समितिले गरेको छ ।

त्यसैगरी यस अ.व.मा निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका गतिविधी तथा कार्यक्रम विकास वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण समिति, मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय वन निर्देशनालयबाट समय समयमा अनुगमन भएको छ ।

३.३.१० मध्यवर्ती पशु सेवा केन्द्र

मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका पशुहरूको स्वास्थ्य तथा नश्लमा सुधार ल्याई निकुञ्जका वन्यजन्तुलाई दीर्घकालिन रूपमा सुरक्षा प्रदान गर्ने उद्देश्य अनुरूप चितवनको बछ्यौली, जगतपुर र कल्याणपुर तथा नवलपरासीको कोल्हुवामा गरी ४ वटा मध्यवर्ती पशुसेवा केन्द्रको स्थापना गरिएको छ । यी पशुसेवा केन्द्रहरू पशुसेवा उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालित छन् । ४ वटैपशुसेवा केन्द्रबाट पशु स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउँदै आएका छन् । सेवा केन्द्रका लागि भवन, रोग परीक्षणको लागि ल्याव र सोको लागि चाहिने आवश्यक उपकरण समेत व्यवस्था गरिएको छ । सेवा केन्द्रहरूबाट प्रदान गरेका प्रमुख सेवाहरूमा घरघरमा गई पशुहरूको रोग परीक्षण तथा औषधी प्रदान, गोबर तथा मुत्र परीक्षण, राष्ट्रिय निकुञ्जसंग समन्वय गरी समय समयमा खोप कार्यक्रम सञ्चालन हुँदै आएको छ । वार्षिक रूपमा औषधी खरिदको लागि मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिबाट केही रकम उपलब्ध हुँदै आएको छ । आ.व. २०७२/०७३ मा प्रत्येक मध्यवर्ती पशु सेवा केन्द्रमा रु. ७५,०००। (पचहत्तर हजार) का दरले रकम उपलब्ध गराइएको छ ।

३.३.११ युवा जागरण अभियान

वन्यजन्तुको चोरी शिकार विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि गर्नेकार्यमा युवाहरूलाई परिचालन गर्नको लागि मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति स्तरमा समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण युवा जागरण अभियान सञ्चालन गरिएको छ ।

यस कार्यलाई अभू बढी शसक्त र प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन तथा समुदायको स्तरबाट तुरुन्त सम्बोधन गर्न र मानव-वन्यजन्तु बीच द्वन्द हुन नदिन स्थानीय समुदायमा चेतना फैलाउने, द्वन्द भएमा तुरुन्त उद्धार, उपचार तथा थप घटना घट्टन नदिन व्यवस्थापन गर्नेर अन्य प्रकोप भएमा पनि सक्रिय रूपमा सहभागी हुने, एक आपसमा समन्वय र सूचना आदानप्रदान गर्ने, घाइते, असहाय, टुहुरा, उद्धार गर्नुपर्ने वन्यजन्तुको उद्धार, रेखदेख गर्ने लगायतका कार्य गर्ने उद्देश्यले २२ वटा मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति अर्न्तगत प्रत्येक समितिमा समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण युवा जागरण उप-समिति (Community Based Antipoaching Unit-CBAPU) को गठन भएको छ । उक्त उप-समितिको उद्देश्य बमोजिम वन-वन्यजन्तु द्वन्द व्यवस्थापन तथा समस्यामा परेका वन्यजन्तुको उद्धार गर्नेकार्यमा समुदायको सकृय सहभागिता र समुदायबाट छिटो भन्दा छिटो उक्त कार्यको सम्बोधन गर्ने उद्देश्यका साथ प्रत्येक CBAPU भित्र ५ जनाको र्यापिड रेन्सपोन्स टिम (Rapid Response Team-RRT) निर्माण भएको छ । RRT को लागि प्रत्येक उपभोक्ता समिति अर्न्तगतको CBAPU बाट ५ जनाको दरले २२ समितिमा ११० जना तयार गरिएको छ ।

त्यसैगरी मध्यवर्ती क्षेत्रमा हुने मानव-वन्यजन्तु बीचको द्वन्द तथा समस्यालाई व्यवस्थापन गर्नको लागि समुदायको स्तरमा निकुञ्ज कार्यालय, मध्यवर्ती क्षेत्रको कार्यक्रम, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, तराई भू-परिधि कार्यक्रम, डब्लु डब्लु एफ नेपाल, गा.वि.स., नगरपालिका, मध्यवर्ती सामुदायिक वन लगायतका सम्बन्धित र सरोकारवाला निकायहरूको समन्वय र सहकार्यमा गत विगत देखि नै विभिन्न कार्यक्रम हुने गरेको छ । यस प्रकारको समस्यालाई व्यवस्थापन तथा न्युनीकरण गर्नको लागि विद्युतीय तारबार निर्माण, डि.पी.सि. सहितको मेसजाली निर्माण, मचान निर्माण, कर्किड पर्खाल निर्माण लगायत यसको

मर्मत सुधारका भौतिक कार्यहरू (Physical barriers) गरिएको छ । यसको साथै समुदायको स्तरमा विभिन्न प्रकारका तालिम, गोष्ठी, भ्रमण लगायतका जनचेतनामूलक कार्यहरू सञ्चालन गरिएको छ ।

३.३.१२ निजी आवादीको वन पैदावार व्यवस्थापन

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ को नियम २३ बमोजिम मध्यवर्ती क्षेत्र भित्रको आफ्नो हकपुग्ने जग्गाधनीले आफ्नो इच्छा अनुसार निजी वनको संरक्षण, विकास र उक्त वन पैदावार उपयोग गर्न पाउने व्यवस्था छ ।

उक्त नियमावलीको २३(४) मा जग्गाधनीले मध्यवर्ती क्षेत्र बाहिर पनि स्वतन्त्र रूपमा काठ दाउरा ओसारपसार र विक्री वितरण गर्नपाउने प्रावधान रहेको छ । सो अनुसार निजी नम्बरी जग्गामा रहेको रुख कटान गर्न निम्न प्रकृत्या पुरा गर्नुपर्नेहुन्छ ।

(क) जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा (ख) उपभोक्ता समितिको सिफारिस (ग) जग्गाको नक्सा (घ) मालपोतबाट नम्बरी आवादी खुलेको पत्र (ङ) हकदावीको लागि ७ दिने सुचना प्रकाशित गरी सुचना टाँस गरेको मुचुल्का (च) नापी, नगरपालिका, मध्यवर्ती उपभोक्ता समिति, गा.वि.स., वन प्राविधिक समेत भएको मुचुल्का, (छ) ओसारपसारको लागि वन पैदावारको श्रोत खुलेको विवरण (ज) फिल्डको प्रतिवेदन र मुचुल्काको आधारमा कटान आदेश दिने (झ) सम्बन्धित सेक्टरले काठको मुचुल्का सहित प्रतिवेदन पेश गर्ने (ञ) काटिएको काठको जात, परिमाण अनुसार लाग्ने मुल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित जग्गाधनीले बैकमा जम्मा गरी भौचर पेश गर्ने (ट) सम्बन्धित सेक्टरको अधिकृतलाई टाँचा लगाउन आदेश दिने र टाँचा लगाएको लगत र मुचुल्का बमोजिम

छोडपुर्जी दिने ।

यस आ.व.मा मध्यवर्ती क्षेत्रको निजी आवादीबाट कटान गरिएको विभिन्न प्रजातिका काठ ३७२४०.७१ क्यु.फिट र दाउरा २६३ चट्टा निकासीको लागि अनुमति दिइएको छ ।

३.३.१३ मध्यवर्ती क्षेत्रमा उद्योग स्थापना

मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र विभिन्न प्रकारका घरेलु उद्योग स्थापनाको लागि घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयमा दर्ता हुनु अगाडि उद्योग दर्ता गर्ने अधिकारीले मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ को नियम २० बमोजिम राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको सहमति लिनु पर्ने प्रावधान बमोजिम यस आ.व.मा घरेलु उद्योग दर्ताको लागि यस कार्यालयबाट सिफारिस गरिएका विभिन्न ९८ वटा उद्योगहरूको विवरण अनुसुची १९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.३.१४ सहकारी व्यवस्थापन र जैविक विविधता संरक्षण सुविधा कोष

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ को दफा १२ को उपदफा (१७) मा समूहले आफ्नो सदस्यहरूबाट साप्ताहिक रूपमा सवैलाई मान्य हुने रकम वचत संकलन तथा संकलित रकम लगानी गर्न सक्नेछ भन्ने व्यवस्था भएको र सोही निर्देशिकाको अनुसुची २ बमोजिम स्वीकृत भएको उपभोक्ता समितिको विधानमा समेत उपभोक्ता समितिले आफ्नो क्षेत्रका स्थानीय जनताहरूको जीवन्नोतिको लागि सहकारीतामूलक वचत कार्यक्रम संचालन गर्ने, गराउने भन्ने कानुनी व्यवस्था भएकोले मध्यवर्ती सहकारी संस्थाहरू सम्बन्धित सहकारी डिभिजन कार्यालयसंग समन्वय गरी गठन र संचालनमा सहयोग एवं सहकार्य गर्ने निति अनुरूप सहकारी प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा यस निकुञ्जबाट काम हुँदै आएको छ । सहकारी संस्था गठनको प्रमुख उद्देश्य मध्यवर्ती क्षेत्रका उपभोक्ताको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक विकास गर्दै जैविक विविधता संरक्षण कार्यमा टेवा पुऱ्याउनु हो ।

नेपाल राष्ट्र बैकको स्वीकृतिमा वित्तीय संस्थाहरूले र सहकारी डिभिजन कार्यालयको स्वीकृतिमा सहकारी संस्थाहरूले मात्र बचत तथा ऋणको आर्थिक कारोबार गर्नपाउने कानुनी प्रावधान भएको हुँदा मध्यवर्ती क्षेत्रमा समूह, समितिहरूले आफ्नो विधान बमोजिम संकलन गर्ने बचत रकमलाई परिचालन गर्नको लागि सहकारी ऐन नियम अनुसार मध्यवर्ती

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

सहकारी संस्थाहरू सञ्चालित छन् । मध्यवर्ती सहकारी संस्थाहरूको विवरण अनुसूची २० मा उल्लेख गरिएको छ ।

विगत वर्षहरू देखि यस कार्यालयबाट सहकारी संस्थाहरूको गठन प्रकृत्यामा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध भएको छ । संस्थाको कारोवारलाई व्यवस्थित गरी राख्न सहकारी संस्थाका व्यवस्थापकहरूलाई आधारभूत लेखापालन तालिम प्रदान गरिएको थियो भने सहकारी संस्थाका अध्यक्षहरूलाई सहकारी व्यवस्थापन विषयक तालिम प्रदान गरिएको छ । संस्थाको कारोवारलाई र व्यवस्थापन पक्षलाई बलियो बनाउन संस्थाका व्यवस्थापकहरूलाई पल्स, नीति तथा योजना विषयहरूमा प्रशिक्षण गराइएको छ ।

विगतमा संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रमको आर्थिक सहयोगमा मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालित सहभागितात्मक संरक्षण कार्यक्रमबाट २०५७ सालमा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिलाई हस्तान्तरण भएको रु. ५७ लाखको कोष नै जैविक विविधता संरक्षण कोष Biodiversity Conservation Fund (BCF) हो । उक्त कोषबाट २०६० साल जेष्ठदेखि मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था मार्फत आय आर्जन, कृषि व्यवसाय, हरित उद्यम, वैकल्पिक उर्जा लगायतका क्षेत्रहरूमा ऋण प्रवाह हुँदै आएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्र सामुदायिक बचत तथा ऋण कार्यनिर्देशिका, २०६१ (पहिलो संशोधन, २०६३) को अधिनमा रही जैविक विविधता संरक्षण कोष परिचालन गरिएको छ ।

संस्थाको बचत, शेयर सदस्य संख्या र शेयर रकमको आधारमा पहिलो पटक रु. ३ लाख र ऋण असुलीको आधारमा दोस्रो पटक रु. ८ लाखसम्म ऋण प्रवाह गरिएको छ । ऋण लगानी गर्दा ६% व्याजदर र २ वर्षको भुक्तानी अवधि तय गरी ६/६ महिनामा साँवा र व्याज असुल गर्ने सम्झौता गरी सोही बमोजिम गरिएको छ । यसरी गरिएको ऋण लगानीले मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका उपभोक्ताहरूको आयआर्जन र जिवीकोपार्जनमा समेत टेवा पुगेको छ । कोषको हालको अवस्था तालिका १९ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १९ : जैविक विविधता संरक्षण कोषको अवस्था

सहकारी संस्था : २३ वटा	शेयर सदस्य १८७६४ (पुरुष ७,९५२ महिला १०६३२), संस्थागत सदस्य १७७
कुल शेयर पुँजी : रु. ५,०१,७९,३६०।०	संस्थाको कुल बचत रु. २६,२०,२१,१५६।०
संस्थाहरूको आन्तरिक ऋण परिचालन : रु. ३६,३४,६८,५८३।०	BCF लगानी भएका संस्था : १४ वटा
संस्थाहरूमा लगानी भएको कुल BCF ऋण रु.: ६१,३८,६४०।०	बैंक मौज्जात : रु. ९,८०,६९३।०
समूह अर्न्तगत रहेको असुल हुनु पर्ने ऋण रु. १,१३,७२८।०	कुल BCF कोष रकम रु. : ६७४३८१८।९७

४ क्षमता अभिवृद्धि/विकास

(क) बैठक

- हरेक महिनाको २ गते कार्यालयका कर्मचारीहरूको नियमित बैठक बस्ने गरेको छ । बैठकमा हरेक सेक्टर, प्रवेशद्वार, पोष्ट र हात्तीसारहरूमा परेको समस्या, समाधानका उपाय तथा गरेका सृजनशिल कार्यहरूको बारेमा छलफल र समिक्षा हुने गरेको छ ।
- हरेक महिनाको ७ गते मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति र यस समिति अर्न्तगतका मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको नियमित बैठक बस्ने गरेको छ । बैठकमा हरेक उपभोक्ता समितिहरूमा भएगरेका काम काम गर्दा आईपरेको समस्या, समाधानका उपाय तथा गरेका सृजनशिल कार्यहरूको बारेमा छलफल र समिक्षा हुने गरेको छ ।
- २०७२।५।२१ गते मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्री मधुकर मल्लको अध्यक्षतामा समितिको कार्यालय कसरामा बैठक बसी आ.व. २०७२/०७३ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम परिमार्जन, त्रिवेणी उपभोक्ता समिति कार्यालयमा गरिएको तालावन्दी सामुदायिक विकास, आयआर्जन तथा सिप विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सम्बन्धि लगायतका विषयमा छलफल एवम्

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

निर्णय भयो ।

- २०७२।०९।२० गते मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्री मधुकर मल्लको अध्यक्षतामा समितिको कार्यालय कसरामा बैठक बसी चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रको स्थापना कालमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयमा सहायक संरक्षण अधिकृतको पदमा रही मध्यवर्ती क्षेत्रको व्यवस्थापन र विकासमा अहोरात्र खटी मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाहा गर्नुभएका श्री रामचन्द्र कंडेल मिति २०७२।०६।२७ देखि चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको प्रमुख संरक्षण अधिकृतको रूपमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय कसरामा सरुवा भैआउनु भएकोमा उहाँलाई हार्दिक स्वागत गर्दै कार्यकालको पूर्ण सफलताको कामाना सहित आ.व.२०७२।०७३ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यन्वयन, वन्यजन्तुवाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्दिशिकामा वन्यजन्तु वदेलवाट हुने वालीनाली क्षतिको राहत उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्न लगाएतका विषयहरुमा छलफल एवम् निर्णय भयो ।
- यसैगरी मिति २०७२।१२।२८, २०७३।१।९ र २०७३।२।२० गते मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष एवम् यसै समिति अर्न्तगत गठीत चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका मस्यौदा उप-समितिका संयोजक श्री मधुकर मल्लको अध्यक्षतामा बैठक बसी चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका मस्यौदामा छलफल तथा अन्य विभिन्न विषयहरुमा छलफल एवं निर्णय भयो ।

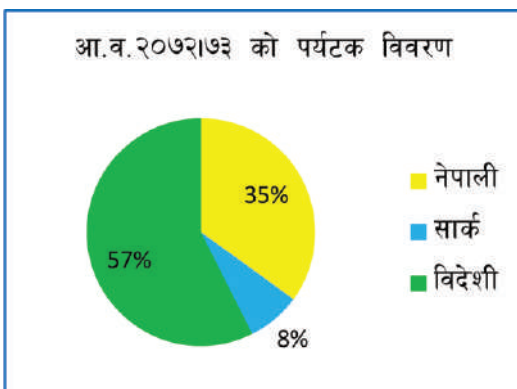
ख) तालिम

यस आर्थिक वर्षमा यस कार्यालयका कर्मचारीहरूले भाग लिएका तालिम, गोष्ठी, अनुसूची २३ र सेमिनारहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची २१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

५. पर्या-पर्यटन

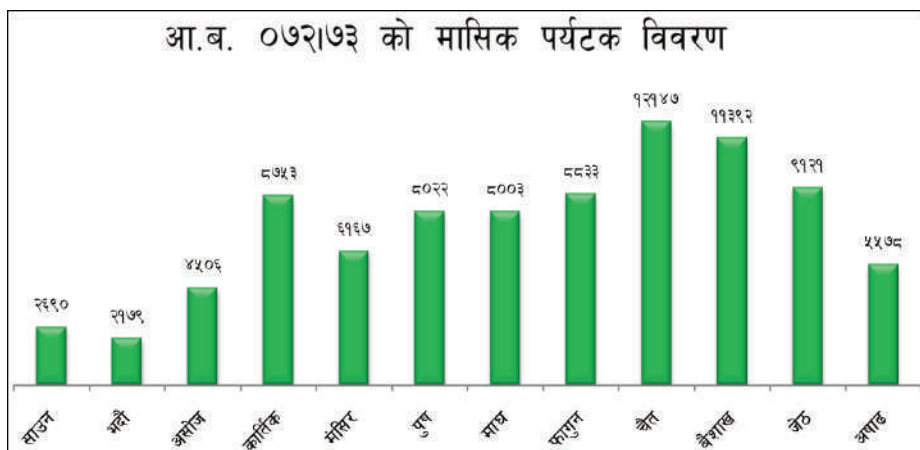
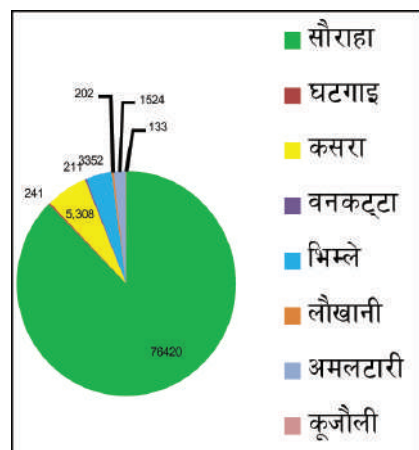
(क) पर्यटन

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज नेपालको तेस्रो पर्यटक गन्तव्यको रूपमा स्थापित भएको छ । अपार जैविक विविधताको धनी यस निकुञ्ज स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकहरूको आकर्षण बनेको छ । यस निकुञ्जको राजश्व आम्दानीको प्रमुख स्रोत पर्यटन हो । पर्यटकलाई आकर्षित गर्न वन्यजन्तु बिचरण भईरहेको दृश्य अवलोकनको लागि विभिन्न स्थानहरूमा टावर निर्माण, जीप सफारी, पैदलयात्रा, डुङ्गा विहार, हात्ती सफारी आदि सेवाहरू निरन्तर उपलब्ध छन् । सौराहा संग्रहालय, गोही संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र, हात्ती प्रजनन केन्द्र, थारु सांस्कृतिक सूचना केन्द्रको स्थापना, होमस्टेको शुरुवात र संचालनले पर्या-पर्यटन व्यवसाय प्रवर्धनमा टेवा पुगेको छ । व्यवसायिक पर्यापर्यटन सेवा प्रदान गर्नको लागि नेचर गाईड तालिम जस्ता कार्य संचालन गरिएका छन् । यस निकुञ्जको स्थापनाकाल देखि आ.व. ०७२/०७३ सम्ममा २७,३८,८४३ जना पर्यटकहरूले निकुञ्जको भ्रमण गरेको तथ्याङ्क अनुसूची २२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

यस निकुञ्जको भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूको संख्यामा क्रमिक वृद्धि भई पछिल्ला वर्षहरूमा वार्षिक १ लाख ५० हजार भन्दा बढी पर्यटकहरूले निकुञ्जको अवलोकन गरेको तथ्यांकबाट देखिन्छ । यस आ.व.मा ५०,१९३ विदेशी, ६६०६ सार्कमुलुक र ३०,५९२ नेपाली गरी ८७,३९१ जना पर्यटकहरूले निकुञ्जको भ्रमण गरेका छन् (अनुसूची २४) । यस निकुञ्जमा आएका पर्यटकहरू मध्ये ५७.४३% विदेशी, ७.५६% सार्कमुलुकका र ३५.०१% नेपालीहरू रहेका छन् । गत आ.व.को तुलनामा यस आ.व.मा पर्यटक संख्या ९०८६६ (५०.९७%) ले घटेको देखिन्छ । निकुञ्जको सुनाचुरी, खगेन्द्रमल्ली, सौराहा, घटगाई, कसरा, वनकट्टा, भिम्ले, कुजौली, लौखानी र अमलटारी गरी १० स्थानबाट पर्यटकहरूलाई निकुञ्ज प्रवेश गर्नेसुविधा दिइएकोमा सुनाचुरी र खगेन्द्रमल्लीमा पर्यटक गतिविधी शून्य रहेको छ भने सबभन्दा बढी ७६,४२० (८७.४५%) सौराहाबाट र सबैभन्दा कम १३३ (०.१५%) जना कुजौली प्रवेशद्वारबाट प्रवेश गरेको पाइयो ।

यस आ.व.मा निकुञ्ज प्रवेश गरेका पर्यटकहरू मध्ये सबैभन्दा बढी (१२,१४७ जना) चैत्र र सबैभन्दा कम (२१७९ जना) भाद्र महिनामा रहेको छ ।

(ख) हात्ती प्रजनन केन्द्र र घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रमा भ्रमण गरेका पर्यटक विवरण

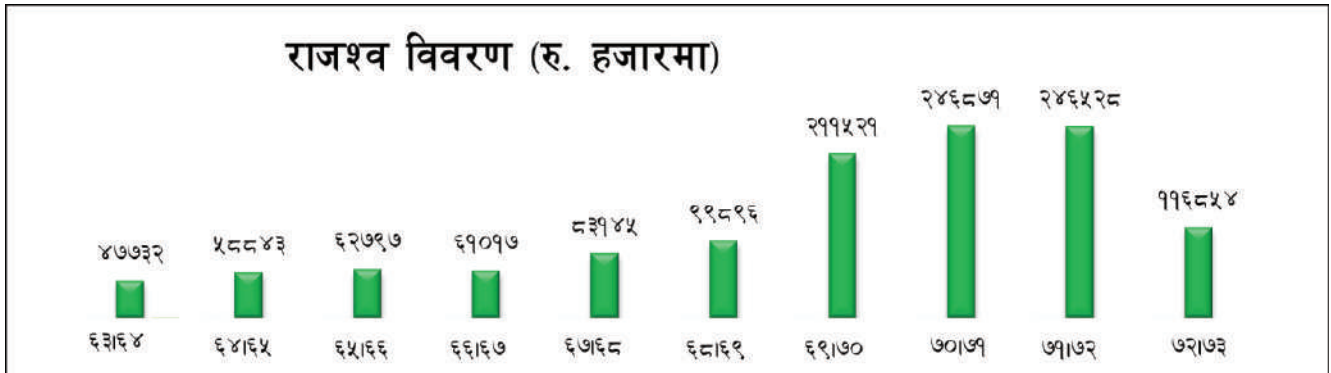
यस आ.व.मा हात्ती प्रजनन केन्द्र, खोरसोर र घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र, कसरामा अवलोकन भ्रमण गरेका पर्यटकहरूको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ । उक्त केन्द्रमा जाने पर्यटकहरूलाई लगाइएको शुल्क राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र सौराहाबाट व्यवस्थापन गरिएको छ (तालिका २०) ।

तालिका २० : हात्ती तथा घडियाल प्रजनन केन्द्रमा प्रवेश गरेका पर्यटकहरूको विवरण

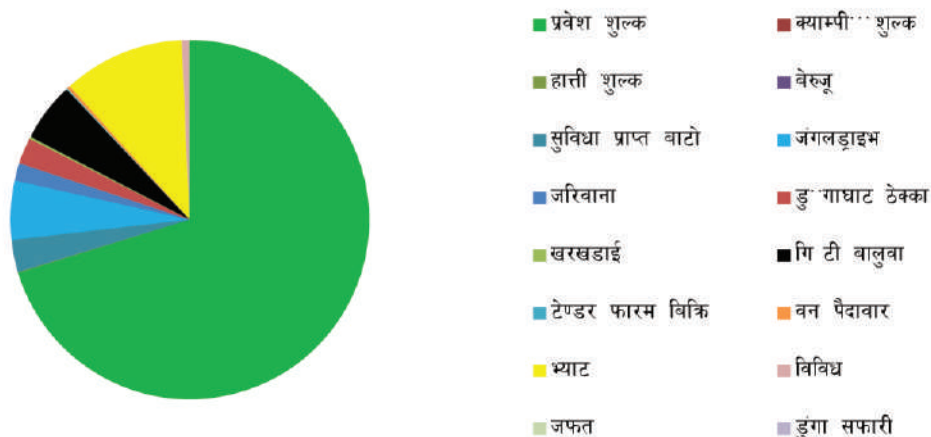
हात्ती प्रजनन केन्द्र, खोरसोर					घडियाल संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्र, कसरा				
२०७२ श्रावण - २०७३ असार					२०७२ श्रावण - २०७३ असार				
क्र.सं.	पर्यटक	संख्या	शुल्क दर रु.	जम्मा	क्र.सं.	पर्यटक	संख्या	शुल्क दर रु.	जम्मा
१	विदेशी	६४१६१	५०१-	३२०८०५०१०	१	विदेशी	१२४३०	१००१-	१२४३०००१०
२	सार्क	४२१३	२५१-	१०५३२५१०	२	नेपाली	३१८७८	२०१-	६३७५६०१०
३	नेपाली	४४४१८	१०१-	४४४१८०१०					
जम्मा		४१३४८		३४,१८,७००१०	जम्मा		४४३०८		१८,८०,५६०१०

(ग) राजश्व विवरण

यस निकुञ्जको स्थापनाकाल देखि आ.व. ०७२/७३ सम्ममा कुल राजश्व आम्दानी ११,६८,५३,७१० भएको तथ्यांकबाट देखिन्छ (अनुसुची २४). स्थापना कालमा वार्षिक १७२९। रहेको राजश्व आ.व.) ७१/७२ मा आइपुग्दा मुल्य अभिवृद्धि कर बाहेक रु २४,६५,२८,६८०.२३ पुगेकोमा मिति २०७२ बैशाख १२ र २९ गते आएको महाभुकम्पको कारण पर्यटक आगमनमा कम हुन गई यस आ.व. २०७२।७३ मा अघिल्लो बर्षको तुलनामा ५२.४० प्रतिशतले न्युन भईमुल्य अभिवृद्धि कर (रु १४३६६५४५.०७) बाहेक रु ११६८५३७१०.४१ राजश्व संकलन भएको छ। यस निकुञ्जको पछिल्लो १० वर्षको राजश्व निम्नानुसार रहेको छ ।

निकुञ्जको राजश्व आम्दानीको मुख्य स्रोत पर्यटक प्रवेश शुल्क रहेको छ । यस आ.व.को कुल राजश्व रु. ११,६८,५३,७१०।४१ मध्ये रु. १०३०५०७८१।८० (८८.१९%) पर्यटन गतिविधिबाट प्राप्त भएको छ । राजस्वको विस्तृत विवरण अनुसूची २५ मा समावेश गरिएको छ ।

६. मुख्य संरक्षणका साभेदार संस्थाहरुको संरक्षण र व्यवस्थापनमा सहभागिता

यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण एवं विकासका लागि राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, डब्लु.डब्लु.एफ. नेपाल र पंक्षी संरक्षण संघ नेपाल (बि.सि.एन.) मुख्य साभेदारका रूपमा रहेका छन्। नेपाल सरकारले डब्लु.डब्लु.एफ. नेपालको आर्थिक सहयोगमा तराई भू-परिधि कार्यक्रम र राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र मार्फत विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेका छन्। त्यस्तै पंक्षी संरक्षण संघ नेपाल र राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष मार्फत कसरामा गिद्ध संरक्षण तथा प्रजनन केन्द्रको व्यवस्थापन तथा प्राकृतिक वासस्थानमा गिद्धको संरक्षणमा सहयोग पुऱ्याउँदै आएको छ ।

६.१ तराईभू-परिधि र हरियो वन कार्यक्रम

तराईभू-परिधि भन्नाले नेपालको पूर्वमा बागमती नदी देखि पश्चिममा भारतको यमुना नदीसम्मको वृहत भूमिलाई जनाउँछ । यो करिब ४९,५०० वर्गकि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । यस क्षेत्रभित्र नेपालको पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष देखि भारतको राजाजी राष्ट्रिय निकुञ्ज सम्म गरी १३ वटा संरक्षित क्षेत्रहरु (नेपालमा ६ वटा र भारतमा ७ वटा) समेटिएका छन्। नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरुमध्ये पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज, कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज र शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्ष पर्दछन्।

विश्वमै अद्वितीय रूपमा रहेको भू-परिधि क्षेत्रको जैविक विविधताको संरक्षण गरी पारिस्थितिकीय अक्षुण्णता कायम राख्ने र यहाँका बासिन्दाको दिगो जीविकोपार्जनको व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने तराई भू-परिधि कार्यक्रमको परिकल्पना रहेको छ भने तराईतथा चुरे क्षेत्रको जैविक विविधता, वन र भू तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गरी यहाँको पारिस्थितिकीय, आर्थिक तथा साँस्कृतिक अखण्डता कायम राख्ने यसको लक्ष्य रहेको छ । यसले मुख्यतया प्रजाति तथा पारिस्थितिकीय प्रणालीको संरक्षण, दिगो वन व्यवस्थापन, संस्थागत सक्षमता तथा समन्वय, दिगो जीविकोपार्जन, मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्युनीकरण, वैकल्पिक उर्जा, शैक्षिक सचेतना तथा क्षमता विकास जस्ता कृयाकलापहरु सञ्चालन गर्दछ ।

६.२ राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र

नेपालको प्राकृतिक सम्पदा, जैविक विविधता संरक्षण, अध्ययन अनुसन्धान तथा व्यवस्थापनमा नेपाल सरकारका प्रयासहरूलाई सहयोग गर्ने उद्देश्यका साथ २०३९ सालमा तत्कालिन श्री ५ महेन्द्र प्रकृति संरक्षण कोषका नाममा एक स्वायत्त नाफारहित गैरसरकारी संस्थाको रूपमा ऐनद्वारा राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषको स्थापना गरिएको थियो । चितवनको सौराहामा रहेको जैविक विविधता संरक्षण केन्द्रले चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्तीक्षेत्र तथा बरण्डाभार लगायतका आसपासका वन क्षेत्रमा जैविक विविधताको अध्ययन अनुसन्धान तथा संरक्षणमा सहयोग गर्ने, क्षमता अभिवृद्धि गर्ने स्थानीय बासिन्दाहरूको दिगो जीविकोपार्जनमा सहयोग पुऱ्याउने स्वदेश तथा विदेशका विश्व विद्यालयमा विभिन्न तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको अध्ययन तथा अनुसन्धानमा सहयोग पुऱ्याउने, मानव वन्यजन्तु वीचको द्वन्द न्यूनिकरणमा सहयोग पुऱ्याउने, समस्यामूलक वन्यजन्तुको उद्धार, पालन पोषण जस्ता प्राविधिक कार्यजस्ता कार्यक्रमहरू स्थापनाकाल (सन् १९८९) देखि नै गर्दै आएको छ ।

७. विशिष्ट महानुभावहरूबाट निकुञ्ज भ्रमण

- क) मिति २०७२/०९/०४ गते राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महा-निर्देशक श्री फडिन्द्र राज खरेलले निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गर्नु भएको छ ।
- ख) मिति २०७२/१०/२४ गते मा. मन्त्री अग्नि प्रसाद सापकोटा, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय सहितको टोलिले निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गर्नु भएको छ ।
- ग) मिति २०७२/१२/०६ गते मा.जनक राज चौधरी, सभापति, वातावरण संरक्षण समितिले निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गर्नु भएको छ ।
- घ) मिति २०७३/०२/२३ गते महारथी राजेन्द्र क्षेत्री, प्रधानसेनापति, जंगी अड्डाले निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गर्नु भएको छ ।
- ङ) मिति २०७२/०२/२७ मा श्री पुण्यप्रसाद न्यौपाने कार्यकारी निर्देशक, नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सहितको टोलिले निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गर्नु भएको छ ।

त्यसैगरी यस आ.व.मा यस निकुञ्जको अवलोकन भ्रमण गर्नुहुने विशिष्ट महानुभावहरूको विस्तृत विवरण अनुसुची २५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

८. सृजनशिल कार्य

८.१. गैंडा बाघ संरक्षण अभियान-२०७३

जैविक विविधता संरक्षण कार्यमा स्थानीय समुदायको सहभागिता अभिवृद्धि गरि अपनत्वको विकास गर्दै लगेमा वन्यजन्तु संरक्षण कार्यलाई दिगो बनाउन सकिन्छ । वन्यजन्तु प्रति स्थानीय समुदायको अपनत्वको विकास गर्न निरन्तर शून्य चोरी शिकारका

दिनहरूलाई २० बैशाख २०७४ कायम राख्ने लक्षका मिति २०७३/०१/१२ गते देखि २०७३/०१/२२ गते सम्म यस निकुञ्जको २२ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरूमा गैंडा बाघ संरक्षण अभियान-२०७३ संचालन गरियो । उक्त कार्यक्रममा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू, सामुदायिक वन अध्यक्ष र हेरालुहरू, CBAPU /RRT सदस्यहरू, गा.वि.स. र नगरपालिका प्रतिनिधि, नेपाली सेना, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका सम्बन्धित पोष्टका कर्मचारी, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, स्थानिय संघसंस्थाहरू, पर्यटन व्यवसायि, NTNC-BCC, TAL १६०० जना भन्दा बढी सभागिता रहेको थियो ।

८.२. विश्व वातावरण दिवस-२०१६ जुन ५, का दिन निरन्तर शून्य चोरिशिकरका २x३६५ + दिनहरू मनाइयो

विश्व वातावरण दिवस २०१६ को अवसरमा प्रधान सेनापति महारथी श्री राजेन्द्र क्षेत्रीको प्रमुख आतिथ्यतमा विभिन्न संघ-संस्थाहरू, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरू लगायतक ३२० जना अन्य सहभागीको साथ विश्व वातावरण दिवस (२०१६ जुन ५, का दिन निरन्तर शून्य चोरिशिकरका २x३६५ + दिनहरू मनाईएको थियो

८.३. सहभागिता मुलक चुरे क्षेत्र पानी मुहान सरसफाई

मृगकुंज उ.स. र पटिहानी उ.स.को आयोजनामा चितवन रा.नि., श्रीजंग गण, पर्यटन व्यवसायी, नेपाल प्रहरी, स्थानीय युवा हरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा निकुञ्जको पदमपुर क्षेत्र र जर्नेली क्षेत्रमा सहभागिता मुलक चुरे क्षेत्र पानी मुहान सरसफाई कार्यक्रम गरिएको थियो ।

८.४. बरण्डाभार जैविक मार्गमा सी.सी. Camera संचालन र “संरक्षणको लागि १ मिनेट अभियान”

यस कार्यक्रमको सुरुवात मिति २०७३/०३/३० गतेबाट भएको थियो । यस कार्यक्रमको समुद्घाटन वन बिज्ञ श्री गोकुलराज पाण्डेले गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा सवारी चालकहरूलाई नियम र संरक्षण सम्बन्धि जानकारी गराउनुको साथै संरक्षण सम्बन्धि पर्चा वितरण गरिएको थियो ।

८.५. संयुक्त अपरेशन कक्षको स्थापना र संचालन

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, कसरामा Realtime गस्ती र CC Camera को अनुगमन गरि तत्कालै निर्देशन दिने र Action मा जान सकिने उद्देश्यका साथ संयुक्त अपरेशन कक्षको स्थापना र संचालन भएको छ । यस अपरेशन कक्ष समुद्घाटन प्रधान सेनापति महारथी श्री राजेन्द्र क्षत्रीबाट मिति विश्व वातावरण दिवस-२०१६ जुन ५ गतेका दिन भएको थियो ।

८.६. चितवन-वाल्मिकी सीमापार बैठक

मिति २०७३/१/२८ गतेका दिन नेपाल र भारत दुवै देशका व्यक्तिहरूको सहभागितामा चितवन-वाल्मिकी सीमापार

बैठक सम्पन्न भएको थियो । उक्त बैठकमा भारतको तर्फबाट Director of VTR, India समेत ३ जना सहभागी थिए भने नेपालको तर्फबाट क्षेत्रीय वन निर्देशनालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय चितवन, जिल्ला वन कार्यालय चितवन र नवलपरासी,

पर्सा वन्यजन्तु आरक्ष, नेपाली सेना चितवन रा.नि. र पर्साब.ज.आ., म.क्षे.व्य. समिति चितवन रा.नि., नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल, तराई भू-परिधि कार्यक्रम, ZSL नेपाल, BCN, NTNC-BCC सौराहाको सहभागिता रहेको थियो ।

८.७ Ex-BZMC Member's Gallery को स्थापना र परामर्श:

यस Gallery को स्थापना २०७२ माघ १९ गते विश्व सिमसार दिवस-२०१६ को अवसरमा यस कार्यालयका प्रमुख संरक्षण अधिकृतबाट शुभारम्भ भएको थियो । सो कार्यक्रममा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका वर्तमान तथा पूर्व

पदाधिकारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

९. नेपालको संविधान २०७२ र परिवर्तित कानूनी व्यवस्थाका सन्दर्भमा न्याय क्षेत्रसंग समन्वयन र अन्तरक्रिया

नेपालको संविधान, २०७२ बमोजिम परिवर्तित कानूनी व्यवस्थाका सन्दर्भमा मिति २०७२/१०/९ गतेका दिन माननीय मुख्य न्यायाधिस, पुनरावेदन अदालत, हेटौडाको समुपस्थितिमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो । उक्त कार्यक्रममा जिल्ला अदालत चितवन र मकवानपुरका माननीय जिल्ला न्यायाधिशहरू र पुनरावेदन तथा जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालयका जिल्ला न्यायाधिवक्ता तथा विभिन्न संरक्षण सहयोगी संघसंस्थाहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

१०. परम्परागत धार्मिक संस्कृति अनुसार विश्व सिमसार क्षेत्र विसहजारी तालमा पानी पुजा गरि विश्व सिमसार दिवस-२ फेब्रुवरी, २०१६ मनाइयो

विश्व सिमसार दिवस-२०१६, फेब्रुवरी २ को अवसरमा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका पूर्व र वर्तमान सदस्यहरू, सहयोगी संग संस्था, विद्यार्थीहरू, वातावरण शिक्षक मंचको प्रत्यक्ष सहभागितामा रामसार सुचिमा सुचिकृत विसहजारी ताल क्षेत्रमा परम्परागत रूपमा बोटे र ब्राम्हण संस्कृति अनुसार पानीको पुजा गरि मनाइयो ।

११. विविध

(क) Hispid Hare देखा परेको

मिति २०७२।१०।१६ गतेका दिन यस निकुञ्जको सुखीभार घाँसे मैदान क्षेत्रमा संकटापन अवस्थामा रहेको खर मुजुरको वासस्थान व्यवस्थापन अध्ययनको सिलशिलामा घाँसे plots

छनौट गर्दै गर्दा Plot no. १५ (GPS location 0227684, 3049105) मा काँसको भुपको भित्र अन्दाजी १५-२० से.मी. लम्बाई भएको खरायोको वच्चा फेला परेको, तत्काल कुन प्रजाति हो भन्ने वारेमा पहिचान गर्न नसकिएकोले उक्त वच्चाको फोटो र Video clip क्यामरामा कैद गरेर कसरा ल्याई नेपालका स्तनधारी कितावको फोटोमा भिडाउँदा र Internet search गरेर समेत हेर्दा Hispid Hare को वच्चा हो भन्ने लाग्यो तर शतप्रतिसत ढुक्क हुन नसकिएको अवस्थामा Hispid Hare का International Expert डा. डाइना वेललाई Mail वाट फोटो र Video clip पठाए पछि निजवाट Hispid Hare (*Caprolagus hispidus*) हो भन्ने कुरा निधो भएर आएको । सन १९८४ मा नेपालको चितवन, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज र शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्षमा Hispid Hare पाईन्छ भन्ने तथ्य निज डा. डाइना वेलसमेतको रिपोर्टवाट भेटिन्छ । पछिल्ला दिनहरूमा Hispid

Hare नेपालको केवल शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्षमा वाहेक अन्य संरक्षित क्षेत्रमा देखा परेको थिएन । चितवनवाट बाम पुड्के बँदेल (Pygmy Hog) जस्तै यो प्रजाती पनि लोप भएको आशंका गरिएको तर ३२ वर्षपछि पुनः Hispid Hare भेटिएको छ । IUCN Category मा यसलाई Endangered र नेपालमा संरक्षित सूचिमा समावेश गरिएको छ । नेपाल, भारत, बङ्गाला देश र भुटानमा पाईने यो प्रजातीलाई नेपालीमा लघुकर्ण खरायो भनिन्छ । अन्य खरायो भन्दा सानो क्षेत्रमा रहने, घाँसको कलिला टुसा, गुलियो घाँस प्रजातिका जराहरू खान मन पराउने यो लघुकर्ण खरायोको तौल २-२.३ कि.गा. र शरीर ४०-५० से.मी.सम्मको हुन्छ । यसले January - March महिनामा वच्चा जन्माउन

र यस समयमा अत्यधिक मात्रामा घासे मैदानहरूमा आगलागी हुने गरेको कारणले यो प्रजाती लोप हुने अवस्थामा पुगेको संरक्षणमा लाग्नेहरूको ठम्प्याईरहेको छ ।

(ख) बिक्रम बाबा मेला

यस निकुञ्जमा रहेका धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्वका क्षेत्रहरू मध्ये बिक्रमबाबा पनि एक हो । उक्त स्थान कसरास्थित घडियाल संरक्षण तथा प्रजननकेन्द्रबाट करिब १०० मिटर

दक्षिणमा अवस्थित रहेको छ । बिक्रमबाबा स्थानीय आदिवासी थारुहरूको देवगुरु हुन् । यी देवता अत्यन्त शक्तिशाली भएको कुरा स्थानीय थारु समुदायका जेष्ठ नागरिकहरूबाट सुन्न पाइन्छ । कहिले बाघको रूप धारण गरेर हिड्ने र कहिले ढुङ्गाको ढुंगामा जमिनमा हिड्ने जस्ता कार्य बिक्रमबाबाले गर्नेगरेको भनाईरहेको छ । हाल उक्त स्थानमा मुर्तिको भग्नावशेष मात्र रहेको छ । मन्दिर बनाउन हुँदैन भन्ने भनाईलाई विचार गरी हालसम्म उक्त स्थानमा मन्दिर बनाइएको छैन । आदिवासी थारु जातिको धार्मिक मान्यता अनुसार विवाह नहुनेले विवाहको लागि, वच्चा नहुनेले वच्चाको लागि, रोग लागेकाहरूले रोग निकोहोस र परिवारमा सुखशान्ती होस भनी भाकल गरी पुजाआजा गर्नेर उक्त मनोकामना पुरा भएपछि भाकल गरे बमोजिम पुजा गर्नआउने चलन रहेको छ । चितवनका आदिवासी थारु समुदायको धार्मिक आस्थाको रूपमा रहेका बिक्रमबाबाको अन्य जातजातिले पनि अनुसरण गरी पुजा गर्न आउने मानिसहरूको संख्या प्रत्येक वर्ष बढ्दै गई आसपासका जिल्लाहरू लगायत नेपालको मेची देखि महाकली सम्मका मानिसहरू यहाँ पुजा गर्नआउने गरेको पाइएकोले यस क्षेत्रको महत्व र महिमा वर्षेनी बढ्दै गएको छ । चैत्र शुक्लपक्षको प्रतिपदादेखि पूर्णिमासम्म १५ दिन

बिक्रमबाबाको पुजा गर्ने परम्परा अनुसार यस वर्ष २०७२ चैत्र २५ देखि २०७३ वैशाख १० गतेसम्म पुजा आरधना भएको थियो । यस स्थानमा बोकाको बली दिने र परेवा उडाउने प्रचलन छ । थोरै मात्रै भक्तजनहरू यहाँ आउंदा शुरुका वर्षहरूमा पुजा पछि निकुञ्ज भित्र नैखाना पकाएर खान दिने चलन थियो । अत्याधिक संख्यामा श्रद्धालु भक्तजनहरू आउन थालेपछि राप्ती खोला पारी घैलाघारी मध्यवर्ती सामुदायिक वन क्षेत्रमा खाना पकाएर खाने, सवारी साधनहरू पार्किङ्ग, पुजा सामग्री, खानेपानी, फोहरमैला व्यवस्थापन र राप्ती खोलामा डुङ्गा तार्ने कामको व्यवस्थापन घैलाघारी मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले गर्ने गरेको छ । मन्दिरमा भक्तजनहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने कार्य मध्यवर्ती क्षेत्रका केरुङ्गा र पटिहानी उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूबाट गरिएको थियो । पुजा व्यवस्थापनको लागि निकुञ्जका कर्मचारी र सुरक्षा प्रबन्धको लागि निकुञ्जमा तैनाथ नेपाली सेना श्री श्रीजंग गणका सुरक्षाकर्मीहरू खटिएका थिए । पुजाको समयमा वर्षेनी निकुञ्ज कार्यालयबाट पूजा आरधना गर्ने प्रचलन छ ।

१२. छात्रवृत्ति वितरण

निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रको गाउँबस्ती तथा मध्यवर्ती सामुदायिक वनमा गैँडा, बाघ, हात्ती, भालु, बदेल् लगायतका वन्यजन्तुहरूबाट मानवीय, पशुधन, घरगोठ, अन्नवाली लगायतका धनजनको क्षति हुने गरेको छ । मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणका लागि मध्यवर्ती क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुँदै आएको छ । वन्यजन्तुको आक्रमणमा परी मृत्यु तथा घाइते भएका मानिसहरूका ४२ जना बालबालिकाहरूलाई यस आ.व. मा मिति २०७३ जेठ २२ गते विश्व वातावरण दिवस २०१६ को अवसरमा छात्रवृत्ति वितरण गरियो । राष्ट्रिय

निकुञ्ज आयोजनातर्फको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमबाट जनही रु. १० हजारका दरले १२ जनालाई रु. १ लाख २० हजार छात्रवृत्ति वितरण भएको थियो भने मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रमतर्फको स्वीकृत कार्यक्रमबाट जनही रु. १० हजारका दरले ३० जनालाई रु. ३ लाख गरी जम्मा ४ लाख २० हजार छात्रवृत्ति वितरण गरियो ।

१३. मिडियामा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

यो आ.व. मा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा भएका कार्यहरूलाई राष्ट्रिय तथा स्थानीय मिडियाले राम्रो स्थान दिएका छन्। मध्ये केहि प्रमुख कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्।

१. मिति २०७३ माघ १९ मा सौराहा अनलाईनले चितवनमा सिमसार दिवस मनाइयो शिर्षक दिएर "सोमबारदेखि मनाउन सुरु गरिएको विश्व सिमसार दिवसमा चितवनमा पनि विविध कार्यक्रम गरी बुधबार समापन गरिदैछ । विश्व सिमसार दिवसको अवसर पारी सोमबार टिकौली ताल सफाई, बुलबुले ताल सफाई, नदी सफाईगरिएको थियो भने मंगलबार सिमसार दिवसको दिनमा सिमसार संरक्षण सम्बन्धी ज्याली, सिमसार संरक्षण सम्बन्धी नाटक, बिसहजारी ताल सफाई, बिसहजारी ताल संग्रहालय, चेतनामूलक वक्तृत्वकला लगायतका कार्यक्रमहरू भएका छन्। सप्तगण्डकी बहुमुखी क्याम्पस र वातावरण विज्ञान क्लब सप्तगण्डकी क्याम्पसले चेतनामूलक ज्याली निकालेका थिए । सिमसार दिवसको अन्तिम दिन सामुदायिक हस्तकला केन्द्रको अवलोकन, तारबार अवलोकन, समुदायसँग अन्तरक्रिया, अट्टाइसहजारी ताल सफाईलगायतका कार्यक्रम गरिने चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत रामचन्द्र कंडेलले बताएका छन्" भन्ने समाचार प्रकाशित गरेको छ ।
२. July 04, 2016 The Himalayan Times नामक पत्रिकाले "Chitwan National Park to install CCTV camera in East-West Highway शिर्षक दिएर The Chitwan National Park is all set to install as many as 10 CCTV cameras in

Barandabhar forest of the Park, by the East-West Highway. The Park has taken the initiative to install the cameras after witnessing the rise in the number of deaths of wildlife in road accidents in the region.

With the help of World Wildlife Fund, the cameras are to be kept along the four-kilometre stretch of the East-West Highway from Gondrang of Bharatpur Sub-Metropolitan City to Tikauli of Ratnanagar Municipality" भन्ने समाचार प्रकाशित गरेको छ ।

३. माघ २१ मा सौराहा अनलाईन नामक पत्रिकाले चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको जल्ने भए खाग र दाहा शिर्षक दिएर "लामो समयदेखि जम्मा भएका दुर्लभ वन्यजन्तु एक सिंगे गैँडाको खाग, पाटे बाघको छाला र जंगली हात्तीको दाहा लगायतका जीवजन्तुका अंगहरु जलाउने तयारी सुरु भएको छ । जीवजन्तु मरेमा उनीहरुका यस्ता अंगहरु भिकेर सुरक्षित राख्ने प्रचलन छ । त्यस्तै, तस्करहरुबाट बरामद भएका अंगहरु पनि संकलन हुने गरेका छन् । देशभरका निकुञ्ज क्षेत्रमा मरेका जनावरहरुको अंग चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको मुख्यालय कसरामा राख्ने चलन छ । त्यस्तै, निकुञ्ज बाहिर बरामद भएका जंगली

जनावरका अंगहरु चितवनकै टिकौलीमा रहेको सशस्त्र वन रक्षक तालिम केन्द्रमा संकलन हुँदैआएको छ । अखेटोपहार पनि भनिने दुबैठाउँमा रहेका वन्यजन्तुका त्यस्ता अंगहरुको लगत संकलन गरेर विवरण लिने काम सकिएको छ ।...प्रमाणका लागि आवश्यक भएका र वैज्ञानिक अनुसन्धान वा अन्य अध्ययनका लागि चाहिने नमुना बाहेक अब अरु अखेटोपहार जलाउनु पर्ने अवस्था आएको छ । चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत रामचन्द्र कँडेलले भने । सरकारले टिकौलीमा भण्डै २० वर्षअघि अखेटोपहार जलाएर नष्ट गरेको थियो ।" भन्ने समाचार प्रकाशित गरेको छ ।

४. मिति २०७३ जेष्ठ २३ मा सौराहा अनलाईन नामक पत्रिकाले यसरी मनाईयो शुन्य चोरी शिकार बर्ष शिर्षकमा "लगातार रुपमा दुईपटक शुन्य चोरी शिकार बर्ष भएको उपलक्ष्यमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा विशेष कार्यक्रम गरि मनाईएको छ । २ ईन्टु ३ सय ६५ दिन प्लस भएको उपलक्ष्यमा निकुञ्ज र वन वन्यजन्तु सुरक्षार्थ खटिएको नेपाली सेनाको श्री श्रीजंग गणले संयुक्त रुपमा निकुञ्ज मुख्यालयमा विशेष कार्यक्रम गरि मनाएको हो । विश्व वातावरण दिवस र श्री श्रीजंग गणको २ सय ३३ औं बार्षिकोत्सवको अवसर पारेर शुन्य चोरी शिकार भएको १ एक महिना २० दिन पछि शुन्य चोरी शिकार बर्ष मनाएको हो भन्ने समाचार प्रकाशन भएको थियो ।

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची १ क आ.व. २०७२/०७३ को वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति

१. राष्ट्रिय निकुञ्ज बायोमना

(रकम रु. हजारमा)

क्र.सं	क्रियाकलापको विवरण	वार्षिक लक्ष्य		प्रथम चौमासिक प्रगति		दोस्रो चौमासिक प्रगति		तेस्रो चौमासिक प्रगति		जम्मा प्रगति	
		परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट
अ)	पूँजीगत खर्च शिपिक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू										
१	कार्यालय भवन	१	५३६८०	०.५	२६९०	१	२६९०	१	२६९०	१	२६९०
२	सेक्टर कार्यालय निर्माण	१	१६२५	०.१	१६२५	१	१६२५	१	१६२५	१	१६२५
३	टेबुल	३	०.०७	३००.००	३	३००.००	३	३००.००	३	३००.००	
४	दराज	५	०.०९	४००.००	५	४००.००	५	४००.००	५	४००.००	
५	मेच	५	०.०९	२५.००	५	२५.००	५	२५.००	५	२५.००	
६	कुर्सी	१५	०.१०	४५.००	१५	४५.००	१५	४५.००	१५	४५.००	
७	गस्ती प्रयोजनका लागि साइकल खरीद	२०	०.३७	१६०.००	२०	१६०.००	२०	१६०.००	२०	१६०.००	
८	काठे पुल निर्माण	३	१.७४	७००.००	१.०	०.५६	१	०.५६	१	०.५६	
९	खानेपानी निर्माण (पाइप जडान)	५	१.७५	७५०.००	१.०	०.३५	१	०.३५	१	०.३५	
१०	साइन बोर्ड, सुचना बोर्ड निर्माण	१५	०.४२	२२५.००	१५	२२५.००	१५	२२५.००	१५	२२५.००	
११	विद्युत जडान	१	०.२३	१००.००	१	१००.००	१	१००.००	१	१००.००	
१२	शौचालय निर्माण	२	०.७०	३००.००	२	३००.००	२	३००.००	२	३००.००	
१३	मानव बचतको दृष्टि व्यबस्थापनको लागि आर.सि.सि. बाल निर्माण	४००	८.३५	३६००.००	३७६०	३६००.००	३७६०	३६००.००	३७६०	३६००.००	
	पूँजीगत खर्चको जम्मा										
आ	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू										
	निर्मित सा सम्पत्तिको मर्मत सम्भार										
१	बनपथ मर्मत	५५	१.२८	५५०.००	५६०	५५०.००	५६०	५५०.००	५६०	५५०.००	
२	काठे पुल मर्मत	८	०.२३	४००.००	२.०	०.२३	२	०.२३	२	०.२३	
३	पोस्ट भवन मर्मत	५	२.३२	१०००.००	१.०	०.४६	१	०.४६	१	०.४६	
४	खानेपानी मर्मत	२	०.६६	२००.००	२	२००.००	२	२००.००	२	२००.००	
५	साइन बोर्ड सुचना बोर्ड मर्मत	२०	०.०९	४००.००	२०	४००.००	२०	४००.००	२०	४००.००	
६	गेमस्काउट र हात्तिसार र सेना पुनर्ताजकी वालिम	३०	०.२१	९००.००	३०	९००.००	३०	९००.००	३०	९००.००	
७	बन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण व्युरो संचलन र बैठक	३	०.२१	९००.००	१.०	०.३३	१	०.३३	१	०.३३	
८	सौरगाई गणना	१	०.९३	४००.००	१	४००.००	१	४००.००	१	४००.००	
९	डाइयाल र मिद र कडुका संरक्षण तथा सर्वेक्षण	३	३.७६	१६२०.००	१.०	१.२५	१	१.२५	१	१.२५	
९	चौमासिक बुलेटिन प्रकाशन	३००	०.०९	४५.००	१००.०	०.००	१००.०	०.००	१००.०	०.००	
१०	रामसर र युनेस्कोरसाइटस रिपोर्ट अद्यावधिक	३	०.३६	१५०.००	१.०	०.१२	१	०.१२	१	०.१२	
११	वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन (जिल्लास्तर)	३००	०.०९	४५.००	३००	४५.००	३००	४५.००	३००	४५.००	
१२	बासो मैदान व्यबस्थापन (सालबाली)	१	०.७०	३००.००	१	३००.००	१	३००.००	१	३००.००	
१३	सिमासार क्षेत्र व्यबस्थापन	४	०.२३	१००.००	४	१००.००	४	१००.००	४	१००.००	
१४	डडेलो नियन्त्रण	२४	०.८४	३६०.००	८	०.२८	८	०.२८	८	०.२८	
१५	चौरि शिकार नियन्त्रण र नियन्त्रण विवर अपरेसन	२	१.४०	२००.००	२	२००.००	२	२००.००	२	२००.००	
१६	अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यबस्थापन	३	०.१८	७५.००	१.०	०.०६	१	०.०६	१	०.०६	
१८	अखेटोपहार व्यबस्थापन	३	०.१८	७५.००	१.०	०.०६	१	०.०६	१	०.०६	
१९	मुद्दा अनुसन्धान तथा तहकिर्ता	३	०.०६	३००.००	१.०	०.०२	१	०.०२	१	०.०२	
२०	दुहरा तथा समस्यामूलक बन्जन्तु व्यबस्थापन	३	०.२१	९००.००	१.०	०.३०	१	०.३०	१	०.३०	
२१	बन्यजन्तुबाट दुहरा बनाइएका बालबालिकालाई छात्रवृत्ति	१०	०.२८	१२०.००	१२	१२०.००	१२	१२०.००	१२	१२०.००	
	चालु खर्चको जम्मा										
	कार्यक्रमको जम्मा										
	उपभोग तथा का. संचालन खर्च										
	कुल जम्मा										

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

३ हातीसाय आयाजना

क्र.सं	क्रियाकलापको विवरण	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		प्रथम चौमासिक प्रगति		दोस्रो चौमासिक प्रगति		तेस्रो चौमासिक प्रगति		जम्मा प्रगति		कैफियत
			परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	
अ)	पूर्वजात खर्च शिपिक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु												
१	स्ट्रुव	बटा	२	३०३	२०		२	३०३	२०००		२	३०३	२०००
२	दनाज	बटा	१	१४२	१५		१	१४२	१४९७		१	१४२	१४९७
३	इन्कटन सेट	बटा	१	४४६	४४		१	४४६	४२९४		१	४४६	४२९४
४	खातिपानी निर्माण	स्थान	२	१०१४	१००		१	४०७	४९९६		२	१०१४	११९९६
५	ललिको केड घर निर्माण	बटा	१	३०४३	३००		१	३०४३	३००००		१	३०४३	३००००
६	काठिरे भैसा व्यवस्थापनका लागि साइल निर्माण	बटा	१	१३२	१२		१	१३२	१३००		१	१३२	१३००
	पूर्वजात खर्चको जम्मा			४९६८०	४९११००		३००	१०७५४	१०४६९३		३००	४९६८०	४९०८८८
आ)	खालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु												
१	कार्यालय भवन मर्मत	बटा	१	१०१४	१००		१	१०१४	१००		१	१०१४	१००००
२	जीवालय मर्मत	बटा	२	६०९	६०		१	३०४	३०		२	६०८	६०८
३	ललिको केड घर मर्मत	बटा	२	१०१४	१००		१	४०७	४०		२	१०१४	१००८६०
४	हातिसार कमचालिवाइ पुनर्जातको लागि	जना	२	१४२१	१४०		२४	७९१	७९३		४०	१४२२	१४६१३२
५	खालु खर्चको जम्मा	बटा	१	६६२	६६		१	६६२	६६२०		१	६६२	६६२००
	कार्यक्रम तर्फको जम्मा			१००००	९६६		२१	४०	४०		४०	४०	४०००
	उत्प्रेषण कार्य संचालन खर्च			४४६६४	४४६६४			१४६६३४				१४६६३४	४४६६३४
	कुल जम्मा				४४६६४			१४६६३४				१४६६३४	४४६६३४

४ राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रम

क्र.सं	क्रियाकलापको विवरण	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		प्रथम चौमासिक प्रगति		दोस्रो चौमासिक प्रगति		तेस्रो चौमासिक प्रगति		जम्मा प्रगति		कैफियत
			परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	परिमाण	वजेट	
क)	पूर्वजात खर्च शिपिक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु												
१	पानीमुहान संरक्षण पानीपोखरी निर्माण	गोटा	२	४१६७	१०००		४०	१६६७	२९९७		४०	१६६७	२९९७
२	चुरे क्षेत्रमा डढेलो नियन्त्रण	सिजन	१	१२४०	३००		४०	६२५	१४०		४०	६२५	१२४०
६	पानीमुहानरपती पोखरी मर्मत सम्भार खर्च	गोटा	१०	४१६६	१०००		४०	१६६६	६००		४०	१६६६	६००
	पूर्वजात खर्चको जम्मा			९५६३३	२३००		८०	३३३३	७९६११		८०	३३३३	७९६११
ख)	खालु खर्च तर्फ												
१	कार्यक्रम संचालन खर्च			४१७	१००		०	१६७	३०००		०	१६७	३०००
	खालु खर्चको जम्मा			४१७	१००		०	१६७	३०००		०	१६७	३०००
	पूर्वजात तथा खालु खर्चको जम्मा			१०००	२३००		८०	३३३३	१३९६१		८०	३३३३	१३९६१
ग)	कार्यालय संचालन खर्च												
१	संचालन तथा मर्मत सम्भार खर्च			३१००			०	७००	०		०	७००	३१००
	कार्यालय संचालन तर्फको जम्मा			३१००			०	७००	०		०	७००	३१००
	कुल जम्मा (क+ख+ग)			२४११००			३४४८	४७९२	१३९६०		३४४८	४७९२	१३९६०

अनुसूची १ ख
तराईभु-परिधि कार्यक्रम

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	ईकाई	लक्ष्य		प्रगती	कैफियत
			परिमाण	बजेट		
१	घाँसे मैदान व्यवस्थापन	हेक्टर	६५	१,७५०,३००.००	४६	१,७५०,३३३.००
२	सिससार क्षेत्र व्यवस्थापन	बटा	१	५९९,९२८.००	२	५८२,२९०.००
३	वनपथ मर्मत	किमि	६५	१,२४९,६८७.००	९६	१,२४९,०७७.००
४	वनपथ निर्माण	किमि	१०	४९९,९८५.००	२०	४९९,०००.००
५	कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि	जना		५००,०००.००	१६	५००,०००.००
६	बाघको नियमित अनुगमन ढकप्रीता र तिनको छावाको नियमित अनुगमन डुमरिया देखी देविता सम्म	पटक	३	१,५००,०००.००	३	१,४९९,९९४.००
७	स्मार्ट पट्टोलिङ्गको सम्बन्धमा समिक्षा गोष्ठी	पटक	२	१२०,०००.००	२	११९,४४९.००
८	सुचना संकलन तथा सुराकि परिचालन	महिना	११	१,१०४,०००.००	११	१,१०३,३७०.००
९	गस्तीको लागि सवारी साधन मर्मत तथा ईन्धन	महिना	१२	१,१३०,०००.००	१२	१,१२९,६६८.८१
१०	स्वीपिङ्ग क्याम्पिङ्ग अपरेशन	पटक	१०	२३५,०००.००	१०	२३४,९८५.००
११	पोष्ट मर्मत सुधार	बटा	३	७९९,५१५.००	३	७९९,१८५.००
१२	स्निफर डगाको लागि सहयोग ढदैनिक खाना, औषधोपचार, दैनिक आवश्यक सामग्री र पट्टपट्टथ निर्माण	महिना	१२	१,४९९,६८८.००	१२	१,४९५,०४८.००
१३	मानव बन्धजस्तु ढ्रष्ट व्यवस्थापनको लागि यापिड रेसोल्स टिम परिचालन	पटक	६	५१०,०००.००	६	५०९,२७६.००
१४	सिसापार बैठकको लागि सहयोग कार्यक्रम	पटक	२	१५०,०००.००	१	१४९,६९१.००
१५	बातावरणमैत्रि पुर्वाधार निर्माण सम्बन्धि समन्वय बैठक	पटक	१	५०,०००.००	१	४९,८६५.००
१६	सोमेश्वर चुरे पहाडमा बाघ र यसको आहारा प्रजातिको अनुगमन	पटक	१	१,२००,०००.००	१	१,१८४,३०१.००
१७	महाहट्टको लागि सहयोग कार्यक्रम ढस्वीपिङ्ग तथा क्याम्पिङ्ग	महिना	५	१६६,०००.००	५	१६५,०००.००
१८	बन्धजस्तु संरक्षणको लागि आवश्यक सामग्रीको लागि सहयोग ढसोला, साईकल तथा खानेपानिका सामग्रीहरु	पटक	१	५००,०००.००	१	४९९,७७५.००
१९	मध्यवर्तीक्षेत्रको पर्यटन योजना तयारीको लागि आसिक सहयोग कार्यक्रम	पटक	१	५००,०००.००	१	४९८,५००.००
२०	मध्यवर्ती सामुदायिक वनको कार्ययोजना तयारीको लागि सहयोग कार्यक्रम	बटा	६	१५०,०००.००	६	१५०,०००.००
२१	शुन्य चोरी शिकार बर्ष कार्यक्रम	पटक	१	२१०,०००.००	१	२१०,०००.००
२२	संयुक्त अपरेशन कक्ष स्तरोन्नती	बटा	१	३००,०००.००	१	३००,०००.००
२३	संस्थागत सहयोग	महिना	१२	८४,०००.००	१२	८३,९८५.००
	जम्मा			१४,८०८,१०३.००		१४,७५,४६५.९८१

अनुसूची १ ग

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	ईकाइ	लक्ष्य		प्रगती		बचत रकम	कैफियत
			परिमाण	बजेट	परिमाण	खर्च		
१	सवारी साधन मर्मत	पटक	१.००	२१००००.००	१.००	२१००००.००	०.००	

हरियो वन कार्यक्रम Window (opportunity Ichirny Project)
Restoration of Rhino habitat in Chitwan National Park (Purchasing Equipments for habitat monitoring)

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	ईकाइ	लक्ष्य		प्रगती		बचत रकम	कैफियत
			परिमाण	बजेट	परिमाण	खर्च		
क)	वासस्थान व्यवस्थापन							
१	मिचाहा प्रजाती नियन्त्रण तथा घाँसेमैदान व्यवस्थापन			४४८२००.००		४४६६००.००	१६००.००	
२	पानि पोखरि निर्माण तथा व्यवस्थापन	वटा	१०.००	१८०००००.००	१०.००	१७३२६५१.००	६७३४९.००	
३	नियमित पानि पोखरी सरसफाई	वटा	१०.००	१८९७६०.००	१०.००	०.००	१८९७६०.००	
४	प्रि एण्ड पोष्ट स्टडी	पटक	२.००	१८९७२०.००	२.००	०.००	१८९७२०.००	
५	कार्यक्रम अनुगमन	पटक	१.००	९४८७०.००	१.००	११९०२२.००	-२४१५२	
ख)	सामाग्री खरिद							
१	सोलारवाट पानि ताल्ने पम्प जडान	सेट	२.००	१४२३०५०.००	२.००	९८९०८०.००	४३३९७०.००	
२	सोलार फेन्सिङ्ग	वटा	२.००	९४८७०.००	२.००	०.००	९४८७०.००	
३	डिजिटल क्यामेरा	वटा	२.००	१६१२७८.००	२.००	१२५०८८.००	३६१९०.००	
४	बाईनाकुलर	वटा	१.००	२८४६२.००	१.००	२४८६०.००	३६०२.००	
५	रेन्ज फाईन्डर	वटा	१.००	१४२३१.००	१.००	३३३३५.००	-१९१०४.००	
६	जि.पि.एस.	वटा	२.००	४७४३४.००	२.००	४४०७०.००	३३६४.००	
७	ल्यापटप	वटा	१.००	९४८७०.००	१.००	८५०००.००	९८७०.००	
८	प्रिन्टर	वटा	१.००	२३०००.००	१.००	१७०३५.५०	५९६४.५०	
९	यु.पि.एस.	वटा	१.००	८०००.००	१.००	४०८८.५०	३९११.५०	
	जम्मा			४६१७७४५.००		३६२०८३०.००	९९६९१५.००	

अनुसूची १ घ
वत्यजन्तु संरक्षणका लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन अयोजना (Window Opportunity) IDA

1. To Carry out "Habitat Management Activities in Padampur Grassland", Chitwan National Park

S.N.	Activity	Approved budget (For two Years)	Cumulative expenditure to date	Balance Budget	Remarks
1	Project Launching Workshop	60,000	59,823	177.00	
2	Technical Assessment of the Project Site	500,000	-	500,000.00	PCU
3	Development of the Work Manual	100,000	-	100,000.00	PCU
4	Habitat management activities				
4.1	Cutting and maintenance of the grassland in four patches	4,000,000	3,989,560	10,440.00	
4.2	Uprooting the shrubs and trees in 20 shrub patches larger than 0.30 Ha. Within Padampur by using mechanical instruments	360,000	358,966	1,034.00	
4.3	Removing invasive species (<i>Mikania</i> , <i>Chromolaena</i> , <i>Lantana</i> and <i>Parthenium</i>) on trial basis on 25 patches (of 0.1 ha area)	500,000	499,331	669.00	
4.4	Construction of embankment using bioengineering and remove sediments & expansion of area	400,000	398,211	1,789.00	
4.5	Renovation /reclamation of Marchauli/Garud Tal	600,000	599,419	581.00	
4.6	Monitoring grassland and wetland -months	198,000	69,850	128,150.00	
5	Wildlife monitoring			-	
5.1	ID based rhino monitoring cost	240,000	-	240,000.00	
5.2	Sweeping operation	120,000	86,986	33,014.00	
5.3	Establishment of permanent transects and prey base monitoring	112,000	111,810	190.00	
5.4	Observation tower construction for monitoring	700,000	697,874	2,126.00	
5.5	Resting place for monitoring	300,000	298,580	1,420.00	
6	Report preparation, sharing, reporting	100,000	10,000	90,000.00	
7	Concluding workshop	60,000	-	60,000.00	
8	Monitoring and evaluation	400,000	200,000.00	200,000.00	
	Total	8,750,000	7,380,410	1,369,590	

2. To Carry out "Strengthening Wildlife Protection by Implementing Smart Patrol System" in Chitwan National Park

S.N.	Activity	Approved budget	Cumulative expenditure to date	Balance Budget	Remarks
A	Salary and Benefits				
1.1	Database Officer	240,000	-	240,000.00	
1.2	Database Assistant	180,000	-	180,000.00	
1.3	Data Collector	480,000	-	480,000.00	
B	SMART Implementation				
2.1	Orientation Training to Newly Incoming Battalion and Company	400,000	179,060.00	220,940.00	
2.2	Camera Battery - Alkaline	462,000	444,248.56	17,751.44	
2.3	Rechargeable battery	38,500	17,200.00	21,300.00	
2.4	Refreshment training	250,000	39,580.00	210,420.00	
2.5	Stationery	100,000	53,100.40	46,899.60	
2.6	Communication for 50 posts for 12 months	300,000	313,967.00	(13,967.00)	
3	Printing				
3.1	Data Sheets (booklets) for field data collection	150,000	142,099.00	7,901.00	
3.2	Monthly report production and sharing	60,000	23,025.00	36,975.00	
4	Transportation and Mobility				
4.1	Bicycle, Motobike and Vehicle maintenance	900,000	907,764.31	(7,764.31)	
	Total	3,560,500	2,120,044	1,440,456	

3. Field Support for Effective Communication

S.N.	Activity	Approved budget	Cumulative expenditure to date	Balance Budget	Remarks
1	For Effective Communication	657,000	656507	493	
	Grand total	12,967,500	10,156,961	2,810,539	

अनुसूची १ ड
तराई भू-परिधि कार्यक्रमको सहयोगमा उपभोक्ता समितिहरूमा भएका कार्यक्रम र बजेट

क्र.स	संस्थाको नाम	ठेगाना	कार्यक्रमहरू	इकाई	परिमाण	जम्मा रकम	कैफियत
१	नन्दभाउजु उपभोक्ता समिति	कोलुवा, नवलपरासी	राईनो संरक्षण गोल्डकम्प वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण र चोरी शिकार नियन्त्रण चेतना अभिवृद्धि, प्रचार प्रसार, चेतनामूलक गित तथा हास्य कलाकार परिचालन आशिक सहयोग	पटक	१	३०००००	
			मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन कार्यक्रम (पखाल तथा तारवार कार्यक्रम) (आशिक सहयोग)	मिटर	२०४	३०००००	
२	मृगकुञ्ज उपभोक्ता समिति	बछ्यौली, चितवन	प्राकृतिक पुनःउत्पादन तथा तारवार कार्यक्रम (टिकौली म.सा.वन भंगाले वन सिमाना संग जोडिएको खालि जमिन)	हेक्टर	३	१५००००	
			दुग्ध चिसान भ्याट खरिद आशिक सहयोग	बटा	१	२०००००	
			दिगो चरिचरो व्यवस्थापन तथा उन्नत नश्ल सुधार कार्यक्रम	पटक	१	२०००००	
			पर्याप्यटन प्रवर्धनका लागि मञ्चान मर्मत तथा व्यवस्थापन सहयोग	बटा	१	२०००००	
			पर्याप्यटन तथा जिविकोपार्जनको लागि शिप केन्द्र प्रवर्धन आशिक सहयोग	पटक	१	३०००००	
			सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र निर्माण	जम्मा		१३३००००	
			Medical Equipment (मोडिकल सामग्रीहरू) जम्मा र्सी २६२६७ मध्ये 75000 grant & 111,267 Kind	बटा	१	५६२९७०	
			युवा सुचना केन्द्र (Youth Information Center)	पटक	१	७५०००	
			व्यवहार परिवर्तन का लागि सञ्चार कक्षा सञ्चालन (BCC Class)	बटा	१	६६५००	
			बेसार खेती तथा उद्यम सञ्चालन	कक्षा	४	१०००००	
			संस्थागत विकास सहयोग	समूह	१	१६५०००	
			वहुउद्देशिय भवन निर्माण आशिक कार्यक्रम	पटक	१	२२५००	
			दिगो गाऊँ अवधारणा कार्यक्रम (Sustainable Community Initiatives)	पटक	१	३०००००	
			दुध डेरी सञ्चालनमा सहजिकरणका लागि जेनेरेटर खरिद	गाउँ	१	५३६२९४९	
			फाँहर व्यवस्थापन कार्यक्रम (कोर्ट रिड.)	स्थान	१	२५००००	
			सामुदायिक माछापोखरी तारवार कार्यक्रम	बटा	१००	६००००	
			स्वास्थ्य चौकीमा सोलार व्यवस्थापन कार्यक्रम	स्थान	१	५००००	
			बाघखोर खानेपानी आयोजना निर्माण (लागत स्ट्रेमेट अनुसारको अपुन रकम)	बटा	१	१७००००	
			महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि अन्तर सिकाई भ्रमण आशिक सहयोग	पटक	१	१००००	
			लेखा व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन	पटक	१	६००००	
			सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र स्तरोन्ती सहयोग (बाघखोर)	पटक	१	१७०००	
			थारु गहना खरिद आशिक सहयोग	पटक	१	१२५००	
				जम्मा		८८६३२९९	

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

४	बधौडा उपभोक्ता समिति	माडी, चितवन	समुदायमा आधारित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना (CAPA) कार्यान्वयन	पटक	१	२९८०००
			व्यवहार परिवर्तन का लागि सञ्चार कक्षा सञ्चालन (BCC Class)	कक्षा	३	१०६०८०
			संस्थागत विकास सहयोग	पटक	१	१२०००
			समुदायमा आधारित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन आयोगना (CAPA) कार्यान्वयन	प्याकेज	१	१४४७६५४
			माडी बहूवर्षीय नगरि निर्माण तथा स्तरोन्नती कार्यक्रम	स्थान	१	४२४५९७
			सामुदायिक बहलको सुशासन सुधार कार्यक्रम	बटा	३	१२३६००
			संरक्षण रेडियो प्रसारण कार्यक्रम	इपिसोड	५०	४००००
			बधौडा मध्यवर्ती वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको त्रिवर्षीय रणनीति योजना निर्माण कार्यक्रम	पटक	१	५६६००
			सरोकारवालाहर विच समिक्षा बैठक	पटक	१	१५०००
			कार्यालय व्यवस्थापन सहयोग	पटक	१	१०६०००
५	पाटहानी उपभोक्ता समिति	पाटहानी, चितवन	सावजनिक सुनवाई	पटक	२	५०००
			बायो ग्यास घुन्तीकोष परिचालन तथा नमूना गाड घोषणा कार्यक्रम (घुन्ती कोष ३८ घरधुरी)	पटक	१	१०००००
			वनपस्तीका लागि वन पथ निर्माण कार्यक्रम	जम्मा		३६३४५३
			वन रास्तीका लागि कोठे पूल निर्माण आसिक सहयोग	कि.मि.	१०	१४००००
			वन्यजन्तु अनुगमनका लागि कोठेपूल निर्माण आसिक सहयोग	पटक	१	८००००
				स्थान	१	१५००००
				जम्मा		३७००००
			मानव हाती समकदारी अभिवृद्धि कार्यक्रम	प्याकेज	१	१०५०००
			विधुतीय तारवार मर्मत तथा व्यवस्थापन	पटक	१	१५००००
			व्यवहार परिवर्तनका लागि सञ्चार कक्षा सञ्चालन (BCC Class) (३ स्थान २४ कक्षा)	स्थान	३	१०६०८०
६	निर्मलटोरी उपभोक्ता समिति	टोरी, पर्सा	कार्यालय व्यवस्थापन सहयोग	पटक	१	१००२००
			दिगो चरिचरण व्यवस्थापन (उन्नत नश्ल सुधार) कार्यक्रम	प्याकेज	१	१९८०००
			जैविक विविधता संरक्षण र सुशासन सम्बन्धि नेतृत्वहरका लागि अभिमुखिकरण कार्यक्रम	पटक	१	५६०००
			उपभोक्ता समितिको क्षमता अभिवृद्धि तथा कार्यालय व्यवस्थापन सहयोग	पटक	१	५००००
			स्थानीय पाठ्यक्रम परिमार्जन तथा सन्दर्भ समग्री निर्माण सहयोग कार्यक्रम	पटक	१	२२९००
			सावजनिक सुनवाई तथा जनलेखा परिक्षण	पटक	१	५०००
			देवता खोला बायो ईन्ज. खहरे किनारा संरक्षण	स्थान	१	१४००८९
			मराठ खोला बायो ईन्ज. र खहरे किनारा संरक्षण	स्थान	१	४०४७२५
			कृषक जलवायु पाठशाला	स्थान	२	१३०३००
			अन्तरसिकाई भ्रमण आशिक सहयोग	दिन	४	५००००
७	पाँचपाण्डव उपभोक्ता समिति	माडी, चितवन	वन्यजन्तुबाट प्रभावित समुदायहरूको जीविकोपार्जनका लागि आय आर्जन घुन्ती कोष कार्यक्रम	घरधुरी	१३	४०००००
			आय आर्जन घुन्ती कोष कार्यक्रम	घरधुरी	७	२०००००
			चर्पी जडित बायोग्यास घुन्तीकोष	घरधुरी	२०	५०००००
			नदिमा आश्रित बाटो समुदायको आयआर्जनका लागि सामुहिक माछापोखरी कार्यक्रम	बटा	१	८००००
				जम्मा		२५९३२९४

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

८	रेवा उपमोला समिति माडी, चितवन	व्यवहार परिवर्तनका लागि सञ्चार कक्षा सञ्चालन जीविक विविधता संरक्षण र प्रजनन स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि सडक नाटक संरक्षण चेतानामुलक कार्यक्रम। उपमोला समिति कार्यालयको प्रवेशद्वारमा रङ्गरोगन तथा चित्र बनाउने कार्यक्रम। कार्यालय व्यवस्थापन सहयोग होडिड बोर्ड निर्माण तथा डिस्ट्रो मत्स्यपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई कृषक जलवायु पाठशाला स्थानिय अनुकुलन योजना कार्यक्रम वन्यजन्तुबाट प्रभावित समुदायहरूको जीविकोपार्जनका लागि आय आर्जन भुम्ती कोष कार्यक्रम बहुउद्देश्य स्रोत केन्द्रमा इन्टरनेट जडान सडक नाइकका सामाग्री खर्च कार्यालय व्यवस्थापन सहयोग कार्यक्रमको सुपरीभजन, अनुगमन र प्रतिवेदन खर्च	स्थान	२	७०७९०
			स्थान	१	४४३४०
			पटक	१	१५०००
			प्याकेज	१	२००००
			वटा	१	१००००
			स्थान	२	५००००
			पटक	१	५०००
			स्थान	१	१३०३००
			प्याकेज	१	६५४७१७
			प्रशुद्धी	१३	४०००००
			पटक	१	१२०००
			प्याकेज	१	७८५००
			पटक	१	४४०००
			प्याकेज	१	९५००
			जम्मा		१५४४०७७
९	अयोध्यापुरी उपमोला समिति माडी, चितवन	प्रवेशद्वार निर्माण शिवद्वार होमस्टे रंगरोगन तथा सरसफाई होम स्टे उद्घाटन व्यवहार परिवर्तनका लागि सञ्चार कक्षा सञ्चालन वन्यजन्तुबाट प्रभावित बालबालिकाहरूलाई छात्रवृत्ति अक्षयकोष सहयोग शुन्य चरित्रण कार्यक्रम कृषक जलवायु पाठशाला संचालन पर्यायटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम (वाटो सर्वेक्षण तथा सभायता अध्ययन कार्यक्रम) बगाई पोष्ट रेकी निकुञ्जको भित्रिभागबाट सौराहा सम्म कार्यालय व्यवस्थापन सहयोग वन्यजन्तुबाट घाइते तथा मृतकहरूका परिवारहरूसंग संरक्षण र जिविकोपार्जन पहिचान सम्बन्धी अन्तरीक्रिया कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई अयोध्यापुरी होम स्टे प्रवर्द्धन कार्यक्रम (होम स्टे स्वागत गेट निर्माण र रङ्गरोगन) भालुनाला उपजलाधार क्षेत्र अनुकुलन कार्यक्रम बासको विद्या वृक्षारोपण कार्यक्रम कार्यालय सहायकबाट कार्यक्रमको सुपरीभजन, अनुगमन र प्रतिवेदन खर्च।	वटा	१	३०२५०
			पटक	१	३३१९०
			पटक	१	३७०००
			स्थान	३	५००००
			पटक	१	४०००००
			प्याकेज	१	१५००००
			कक्षा	१	१०००००
			पटक	१	१६०००
			प्याकेज	१	७६०००
			पटक	१	१८६००
			पटक	१	५०००
			स्थान	१	४५०००
			प्याकेज	१	८५०००
			स्थान	१	५००००
			पटक	१	१०९६०४०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

१०	गोसाइबाबा उपभोक्ता समिति	पर्सौनी, नवलपरासी	प्राकृतिक पुनःउत्पादन बढावा कार्यक्रम वन्यजन्तुबाट प्रभावित समुदायहरूको जीविकोपार्जनका लागि आय अर्जन भुम्ती कोष कार्यक्रम (RePOP कार्यक्रम)	हेक्टर घरघुरी जम्मा	२० १० ७५५०००	४००००० २५५००० ७५५०००
११	शिसवार उपभोक्ता समिति	रजहर, नवलपरासी	पिपहर सामुदायिक होम स्टे ग्राम, पिपहर ३ क्षमता अभिवृद्धि आंशिक सहयोग कार्यक्रम तरकारी खेती प्रवर्धन कार्यक्रम कार्यालय व्यवस्थापन कार्यक्रम (होम स्टे सचिवालय) होमस्टे सञ्चालनका लागि बेसिङ क्विकड, हाउस क्विपिड र होम स्टे सञ्चालन सम्बन्धि प्रशिक्षण तालिम आंशिक सहयोग होमस्टे सञ्चालकहरूका लागि बेसिङ क्विकड, हाउस क्विपिड र होम स्टे सञ्चालन सम्बन्धि प्रशिक्षण तालिम आंशिक सहयोग कार्यक्रम अनुगमन, तथा प्रतिवेदन	स्थान पटक पटक पटक पटक जम्मा	१ १ १ १ १ १	४३५७० ३३१०० ४४००० ४०१०० ७२३० १७००००
१२	सिखौली उपभोक्ता समिति	मुकुन्दपुर, नवलपरासी	भू क्षय नियन्त्रणको लागि तटस्थ आंशिक सहयोग चरित्रण व्यवस्थापनका लागि मेस जाली सहितको तारवार निर्माण आंशिक सहयोग कार्यक्रम मानव वन्यजन्तु द्वन्द तथा अति विपन्न वर्गका व्यक्तिहरूको कृषिमा आधारित आयशानका लागि भुम्तीकोष परिचालन उपभोक्ता समितिको कार्यालय व्यवस्थापन आंशिक सहयोग	स्थान स्थान घरघुरी पटक	२ १ ७ १	३००००० ३१५००० १७५००० ७३०००
१३	मेघौली उपभोक्ता समिति,	मेघौली, चितवन	होम स्टे प्रवर्धन कार्यक्रम (नेचर गाईड तालिम सञ्चालन आंशिक सहयोग) मध्यवर्ती होम स्टे मार्फत सञ्चालन गर्ने मेघौली मध्यवर्ती वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको त्रिविधिय रणनीति योजना निर्माण कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम कार्यक्रमको सुपरीभजन, अनुगमन र प्रतिवेदन खर्च	पटक पटक पटक पटक प्याकेज जम्मा	१ १ १ १ १ १	३३००० ३०००० ४००० १५००० ६४९००० १०१०००
१४	संरक्षणका लागि एकता नेपाल	लोथर, चितवन	वन्यजन्तु चोरी शिकार नियन्त्रण तथा कानुनी सचेतना कार्यक्रम संरक्षण र जिविकोपार्जनमा चेपाङ समुदायको सम्मानना र चुनौतीहरू विषयक कार्यशाला गोष्ठी सस्थागत तथा प्रशासनिक सहयोग	पटक पटक पटक जम्मा	४ १ १ १	९०००० ७५००० २४००० २०००००
१५	समुदायमा आधारित बाघ गैडा संरक्षण कार्यक्रम	संबेदशील क्षेत्रहरू	वन तथा वन्यजन्तु हेरालुहरूको क्षमता अभिवृद्धि, खाजा खर्च, फिल्ड रिपर, समन्वय बैठक, समिति स्तरमा बाघ गैडा संरक्षण चेतना प्रशिक्षण अभियान, CBAPU क्षमता अभिवृद्धि आदी	स्थान	१४	३२००४०० २५१५०६६१
			कुल रकम			

अनुसूची १ च
हरियो वन कार्यक्रमको सहयोगमा उपभोक्ता समितिहरुमा भएका कार्यक्रम र बजेट

क्र.स	संस्थाको नाम	ठेगाना	कार्यक्रमहरु	इकाई	परिमाण	जम्मा रकम	कैफियत
१	लोथर उपभोक्ता समिति	लोथर	मचान निर्माणको लागी सहयोग	स्थान	१	३००,०००.००	
२	अयोध्यापुरी उपभोक्ता समिति	माडी, चितवन	पर्या पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि सोलार सहयोग जिविकोपार्जन प्रवर्द्धन कार्यक्रम	सेट पटक	१	६६०,०००.०० ४५८,३५०.००	
३	जटायु रेष्टुरेण्ट ब्यवस्थापन समिति	नवलपरासी	समुदायमा आधारित जैविक विविधता अध्ययन केन्द्र स्थापना	स्थान	१	३८०,०००.००	
			कुल रकम			१,७९८,३५०.००	

अनुसूची १ छ राष्ट्रिय संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र

सि.नि.	कार्यक्रमको नाम	एकाई	तथ्य	प्रति	कार्यक्रम संचालन भएको स्थान	सम्बन्धित संघ/संस्था/कार्यालय र उपभोक्ता समूह / समितिको नाम	आर्थिक व्यय		कैफियत
							अन्तरिक	बाह्य	
१. प्राकृतिक स्रोत संरक्षण र अध्ययन अनुसन्धान कार्यक्रम									
१.१	सहयोगिता मूक युवाहरूको आबलन कार्यक्रम	समिति	२२	२२	चितवन, नवलपरासी	चि.रा.नि.को मध्यमती क्षेत्र अन्तर्गतका २२ वटा उपभोक्ता समितिहरू		२२०,०००।००	समितिहरूमा पाठ्यपुस्तक, समन्वयिका, विद्यार्थीपत्रिका र सहायकसहितको अवस्था बाहेक जानकारी भयो ।
१.२	घाँसे मैदान व्यवस्थापन	हे.	१३	१३	चितवन	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज		४८१,८०२।४०	चि. रा.नि.को पुरानो परम्पर तया उपरी किनार, सौरहाक्षेत्रमा उच्च कार्य गरियो । यसले गर्दा नेपाल सरकारको योजना अनुसार कोषी ट्युमुवाट चितवनमा स्थानान्तरण गरिने अनिको बसस्थान, गैँडा, बाघ र चितवन सभापतिका बचतबन्तहरूको आसस्थानमा ट्या पुगेको छ ।
१.३	नर्सरी व्यवस्थापन/रिक्वा उपचारन तथा विनाय	रिक्वा	६७७	६७७	चितवन	जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		८८,०००।००	नर्सरी व्यवस्थापन तथा रिक्वा उपचारन - बहुउज्ज्वलिका ६७७ वटा रिक्वाहरू उत्पादन सरी चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यमती क्षेत्र तथा बगुङ्गामार जैविक माण बान क्षेत्र वरपरका स्थानीय जनताहरूलाई सार्वजनिक तथा निजी जग्गाहरूमा वृक्षारोपण गर्नका लागि उत्पादित रिक्वाहरू वितरण गर्न मद्दतको छ ।
१.४	रीट्ट प्रजनन केन्द्र व्यवस्थापन	बटा	१	१	चितवन	जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		४,९९,७१,८८२।९९	
१.५	बाघका आहार प्रजाति अनुगमन	बटा	१	१	चितवन	चि.रा.नि., मित्वा बान कार्यालय/चितवन र जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		६४६,७३५।००	
१.६	बान पुनर्स्थापना सहयोग	बटा	२	२	चितवन	भूगर्भ उभोत्ता समिति र बगुङ्गामार उपभोक्ता समिति		१६८,०००।००	
१.७	बायो ईन्जिनियरिङ	कि.मि.	१.५	१.५	बीसजवारी ताल क्षेत्र	बगुङ्गामार उपभोक्ता समिति		१२६,०००।००	
१.८	मिचहा प्रजाति नियन्त्रण	बटा	१	१	बीसजवारी ताल क्षेत्र	बगुङ्गामार उपभोक्ता समिति		१,०४०,०००।००	
१.९	वातवरणीय सेवा सुसम्पती (PES)	बटा	१	१	चितवन	जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र तथा सरोकारवाला निकायहरू		३०,०००।००	
१.१०	घाँडेपाल सभे	बटा	१	१	चितवन	चि.रा.नि., जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र र अन्य सरोकारवाला निकायहरू		८९,४९,४४।००	
१.११	सैडा स्थानान्तरण	बटा	१	१	चितवन	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा बचतबन्त संरक्षण विभाग, चि.रा.नि.बिदेया राष्ट्रिय निकुञ्ज र राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष -जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		४,१८२,३०८।००	
१.१२	हात्ती क्षयरोग नियन्त्रण	बटा	१	१	पुर्मा/चितवन, नवलपरासी,बिदेया र कञ्चनपुर	पुर्मा बचतबन्त आरक्ष, चि.रा.नि. बिदेया राष्ट्रिय निकुञ्ज, भुव्यालोटो बचतबन्त आरक्ष र राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष -जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		४६९,२७६।००	
१.१३	सालक संरक्षण	सा.बन.	९	९	मकवानपुर र गोर्खा	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		४९१,३१२।४०	
१.१४	एमएससी विद्यार्थी सहयोग	जना	१	१	चितवन	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		१२४,९९४।००	
१.१५	बायोडिफेन्सिटी प्रोजेक्ट	बटा	१	१	चितवन	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र		१००,०००।००	
								१३,८८०,४३२।९९	
								४००,०००।००	४ वटा सेक्टरमा कार्य निर्गमित
								२,५४०,०००।००	
								२,५४०,०००।००	
३. संरक्षण शिक्षा तथा प्रचार प्रसार र क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम									

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची २
गौरी गाईगणना २०७३

क्र.सं.	ब्यक्तको नाम	ब्लक संकेत	वयस्क भाले	वयस्क पोथी	अर्ध वयस्क भाले	अर्ध वयस्क पोथी	भाले बच्चा	पोथी बच्चा	लिङ्गानिचानिएको (वयस्क)	बच्चा	जम्मा	कौफियत
१	प्रतापुर-हर्दाखोला	B १	१	३							४	
२	हर्दाखोला-चप्परचुली	B २	१०	१२	२						२४	
३	चप्परचुली भिमपुर	B ३	३	२		२		१	२		१०	
४	भिमपुर-कछुवानी	B ४	२								२	
५	कछुवानी-जर्नेली	B ५	१७	२३	२	२				९	५३	
६	जर्नेली-तमोरताल	B ६	३३	४८	६	९				१३	१०९	
७	तमोरताल-कमलताल	B ७	१४	१३						६	३३	
८	कमलताल-रिउखोला	B ८	६	६							१६	
९	रिउखोला-साइलीमाईली	B ९	४	१४						४	२४	
१०	साइलीमाईली-गौडाखासा	B १०	४	१	२						७	
११	मटेरी कनामाना क्षेत्र	B ११	२	९						१३	२९	
१२	वनकट्टा-अमुवा	B १२	५	५						४५	५५	
१३	अमुवा-सिकारीवास	B १३								२	२	
			१०१	१३६	१२	११	२	१	७२	३३	३६८	

अनुसूची ३
घडियाल प्रजनन् विवरण २०१६

SN	Lay Date	Location	Clutch size	Hatch Date	Incubation Period (d)	Hatchling no.	Hatchlings(% of eggs)	Late (full-term) Death	Infertile Eggs	Remarks
Captive Nest										
1	27-Mar	GCBC	40*	0					40	
2	30-Mar	GCBC	46*	0					46	Unsuccessful hatching due to the nest shading in the nest
3	1-Apr	GCBC	51	26-Jun	87	5	9.8	13	33	Hatching low due to attack red ant on eggs
4	3-Apr	GCBC	42	30-Jun	89	6	14.28	10	26	
5	26-Mar	GCBC	49	26-Jun	93	7	18.42	2	40	
6	29-Mar	GCBC	38	22-Jun	86	32	76.19	2	4	
7	3-Apr	GCBC	42	28-Jun	90	3	7.14	3	36	Hatching are abnormal belly shape like balloon
Sub Total			308			53	17.2	30	225	
Collected nests from Rapti River Sandbank										
1		HT	30	16-Jun	75	24	80	5	1	
2		HT	27	18-Jun	83	26	96.3	1	0	
3		DU	25	13-Jun	80	25	100	0	0	
4		DU	37	12-Jun	79	36	97.3	1	0	
5		DU	16	17-Jun	76	11	68.75	2	3	
sub-total			135			122	90.37	9	4	
Collected nests from Narayani River Sandbank										
6		RC	33			24	72.73	3	6	
7		RC	30			28	93.33	0	2	
8		KH	20			10	50	2	8	
9		ML	27			21	77.78	4	2	
10		VL	27			23	85.19	2	2	
11		HIP	33			23	69.7	2	8	
sub-total			170			129	75.88	13	28	
Total			613			304		52	257	

R = Rapti River loc : HT = Hatidundi; DU= Dudhaura, N= Narayani rive loc : RC= Rapti/Narayani confluence, KH=Khoreamuhan, VL= Velauji, ML = Malebagar and HIP = Hirapur. This year 3 nests were left in-situ, 1 nest hatched (7 hatchling) at Hatidundi (GPS 248703, 3052026) in Rapti and don't know, this data not include above table and remaining 2 two nests in Narayani either hatched or nor hatched. * Captive 2 nests of which 1 nest (40 eggs) didn't show opaque band and remaining 1 nest (46 eggs) was non fertilization due to shading by trees in the nests at Gharial Conservation Breeding center.

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची ४ हात्तीको विवरण

क्र.सं.	हात्तीको नाम	लिङ्ग	उमेर (वर्ष)	प्राप्त मिति	स्रोत	माइक्रोचिप नं.	ल्याउवाको उमेर	हाल कार्यरत रहेको स्थान	बच्चा हात्तीको माउ
१	विनायक प्रसाद	भाले	५८		भारतबाट	006647B543	२९	सौराहा हात्तीसार	
२	भोला प्रसाद	भाले	४५	२०३४	रौतहटबाट खरीद गरी ल्याएको	00065962BE	९	"	
३	दिपेन्द्र प्रसाद	भाले	४५	२०२८	रौतहटबाट खरीद गरी ल्याएको	000658F6A8	३	"	
४	उमाकली	पोथी	६३	२०४२	रौतहटबाट खरीद गरी ल्याएको	000652A7C2	३३	"	
५	मोतिप्रसाद (ख)	भाले	३७	२०४२	सर्लाहीबाट खरीद गरी ल्याएको	000647B0BO	७	"	
६	लम्बोदर प्रसाद	भाले	६२	२०४२	भारतबाट गैडासंग साटेको	0006595A9F	३२	"	
७	बहादुर गज	भाले	२२	२०४९/१२/१२	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको	00064F09BF	"	"	रामप्यारी
८	ऐश्वर्यमाला	पोथी	३७	२०४३	थाइल्याण्ड सरकारबाट उपहार	00065960CB	८	"	
९	रामगज	भाले	२६	२०४६/०६/६	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको	000652C869	"	"	भकुटीकली
१०	चितवनकली	पोथी	२६	२०४६/०६/३	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको	0006592C44	"	हात्ती प्रजनन् केन्द्र खोरसोर	रामप्यारी
११	पुजाकली	पोथी	३४	२०३८	कोशीटप्पुबाट ल्याएको	000652B865	"	"	रुपकली
१२	देविकली	पोथी	५५	२०४२	भारतबाट गैडासंग साटेको	6596115	२५	"	
१३	गणेशकली	पोथी	२७	२०४५	आपाढ कोशी टप्पुबाट ल्याएको	0006595FFA	"	"	रुपकली
१४	कर्णालीकली	पोथी	१७	२०५४/०४/२२	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको	00065962EO	"	"	सिताष्माकली
१५	नारायणीकली	पोथी	१८	२०५७/११/७	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको	6529829	"	"	शशिकली
१६	कोमलकली	पोथी	४८	२०२८	भारतबाट खरीद गरी ल्याएको	0006590C83	"	"	
१७	सिमसारकली	पोथी	६	२०६६/११/१	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	लक्ष्मीकली
१८	अमलटारीगज	भाले	७	२०६४/११/१९	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	कोशीकली
१९	माडीगज	भाले	४	२०६६/०६/२८	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	नारायणीकली
२०	सौरहागज	भाले	३	२०६८/०६/२९	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	कर्णालीकली
२१	कसरागज	भाले	३	२०६९/११/१	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	गणेशकली
२२	टेकगज	भाले	२	२०७०/०२/५	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	पुजाकली
२३	सोमेश्वरगज	भाले	२	२०६९/११/२२	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	देविकली
२४	नामाकरण नभएको	पोथी	२	२०७०/०३/१५	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	चितवनकली
२५	सानो चञ्चलकली	पोथी	५५	२०३९	सर्लाहीबाट खरीद गरी ल्याएको	000652BD25	२२	घ्यारीढाप	
२६	गण्डकीकली	पोथी	१८	२०५४/१५/३०	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	"	प्रेरणकली
२७	लोकतन्त्रकली	पोथी	९	२०६३/०६/१०	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको		"	अमृते पोष्ट	लक्ष्मीकली

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२८	विक्रम प्रसाद	भाले	१३	२०५८/१२/२५	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको				बेलसर पोष्ट	शमशेरकली
२९	रुपकली	पोथी	४८	३०३४	सर्लाहीबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२८०७	१०			पुजाकली
३०	हिमानीकली	पोथी	१४	२०५८/३/३४	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको				मेघौली पोष्ट	शशीकली
३१	शेर प्रसाद	भाले	११	२०६१/६/११	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					देविकली
३२	कृष्ण प्रसाद	भाले	११	२०६१/५/२१	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					
३३	धिरेंद्रकली	पोथी	६२	२०२५	जंगलबाट समातेको	०००६५२८०८	१५		टाइगरटप्स	
३४	शमशेरकली	पोथी	६२	२०२०	बाराको जंगलबाट समातेको	०००६५२८१५	१०			
३५	सुन्दरमाला	पोथी	७०	२०३६	सर्लाहीबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२८१३	३४		कछुवानी पोष्ट	
३६	चुरेगज	भाले	७	२०६५/२/१७	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					गणेशकली
३७	लक्ष्मीकली	पोथी	४०	२०४१	सर्लाहीबाट खरीद	०००६५२८१७*	९		कसरा	
३८	हिमालगज	भाले	७	२०६४/१/११	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					प्रेरणकली
३९	प्रेरणकली	पोथी	२८	२०४४	कोशीटप्सबाट	०००६५२८१२				त्रिभुवनकली
४०	कोशीकली	पोथी	२७	२०४५	कोशीटप्सबाट	०००६५२८११				धिरेंद्रकली
४१	तमोरकली	पोथी	१२	२०६०/७/११	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					कोमलकली
४२	रामप्यारी	पोथी	४७	२०३४	सर्लाहीबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२८१०	९		कूजौली पोष्ट	
४३	मतिप्रसाद (क)	भाले	४५	२०३४	पसाबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२९११*				
४४	सोनाकली	पोथी	६६	२०४६	सर्लाहीबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२८१०	४०		गिदेनी पोष्ट	
४५	शशीकली	पोथी	५२	२०४२	भारतबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२८०९	२२			
४६	शंकर प्रसाद	भाले	३८	२०४०	रौतहटबाट खरीद गरी ल्याएको	०००६५२८३०	७		लामिचौर पोष्ट	
४७	सानो रामगज	भाले	८	२०६५/७/११	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको	०००६५२८६८			दिव्यपुरी पोष्ट	देविकलीको जन्म्याहा
४८	लक्ष्मणगज	भाले	७	२०६५/७/११	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					
४९	नामाकरण नभएको	भाले			हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको				हात्ती प्रजनन केन्द्र	नारायणीकली
५०	नामाकरण नभएको	पोथी			हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको				हात्ती प्रजनन केन्द्र	ऐश्वर्यमाला
कोशीटप्स वन्यजन्तु आरक्ष कार्यालयमा दरवन्दी भई यस निकुञ्जमा काजमा कार्यरत हात्तीहरु										
५१	पृथ्वीकली	पोथी	३			०००६५२८०*			बाघमारा	
५२	कुश प्रसाद	भाले	११	२०६१/६/१४	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको				खोरियामुहान	शमशेरकली
५३	पार्वतीकली	पोथी				०००६५२८२७				कोशीटप्स दरवन्दी
५४	तिथमानकली	पोथी	९	२०६३/२/५	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको				सुखिभार पोष्ट	कोमलकली
५५	धमधमीकली	पोथी	९	२०६२/१२/२५	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					पुजाकली
५६	सरस्वतीकली	पोथी	१०	२०६१/१/२८	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					प्रेरणकली
५७	पारसगज	भाले	१४	२०५८/३/२	हात्ती प्रजनन् केन्द्रमा जन्मिएको					प्रेरणकली

अनुसूची ५ भेटरिनरी शाखाबाट भए गरेका मुख्य मुख्य कार्यहरू

वन्यजन्तु नियन्त्रण तर्फ

क्र.सं.	मिति	प्रजाति	विवरण	कैफियत
१	२०७२/१४/१५	मगर गोही	पारस वस पार्क छेउमा रहेको चौधरी फार्ममा छिरेको अवस्थामा भेटिएको	लिङ्ग नखुलेको २ गोहिलाई नेट प्रयोग गरि समाईएको
२	२०७२/१५/१९	हाति	ठुलो राम गर्न मातेर भागेको	डाट गरी समाएको
३	२०७२/१६/१०	बाघ	कुमरोजमा करिव १५० के.जि.को भाले बाघ घाईते अवस्थामा नियन्त्रणमा लिएको	डाट गरि नियन्त्रणमा लिई कसरा खोरमा राखिएको
४	२०७२/१०/१९	बंदेल	नारायणी नगरपालिकाको वडा नं.१२, धुवा गाँउको एक घरमा छिरेको भाले बंदेललाई समाई जंगलमा लगी छाडेको ।	डाट गरी नियन्त्रण गरेको
५	२०७२/१०/१८	गैडा	रेडियो कलर लाउन खाता कोरिडरमा भाले गैडा करिव २००० के.जि. को समाएको	डाट गरि समाएको
६	२०७२/१०/१९	गैडा	रेडियो कलर लाउन खाता कोरिडरमा भाले गैडा करिव १८०० के.जि.को समाएको	डाट गरि समाएको
७	२०७२/१०/२२	बाघ	नारायणी नगरपालिकाको जगतपुर क्षेत्रमा समाई वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ववई स्थानो जंगलमा प्रवेश गरी दाउरा गर्ने महिलालाई घाईते बनाएको ।	डाई गरि नियन्त्रणमा लिएर कसरामा रहेको खोरमा राखेको र पछि मरेको
८	२०७२/११/१८	गैडा	चि.रा.नि. को सुखिभार क्षेत्रमा समाई वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ववई क्षेत्रमा लगी छाडेको भाले गैडा करिव २००० के.जि.को	डाट गरि समाएको
९	२०७२/११/१९	गैडा	चि.रा.नि. को सुखिभार क्षेत्रमा समाई वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ववई क्षेत्रमा लगी छाडेको भाले गैडा करिव २००० के.जि.को	डाट गरि समाएको
१०	२०७२/११/१९	गैडा	चि.रा.नि. को सुखिभार क्षेत्रमा समाई वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ववई क्षेत्रमा लगी छाडेको पोथी गैडा करिव २००० के.जि.को	डाट गरि समाएको
११	२०७२/११/२१	गैडा	चि.रा.नि. को सुखिभार क्षेत्रमा समाई वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ववई क्षेत्रमा लगी छाडेको भाले पोथी गैडा करिव १४०० के.जि.को	डाट गरि समाएको
१२	२०७२/११/२१	गैडा	चि.रा.नि. को सुखिभार क्षेत्रमा समाई वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको ववई क्षेत्रमा लगी छाडेको पोथी गैडा करिव १९०० के.जि.को	डाट गरि समाएको
१३	२०७३/११/१५	हिँउ चितुवा	रेडियो कलर गर्न कचनजघा संरक्षण क्षेत्रको याङ्गमा क्षेत्रमा समाई रेडियो कलर गरी छाडिएको	डाट गरि समाएको
१४	२०७३/२/१९	चितुवा	पाल्पा मा फुट टयापमा परेको चितुवा घाईते अवस्थामा उद्धार गरि ल्याएको	डाट गरि ल्याएको, पछि उपचारको क्रममा मरेको ।
१५	२०७३/२/१५	वाह्रसिंग्रो	शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्ष वाट वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई करिव १५० के.जि.को भाले वाह्रसिंग्रो छाडेको	खावरमा समाई लङ्ग एकटिङ्ग टांकुलाईजर दिएर वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई छाडेको
१६	२०७३/२/१५	वाह्रसिंग्रो	शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्ष वाट वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई करिव ६४ के.जि.को पोथी वाह्रसिंग्रो छाडेको	खावरमा समाई लङ्ग एकटिङ्ग टांकुलाईजर दिएर वार्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई छाडेको

१७	२०७३/२१५	वाह्रसिंग्रो	शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्ष वाट बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई करिव ८० के.जि.को पाथी वाह्रसिंग्रो छाडेको	खावरमा समाई लङ्ग एकटिङ्ग टाङ्कुलाईजर दिएर निकुञ्जमा ल्याई छाडेको	बर्दिया राष्ट्रिय
१८	२०७३/२१५	वाह्रसिंग्रो	शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्ष वाट बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई पोथी वाह्रसिंग्रो छाडेको	खावरमा समाई लङ्ग एकटिङ्ग टाङ्कुलाईजर दिएर निकुञ्जमा ल्याई छाडेको	बर्दिया राष्ट्रिय
१९	२०७३/२१५	वाह्रसिंग्रो	शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्ष वाट बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा ल्याई पोथी वाह्रसिंग्रो छाडेको	खावरमा समाई लङ्ग एकटिङ्ग टाङ्कुलाईजर दिएर निकुञ्जमा ल्याई छाडेको	बर्दिया राष्ट्रिय

वन्यजन्तु उपचार तर्फ :

क्र.सं.	मिति	प्रजाति	विवरण	कैफियत
१	२०७२/१२०	गैडा	वाघले आक्रमण गरि घाईते बनाएको करिव ८०० के.जि.को पोथी गैडा	उपचार गरी प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
२	२०७२/२२७	गैडा	सुकनगर वाट सौराहा ल्याई उपचार गरिएको करिव १०० के.जि.को भाले गैडा	उपचार गरि प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
३	२०७२/९१४	ग्रेटर कोरमोरेन्ट	स्थानिय वासिन्दाले घाईते अवस्थामा लिएर आएको	उपचार पश्चात प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
४	२०७२/९१३०	चित्तल	टिकौलीको जंगलमा सडक दुर्घटनामा परि सौराहा ल्याईएको	उपचार पश्चात प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
५	२०७२/१०१४	गैडा	भेजाडको सामुदायिक वनमा घाईते अवस्थामा भेटिएको करिव ८०० के.जि.को भाले गैडा	उपचार गरि प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
६	२०७२/१०१७	चित्तल	टिकौलीको जंगलमा सडक दुर्घटनामा परि घाईते भएको करिव २० के.जि.को पोथी चित्तल	उपचार पश्चात प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
७	२०७२/१०१०	उल्लु	जि.व.का.का. चितवन डि.एफ.ओ. ले घाईते अवस्थामा बुझाएको करिव २.५ के.जि.को उल्लु	उपचारको कममा मरेको
८	२०७२/१११७	चित्तल	जि.व.का. का., चितवन वाट घाईते अवस्थामा उद्धार गरि ल्याईएको करिव ३० के.जि.को भाले चित्तल	उपचार पश्चात प्राकृतिक वासस्थानमा छाडिएको
९	२०७३/११८	वाघ	कसरको वाघ खोरमा रहेको करिव १५० के.जि.को भाले वाघको शरिरमा भएको घाँउ तथा कमजोरी पनको उपचार	खोरमानै उपचार गरेको
१०	२०७३/२२६	वाघ	कसरको वाघ खोरमा रहेको करिव १५० के.जि.को भाले वाघको शरिरमा भएको घाँउ तथा कमजोरी पनको उपचार	खोरमानै उपचार गरेको

वन्यजन्तुको शव परिक्षण विवरण :

क.स.	मिति	प्रजाति	विवरण	कैफियत
१	२०७२/०१/२५	हत्ति(हेमगंज)	NTNC सौराहामा रहेको करिव १००० के.जि.को पोथी वच्चा हाति उपचारको क्रममा मरेको	HARPIES लागेर मरेको
२	२०७२/०१/२४	चित्तल	राप्ती नदिको छेउमा वोर्द्रेनि छेत्रमा करिव ५० के.जि.को भाले चित्तल मृत अवस्थामा भेटिएको	विष वाट मृत्यु हुन गएको पहिचान गरिएको
३	२०७२/०१/२४	चित्तल	राप्ती नदिको छेउमा वोर्द्रेनि छेत्रमा करिव ३० के.जि.को भाले चित्तल मृत अवस्थामा भेटिएको	विष वाट मृत्यु हुन गएको पहिचान गरिएको
४	२०७२/०१/२४	चित्तल	राप्ती नदिको छेउमा वोर्द्रेनि छेत्रमा करिव ३० के.जि.को पोथि चित्तल मृत अवस्थामा भेटिएको	विष वाट मृत्यु हुन गएको पहिचान गरिएको
५	२०७२/०१/२४	चित्तल	राप्ती नदिको छेत्रमा वोर्द्रेनि छेत्रमा करिव ३० के.जि.को पोथि चित्तल मृत अवस्थामा भेटिएको	विष वाट मृत्यु हुन गएको पहिचान गरिएको
६	२०७२/०१/२८	गैडा	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको इचरनी क्षेत्रमा करिव ८०० के.जि.को पोथि गैडा २०७२/०१/२०मा घाईते अवस्थामा भेटिएकोमा उपचारको क्रममा मृत्यु हुन गएको	वाघको आक्रमणमा परि घाईते भएको ।
७	२०७२/०६/२०	घरियाल गोही	गोहि प्रजन्त केन्द्र कसरामा रहेको २६.५ के.जि.को पोथि गोही मृत अवस्थामा भेटिएको	दुखाईका कारणले मृत्यु भइएको
८	२०७२/०६/२५	गैडा	कुमरोज सामुदायिक वनमा मृत अवस्थामा भेटिएको	ईलेक्ट्रीक सक्का कारणले मृत्यु भएको
९	२०७२/०६/२६	सिभेट	हातिसार सौराहामा मृत अवस्थामा भेटिएको	सोलार ईलेक्ट्रीक सक्का कारणले मृत्यु भएको
१०	२०७२/०८/१९	गैडा	भुताहा गेटमा मृत अवस्थामा भेटिएको करिव १५० के.जि.को पोथी गैडा	वाघको आक्रमण वाट मृत्यु भएको
११	२०७२/०८/२०	गैडा	NTNC परिसरमा घाईते अवस्थामा भेटिएको गैडाको वच्चा करिव १०० के.जि.को भाले उपचारको क्रममा मरेको	शारिरिक चोटपटकका कारणले मृत्यु भएको
१२	२०७२/०८/२१	हत्ति	सौराहा हातिसारमा रहेको करिव ३००० के.जि.को उमाकली पोथी हातिको मृत्यु भएको	पेट फुलेर मृत्यु भएको
१३	२०७२/०८/२६	जरायो	टिकौलीको जंगलमा करिव १५० के.जि.को पोथि जरायो मृत अवस्थामा भेटिएको	सडक दुर्घटना वाट मृत्यु भएको
१४	२०७२/०८/२७	चित्तल	टिकौलीको जंगलमा करिव २५ के.जि.को भाले चित्तल मृत अवस्थामा भेटिएको	सडक दुर्घटना वाट मृत्यु भएको
१५	२०७२/०९/३३	गैडा	इचर्नि जंगल क्षेत्रमा करिव २००० के.जि.को भाले गैडा मृत अवस्थामा भेटिएको	अर्को भाले गैडा संग जुधेर घाईते भई मरेको
१६	२०७२/०९/१५	गैडा	घटगाई क्षेत्रमा करिव ५०० के.जि.को भाले गैडा मृत अवस्थामा भेटिएको	अर्को गैडाले हानेर घाईते भई मरेको
१७	२०७२/०९/२१	गैडा	लउखुरि घाँट क्षेत्रमा करिव २००० के.जि.को भाले गैडा मृत	बृद्ध भएर मरेको(प्राकृतिक मृत्यु)

१८	२०७२१०१५	गैडा	केयाडल क्षेत्र, नारायणी नदिको किनारमा करिव ३०० के.जि.को पोथि गैडा मृत अवस्थामा भेटिएको	विष हालको अन्नवालि खानाले मृत्यु भएको
१९	२०७२१०१९	चितुवा	दिपकन्या थोरि क्षेत्रमा करिव ५० के.जि.को पोथि चितुवा मृत अवस्थामा भेटिएको	विष वाट मृत्यु भएको
२०	२०७२१०१२०	गैडा	कछुवानि टेन्टेट क्याम्प क्षेत्रमा करिव १००० के.जि.को लिङ्ग पहिचान नगरिएको गैडा मृत फेला परेको	टवाइलेटको सेफटी टैंकमा खसेर मरेको
२१	२०७२१०१२५	वाघ	कसरवा वाघ खोरमा रहेको करिव १३० के.जि.को भाले वाघ मरेको	शरिरमा पानिको कीमि तथा रगत विषाक्त भएर मरेको
२२	२०७२१०११२	गैडा	अमलटारी क्षेत्रमा करिव २००० के.जि.को भाले गैडा मृत अवस्थामा भेटिएको	प्राकृतिक मृत्यु
२३	२०७२१०११४	गैडा	नवलपरासिको गुन्डे क्षेत्रमा घाईते अवस्थामा भेटिएको करिव ३०० के.जि.को भाले गैडा उपचारको कममा NTNC सौराहामा मृत्यु भएको	विद्युतिय शकका कारणले मृत्यु भएको
२४	२०७२१०११८	गैडा	खयरमयुर क्षेत्रमा पुरै सडेको अवस्थामा लिङ्ग पहिचान गर्न नसकिएको मृत गैडा फेला परेको	मृत्युको कारण थाहा पाउन नसकिएको
२५	२०७२१०१२४	वँदेल	वाघमारा सामुदायिक वनको क्षेत्रमा करिव ३० के.जि.को भाले वँदेल कुहिएको अवस्थामा मृत भेटिएको	मृत्युको कारण थाहा पाउन नसकिएको
२६	२०७२१०१२९	चित्तल	वाघमारा सामुदायिक वनको क्षेत्रमा करिव २५ के.जि.को पोथि चित्तल कुहिएको अवस्थामा मृत भेटिएको	आन्तरिक पराजिविको कारणले मृत्यु भएको
२७	२०७२१०२२	चित्तल	टिकालीको जंगलमा करिव ३० के.जि.को पोथि चित्तल मृत अवस्थामा भेटिएको	सडक दुर्घटना वाट मृत्यु भएको
२८	२०७२१०२१२	स्याल	गिदेनि क्षेत्रमा मृत भेटिएको करिव २५ के.जि.को पोथि स्याल सौराहा सेक्टरमा ल्याईएको	छातिमा भएको रक्तश्रावका कारणले मृत्यु भएको
२९	२०७३११२	चितुवा	कृष्णनगर सामुदायिक वनको क्षेत्रमा करिव ४० के.जि.को पोथि चितुवा सडेको अवस्थामा भेटिएको	मृत्युको कारण थाहा पाउन नसकिएको
३०	२०७३११२३	गैडा	अन्नोउली क्षेत्रमा करिव १०० के.जि.को भाले गैडा मृत अवस्थामा भेटिएको	वदेलले खनेको खाल्डोमा परि मरेको
३१	२०७३११२२	चितुवा	पाल्पा वाट ल्याएको करिव ३५ के.जि.को भाले चितुवा उपचारको कममा NTNC सौराहामा मृत्यु भएको	निमोनिया ले गर्दा मृत्यु भएको
३२	२०७३१२३१	गैडा	कालिवन क्षेत्रमा करिव २००० के.जि.को भाले गैडा मृत अवस्थामा भेटिएको	अर्को भाले संग जुधेर घाईते भई मरेको
३३	२०७३३३२८	कछुवा	खोरसोर क्षेत्रमा करिव ५० के.जि.को पोथी कछुवा मृत अवस्थामा भेटिएको	ढाँडमा धारिलो हतियारले घोपेर घाईते भएकाले मरेको

वितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

पालुवा हातिको उपचार विवरण:

क्र.स.	समस्या	उपचार भएको संख्या(पटक)	कैफियत
१	आन्तरिक परजिवि विरुद्ध औषधि खुवाएको	१६७	जुकानाम्लेको लागी
२	ड्रेसिङ	७८	-
३	पुरानो घाउको उपचार	२९	-
४	पिलो/घाउ	१३	सामान्य चिरफार गरिएको
५	योनि च्यातिएको	१	व्याउने बेलामा च्यातिएको
६	वाह परजिवि विरुद्ध औषधि	२२	जुम्मा/किर्नाको लागी
७	बोट	१३	-
८	किरा परेका घाउ	९	-
९	मिनरल्स वितरण	१४३	-
१०	पेट फुलेको	२८	-
११	छेरौटि	१७	-
१२	खुट्टाको समस्या	१३	-
१३	नङ्ग काटेको	१९	-
१४	जोर्नि सुनिन्ने/लङ्गडाउने	९	-
१५	रेविज विरुद्ध खोप	४	-
१६	एलर्जि	९	-
१७	माटो खाने/कालो दिसा	२१	-
१८	पेट सम्बन्धि समस्या/अपच	४८	-
१९	कमजोरी/ढलेको	४	लक्ष्मण प्रसाद, लम्बोधर प्रसाद तथा वाहादुर गंज ढलेकोमा उपचार पश्चात राम्रो भएको
२०	रगत संकलन	५४	टि.वि.परिक्षणको लागी
२१	दाह काटेको	४	-
२२	बच्चा पाएको	४	-
जम्मा उपचार गरिएको हातिको संख्या		७०९	-

अनुसूची ६
Midwinter Water Birds Count in 2015

		Midwinter Water Birds Count in 2016 Chitwan National Park						Total
Encounter Bird		Counting Location						
Common Name	Scientific Name	A	B	C	D	E	F	
1	डुबुलीचरा							
	सिउरे डुबुलीचरा		0	0	0	0	0	11
	ST		0	0	0	0	0	11
2	Darter and cormorant							
	सुइरोटुडे, जलेवा		2	10	5	2	2	5
	सुइरोटुडे							26
	सानो जलेवा		5	43	11	0	0	3
	जलेवा		127	67	86	4	365	44
	ST		134	120	102	6	367	52
3	Egrets and herons							
	सानो सेतोबकुल्ला		20	31	16	4	1	12
	ठूलो सेतोबकुल्ला		10	9	5	4	3	10
	मझौला सेतोबकुल्ला		3	13	16	3	3	9
	बस्तु बकुल्ला		0	5	5	0	0	0
	आसकोटे बकुल्ला		9	25	11	4	7	12
	छोटा खुट्टे बकुल्ला		5	3	3	5	10	7
	वांके बकुल्ला		0	3	0	0	1	167
	ST							171
	Heron							
	रतो जूनबकुल्ला		0	0	0	0	0	2
	फुस्रो बकुल्ला		12	2	2	1	2	2
	ध्वानी बकुल्ला		2	3	2	0	0	1
	ST		61	94	60	21	27	222
4	Ibis							
	करा साँवरी		35	5	27	11	0	27
	ST		35	5	27	11	0	27
								105
								105

वित्तन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

ध्वंसे सिमकृबुरा	Brown Crane	<i>Amaurornis akool</i>		7	5	6	3	5	12	38
मरुल	Common Coot	<i>Fulica atra</i>		2	3	1	0	2	1	9
	ST			18	122	22	3	7	84	256
9	चाहाहर	Snipe								
	Common Snipe	<i>Gallinago gallinago</i>		5	0	0	2	0	2	9
	ST			5	0	0	2	0	2	9
10	फिलचरी	Jacana								
	लामा औले फिलचरी	Bronze-winged Jacana		7	0	23	5	0	13	48
	ST			7	0	23	5	0	13	48
11	वगरबढाई	Thicknee								
	वगरबढाई	Eurasian Thicknee		0	0	0	0	3	0	3
	ST			0	0	0	0	3	0	3
12	आंसी ठुडे	Shorebirds and waders								
	राता खुटे टिमटिमा	Common Redshank		32	3	7	5	0	0	47
	टिहुली	Common Greenshank		95	17	24	11	15	17	179
	रुब सुइसुडिया	Green Sandpiper		15	7	5	9	5	3	44
	चञ्चले सुइसुडिया	Common Sandpiper		10	7	15	24	7	8	71
	जलरङ्ग	Timminck's Stint		37	15	13	35	27	39	166
		Kentish Plover		0	0	0	3	0	0	3
	लघुराज पुत्रिका	Little Ringed Plover		45	23	56	275	21	41	461
	पानी गोथली	Small Pratincole		167	0	75	0	97	667	1006
	ST			401	72	195	362	172	775	1977
13	गगा बिल, हुट्टियाऊ	Gull								
	राजा गगा बिल	Brown-headed Gull		0	0	1	5	0	0	6
	खाल हुट्टियाऊ	River Lapwing		7	25	5	5	5	23	70
	हुट्टियाऊ	Red-wattled Lapwing		12	6	5	6	7	9	45
	ST			19	31	11	16	12	32	121
14	मलाहा	Wetland dependent raptors								
	मलाहा बिल	Osprey		2	1	1	3	3	3	13
	माछाकुल	Grey-headed Fish Eagle		0	4	0	0	1	3	8
	ST			2	5	1	3	4	6	21
	Grand-total			2457	1875	2547	3637	3402	3044	16962

Itinerary for waterbirds counting

S.N.	Date	Station	Section-wise Location	Weather	Time	
					Start	End
1	10-Jan-15	A	Sunachuri – Sauraha	Cloudy	09h00	16h30
2	11-Jan-15	B	Sauraha- Kasara	Cloudy	09h30	14h30
3	12-Jan-15	C	Kasara - Rapti/Naryani. Confluence	Sunny	11h30	16h30
4	13-Jan-15	D	Sigraulighat – Amaltari Ghat via-south Bhangalo of Narayani	Sunny	10h00	15h45
5	14-Jan-15	E	Sigraulighat - Amaltari Ghat via-north Bhangalo of Narayani	Sunny	10h30	15h30
6	15-Jan-15	F	Amaltari Ghat - Tribeni	Sunny	09h30	16h30

अनुसूची ७
पोष्टहरूको विवरण

क्र.सं.	पोष्टको नाम	सेना	निकुञ्ज	संयुक्त	हात्ती	रहेको स्थान	कैफियत
१	प्रतापपुर पोष्ट					पर्सा ब.ज.आ.	
२	सुनाचुरी प्रवेशद्वार					निकुञ्ज	निकुञ्ज प्रवेशद्वार
३	लिंगलिंगो पोष्ट					निकुञ्ज	
४	खगोन्द्रमल्ली गुल्म					निकुञ्ज	
५	खगोन्द्रमल्ली प्रवेशद्वार					मध्यवर्ती	निकुञ्ज प्रवेशद्वार प्यारीढाप
६	चप्परचुली पोष्ट					निकुञ्ज	
७	अमृते पोष्ट					निकुञ्ज	
८	जनकपुर पोष्ट					मध्यवर्ती	
९	भिमपुर पोष्ट					निकुञ्ज	
१०	इचर्नी पोष्ट					मध्यवर्ती	
११	सौराहा सेक्टर र गुल्म					मध्यवर्ती	निकुञ्ज प्रवेशद्वार
१२	खोरसौर					मध्यवर्ती	हात्ती प्रजनन केन्द्र
१३	दुधौरा पोष्ट					मध्यवर्ती	
१४	कछुवानी पोष्ट					निकुञ्ज	
१५	डुमरिया पोष्ट					निकुञ्ज	
१६	जर्नेली पोष्ट					निकुञ्ज	
१७	वरण्डाभार पोष्ट					मध्यवर्ती	
१८	वीसहजारी ताल पोष्ट					मध्यवर्ती	
१९	देवनगर पोष्ट					मध्यवर्ती	
२०	वेलसहर पोष्ट					मध्यवर्ती	
२१	घटगाई प्रवेशद्वार					निकुञ्ज	निकुञ्ज प्रवेशद्वार
२२	कसरा हेडक्वाटर					निकुञ्ज	निकुञ्ज र श्रीजंग राण मुख्यालय
२३	धुवा पोष्ट					निकुञ्ज	
२४	वनकट्टा पोष्ट					निकुञ्ज	
२५	सुखिभार पोष्ट					निकुञ्ज	
२६	भिमले गुल्म					निकुञ्ज	

वित्तव न राष्ट्रिय नलकुञ्ज कार्यालय

२७	वाघमारा पोष्ट							नलकुञ्ज	
२८	खोरलामुहान पोष्ट							नलकुञ्ज	
२९	टेम्पलटाइगर पोष्ट							नलकुञ्ज	
३०	मेघौली प्रवेशद्वार							मध्यवर्ती	नलकुञ्ज प्रवेशद्वार
३१	स्यालवास पोष्ट							मध्यवर्ती	
३२	सिसवार पोष्ट							मध्यवर्ती	
३३	गाजापुर पोष्ट							मध्यवर्ती	
३४	धोवा पोष्ट							नलकुञ्ज	
३५	घाँघर पोष्ट								
३६	वोटसिमरा पोष्ट							नलकुञ्ज	
३७	बगाइ सेक्टर र गुल्म							नलकुञ्ज	
३८	अमुवा पोष्ट							नलकुञ्ज	
३९	दलपानगर(ठोरी) पोष्ट							नलकुञ्ज	
४०	इच्छानगर पोष्ट								
४१	गलढ्ढेनी पोष्ट							मध्यवर्ती + नलकुञ्ज	
४२	कुजौली प्रवेशद्वार							मध्यवर्ती + नलकुञ्ज	नलकुञ्ज प्रवेशद्वार
४३	दिव्यपुरी पोष्ट (क)							मध्यवर्ती	
४४	दिव्यपुरी पोष्ट (ख)							नलकुञ्ज	
४५	लौखानी प्रवेशद्वार							मध्यवर्ती	नलकुञ्ज प्रवेशद्वार
४६	बादरभुला पोष्ट							नलकुञ्ज	
४७	लामीचौर पोष्ट							मध्यवर्ती	
४८	अमलटारी सेक्टरर गुल्म							मध्यवर्ती	
४९	सेरी पोष्ट							नलकुञ्ज	
५०	भुताहापोष्ट							मध्यवर्ती	
५१	तमासपुर पोष्ट							मध्यवर्ती	
५२	बगवन पोष्ट							मध्यवर्ती	
५३	गाजाग्रह, त्रिवेणी पोष्ट							नलकुञ्ज	
५४	बाल्मीक आश्रम							नलकुञ्ज	
५५	साँईली माँईली खोला							नलकुञ्ज	स्थायी क्याम्पलङ्ग
५६	सुरुङ्गखोला							नलकुञ्ज	स्थायी क्याम्पलङ्ग
५७	सेतलदेवल सा. व.							वन क्षेत्र	स्थायी क्याम्पलङ्ग

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची ८ चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा हालसम्म तैनाथ भएका गण/गुल्मको नामावली

क्र.सं.	गणको नाम	आगमन मिति	प्रस्थान मिति
१	श्री शेर गण	२०३८।५।२४	२०३९।१०।५
२	श्री फष्टराइफल गण	२०३९।१०।४	२०४१।७।२७
३	श्री नयां गोरख गण	२०४१।७।२७	२०४३।८।२७
४	श्री पुरानो गोरख गण	२०४३।८।२७	२०४५।६।२५
५	श्री शम्शेरदल गण	२०४५।७।९	२०४७।७।२४
६	श्री गोरखनाथ गण	२०४७।७।२५	२०४९।१२।२५
७	श्री श्रीनाथ गण	२०४९।१२।१५	२०५२।१।३१
८	श्री शेर गण	२०५२।१।१०	२०५४।१।१०
९	श्री सवुज गण	२०५४।१।११	२०५६।१।१५
१०	श्री दि फेमस महिन्द्रदल गण	२०५६।१।२०	२०५७।१।२८
११	श्री देवीदत्त गण	२०५८।१।४	२०६०।१।२
१२	श्री पुरानो गोरख गण	२०६०।१।२	२०६५।१०।१६
१३	श्री गोरख बहादुर गण	२०६५।१०।१६	२०६७।१।२६
१४	श्री नन्दावक्स गण	२०६७।१।३०	२०७१।१।१४
१५	श्री श्रीजंग गण	२०७१।१।१४	हालसम्म
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको पश्चिम सेक्टरको सुरक्षार्थ तैनाथ गुल्महरु			
१	श्री संग्राम सार्दुल गुल्म	२०६५।२।२५	२०६७।१।२६
२	श्री रणदल गुल्म	२०६७।१।२६	२०७१।१।२०
३	श्री नयां भैरवीदल गुल्म	२०७१।१।२०	
पर्सा वन्यजन्तु आरक्षमा तैनाथ रही चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको पूर्वी क्षेत्रमा सुरक्षार्थ तैनाथ गण			
१	श्री तारादल गण	२०७२।०।००	हालसम्म

नोट: २०६५ जेष्ठ भन्दा पहिले एउटै गणको जिम्मेवारीमा रहेको ।

निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रमा गरिएको अध्ययन अनुसन्धान र डकुमेन्ट्री छायांकन सम्बन्धी विवरण अनुसूची ९

१. अध्ययन अनुसन्धान

S.N.	Research Topics	Permission Date	Research Time		Name of Researcher	Type of Research	Level	Organization	Remarks
			From	To					
1	Baseline study of selected pollutants in Waterways in and around the chitwan national park	11/2/2073	24,may 2016	30,Dec. 2016	Dr. chrinjevi prasad pokheral	professional		NTNC-BCC, sauraha	
2	Habitat shifting and associated casues :A case study of Rhinoceros in chitwan National Park	25/12/2072	8-Apr-16	29-Mar-17	Prayag Raj kuikel	Academic		T. U central department zoology	
3	Payment for Ecosystem services	20/2/2073	20/2/2073	22/2/2073	Rosali shrestha	Academic	B.S.C	Golden gate international college T.U	
4	Invasive Alien species(IAS) Mapping	26/2/2073	26/2/2073	26/2/2073	Gagan sharma	Professional			
6	Food and medicinal services provided by forest of Chitwan National Park	20/2/2073	20/2/2073	22/2/2073	Rakshya pathak	Academic	B.S.C	Golden gate international college T.U	
7	An Assessment on Park-people conflict of Chitwan National Park	20/2/2073	20/2/2073	22/2/2073	Prashamsa Thapa	Academic	B.S.C	Golden gate international college t.u	
8	Conserving the critically endangered Bangal Florican -A Terai flagship species	27/1/2073	28/1/2073	7/2/2073	Bird conservation Nepal	Professional	Professional	Bird conservation Nepal	
9	Management of water Hyacinth in CHAL Area	9/1/2073	10/1/2073	14/1/2073	Sagar Khadka	Academic	Master Degree in Botany	C.D.B. T.U	
10	Vulnerability of churia region of Nepal;Water and land use perspectives in the context of climate Variability		1-Apr-16	30-May-17	Navaraj Chapagain	Academic	P.Hd.	Kathmandu Forestry College Kotesowar, Kathmandu	
11	Diversity of canopy and ground beetles in forest of shorea robusta and dalbergia sisso in chitwan national park nepal	21/12/2072	4/4/2016	7/29/2016	Pradeep subedi	Academic	master Degree in zoology	T.U	
12	Study on Edge dynamics of forest Grassland Ecoton	12/11/2072	2/25/2016	5/29/2016	Saroj pokhrel	Academic	Master Degree environment science	T.u	
13	An assessment of Climate Change impacts on Fishes in the Gandaki River Basin	25/11/2072	12/16/2015	12/30/2016	Manish Raj Pandey	Professional	N. T.N.c khumaltar		

वितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

14	Coupled nature Human ;Feedbacks between human community Dynamics and socio-ecological Vulnerability in Biodiversity Hotspot	2/11/2072	2/11/2072	29/10/2073	Prem prakash Pandit	Professional	Institute for and environmental reearch Nepal	
15	Paleoearthquake investigation along the Himilyan frontal thrust nearTribeni Nepal	15/10/2072	15/11/2072	17/11/2072	Dr Deepak chamlagin	Academic	Treetchandra multiple campus	
16	Human casualties and loss of Tiger resulting form Human Tiger conflict in chitwan national park	24/9/2072	2072 poush	2072 magha	Biraj Chaudhary	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY POKHARA CAMPUS	
17	Potentialities of Eco-tourism in and area adjacent to chitwan national park (A case study from Meghauli and Golaghat village)	25/8/2072	26/8/2072	25/11/2072	Subas Giri	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	
18	Human wildlife (RHINO)conflict	25/8/2072			Bishnu Bhadur Kumal	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	
19	Assessment of endangered species insitu and EX-situ Conservation:Acase study from Chitwn National Park and Central Zoo	21/8/2072	22/8/2072	30/12/2072	Nisha Sapkota	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	
20	Status ,trend and Geo-spatial distributeion of wildlife human conflict and peopl perception	21/8/2072	22/8/2072	30/12/2072	Shishir Paudel	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	
21	An assessment of Land use and Land cover change in Barandhabhar forest corridor,chitwan District	21/8/2072	22/8/2072	10/10/2072	Kripa Neupane	Academic	Kathmandu Forestry College Kotesowar, Kathmandu	
22	Midwinrer water Bird count	28/9/2072	29/9/2072	10/10/2072	Himalayan nature	Professional	Kasara Resort	
23	Effort and challenges to control wildlife poaching	24/9/2072	24/9/2072	10-Jul-73	Rojina Shrestha	Academic	Kathmandu Forestry college	
24	Human Elephant conflict from chitwan national park (A case study from Meghauli Area of Narayani Municipality)	3/10/2072	4/10/2072	4/11/2073	Narayan Ghimire	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	
25	Longterm Tiger Monitoring program in Chitwan National Park and Associated Buffer Zone area	22/9/2072	27/9/2072	25/9/2074	Prakash Man Shrestha	Professional	Nepal Tiger Trust	
26	Geospatial modelling to assess Habitat status ,Habitat Analysis of Rhino (Rhiniceros unicornis)at Chitwan National Park	22/9/2072	22/9/2072	30/11/2073	Chandrashekhar Chaudhary	Academic	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

27	Human Rhino conflict in the Bufferzone area of Chitwan national park (A case study from Parsauni V.D.C Nawalparasi District)	6/9/2072	6/9/2072	6/9/2072	6/10/2072	Parbha subedi	Academic	B.SC Forestry	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS
28	Impact of Climate change on Ghariyal (gavilis gangeticus) and its habitat (a case study from Rapti river and ghariyal breeding center of CNP)	6/9/2072	6/9/2072	6/9/2072	6/10/2072	saraj Raj Poudel	Academic	B.SC Forestry	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS
29	Status of Human-Tiger conflict in Chitwan National Park (A case study from Meghaului and Rajhar V.D.C Bufferzone, Chitwan National Park)	6/9/2072	6/9/2072	6/9/2072	29/10/2072	Sandesh Paudel	Academic	B.SC Forestry	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS
30	Problem and prospect of Mikania micrantha to forest user group (A case study of Jankauli Buffer Zone Community forest of Chitwan)	20/8/2072	21/8/2072	21/8/2072	15/11/2072	Anjani Adhikari	Academic	B.SC forestry	INSTITUTE OF FORESTRY POKHARA CAMPUS
31	Human Elephant conflict :A case study in Ratna nagar Municipality ward no 17,18 Chitwan District)	25/8/2072	25/8/2072	25/8/2072	25/10/2072	Saraj Chaudhary	Academic	B.SC forestry	Kathmandu Forestry college
32	Influence of Mikania micrantha on flora diversity and its impact to habitat management of Rhinoceros in Chitwan national park	20/8/2072	22/8/2072	22/8/2072	19/10/2072	subash Pandey	Academic	B.SC forestry	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS
33	Ecotourism in protected Area :An economic valuation to assess effectiveness of benefit on livelihood	11/8/2072	12/8/2072	12/8/2072	30/9/2072	Sarada Tiwari	Academic	B.SC forestry	Kathmandu Forestry college
34	An assessment on Perceived effect and management issues of invasive species :A case study of Mikania in Kumroj Bufferzone community Forest of Chitwan National Park	11/8/2072	12/8/2072	12/8/2072	30/9/2072	Aakriti Khadka	Academic	B.SC forestry	Kathmandu Forestry college
35	Zero poaching in Nepal :Evaluating the effectiveness of anti-poaching Operation of Rhinoceros and assessing the modality for its sustainability	15/8/2072	16/8/2072	16/8/2072	17/11/2072	Deepak Mahatara	Academic	B.SC forestry	INSTITUTE OF FORESTRY POKHARA CAMPUS
36	A Geospatial approach on identification and mapping of Risk areas for Rhino poaching	15/8/2072	16/8/2072	16/8/2072	17/11/2072	Madan Subedi	Academic	B.SC forestry	INSTITUTE OF FORESTRY POKHARA CAMPUS
37	Human Wildlife conflict in Brandabhar Corridor Forest, Chitwan National Park	29/6/2072	30/6/2072	30/6/2072	January, 2016	Binoad Paudel	Academic	Master Degree	T.U Department of Conflict, Peace and Development Studies
38	A study of conservation of mammals under the influence of local community and tourists in Chitwan National Parks ,Nepal	18/7/2072	4th November 2015	4th November 2015	15th Aug 2016	Raksha Thapa	Academic	PHD	Mangalayatan University

39	Optimizing the virtual fencing prototype for deterring Elaphant in Chitwan National Park	19/7/2072	19/7/2072	14/8/2072	Gokma jung Thapa	Professional	institute	9801029105 WWF NEPAL	
40	Human Wildlife conflict of Nawalparasi District in Buffer Zone of Chitwan National Park	19/7/2072	19/7/2072	30/10/2072	Santosh Kumar Bhagat	Academic	B.SC forestry	Kathmandu Forestry college	
41	Impact of climate change on Wetland Dependent Birds and their Habitat	22/7/2072	22/7/2072	30/9/2072	Pabina Dhital	Academic	B.SC forestry	INSTITUTE OF FORESTRY HETAUDA CAMPUS	
42	Survey and Habitat Monitoring of Bengal Florican in and around Chitwan National Park	20/6/2072	7/10/2015	30/3/2016	Narendra Aryal	Academic	Master Degree	INSTITUTE OF FORESTRY POKHARA CAMPUS	
43	Impact of Home Stay Programme in Buffer Zone Of chitwan National Park(A case study from Amalari User Committee, Nawalparasi	21/6/2072	8/10/2015	30/11/2015	Karuna Karki	Academic	B.SC forestry	INSTITUTE OF FORESTRY POKHARA CAMPUS	

2. Film Documentary Production

S.N.	Reasearch Topics	Permission Date	Research Time		Name of Researcher	Type of Film/ Documentary	Name of Film/ Documentary Producer	Remarks
			From	To				
1	TTTT TTTT	17/1/2073	17/1/2073	16/2/2073	Navabjaya prakash shreastha	Academic	Oscar international collage	
2	Rhino Translocation	16/11/2072	28-Feb-16	3/11/2016	shri christina Maria Bavetta	Professional	Discovery Channel	

अनुसूची १०
वन्यजन्तुको मृत्यु सम्बन्धी विवरण

क. गैडा						
क्र.सं.	मिति	स्थान	मृत्युको कारण	लिङ्ग	उमेर	कैफियत
१	२०७२/१२/२८	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको ईचरनी क्षेत्रमा	वाघको आक्रमणमा परि घाईते भएको	पोथी	अन्दाजी ७ महिना	
२	२०७२/१२/२५	कुमरोज सामुदायिक वनम	इलेक्ट्रिक सक्का कारणले मृत्यु भएको	पोथी		
३	२०७२/०८/१९	भुताहा गेट	वाघको आक्रमण वाट मृत्यु भएको	पोथी		
४	२०७२/०८/२०	NTNC परिसरमा	शारिरिक चोटपटकका कारणले मृत्यु भएको	भाले		
५	२०७२/१२/३३	ईचरनि जंगल क्षेत्रमा	अर्को भाले गैडा संग जुधेर घाईते भई मरेको	भाले		
६	२०७२/१२/१५	घटगाई क्षेत्रमा	अर्को गैडाले हानेर घाईते भई मरेको	भाले		
७	२०७२/१२/२९	लउखुरि घाँट क्षेत्रमा	वृद्ध भएर मरेको(प्राकृतिक मृत्यु)	भाले		
८	२०७२/१०/१५	केयाउल क्षेत्र, नारायणी नदिको किनारमा	विष हालेको अन्नवालि खानाले मृत्यु भएको	पोथी		
९	२०७२/१०/२०	कछुवानि टेन्टे क्याम्प क्षेत्रमा	भासमा परेर	पहिचान नभएको		
११	२०७२/११/१२	अमलटारी क्षेत्रमा	प्राकृतिक मृत्यु	भाले		
१२	२०७२/११/१४	नवलपरासिको गुन्ड्रे क्षेत्रमा	विधुतिय शकका कारणले मृत्यु भएको	भाले		
१३	२०७२/११/१८	खयरमयुर क्षेत्रमा	मृत्युको कारण थाहा पाउन नसकिएको	पहिचान नभएको		
१४	२०७३/१२/३३	अन्नोडली क्षेत्रमा	वढेलेले खनेको खाल्डोमा परि मरेको	भाले		
१५	२०७३/२/३१	कालिवन क्षेत्रमा	अर्को भाले संग जुधेर घाईते भई मरेको	भाले		
ख. बाघ						
१	२०७२/१०/२५	नारायणी न.पा. १०, जगतपुर, चितवन	घाईते बाघलाई डार्ट गरी कसराको इन्क्लोजरमा राखिएकोमा केही दिनमा मृत भएकोमा पोष्टमार्टम रिपोर्टले अर्को बाघको आक्रमणले घाईते भई गाउमा निस्किएको र त्यही चोटको कारण मृत्यु भएको अनुमान			पोष्टमार्टम पश्चात कसरामा खडल खनी सम्पुर्ण शरिर गाडिएको
ग. हात्ती						
१	२०७२/१०/२५	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष - जैविक विविधता केन्द्र, सौराहा, चितवनको पाल्टू हात्ती (हेमगाँज)	भाईरसको आशंका	भाले	४ वर्ष	
२	२०७२/०८/२९	निकुञ्जको सौराहा हात्तीसाँर	प्राकृतिक	पोथी		सौराहा हात्तीसाँरमा रहेको करिव ३००० के.जि.को उमाकली पोथी हात्तिको पेट फुलेर मृत्यु भएको

क्र.सं.	वन्यजन्तु	भाले	पोथी	पहिचान नभएको
१	चितुवा	४		
२	जरायो	२		१
३	हुँडार	१		
४	चित्तल	२२	८	२
५	बँदेल	२	४	१
६	चरीबाघ	१		
७	अजिङ्गर	१		२
८	भालु काठे		१	
९	सर्प			१
१०	रतुवा	१	६	
११	लगुना	४	३	
१२	मयुर		१	
१३	मलाहा हुचिल			१
१४	कछुवा			१

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची ११

मध्यवर्तीक्षेत्र व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली

क्र.सं.	पद	नाम, थर	संस्था/उपभोक्ता समितिको नाम
१	अध्यक्ष	श्री मधुकर मल्ल	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति (सिखौली उपभोक्ता समिति)
२	सदस्य	श्री बावुराम पाठक	लोथर उपभोक्ता समिति
३	"	श्री सुक बहादुर तामाङ्ग	खगेन्द्रमल्ली उपभोक्ता समिति
४	"	श्री नारायणदत्त तिमिल्सिना	बुढीराप्ती उपभोक्ता समिति
५	"	श्री बासुदेव ढुंगाना	मृगकुञ्ज उपभोक्ता समिति
६	"	श्री देवराज सापकोटा	बरण्डाभार उपभोक्ता समिति
७	"	श्री शंकर महतो	पटिहानी उपभोक्ता समिति
८	"	श्री सन बहादुर तामाङ्ग	केरुङ्गा उपभोक्ता समिति
९	"	श्री श्याम अधिकारी	मेघौली उपभोक्ता समिति
१०	"	श्री रेविजंग गुरुङ्ग	कालावञ्जर उपभोक्ता समिति
११	"	श्री नारायणदत्त सापकोटा	पाँचपाण्डव उपभोक्ता समिति
१२	"	श्री शिव बहादुर कार्की	रेवा उपभोक्ता समिति
१३	"	श्री मथुरा बहादुर भण्डारी	अयोध्यपुरी उपभोक्ता समिति
१४	"	श्री हरि प्रसाद खनाल	निर्मलठोरी उपभोक्ता समिति
१५	"	श्री लिलाधर अधिकारी	सिसवार उपभोक्ता समिति
१६	"	श्री बासुदेव पौडेल	लामीचौर उपभोक्ता समिति
१७	"	श्री प्रेमशंकर मर्दनिया	अमलटारी उपभोक्ता समिति
१८	"	श्री दोमन बहादुर भण्डारी	नन्दभाउजु उपभोक्ता समिति
१९	"	श्री विफला थारु	गोसाईबाबा उपभोक्ता समिति
२०	"	श्री कुल बहादुर गुरुङ्ग	दाउन्नेदेवी उपभोक्ता समिति
२१	"	श्री लक्ष्मण गौतम	त्रिवेणी उपभोक्ता समिति
२२	"	श्री प्रभु प्रसाद महतो	बघौडा उपभोक्ता उप समिति
२३	"	श्री प्रतिनिधी	जिल्ला विकास समिति, चितवन
२४	"	श्री प्रतिनिधी	जिल्ला विकास समिति, मकवानपुर
२५	"	श्री प्रतिनिधी	जिल्ला विकास समिति, नवलपरासी
२६	"	श्री प्रतिनिधी	जिल्ला विकास समिति, पर्सा
२७	सदस्य सचिव	श्री प्रमुख संरक्षण अधिकृत	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची १२ क
वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

सि.नं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	ईकाई	आ.व. २०७२/०७३ को						कैफियत
			वार्षिक कार्य लक्ष्य		वार्षिक प्रगती		वजेट		
			परिमाण	भार	वजेट	भार			
	सार्वजनिक निर्माण								
१	वाटो ग्रामीलंग	T.T.T.	१३७	४६२	३४२८५०००	१३७	४६२३१	३४२८५०००	
२	कल्भर्ट / हूम्पाईप / स्थाप निर्माण	१११	५	२१३	१८७८५०००	५	२१३३०४	१८७८५०००	
३	नर्सरी निर्माण तथा संचालन	१११	२	०१३	१००००००	२	०१३४८४	१००००००	
४	खानेपानी निर्माण (पाईप जडान)	१११.१.	१	०१३	१००००००	१	०१३४८४	१००००००	
५	खानेपानी निर्माण (ट्युवेल जडान)	१११	५	०१८	२०५००००	४	०१७०९२	१२६७५५०	
६	सापुदायीक माछा पोखरी निर्माण	१११	१	०१९	१४०००००	१	०१८८७८	१४०००००	
७	पखाल निर्माण	T.T.	१२३	१६६	१२३०००००	१२३	१६५८५८	१२३०००००	
८	वृक्षारोपण (विभिन्न प्रजातीको)	१११	७५०	०१५१	३७५००००	७५०	०१५०५६६	३७५००००	
९	भु-संरक्षण कार्यक्रम (चेक ड्याम)	घ.मी.	१३	०१७	१२५००००	१३	०१६८५५	१२५००००	
१०	फेन्सिंग								
११	विद्युतीय तारवार निर्माण	१११.१.	६	२५४	१८८५००००	६	२४८३६८	१८८५००००	
१२	मेस जाली निर्माण	१११.१.	४	१४४८	१०७३८५०००	४	१४४८०२	१०७३८५०००	
१३	काडे तारवार निर्माण	१११.१.	३	१३२	९८०००००	३	१३११४२	९७२५१०	
१४	तटबन्धन, ड्याम निर्माण	घ.मी.	४०३	५४४	४०३२५०००	४०३	५४३७५७	४०३२५०००	
१५	मचान निर्माण	१११	२	०१५१	३७५००००	२	०१५०५६६	३७५००००	
	निर्मित सार्वजनिक सम्पतीको मर्मत संभार								
१	भवन								
२	उ.स.को कार्यालय भवन मर्मत	TTT	१८	५२७	३९१०००००	१७	४७४०५७	३५१५६०७०	
३	शौचालय मर्मत	TTT	३	०२४	१८०००००	३	०२४२७२	१८०००००	
४	संग्राहलय			०१००			०		

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

५	म्युजियम व्यवस्थापन	TTT	१	०१०४	२९०००१०	१	०१०३९१	२९०००१०
६	मन्दिर							
७	मन्दिर / गुम्बा मर्मत	TTT	१	०१०४	४००००१०	१	०१०५३९४	४००००१०
	सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धी तालिम							
१	होटल व्यवस्थापन तालिम	जना	१२	०१२४	१८००००१०	१२	०१२४२७२	१८००००१०
२	पशु / मीरी / माछा पालन तालिम तथा व्यवस्थापन	जना	४२	०१४७	४१९५००१०	४२	०१४६५६७	४१९५००१०
३	कृषि तालिम / तरकारी सकलन केन्द्र व्यवस्थापन	जना	२७	०१३६	२७००००१०	२७	०१३६४०८	२७००००१०
४	मोबाइल / कम्प्युटर मर्मत तालिम	जना	२३	०१४७	३५००००१०	२०	०१३६४०८	२७००००१०
५	पलम्बर / मेकानिकल तालिम	जना	७	०११३	१०००००१०	७	०११३४८४	१०००००१०
६	डाईभिड तालिम	जना	२२	०१४४	३२५०००१०	२२	०१४३८२४	३२५०००१०
७	सिलाई कटाई / कपडामा बुट्टा भर्ने तालिम	जना	३४	०१९२	६८००००१०	३४	०१९१६९४	६८००००१०
८	ब्युटी पार्लर तालिम	जना	७	०११५	११००००१०	७	०११४८३३	११००००१०
९	हाउस वाइरिङ्ग तालिम	जना	१७	०१२३	१७००००१०	१७	०१२२९२३	१७००००१०
१०	हस्तकला सामग्री बुनाई तालिम	जना	१५	०१२०	१५००००१०	१५	०१२०२२७	१५००००१०
११	नेतृत्व विकास र लेखा व्यवस्थापन तालिम	जना	३५	०११९	१४००००१०	३५	०११८८७८	१४००००१०
१२	समूह / सहकारी विकास सम्बन्धि तालिम	जना	६५	०१४४	३२५०००१०	६५	०१४३८२४	३२५०००१०
१३	सीप विकास/ आयआर्जन तालिम	जना	७	०१३४	२५५०००१०	७	०१३४३८५	२५५०००१०
१४	गोष्ठी / कार्यशाला							
१५	संरक्षण सम्बन्धि गोष्ठी	वटा	१६	०१६२	४६१५००१०	१५	०१५३४८५	३९६६४७०
१६	योजना छनौट, समिक्षा गोष्ठी	पटक	२	०१२४	१७५०००१०	२	०१२३५९८	१७५०००१०
१७	चेतना मुलक प्रचार प्रसार							
१८	संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री प्रकाशन, प्रसारण	पटक	१७	०१७१	५२५०००१०	१६	०१६०००५	४४५०००१०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

१९	संरक्षण पुस्तकालय व्यवस्थापन / पुस्तक खरिद तथा वितरण	वटा	२	०१३७	२७५०००१०	२	०१३७०८२	२७५०००१०
२०	संरक्षण सम्बन्धी विधालय कार्यक्रम	पटक	१	०१४९	३६५०००१०	१	०१४९२१८	३६५०००१०
२१	सांस्कृति संरक्षण कार्यक्रम (सडक नाटक)	पटक	१	०१०९	७००००१०	१	०१०९४३९	७००००१०
२२	उपभोक्ता समुहको सर्भक्षण	पटक	१	०१०७	५००००१०	१	०१०६७४२	५००००१०
२३	प्रतिवेदन तयारी							
२४	वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन	पटक	१	०१२७	२००००१०	१	०१२६८०७	१९८८००१०
	वातावरण तथा भौतिक पुर्वाधार सुधार							
१	सामुदायीक वन व्यवस्थापन	पटक	२	०१४६	३४१०००१०	२	०१४५९८२	३४१०००१०
२	डडेली नियन्त्रण	पटक	२	०१२८	२०४०००१०	२	०१२२११४	१६४०००१०
३	चोरी शिकारी नियन्त्रण (गस्ती / स्विप अप्रेसन)	पटक	३	२१५४	१८८१०००१०	३	२१५३५१४	१८८००६३०
४	चौतारो संरक्षण	वटा	१	०१११	८००००१०	१	०११०७८७	८००००१०
५	सिंचाई व्यवस्थापन (कुलो, वोरिड, ईनार, पोखरी)	वटा	३९	३१७	२३५०५००१०	३९	३१०८५०५	२२८७८७०१०
६	ढल, नाला निर्माण	मि.	४४	०१५९	४४००००१०	४४	०१५९३३१	४४००००१०
७	वैकपिक उर्जा अनुदान	वटा	२४१	३१२५	२४१००००१०	२४१	३१२४९७३	२४१००००१०
८	सिम्सार क्षेत्र संरक्षण तथा सुधार	वटा	१	०१०८	६००००१०	१	०१०८०९१	६००००१०
९	अन्य							
१०	विधालय सहयोग	वटा	११	११५४	११५४०००१०	११	११५४३९६	११५४०००१०
११	विद्युतीकरण सहयोग	पटक	१	०१२७	२०००००१०	१	०१२६९६९	२०००००१०
१२	समस्याग्रस्थ वन्यजन्तु व्यवस्थापन	पटक	१	०१२४	१७६५०००१०	१	०१२३८	१७६५०००१०
१३	वन्यजन्तुवाट भएको क्षति राहत कोष	पटक	१	११९०	१४०५५०००१०	१	११८९५२३	१४०५५०००१०
१४	गोही कछुवा संरक्षण	पटक	१	११७९	१३२६५०००१०	१	११७८८	१३२६५०००१०
१५	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन	पटक	१	२०४९	१८५००००१०	१	२०४२७९५	१८००५७०१०
१६	पशु स्वास्थ्य सेवा सुधार अनुदान	पटक	१	११२५	९२५०००१०	४	११२०७४	९०५३००१०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

१७	लक्षित वर्गका लागि आय आर्जन कार्यक्रम	पटक	१	०१४२	३१००००१०	१	०१४१८०२	३१००००१०
१८	लघु उद्यम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन	पटक	१	०१५६	४१५०००१०	१	०१५५९६	४१५०००१०
१९	फलफुलको विरुवा वितरण	पटक	१	०१०७	५००००१०	१	०१०६७४२	५००००१०
२०	लक्षित वर्ग (महिला,अपांग) का लागि आयआर्जन कार्यक्रम	पटक	१	०११६	१२००००१०	१	०११६१८१	१२००००१०
२१	दैनिक प्रकोप राहत	पटक	१	०१२८	२०७५००१०	१	०१२०२२७	१५००००१०
२२	पर्या पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम	पटक	१	११५०	१११०००१०	१	११४९६७६	१११०००१०
२३	वन्यजन्तुवाट टुहुरा वनाईएका बालवालिकालाई छात्रवृद्धि	जना	७१	०१५५	७०५०००१०	७१	०१५५०६५	७०५०००१०
२४	अदुवा,वेसार,केरा खेती	हे.	५	०११८	१३००००१०	५	०११७५३	१३००००१०
२५	अध्ययन अबलोकन भ्रमण	पटक	१	११९४	१४३७५००१०	१	११९३८३८	१४३७५००१०
२६	संरक्षणमा प्रतिबद्ध ब्यक्ति संघ सस्थालाई पुरस्कार, छात्रवृत्ति, अक्षय कोष	पटक	१	०१७३	५४००००१०	१	०१७२८०९	५४००००१०
२७	विद्युतिय तारवार रेखदेख व्यवस्थापन	पटक	१	०१३७	२७५०००१०	१	०१३५१९४	२६१०००१०
२८	संरक्षणका लागि खेलकूद	पटक	१	०१३७	२७५०००१०	१	०१३७०८२	२७५०००१०
२९	नदिकटान क्षतिपूर्ती	विगाहा	४	९१८९	७३३६०००१०	४	९१८९२१३	७३३६०००१०
३०	दिवस सम्वन्धि खर्च							
३१	संरक्षण सम्वन्धि दिवस	वटा	६	११०७	७९००००१०	६	११०५४७	७९२५००१०
	उपभोग तथा कार्य संचालन खर्च			१३१९१	१०३१६०००१०		१३१६९८८	१०३०७३१३०
	कुल जम्मा			१००१००	७४१६००००१०		९८१५९८१	७३१२०३३०१०

अनुसूची १२ ख
मध्यवर्ती क्षेत्रमा निकाश भएको रकमको वितरण

क्र.सं	आ.व.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जले विभिन्न आ.व.मा आर्जन गरेको राजश्व आम्दानि	मध्यवर्ती क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रम संचालनका लागि प्राप्त भएको वजेट	कैफियत
१	२०५२/०५३	४६८७८३४६		
२	२०५३/०५४	४८२९०६६२	२८०८३२/७५	
३	२०५४/०५५	४८१५०१९२	२४१४५३३१/०८	
४	२०५५/०५६	५४५४३७७	२४०७५०९६/३५	
५	२०५६/०५७	५१५३७८६४	२७२७१८८८/७९	
६	२०५७/०५८	७४३०२८०१	२८९७१५७८/१८	
७	२०५८/०५९	४१८८७४१६	३७५१४००/६९	
८	२०५९/०६०	३०८३१९९	२०९४३७०८/०३	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ को दफा २५ (क) बमोजिम राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्षले आर्जन गरेको
९	२०६०/०६१	४००६०७७०	१५१७७६०६/२५	आम्दानीको ३० देखि ५० प्रतिशतका दरले मध्यवर्ती क्षेत्रका स्थानीय जनताको सामुदायिक विकासको लागि वजेट छुट्याइने व्यवस्था बमोजिम चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जले विभिन्न आ.व.मा आर्जन गरेको आम्दानि र सो आम्दानि मध्ये यसको मध्यवर्ती क्षेत्रका लागी विभिन्न आर्थिक बर्षमा निकाश भई आएको रकमको विवरण
१०	२०६१/०६२	२८०३३०१२	१९८९२०००/००	
११	२०६२/०६३	३७९७९५३६	१३४७७०७१/७७	
१२	२०६३/०६४	४७७३२०९३	१७६०९४३२/००	
१३	२०६४/०६५	५८८४३१००	२०४४३२१/७८६	
१४	२०६५/०६६	६२७५७५७६	४९६८७२१/००	
१५	२०६६/०६७	६१०१७६८१	०/००	
१६	२०६७/०६८	८३१४५९३६	१६१६६०००/००	
१७	२०६८/०६९	९९८९६१४८	२३१८८०००/००	
१८	२०६९/०७०	२११५२१६७१	३५१३२०००/००	
१९	२०७०/०७१	२४६८७२०१	१०००००००/००	
२०	२०७१/०७२	२४६२३७६५८	१०००००००/००	
२१	२०७२/०७३	११६८५३७१०	७४१६००००/००	
	जम्मा	१७३७३७२३४९	६०३०५३८८४/७५	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची १३ वन्यजन्तुबाट भएको मानवीय क्षति

क्र.सं.	घटना मिति	नाम थर	लिङ्ग	ठेगाना	उमेर (वर्ष)	स्थान र विवरण	अवस्था	वन्यजन्तु
१	२०७२/१०	हिराबहादुर खत्री	पुरुष	खैरहनी नगरपालिका १०, चितवन			मृत्यु	
२	२०७२/७/२४	सुगारे दर्जी	पुरुष	नारायणी नगरपालिका ३, चितवन			मृत्यु	
३	२०७२/१/११	अप्सरा अर्याल	महिला	नारायणी नगरपालिका ३, चितवन			मृत्यु	
४	२०७२/१/२२	राजकुमार बि.क.	पुरुष	भरतपुर उ.म.न.पा.२९, चितवन			मृत्यु	
५	२०७२/१/१६	अनिता थापामगर	महिला	माडी न.पा.१२, चितवन			मृत्यु	
६		सुदिप अधिकारी		माडी न.पा.१२, चितवन			घाइते	
७		खड्का बहादुर परियार		कावासोती नगरपालिका १२, नवलपरासी			घाइते	
८		प्रकाश महत्तो		माडी न.पा. ५, चितवन			घाइते	
९		दुद्धिराम पावे		माडी न.पा. ५, चितवन			घाइते	
१०		विदेशीया पावे		माडी न.पा. ५, चितवन			घाइते	
११		लक्ष्मी प्रसाद शर्मा		मांजाबुद गा.वि.स.३, जिल्ला पाचथर			घाइते	
१२		नेत्र प्रसाद गुरौ		कावासोती न.पा.१२, नवलपरासी			घाइते	
१३		हरिलाल थारु		मध्यविन्दू न.पा. ६, नवलपरासी			घाइते	
१४		जितेन्द्र चौधरी		अभाव गा.वि.स.९, बारा			घाइते	
१५		शंकर चौधरी		जब्दी गा.वि.स.३, सर्लाही			घाइते	
१६		रुपनारायण चौधरी		बछनपूर्वा गा.वि.स.			घाइते	
१७		रामपति बोटे		माडी न.पा. १, चितवन			गम्भिर घाइते	
१८		चन्द्रबहादुर गौली		माडी न.पा. १, चितवन			गम्भिर घाइते	
१९		रुद्रबहादुर कुमाल		भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन			गम्भिर घाइते	
२०		बल्लबहादुर कुमाल		भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन			गम्भिर घाइते	
२१		नारायण पराजुली		भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन			गम्भिर घाइते	
२२		दुर्गा सुबेदी		भरतपुर उप न.पा. ८, चितवन			सामान्य घाइते	
२३		शान्ति महत्तो		कावासोती न.पा. १५, नवलपरासी			गम्भिर घाइते	
२४		हरिबहादुर मुसहर		कावासोती न.पा. १५, नवलपरासी			गम्भिर घाइते	
२५		लालबहादुर मुसहर		कावासोती न.पा. १५, नवलपरासी			सामान्य घाइते	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२६	सन्तोष रिमाल			माडी न.पा. ९, चितवन				सामान्य घाईते	
२७	मुनीबाल शर्केत			कावासोती न.पा. १४, नवलपरासी				गैडाको आक्रमणबाट सख्त घाईते	
२८	धनीराम महत्तो			कावासोती न.पा. १२, नवलपरासी				गैडाको आक्रमणबाट सख्त घाईते	
२९	चुनमाया तिवारी			माडी न.पा. ६, चितवन				भालुको आक्रमणबाट घाईते	
३०	सिताराम महत्तो			माडी न.पा. १, चितवन				गैडाको आक्रमणबाट सामान्य घाईते	
३१	सोमबहादुर थिङ.			नारायणी न.पा. ११, चितवन				सख्त घाईते	
३२	चिनबहादुर बि.क.			नारायणी न.पा. ११, चितवन				सख्त घाईते	
३३	कमल गौतम			नारायणी न.पा. ११, चितवन				सख्त घाईते	
३४	मनिराज दर्राई			नारायणी न.पा. १०, चितवन				सख्त घाईते	
३५	सीमा कुमाल			नारायणी न.पा. १, चितवन				सख्त घाईते	
३६	बरहनी थरुनी			भरतपुर उ.म.न.पा. २९, चितवन				आफ्नै करसावारी बढेलको आक्रमणबाट घाईते	
३७	टेकबहादुर थारु			मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाईते	
३८	सुकराम महत्तो			मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाईते	
३९	बेल गिरी			मध्यविन्दु न.पा. ४, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाईते	
४०	कर्ण बहादुर चौधरी			मध्यविन्दु न.पा. ४, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाईते	
४१	केबलप्रसाद चौधरी			मध्यविन्दु न.पा. ४, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाईते	
४२	दिवाकर महत्तो			मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाईते	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

४३	कृष्णबहादुर थापा क्षेत्री	मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी				आफ्नै गाउघर बाघको आक्रमणबाट घाइते
४४	रामबहादुर(मंगले) कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन				आफ्नै घरमा हात्तीको आक्रमणबाट घाइते
४५	अमन कुमाल	नारायणी न.पा.१, चितवन				आफ्नै घरमा हात्तीको आक्रमणबाट घाइते
४६	लिनाकुमारी थारु	कावासोती न.पा.१०, नवलपरासी				सामुदायिक बनमा रौडाको आक्रमणबाट घाइते
४७	हरिसरा लूंग्ली	कावासोती न.पा.१२, नवलपरासी				आफ्नै कुवामा कपडा धुन जादा बढेलको आक्रमणबाट घाइते
४८	भगवानी मेहता	पश्चिम कुशाहा ४, सुनसरी				हात्ती चराउन जादा रौडाको आक्रमणबाट घाइते
४९	गणेश चन	कावासोती न.पा.११, नवलपरासी				सामुदायिक बनमा बढेलको आक्रमणबाट घाइते
५०	शिव वास्तोला	नारायणी न.पा. १०, चितवन				जंगलीबढेलको आक्रमणबाट गम्भिर घाइते
५१	तारादेवी बि.क.	नारायणी न.पा. ११, चितवन				बाघको आक्रमणबाट गम्भिर घाइते

अनुसूची १४
मध्यवर्ती क्षेत्रमा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको आ.व. २०७२/०७३ मा वितरण भएको राहत वितरण

सि.नं.	राहत रकम बुझिनेको नाम	ठेगाना	उपभोक्ता समिति	घटना मिति	घटना विवरण	क्षतिको प्रकार	राहत पाएको रकम रु	राहत पाएको मिति	मृतक
१	हिराबहादुर खत्री	खैरहनी नगरपालिका १०, चितवन	बुढीरान्ती			मानव मृत्यु	५००,०००।०		डोलबहादुर खत्री
२	सुगारे दर्जी	नारायणी नगरपालिका ३, चितवन	मेघौली			मानव मृत्यु	५,००,०००।०		सोमाया दर्जी
३	अस्परा अर्याल	नारायणी नगरपालिका ३, चितवन	मेघौली			मानव मृत्यु	५००,०००।०		बुद्धिनाथ अर्याल
४	राजकुमार बि.क.	भरतपुर उ.म.न.पा. २९, चितवन	पटिहानी			मानव मृत्यु	५००,०००।०		रामबहादुर बि.क.
५	अनिता थापामगर	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी			मानव मृत्यु	५००,०००।०		लुकमाया थापामगर
६	नेत्र प्रसाद सुर्ते	कावासोती न.पा. १२, नवलपरासी	लामीचौर			मानव घाईते	५०,०००।०		
७	सुदिप अधिकारी	माडी न.पा.१२, चितवन	अयोध्यापुरी			मानव घाईते	५२,०००।०		
८	खड्का बहादुर परियार	कावासोती नगरपालिका १२, नवलपरासी	लामीचौर			मानव घाईते	५०,५१२।०		
९	प्रकाश महत्तो	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा			मानव घाईते	३५,५६६।०		
१०	बुद्धिराम पावे	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा			मानव घाईते	५,६५०।०		
११	विदेशीया पावे	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा			मानव घाईते	९,५४५।०		
१२	लक्ष्मी प्रसाद शर्मा	माजाबुद गा.वि.स. ३, जिल्ला पाचथर	श्री श्रीजंग			मानव घाईते	९,५२३।०		
१३	हरिलाल थारु	मध्यविन्दू न.पा. ६, नवलपरासी	साईबाबा			मानव घाईते	१२,५८५।०		
१४	जितेन्द्र चौधरी	अभाव गा.वि.स. ९, बारा	चि.रा.नि.			मानव घाईते	१००,०००।०		
१५	शकर चौधरी	जब्दी गा.वि.स. ३, सर्लाही	चि.रा.नि.			मानव घाईते	२४,८०२।०		
१६	रघुनारायण चौधरी	बछनपूर्वा गा.वि.स.	चि.रा.नि.			मानव घाईते	८५,६४८।०		
१७	रामपति बोटे	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव			मानव घाईते	१२,२२७।०		
१८	चन्द्रबहादुर गौली	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव			मानव घाईते	२९,४४०।०		
१९	रुद्रबहादुर कुमाल	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			मानव घाईते	१००,०००।०		
२०	बलबहादुर कुमाल	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			मानव घाईते	१००,०००।०		
२१	नारायण पराजुली	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			मानव घाईते	१००,०००।०		
२२	दुर्गा सुवेदी	भरतपुर उप न.पा. ८, चितवन	वरण्डाभार			मानव घाईते	१०,०००।०		
२३	शान्ति महत्तो	कावासोती न.पा. १५, नवलपरासी	अमलटारी			मानव घाईते	१००,०००।०		
२४	हरिवहादुर मुसहर	कावासोती न.पा. १५, नवलपरासी	अमलटारी			मानव घाईते	६६,५७७।०		
२५	लालबहादुर मुसहर	कावासोती न.पा. १५, नवलपरासी	अमलटारी			मानव घाईते	५,६६३।०		

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२६	सन्तोष रिमाल	माडी न.पा. ९, चितवन	रेवा	मानव घाईते	६,०३०।०
२७	मुनीलाल शनेत	कावासोती न.पा. १४, नवलपरासी	अमलटारी	मानव घाईते	५१,८९६।०
२८	धनीराम महतो	कावासोती न.पा. १२, नवलपरासी	कावासोती	मानव घाईते	४५,०८६।०
२९	चुनमाया तिवारी	माडी न.पा. ६, चितवन	बघौडा	मानव घाईते	१६,०३८।०
३०	सिताराम महतो	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव	मानव घाईते	५,६२०।०
३१	बरहनी थरुनी	भरतपुर उ.म.न.पा. २९, चितवन	पटिहानी	मानव घाईते	२,८३९।०
३२	टेकबहादुर थारु	मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	३,०८०।०
३३	सुकराम महतो	मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	१,७७५।०
३४	बेल गिरी	मध्यविन्दु न.पा. ४, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	९,४६५।०
३५	कर्ण बहादुर चौधरी	मध्यविन्दु न.पा. ४, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	१०,०००।०
३६	केवलप्रसाद चौधरी	मध्यविन्दु न.पा. ४, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	१,४२५।०
३७	दिवाकर महतो	मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	७,४००।०
३८	कृष्णबहादुर थापा क्षेत्री	मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी	नन्दभाउजु	मानव घाईते	५५,४२२।०
३९	रामबहादुर(मगले) कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली	मानव घाईते	१००,०००।०
४०	अमन कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली	मानव घाईते	२,१५५।०
४१	लिलाकुमारी थारु	कावासोती न.पा. १०, नवलपरासी	लामीचौर	मानव घाईते	५७,०७३।०
४२	हरिसरा लुंग्ली	कावासोती न.पा. १२, नवलपरासी	लामीचौर	मानव घाईते	७,४४७।०
४३	भगवानी मेहता	पश्चिम कुशाहा ४, सुनसरी	वि.रा.नि.	मानव घाईते	१००,०००।०
४४	गणेश चन	कावासोती न.पा. ११, नवलपरासी	लामीचौर	मानव घाईते	३०,४००।०
४५	शिव वास्तोवा	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगां	मानव घाईते	९२,४६२।०
४६	तारादेवी वि.क.	नारायणी न.पा. ११, चितवन	केरुगां	मानव घाईते	७२,९५८।०
४७	सोमबहादुर थिड.	नारायणी न.पा. ११, चितवन	केरुगां	मानव घाईते	३०,६५४।०
४८	चिनबहादुर वि.क.	नारायणी न.पा. ११, चितवन	केरुगां	मानव घाईते	७८,४८०।०
४९	कमल गौतम	नारायणी न.पा. ११, चितवन	केरुगां	मानव घाईते	८९,४९२।०
५०	मनिराज दराई	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगां	मानव घाईते	२९,४००।०
५१	सीमा कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली	मानव घाईते	१०,०००।०
५२	सुबामलाल श्रीवास्तव	माडी नगरपालिका ५, चितवन	बघौडा	पशुधन क्षति	६,३००।०
५३	सुर्य प्रसाद भुवाल	माडी नगरपालिका १, चितवन	पाचपाण्डव	पशुधन क्षति	३०,०००।०
५४	दिलमाया गुरुड.	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	पशुधन क्षति	१०,०००।०
५५	काशीप्रसाद गुरुड.	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	पशुधन क्षति	९,०००।०

५६	टेक बहादुर गुरुड.	कावासोती न.पा. १३, नवलपरासी	लामीचौर			पशुधन क्षति	८,०००।०
५७	पूर्ण प्रसाद महतो	माडी नगरपालिका १, चितवन	पाचपाण्डव			पशुधन क्षति	३०,०००।०
५८	जुना चुवाई	माडी नगरपालिका १२, चितवन	अयोध्यापुरी			पशुधन क्षति	६,०००।०
५९	सिता वि.क.	दुमिकवास गा.वि.स.८, नवलपरासी	दाउन्नेदेवी			पशुधन क्षति	४,३००।०
६०	मिना थनेत	कावासोती न.पा. ११, नवलपरासी	लामीचौर			पशुधन क्षति	६,५००।०
६१	खीसरा साकी	कावासोती न.पा. १२, नवलपरासी	लामीचौर			पशुधन क्षति	४,०००।०
६२	टेक बहादुर वि.क.	नारायणी न.पा. ६, चितवन	केरुगां			पशुधन क्षति	६,०००।०
६३	जमुना गुरुड.	भरतपुर उप न.पा. ८, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
६४	मनिका नेपाली	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	९,०००।०
६५	विरबहादुर थापा	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
६६	भलक बहादुर मगर	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,५००।०
६७	देवबहादुर मगर	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	९,०००।०
६८	विष्णुहरि लामिछोने	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा			पशुधन क्षति	३०,०००।०
६९	चन्द्रकुमारी पौडेल शर्मा	कावासोती न.पा. १३, नवलपरासी	लामीचौर			पशुधन क्षति	८,७५०।०
७०	कृष्णलाल थारु	प्रसौनी गा.वि.स. ७, नवलपरासी	गोसाइबाबा			पशुधन क्षति	१०,०००।०
७१	नारायणदत्त अधिकारी	माडी न.पा. ९, चितवन	रेवा			पशुधन क्षति	१०,०००।०
७२	बालकुमारी अधिकारी	माडी न.पा. ९, चितवन	रेवा			पशुधन क्षति	७,०००।०
७३	बालकृष्ण अधिकारी	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			पशुधन क्षति	१०,०००।०
७४	बद्रिनाथ त्रिपाठी	भरतपुर उप न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	६,०००।०
७५	अचुतनन्द रिजाल	भरतपुर उप न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
७६	बाबुराम गौतम	भरतपुर उप न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
७७	केदारनाथ अधिकारी	भरतपुर उप न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,०००।०
७८	प्रेममाया गायक	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी			पशुधन क्षति	९,०००।०
७९	सुर्य बहादुर गुरुड.	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी			पशुधन क्षति	६,०००।०
८०	जुना चुवाई	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी			पशुधन क्षति	६,०००।०
८१	वाटुली कामी	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	१०,०००।०
८२	तिलबहादुर तमाड.	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	१०,०००।०
८३	खेमबहादुर वि.क.	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	१०,०००।०
८४	रणबहादुर गुरुड.	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	८,०००।०
८५	शिवराज त्रिपाठी	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	४,५००।०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

८६	सुकमाया मगर	कावासोती न.पा. १३, नवलपरासी	लामीचौर			पशुधन क्षति	८,०००।०
८७	विष्णु प्रसाद भुपाल	कावासोती न.पा. १३, नवलपरासी	लामीचौर			पशुधन क्षति	२०,०००।०
८८	गोविन्दबहादुर परियार	नयावेलहासी	दाउन्नेदी			पशुधन क्षति	६,५००।०
८९	प्रदिप सुब्बा	भरतपुर उ.म.न.पा. ८, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
९०	पदमकुमारी क्षेत्री	भरतपुर उ.म.न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	९,२००।०
९१	गोमा थापा अधिकारी	भरतपुर उ.म.न.पा. २२, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	६,८००।०
९२	भिमबहादुर गुरुङ.	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
९३	गोमती रानामगर	भरतपुर उ.म.न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,०००।०
९४	सरीता नेपाली	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	९,६००।०
९५	सुचना धिताल रिजाल	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	४,०००।०
९६	सोमबहादुर नेपाली	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
९७	तारापति भुपाल	भरतपुर उ.म.न.पा. २२, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
९८	बलराम पौडेल	भरतपुर उ.म.न.पा. २२, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
९९	नैनाकुमारी सुब्बा	माडी न.पा. ९, चितवन	रेवा			पशुधन क्षति	७,५००।०
१००	हरिप्रसाद लामिछाने	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,०००।०
१०१	डिलकुमारी परियार	भरतपुर उ.म.न.पा. ८, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,८००।०
१०२	अरुणा तामाङ.	भरतपुर उ.म.न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,०००।०
१०३	बसन्तकुमारी सिंह	भरतपुर उ.म.न.पा. ८, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,०००।०
१०४	हिरामणी गुरुङ.	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,४००।०
१०५	विकास दराई	भरतपुर उ.म.न.पा. २०, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	६,८००।०
१०६	मायादेवी अर्याल	भरतपुर उ.म.न.पा. ८, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
१०७	नरबहादुर सिरीसमगर	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
१०८	मिनाकुमारी खड्का	भरतपुर उ.म.न.पा. २२, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	४,०००।०
१०९	शान्ता बि.क.	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
११०	सोमलाल महतो	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	८,५००।०
१११	सिता लामिछाने न्यौपाने	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	३,०००।०
११२	चन्द्रकला न्यौपाने	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	९,५००।०
११३	कुमारी साकी	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	१०,०००।०
११४	चिरन्जीवी अधिकारी	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	३,०००।०
११५	मिठुमाया अधिकारी	भरतपुर उ.म.न.पा. २१, चितवन	वरण्डाभार			पशुधन क्षति	५,०००।०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

११६	अन्ता महत्तो	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा			पशुधन क्षति	२८,०००।०
११७	प्रेमबहादुर तमाड.	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज			पशुधन क्षति	८,०००।०
११८	पुण्डिव ढकाल	माडी न.पा. ९, चितवन	रेवा			पशुधन क्षति	७,०००।०
११९	गंगा दै	नयावेलहानी	दाउन्नेदेवी			पशुधन क्षति	८,०००।०
१२०	कोपिला गुरुड.	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज			पशुधन क्षति	३,५००।०
१२१	सोमलाल तमाड.	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज			पशुधन क्षति	१०,०००।०
१२२	अनिता तमाड. महत्तो	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज			पशुधन क्षति	३,८५०।०
१२३	सन्तराम गुरुड.	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज			पशुधन क्षति	१०,०००।०
१२४	कमलबहादुर विष्ट	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	८,०००।०
१२५	प्रतापबहादुर घर्ती	भरतपुर उ.म.न.पा. २८, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	९,६००।०
१२६	सेतीकुमारी ओझा	भरतपुर उ.म.न.पा. २६, चितवन	पटिहानी			पशुधन क्षति	५,६००।०
१२७	विष्णुमाया तमाड.	राप्ती न.पा. ७, चितवन	खगोन्द्रमल्ली			पशुधन क्षति	७,०००।०
१२८	हरिप्रसाद गुरुड.	रजहर गा.वि.स. ५, नवलपरासी	शिसवार			बालि क्षति	१०,०००।०
१२९	मिनबहादुर महत्तो	रजहर गा.वि.स. ५, नवलपरासी	शिसवार			बालि क्षति	२,६८०।०
१३०	सरबहादुर महत्तो	रजहर गा.वि.स. ५, नवलपरासी	शिसवार			बालि क्षति	२,६८०।०
१३१	पदमनाथ खतिवडा	रजहर गा.वि.स. ३, नवलपरासी	शिसवार			बालि क्षति	२,६८०।०
१३२	जितराम महत्तो	माडी नगरपालिका १२, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि क्षति	२,६८०।०
१३३	महादेव रानामाट	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	३,०००।०
१३४	सूरज काफ्ले	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	२,०००।०
१३५	दिधेबहादुर बोहरा	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	३,०००।०
१३६	कमला भट्ट	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	१०,०००।०
१३७	मोतीराम लम्साल	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	३,०००।०
१३८	लालबहादुर राई	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	३,०००।०
१३९	चन्द्रबहादुर राई	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	८,०००।०
१४०	छत्रबहादुर बानिया	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	३,०००।०
१४१	टिकीसरा भट्टराई	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	१०,०००।०
१४२	सुकदेव भट्ट	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	१०,०००।०
१४३	कृष्ण प्रसाद अधिकारी	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	१०,०००।०
१४४	गम्भिर बहादुर पौडेल	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			बालि क्षति	१,८००।०
१४५	चन्द्रबहादुर बस्नेत	निर्मलबस्ती गा.वि.स. २, पर्सा	निर्मलठोरी			बालि क्षति	१०,०००।०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

१४६	रामबहादुर खड्का	निर्मलबस्ती गा.वि.स. २, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१४७	लोककुमारी खड्का	निर्मलबस्ती गा.वि.स. २, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१४८	ओमप्रकाश कुवर	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ३, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१४९	लालबहादुर कुवर	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ३, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५०	नल्लाल कुवर	निर्मलबस्ती गा.वि.स. २, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५१	हर्कबहादुर सुनुवार	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ८, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५२	प्रेमकुमारी तमाड.	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ९, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५३	कुमारी सिलवाल	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ७, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५४	वलराम सापकोटा	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ७, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५५	रामनरेश थारु	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ७, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५६	विनोद कुवर	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ३, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५७	जेठा थिड.	निर्मलबस्ती गा.वि.स. ३, पर्सा	निर्मलठोरी	निर्मलठोरी	बालि धति	१०,०००।०				
१५८	गणेश थापा	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
१५९	कृशबहादुर दुरा	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	६,०००।०				
१६०	श्रीमयादेवी क्षेत्री	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	६,०००।०				
१६१	मानबहादुर दुरा	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,५००।०				
१६२	इमानाथ खनाल	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,५००।०				
१६३	विष्णुमाया देवकोटा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	२,०००।०				
१६४	लिलाधर भण्डारी	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,५००।०				
१६५	सोविन्द पहाडी	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	६,०००।०				
१६६	लालमाया भण्डारी	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	६,०००।०				
१६७	पशुपति मगर	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
१६८	टिकामाया साकी	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
१६९	चन्द्रकुमारी साकी	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
१७०	रामचन्द्र जैसी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	५,०००।०				
१७१	हरिलाल देवकोटा	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,५००।०				
१७२	भैरवहादुर घर्ति क्षेत्री	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	८,०००।०				
१७३	रुद्रनाथ सापकोटा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
१७४	रमाकान्त सापकोटा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
१७५	तिलकबहादुर गायक	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,५००।०				

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

१७६	दुर्गादत्त पौडेल	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१७७	चममति साक्की	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१७८	सुर्धबहादुर साक्की	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१७९	ईश्वरी भट्ट	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१८०	दुर्ग सुनार	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१८१	खोशबरा भटराई	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१८२	पुर्णकला तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१८३	नन्दकली बराल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१८४	तारानाथ दुवाडी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१८५	डण्डबहादुर आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१८६	भैरराज तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१८७	द्रोणाचार्य दुवाडी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१८८	दिपक के.सी.	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१८९	खेमनारायण शर्मा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१९०	गोविन्दप्रसाद तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१९१	अम्बिकादेवी शर्मा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	४,०००।०	
१९२	केशवप्रसाद तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१९३	हिमादेवी दुवाडी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१९४	त्रिलोचन तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
१९५	रत्नमाया आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	४,०००।०	
१९६	इमाकुमारी तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
१९७	कुसुमी महत्तो	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	१,५००।०	
१९८	बाबुराम गौतम्	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,०००।०	
१९९	ऋषिबहादुर सुनार	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
२००	भोजप्रसाद दुवाडी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,०००।०	
२०१	रामचन्द्र घिमिरे	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
२०२	गोपालप्रसाद दुवाडी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	
२०३	पुर्णखर अधिकारी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	३,५००।०	
२०४	रामबहादुर आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,९००।०	
२०५	नेत्रप्रसाद तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि धति	२,५००।०	

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२०६	चन्द्रकला तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	२,५००।०
२०७	विभा विश्वकर्मा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	२,०००।०
२०८	दिपा काफ्ले	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२०९	रिखीराम तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२१०	रामचन्द्र तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२११	पदमबहादुर आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	८,०००।०
२१२	पदमबहादुर आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२१३	हरिचन्द्र अधिकारी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,०००।०
२१४	रत्नमाया आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	५,०००।०
२१५	खमप्रसाद पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	६,०००।०
२१६	धर्मकुमारी पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	७,०००।०
२१७	भोजराज आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२१८	घनश्याम पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२१९	शिवहरि पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२२०	धनपति पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	५,०००।०
२२१	कमलपति पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२२२	डुकुलप्रसाद पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,०००।०
२२३	रामचन्द्र तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	५,०००।०
२२४	कृष्णबहादुर सुनार	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२२५	टिकाराम अधिकारी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,५००।०
२२६	टुकुलदत्त पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,०००।०
२२७	ददिराम तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	५,०००।०
२२८	मोतिलाल दाहाल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	८,०००।०
२२९	तारापति जैसि	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२३०	तारापति जैसि	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,५००।०
२३१	बाबुराम तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२३२	नविन तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,०००।०
२३३	बोधराज तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२३४	खिमलाल तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२३५	डल्ती तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	३,५००।०
२३६	कुलप्रसाद आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०
२३७	ढाकामोहन तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी			बालि धति	४,०००।०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२३८	रणवहादुर सुनार	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२३९	पुर्णखर भण्डारी	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२४०	रोमनाथ सुवेदी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२४१	खडानन्द सुवेदी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२४२	सुकमाया अर्जल	माडी न.पा. २, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४३	शिवलाल अधिकारी	माडी न.पा. २, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४४	नारायणप्रसाद बोट	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४५	नारायणप्रसाद बोट	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४६	वासुदेव ढुंगाना	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४७	चन्द्रबहादुर कामी	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४८	भिमबहादुर विश्वकर्मा	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२४९	विष्णु ढकाल	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव		बालि क्षति	१०,०००।०
२५०	सहिवोनिया थरुनी	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा		बालि क्षति	१०,०००।०
२५१	प्रेमकिशोर महत्तो	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा		बालि क्षति	१०,०००।०
२५२	फगुनी महत्तो	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा		बालि क्षति	१०,०००।०
२५३	दयाराम महत्तो	माडी न.पा. ५, चितवन	बघौडा		बालि क्षति	१०,०००।०
२५४	ऋषिराम गुरुड.	रत्ननगर न.पा. १९, चितवन	मुगकुञ्ज		बालि क्षति	५,०००।०
२५५	खगन्द्रप्रसाद सापकोटा	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	६,०००।०
२५६	वासुदेव पोखेल	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	१०,०००।०
२५७	देवकला तिमिल्सीना	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	४,०००।०
२५८	इन्द्रबहादुर भण्डारी	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	६,०००।०
२५९	मधुमाया सिवाकोटी	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	३,०००।०
२६०	जितबहादुर सुनार	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	६,०००।०
२६१	सुकमाया थापा	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा		बालि क्षति	५,०००।०
२६२	देउकुमारी श्रेष्ठ	देवचुली न.पा. १५, नवलपरासी	शिसवार		बालि क्षति	४,५६३।०
२६३	रघुनन्द उपाध्याय	देवचुली न.पा. १५, नवलपरासी	शिसवार		बालि क्षति	६,८४५।०
२६४	बालकृष्ण रानाभाट	देवचुली न.पा. १४, नवलपरासी	शिसवार		बालि क्षति	३,४२३।०
२६५	गंगादत्त देवाडी	देवचुली न.पा. १४, नवलपरासी	शिसवार		बालि क्षति	५,७०५।०
२६६	डण्डपानी अधिकारी	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	६,०००।०
२६७	इन्द्रप्रसाद सुवेदी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२६८	हरिप्रसाद भण्डारी	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२६९	धनश्याम सुवेदी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२७०	नन्दलाल भण्डारी	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	३,०००।०
२७१	नन्दलाल दाहाल	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	२,०००।०
२७२	भिमप्रसाद अर्याल	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी		बालि क्षति	४,०००।०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२७३	शिवहरि सुवेदी	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
२७४	रेशमलाल सुवेदी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२७५	दधिराम तिमिल्लीना	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२७६	कुलप्रसाद आर्चाय	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२७७	पशुपति मगर	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२७८	टिकाराम भाण्डारी	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
२७९	भिमप्रसाद भण्डारी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८०	एकनारायण पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८१	लक्ष्मण पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८२	डम्बरबहादुर बस्नेत	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८३	भोजराज तिवारी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८४	शिवप्रसाद खतिवडा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
२८५	युवराज ढकाल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
२८६	शेषकान्त ढकाल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८७	टिकावती अधिकारी	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८८	यमलाल ढकाल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२८९	चन्द्रप्रसाद सापकोटा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
२९०	शंकर पौडेल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
२९१	तोयनाथ अधिकारी	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	१०,०००।०				
२९२	विष्णु अर्याल	खैरहनी न.पा. १६, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	१०,०००।०				
२९३	मंगबहादुर गुरुड.	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	बालि धति	९,६००।०				
२९४	पदमप्रसाद भुषाल	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	बालि धति	२,५००।०				
२९५	सुष्मा थापा	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	बालि धति	४,५००।०				
२९६	नौदप्रसाद पाण्डे	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	बालि धति	३,५००।०				
२९७	शान्ती कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली	बालि धति	६,०००।०				
२९८	भुखल महत्तो	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज	बालि धति	४,०००।०				
२९९	मंगल कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली	बालि धति	१०,०००।०				
३००	टिकनारायण श्रेष्ठ	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
३०१	तुलाराज अर्याल	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	२,०००।०				
३०२	लक्ष्मी पौडेल	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	४,०००।०				
३०३	विष्णु कुमारी गौतम	माडी न.पा. ११, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	३,०००।०				
३०४	विष्णुमाया देवकोटा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	१,२००।०				
३०५	हरिमाया बराल	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	१,२००।०				
३०६	पशुपती देवकोटा	माडी न.पा. १०, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि धति	१,१००।०				
३०७	अमृत अधिकारी	माडी न.पा. ८, चितवन	रेवा	बालि धति	७,५००।०				
३०८	रामशरण थापा	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा	बालि धति	५,०००।०				

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

३०९	सिता थापा	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	५,०००।०				
३१०	भागीरथ गौतम	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	१०,०००।०				
३११	खेमराज गौतम	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	२,५००।०				
३१२	लक्ष्मीपत्नी गौतम	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	२,०००।०				
३१३	दण्डपाणी गौतम	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	५,०००।०				
३१४	कालीका पौडेल	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	२,०००।०				
३१५	विष्णुप्रसाद नेपाल	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	२,५००।०				
३१६	चन्द्रबहादुर आर्चाय	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	बालि क्षति	३,७५०।०				
३१७	रुपी श्रेष्ठ	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	३,७५०।०				
३१८	बलराम सापकाटा	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	६,२५०।०				
३१९	रीता भुपाल	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	८,७५०।०				
३२०	एकनारायण सापकाटा	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	७,५००।०				
३२१	भिमलाल भुपाल	नारायणी न.पा. १०, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	१०,०००।०				
३२२	प्रदिपराज भट्ट	नारायणी न.पा. १२, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	६,७००।०				
३२३	विनोदराज भट्ट	नारायणी न.पा. १२, चितवन	केरुगाँ	बालि क्षति	५,५००।०				
३२४	बलबहादुर भुजेल	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३२५	सितादेवी जोशी	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३२६	रिदिमाया श्रेष्ठ	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३२७	दुद्धिबहादुर श्रेष्ठ	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३२८	सुन्तली थापा	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३२९	दिलबहादुर गुरुड.	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	५,४००।०				
३३०	लेखनाथ धिमरे	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३३१	श्री न.रा.उच्च मा.वि.आँझार	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३३२	नारायण श्रेष्ठ	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	१०,०००।०				
३३३	गंगाबहादुर बस्नेत	निर्मलबस्ती १, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	७,५००।०				
३३४	क्षेत्रबहादुर गुरुड.	निर्मलबस्ती १, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	७,५४०।०				
३३५	खड्गाबहादुर बस्नेत	निर्मलबस्ती १, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	७,५५०।०				
३३६	हरिप्रसाद पकुवाल	निर्मलबस्ती १, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	८,४५०।०				
३३७	लालबहादुर गुरुड.	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	४,३२०।०				
३३८	रविनाथ बाहाल	माडी न.पा. १२, चितवन	अयोध्यापुरी	बालि क्षति	८,०००।०				
३३९	भिमबहादुर जोशी	निर्मलबस्ती २, पर्सा	निर्मलठोरी	बालि क्षति	९,५५०।०				
३४०	दर्शन धिमरे र देवी प्रसाद पौडेल	मध्यविन्दु न.पा. १, नवलपरासी	नन्दभाउजु	बालि क्षति	१०,०००।०				
३४१	प्रेमप्रसाद तिवारी	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली	जंगलीहात्तीले धान, क्षति गरेको	४,५००।०				
३४२	विष्णु प्रसाद पाठक	मध्यविन्दु न.पा. २, नवलपरासी	नन्दभाउजु	बालिनाली क्षति	६,०००।०				

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

३४३	सन्तवहादुर महत्तो	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			जंगलीहात्तिले धान, क्षति गरको	१०,०००।०	
३४४	साउने कुमाल	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			जंगलीहात्तिले धान, क्षति गरको	२,०००।०	
३४५	सुकमाया कामी	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			जंगलीहात्तिले धान, क्षति गरको	७,०००।०	
३४६	विष्णुप्रसाद अधिकारी	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			घरगोठ क्षति	८,०००।०	
३४७	बसुमाया मगर	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			घरगोठ क्षति	८,०००।०	
३४८	पुतली खत्री	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			घरगोठ क्षति	१०,०००।०	
३४९	गोपाल खनिया	ठोरी गा.वि.स. १, पर्सा	निर्मलठोरी			घरगोठ क्षति	१०,०००।०	
३५०	डण्डापानी मरे	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली			घरगोठ क्षति	३,०००।०	
३५१	रतिया बोटे	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			घरगोठ क्षति	५,०००।०	
३५२	सुकमाया कामी	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			घरगोठ क्षति	५,०००।०	
३५३	सगले कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली			घरगोठ क्षति	१०,०००।०	
३५४	सोमबहादुर गुरुड.	खैरहनी न.पा. १६, चितवन	खगोन्द्रमल्ली			घर भत्काएको	१०,०००।०	
३५५	भक्तबहादुर विष्ट	ठोरी गा.वि.स. ८, पर्सा	निर्मलठोरी			घर गोठ क्षति	१०,०००।०	
३५६	गोपालप्रसाद भण्डारी	ठोरी गा.वि.स. ८, पर्सा	निर्मलठोरी			घर गोठ क्षति	१०,०००।०	
३५७	जितबहादुर सुनुवार	ठोरी गा.वि.स. ३, पर्सा	निर्मलठोरी			घर गोठ क्षति	१०,०००।०	
३५८	मदनकुमार थापा	ठोरी गा.वि.स. ८, पर्सा	निर्मलठोरी			घर गोठ क्षति	१०,०००।०	
३५९	रत्नकुमार थापा	ठोरी गा.वि.स. ८, पर्सा	निर्मलठोरी			घर गोठ क्षति	६,०१४।०	
३६०	कमला कुमाल	नारायणी न.पा. १, चितवन	मेघौली			घर गोठ क्षति	२,५००।०	
३६१	होमबहादुर गुरुड.	नारायणी न.पा. ३, चितवन	मेघौली			घर गोठ क्षति	३,५००।०	
३६२	जीवन महत्तो	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			घर गोठ क्षति	१०,०००।०	
३६३	गुनबहादुर कुमाल	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली			घर गोठ क्षति	५,०००।०	
३६४	बिक्रम महत्तो	रत्ननगर न.पा. ५, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	१०,०००।०	
३६५	संकाही थरुनी	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	१०,०००।०	
३६६	विष्णु प्रसाद पोखरेल	रत्ननगर न.पा. १९, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	१०,०००।०	
३६७	पुर्ण बहादुर पौडेल	रत्ननगर न.पा. १८, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	८,०००।०	
३६८	रामकिसन महत्तो	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	७,०००।०	
३६९	रामकाजी अधिकारी	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	७,०००।०	
३७०	बालकृष्ण श्रेष्ठ	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	मृगकुञ्ज			जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	५,०००।०	
३७१	माधवप्रसाद खनाल	माडी न.पा. ७, चितवन	रेवा			जंगली हात्तिले घरको पानीटंकी	१०,०००।०	

३७२	केशवराज खनाल	माडी न.पा. ५, चितवन	रेवा	जंगली हात्तिले घरको पानीटंकी	१०,०००।०			
३७३	बुद्धिराम महत्तो	नारायणी न.पा. २, चितवन	मेघौली	जंगलीहात्तिले घरभत्काएको	६,५००।०			
३७४	तिलकुमारी श्रेष्ठ	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव	हात्तिले बालिनाली क्षति	१०,०००।०			
३७५	भानुभक्त न्यौपाने	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव	हात्तिले बालिनाली क्षति	१०,०००।०			
३७६	वासुदेव ढुंगाना	माडी न.पा. १, चितवन	पाचपाण्डव	हात्तिले बालिनाली क्षति	१०,०००।०			
			जम्मा		६,४८४,८०५।०			

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची १५ आ.व. २०७२/७३ मा नदी कटान जग्गाको क्षतिपूर्ति वितरण सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	जग्गाधनीको नाम, थर	ठेगाना	साविकको कित्ता नं.	हालको कित्ता नं.	नदी कटान भएको जग्गाको क्षेत्रफल		क्षतिपूर्ति दिने क्षेत्रफल		प्रति कठठा रु	भुक्तानी रकम	कैफियत
					विगाहा	कठठा	विगाहा	कठठा			
१	खगेन्द्रमल्ली उ.स.										
	गुरु प्रसाद थपलिया	कठार	६/क २१५	६/क ११९७	०	५	०	५	०	७५०००१०	३७५०००१०
२	पटिहानी उ.स.										
	वगडी बोटे	सा.पटिहानी	१/ख १०४३	१/ख १६००	०	१	१५५	०	१५५	८००००१०	१४२०००१०
३	केरगाड.स.										
	ईन्द्र वहादुर वि.क.	जगतपुर	९/क ३१२	९/क ३१९	०	३	०	३	०	८००००१०	२४००००१०
	ईन्द्र वहादुर वि.क.	जगतपुर	९/क ३१३	९/क ३१८	०	३	०	३	०	८००००१०	२४००००१०
	दुर्गादत्त काफ्ले	जगतपुर		९/क १२२	१	६	३	६	९१०	८००००१०	५१६०००१०
	जगन्नाथ न्यौपाने	जगतपुर	९/क ६८	९/क ३३४	०	३	१४	३	१४	८००००१०	२९६०००१०
	जम्मा										१२९२०००१०
४	मेघौली उ.स.										
	त्रिलोचन भूसाल	सा.मेघौली		९/घ ४१४	०	२		०	२	६००००१०	१२००००१०
	सीतादेवी अर्याल	सा.मेघौली		९/घ ४०२	०	२	४	०	४	६००००१०	१३२०००१०
	कमला धेत्री	सा.मेघौली		५/घ १५८	०	२	०	०	०	१५००००१०	३०००००१०
	जगमती कुमाल	सा.मेघौली		२/क ३४२	०	८	१५	०	०	६००००१०	१२००००१०
	आना वहादुर कुमाल	सा.मेघौली		२/क ५०१	०	४	१९	०	०	८००००१०	८००००१०
	सोम वहादुर कुमाल	सा.मेघौली		२/क २१७	०	१३	०५	०	०	६००००१०	६००००१०
	अजित कुमाल	सा.मेघौली		२/क ३३८	०	३	१७	०	१७	६००००१०	५१०००१०
	तेज वहादुर कुमाल	सा.मेघौली		२/क ६९	०	४	११	०	०	८००००१०	८००००१०
	वावुराम कुमाल	सा.मेघौली		३/क ८१४	०	१७	५	०	०	६००००१०	६००००१०
	दुर्गा वहादुर कुमाल	सा.मेघौली		३/क ४४५	०	३	१५१५	०	०	६००००१०	६००००१०

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

ईन्द माया कुमाल	सा.मधौली		३/क ४४०	०	३	१५/२५	०	१	०	६००००१०	६००००१०	
भिम वहादुर कुमाल	सा.मधौली		२/क २४३	०	१५	०	०	१	०	६००००१०	६००००१०	
उमिला कुमाल	सा.मधौली		३/क ५५२	०	३	१५/२५	०	२	१६५	६००००१०	१६५००१०	
	जम्मा										१३५२५००१०	
५	कालावञ्जर उ.समिति											
	वाण्डुटे तामागं	गुञ्जानगर	७/ख १२	०	२	१६	०	१	१६	२००००१०	३६०००१०	वाटोले छुने
	ऋषिराम भुसाल	सा.सिस्वार	६/ख २०५	०	५	४	०	२	०	७५०००१०	१५०००१०	
	हरीलाल रिजाल	सा.सिस्वार	४/क १८३	०	१०	०	०	१	०	१५०००१०	१५०००१०	वाटोले छुने
	वावुराम थापा	सा.सिस्वार	२/क १४८	०	१	११	०	१	११	१५०००१०	२३२५००१०	वाटोले छुने
	चन्द्र वहादुर पौडेल	सा.सिस्वार	४/ख ४०४	०	८	१४/७५	०	१	१	१५०००१०	१५०००१०	वाटोले छुने
	गणेश प्रसाद कडेल	सा.सिस्वार	५/क ३८	०	६	१८	०	१	०	१५०००१०	१५०००१०	वाटोले छुने
	सुकाविर सुनार	सा.सिस्वार	४/ख ४५८	०	१	१३	०	१	०	७५०००१०	७५०००१०	
	नरदत्त शर्मा काफ्ले	सा.सिस्वार	५/क ४	०	२	६	०	१	०	१५०००१०	१५०००१०	वाटोले छुने
	जम्मा										१४२५०००१०	
६	पाचपाण्डव उ.सं.											
	पूर्ण वहादुर पौडेल	सा.गर्दी ७	७/ख २९	०	३	६५	०	३	६५	८००००१०	२६६०००१०	वाटोले छुने
७	वधौडा उ.सं.											
	फिगटी देवी थरुनी	सा.वधौडा ६	६/क १५८	०	४	१५	०	४	१५	५००००१०	२३७५००१०	
८	सिस्वार उ.सं.											
	विकाराम चौधरी र नन्द कुमारी महतो	रजहर २ (सा.सिस्वार)	३/ख ३४४	०	१	०५	०	१	०५	८००००१०	८२०००१०	
	कमला देवि पाण्डे	रजहर २ (सा.सिस्वार)	३/ख ५४०	०	४	२५	०	२	२५	८००००१०	१७००००१०	
	जम्मा										२५२००००१०	
९	अमलटारी उ.सं.											
	हुम वहादुर साह	सा.अर्यौल (हाल कुमारवती)	६/ग ६७०	०	२	०	०	२	०	१७५०००१०	३५००००१०	वाटोले छुने

हस्तान्तरण र विधान दर्ताभएका मध्यवर्तीसामुदायिक वनको विवरण अनुसूची १६

उपभोक्ता समितिको नाम	गा.वि.स./न.पा.	सि.न.	मध्यवर्ती सामुदायिक वन को नाम	ठेगाना	विधान दर्ता मिति	संरक्षणको स्वीकृत मिति	नविकरण भएको अन्तिम मिति	क्षेत्रफल हे. क्षेत्रफल हे.	श्रमपुरी संख्या	पुराण	महिला	जम्मा जनसंख्या	आ.व. २०७१/०७२ को आम्दानी		आ.व. २०७२/०७३ मा संकलन गर्न सकिने वन पैदावारको परिमाण		आ.व. २०७१/०७२ मा संकलन भएको पैदावारको परिमाण	
													काठ	बाउजा	काठ	बाउजा		
सोबर	महोरी	१	श्री बम्देवि लोभिम्यार	महोरी ३, मकवानपुर	२०६३/१२/२१	२०६४/०१/२३	२०६५/०१/११	२७६.४१	३३६	१५९	१७१	१९६०	४४३४०					
		२	श्री बुम्भ्यानी	पिप्ले ४, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४४/०५/१०	२०६५/०५/११	९९.६	३५४	१०१५	१०१५	२०४४	४४५३२४	४४५.९६	४३९.९४	५३९		
		३	श्री जनाकि	पिप्ले ४, चितवन	२०४४/०५/०९	२०६१/०५/०९	२०६५/०५/११	४१.४४	२९१	५४४	५१२	१६४७	६५२७९९	२९६.३	२२४.४२	१११		
		४	श्री जयवती जनवंतना	पिप्ले ३, चितवन	२०४४/०५/०९	२०६५/०५/०९	२०६५/०५/११	४४.४	१३३	३७५	३७५	७६६	२७५०९४	२०१.३६	१९३३	४३६		
सोबर	पिप्ले	५	श्री शान्ती	पिप्ले १, २, ३, ४ र ५, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४४/०५/०९	२०६५/०५/११	४५.५	२०४	४९५	४२४	१०२२	३१३३०९	१७५.३३	३३२९	२३४		
	भाडगा	६	श्री राप्ती एकता	भाडगा ३, ४, ५, ६ र ७, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४४/०५/०९	२०६५/०५/११	१७४.५	६७६	१९९६	१५६३	३५४९						
		७	श्री देविधान	कटार १ र ४, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४५/०५/०९	२०६५/०५/११	१४०	२६४	७७०	७६५	१४६५						
		८	श्री कटोरेकी	कटार २, ३ र ४, चितवन	२०६४/०५/०९	२०६४/०५/०९	२०६४/०५/०९	११४	६२७	१७४	१७३	३४६७						
खोन्मन्ली	कटार	९	श्री कुम्भुचे	कटार ६, ७, ८ र ९, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४४/०५/०९	२०६५/०५/११	११५	६९५	१६०५	१४४४	३१४२						
	कुमरोव	१०	श्री कुमरोव	खोरेती १, २, चितवन	२०४४/०५/०९	२०६१/०५/०९	२०६५/०५/११	४९५	१६५२	४७४९	४६४१	९३९०	११९००००	७७५.३७	३२७४.३	१४८०३		
सुगकुञ्ज		११	श्री जनकौली	रत्ननगर न.पा. १६, चितवन	२०६०/०५/०९	२०६२/०५/०९	२०७०/०५/१६	७७.४७	११५४	३३६०	३१६०	६४२०	४६२४४४.४	३७५.९२	४३९९	२३४		
	खडौली	१२	श्री बासमारा	रत्ननगर न.पा. १७, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४४/०५/०९	२०७०/०५/१६	२१४	१०१७	२४४७	२६०६	४१६३	२४५९००५१	१४४४.४६	२४३७९	४३९.२	९४५	
		१३	श्री चित्तसेन	रत्ननगर न.पा. ४ र ५, चितवन	२०४४/०५/०९	२०४४/०५/०९	२०६५/०५/११	४५३	५११	२३३४	२२१५	४४४३	१९५४३२४५					
		१४	श्री सिताकुली	रत्ननगर न.पा. १६, चितवन	२०६१/०५/०९	२०६२/०५/०९	२०६५/०५/११	४४.६६	१२२४	३४३१	३१७४	६६०६	१३३९७५५.६	४६२.५३	४१४५			
	रत्ननगर	१५	श्री टिकौली	रत्ननगर न.पा. ७, चितवन	२०६१/०५/०९	२०६२/०५/०९	२०६५/०५/११	४६.६	४४३	१३५१	१४५४	२९६४	७४०३०९१.७	६५४.४९	११३५	६०६.७७	२००	

३. दत्तार्थ समिति गठन भएका प्रस्तावित मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरूको विवरण

रेवा	कल्याणपुर	१ श्री गौरीनगर	चितवन
अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	२ श्री गोविन्देश्वर	चितवन
पांचपाण्डव	गर्दी	३ श्री गर्दीधुव	चितवन
सिद्धौली	अमरापुरी	४ पितौजी	१०, न.प.
खगोन्द्रमल्ली	कठार	५ श्री राप्ती लोक कल्याण	कठार ८

उपभोक्ता समितिको नाम	गा.वि.स./ न.पा.	सि.न.	मध्यवर्ती सामुदायिक वन को नाम	ठेगाना	विधान दत्त मिति
लामाचौर	पिठौली	१	श्री शान्ति	पिठौली ४, नवलपरासी	२०५८।०।१८
मेघौली	मेघौली	२	श्री बर्दाहा म.सा.वन	मेघौली ३, ४, ६, ७ चितवन	२०५४।१०।२३
बघौडा उप	बघौडा	३	हरियाली महिला	बघौडा ३, चितवन	२०७०।१२।२७
अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	४	श्री टस्टाअनार	माडी न.पा. १२, चितवन	२०५६।०२।२८
अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	५	श्री परुई म.सा.वन	माडी न.पा. १०, चितवन	२०७२।०२।०४
अयोध्यापुरी	अयोध्यापुरी	६	श्री बैकुण्ठे म.सा.वन	माडी न.पा. ११, चितवन	२०६०।०१।०७
निर्मलवारी	निर्मलवारी	७	श्री रामबुद्ध	निर्मलवारी १ र २, चितवन	२०६४।०८।०३
केरुङ्गा	जगतपुर	८	श्री बोमान	नारायणी न.पा. १०, चितवन	२०७२।१२।२५
केरुङ्गा	शुक्रनगर	९	श्री सराक राप्त दुन	नारायणी न.पा. ६, चितवन	२०७२।१२।२६

अनुसूची १७
निजि वनको वितरण

क्र.स.	दर्ता मिति	दर्ता गर्ने व्यक्तिको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (विगाहा)	वृक्षारोपण गरिएको वर्ष	प्रजाति विरुवा संख्या	कैफियत	सेक्टर
१	३/१९/२०५७	लक्ष्मण कुमार श्रेष्ठ	जगतपुर ४, चितवन	१-०-०	२०५१	सिसौ १३०० बकैना १२५	कसरा	
२	७/१/२०५७	डण्डपाणी काफ्ले	मेघौली, ९ चितवन	१-०८-१०	२०५०	सिसौ, बाँस, डालेघाँस, अश्वगन्ध, कुरीलो, गुजरगानो,		
३	१०/१३/२०६७	कर्मा छोसाङ गुरुङ	मेघौली, ४ चितवन	३-०७-१६	२०६७	सिसौ १००, सिमल २५, बकाईनो ५०, खयर १००, राता चन्दन २०००, ईपिलईपिल ५०, लिची १००, आँप २५		
			जम्मा	५-१६-०६				
४	९/२१/२०५७	शंकर चौधरी	बछौली ५, चितवन	०-०८-१४	२०४६	सिसौ, सिमल, टिक १८०६	वन भण्डारा ६, चितवन	सौराहा
५	९/२१/२०५७	रामजी चौधरी	बछौली ५, चितवन	०-०८-१४	२०४०	सिसौ, सिमल, टिक १८०८		
६	९/२१/२०५७	निलकुमार चौधरी	बछौली ५, चितवन	०-०८-१४	२०४०	सिसौ, सिमल, टिक १८०५		
७	९/२१/२०५७	शंकर, रामजी, निलकुमार चौधरी	बछौली ५, चितवन	१-०३-०७	२०४०	आँप, अस्ना, सल्लो सिसौ, सिमल, टिक ५९५		
८	१/४/२०५९	मन्दिरा देवी धुनु श्रेष्ठ (वत्स)	का.म.न.पा. १६, काठमाडौं	१-१२-०८	२०४८	खयर ३२३		
९	१/४/२०५९	गोमादेवी सेडाई	भण्डारा ९, चितवन	०-०५-१८	२०५०	खयर २३०		
			जम्मा	४-०७-१५				
१०	२/१/२०५८	लक्ष्मी गुरुङ	रजहर ४, नवलपरासी	०-१०-००	२०५०	सिसौ ५००	अमलटारी	अमलटारी
११	११/१७/२०६१	भीम बहादुर क्षेत्री	ठोरी १, पर्सा	१-०५-१३	२०४८, २०५६	सिसौ ९२५ (२०४८सालको) सिमल १२४	अमलटारी वगाई माडी	वगाई माडी
			कुल जम्मा	११-१९-१४				

अनुसूची १८
कबुलियती वनको वितरण

क्र.सं.	कबुलियती वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टर)	मिति		अबधि वर्षमा	नविकरण		कार्य समिति		जनसंख्या		कैफियत	
				हस्तान्तरण	म्याद सकिने		पहिलो	दोश्रो गर्नु पर्ने	पुरुष	महिला	जम्मा	जम्मा		पुरुष
१	घट्टे वगर क	मनहरि २, मकवानपुर	७.२	२/४/२०५६	३/३०/२०९४	४०	२०५९/०६०	२०६५/०६६	५	२	७	१९	२५	४४
२	घट्टे वगर ख	मनहरि २, मकवानपुर	६.४	२/५/२०५६	३/३१/२०९४	४०	२०५९/०६०	२०६५/०६६	६	१	७	३१	२३	५४
३	घट्टे वगर ग	मनहरि २, मकवानपुर	६.०८	२/६/२०५६	४/१/२०९४	४०	२०५९/०६०	२०६५/०६६	१	५	६	३१	३१	६२
	जम्मा		१९.६८						१२	८	२०	८१	७९	१६०

नोट: जिल्ला वन कार्यालय मकवानपुरबाट वन ऐन, २०४९ तथा वन नियमावली २०५१ बमोजिम हस्तान्तरण भएको कबुलियती वन निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा भए पछि मध्यवर्ती क्षेत्रमा परेकाले जिम्मेवारी सरी आएको।

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची १९

आ.व. २०७२/२०७३ मा मध्यवर्ती क्षेत्रमा दर्ताभएका उद्योगहरूको विवरण

आ.व.०७२/०७३ मा स्थापित उद्योगको विवरण					
सि.नं.	उद्योगको नाम	उद्योग संचालकको नाम	उद्योगको ठेगाना	कि.नं.	क्षेत्रफल
१	डाम्रो चमेला गृह	जलक तामांग	साविक प्रगतिनगर न.वि.स.क.३ डा. १ टाल देवचुली नं.पा.१५०	१९८३	०.११३१२५
२	शान्ति सईस मिल	श्री युग नारायण खनेत	जिल्ला नवतपरासी, कावासोती(१३)	१३	०.०११२१(५०)
३	फेमस कुटनी, पिसानी मिल	श्री जीवन महतो	जिल्ला चितवन, माडी नं.पा.२	३१८	०.०१०१(००)
४	अन्नम पशु फर्म	श्री विष्णु न्यौपाने	जिल्ला चितवन, भरतपुर उप.म.नं.पा.१२१	१०६८	०.६८०
५	डी.आर।पोल्टी फर्म	श्री अमित सापकोटा	जिल्ला चितवन, भरतपुर उप.म.नं.पा.२	९४३	०.३(५२१२४)
६	पूजा पोल्टी फर्म	श्री भवानी प्रसाद अधिकारी	जिल्ला चितवन, भरतपुर उप.म.नं.पा.२	९४२	०.३(५२१२४)
७	सया पोल्टी फर्म	श्री विकास सापकोटा	जिल्ला चितवन, भरतपुर उप.म.नं.पा.२१	९४१	०.३(५२१२४)
८	वाल्मिका पोल्टी फर्म	श्रीमती अन्वला देवी फंगेजी	जिल्ला चितवन, माडी नं.पा.०३	६९	०.१८७
९	कुजौली कटेज	श्री सुपेन्द्र पंजियार	जिल्ला नवतपरासी, रजहर(०२)	२६६	०.४८०
१०	अस्मिता पोल्टी फर्म	श्री आनन्द पोखरेल	जिल्ला नवतपरासी, देवचुली(१३) १सिसवार २क	९४४	०.७(१३७५)
११	सेन्ट्रल नेपाल गोट फर्म	श्री कृष्ण प्रसाद पौडेल सहितका ६ जना	जिल्ला चितवन,साविक देवौली दरकोट टाल रत्ननगर नं.पा.६७,	६७१	०.१४८९
१२	चौधरी कृषि फर्म	श्री वित्तानारायण महतो	जिल्ला चितवन नारायणी नं.पा.५७	६२६	१(५१३३.७५)
१३	नमस्ते बायो इनजी	श्री नारायण श्रेष्ठ	जिल्ला मकवानपुर, मलढरी न.वि.स.क.२	३८०	०.१००
१४	न्यू अमर पाउशेटी उद्योग	श्री डोगनाथ सापकोटा	जिल्ला नवतपरासी, नैडाकोट नं.पा.११६	१२७५	०.१(१९)
१५	प्रेरणा कृषि फर्म	श्री निर्मला दाहाल	जिल्ला नवतपरासी, देवचुली नं.पा.१५५	२६९	०.१२०२२२००५
१६	अन्नपूर्ण हाण्डीक्राफ्ट	श्री दिव्य तारा तुलाधर	जिल्ला नवतपरासी, मध्यविन्दु नं.पा.६४	६०६, ६११	०.१३३, ०.२(२)
१७	नसिब होटेल एन्ड रेस्टुरेन्ट	श्री बुद्धिकुमारी पुरी	जिल्ला चितवन, माडी नं.पा.५७,	१५५४	०.०(१५)
१८	विशेज माछापालन फर्म	श्री नानीराम नेपाल	जिल्ला चितवन, खैरहनी नं.पा.१२३,	१८०	०.१०(१५)
१९	माडी चाउमिन उद्योग	श्री कुल प्रसाद महतो	जिल्ला चितवन, माडी नं.पा.५०५	५०३ क	०.१(५)
२०	प्रमिसका ल्युटी पार्कर	श्री सिला गुरुङ	जिल्ला नवतपरासी, नैडाकोट नं.पा.१११	१५५५, १५५७	०.०(१२)
२१	डिमाइन रेस्टुरेन्ट एन्ड कन्टीसाइड	श्री विजय महतो	जिल्ला चितवन, चित्रवन नं.पा.११४	१४२	बदलबद
२२	नारायणी इन्जिनियरिंग कनसल्टेन्सि	श्री लाल प्रसाद गौतम सहित २ जना	जिल्ला चितवन, नारायणी नं.पा.६०३	११६४	०.०(५२१२४)
२३	अधिकारी माछापोखरी	श्री कमल राज अधिकारी	जिल्ला चितवन,भरतपुर उप.म.नं.पा.१२८	१०८०, १०८५, १०७२, १०७५, १०७५, १०९	१(००)
२४	मसला तथा पिठो उत्पादन	श्री चन्द्रिका शय	जिल्ला चितवन, खैरहनी नं.पा.१६९ साविक कठार(६, ०)	७३९	०.०(९)
२५	रियाजा खाद्य उद्योग	श्री नमेश जर्मा पौडेल	जिल्ला चितवन, भरतपुर उप.म.नं.पा.२७	२२३८	०.२(०)
२६	इमान पोल्टी फर्म	श्री राजकुमार श्रेष्ठ	जिल्ला चितवन,नारायणी नं.पा.११	४२६, ४२८ २२६क	०.११(८)
२७	येजी एंड सेजिना माछा फर्म	श्री रुद्र गुरुङ	जिल्ला चितवन,खैरहनी नं.पा.१३	२२३,२६	०.११(१६.५)
२८	भद्रार्थ माछापालन फर्म	श्री जयश्वर भद्रार्थ	जिल्ला चितवन,माडी नं.पा.०७	३६५, ३६६, ३७४, ३७८, ३९१	०.१६(९)
२९	सितामार्थ पशु तथा पोल्टी फर्म	श्री हेमराज पौडेल	जिल्ला चितवन,भरतपुर उप.म.नं.पा.२८	५७७, ५७९,६०२	०.११(१)
३०	देवचुली माछापालन फर्म	श्री नारायण प्रसाद श्रेष्ठ	जिल्ला नवतपरासी, देवचुली नं.पा.१३ साविक प्रगतिनगर १न०	६८	०.१५(२)
३१	टोमान पशु फर्म	श्री धनकुमारी सापकोटा	जिल्ला चितवन नारायणी नं.पा.११	६८८	०.३(१७.५)
३२	होटेल फलफूल	श्री बलराम पौडेल	जिल्ला चितवन, भरतपुर उप.म.नं.पा.१२६	३७६	०.२(०.५)
३३	सम्झना रेस्टुरेन्ट	श्री देवीलाल खराल	जिल्ला नवतपरासी, साविक सिसवार ३क	१२८५	०.०(६)
३४	भूपू. सैनिक गेष्ट हाउस एन्ड रेस्टुरेन्ट	श्री धर्मराज न्यौपाने	जिल्ला चितवन, साविक बह्यौली(२, टाल रत्ननगर नं. १८)	८५२	०.१(२)
३५	न्यू चौधरी पोल्टी फर्म	श्री सोमनाथ चौधरी	जिल्ला चितवन भण्डारा गा.वि.स. वडा नं. ७	३६८, १०८	०-२-६
३६	थारु फेमिली कटेज	श्री विक्रम चौधरी	जिल्ला चितवन भरतपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १७	१२०२५	०-४-१९
३७	नव जीवन हेल्थ रिलिफ	श्री परमेश्वर चौधरी	जिल्ला चितवन नारायणी नगरपालिका वडा नं. ६	६७४	०-०-१०
३८	भगवती पशुपालन फर्म	श्री भगवती अधिकारी	जिल्ला चितवन रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. १९	३९५	०-४-४
३९	सफल प्लक उद्योग	श्री रमेश नेपाल	जिल्ला चितवन माडी नगरपालिका वडा नं. ४	१३, ७४१, ३७६	०-३-७
४०	थारु भान्सा घर	श्री जेन चौधरी	जिल्ला चितवन रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. १८	६५६	०-१-०
४१	बड्स होम एन्ड इको कटेज	श्री कात्तुसम तामाङ्ग	जिल्ला चितवन माडी नगरपालिका वडा नं. ३	१३८, १४२	०-८-१८

वितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

७३	केरुङ्गा रिभर कटेज	श्री माधव मगर	जिल्ला वितवन नारायणी नगरपालिका वडा नं १२	१२९	०-११-९
७४	मध्यवर्ती माछा फर्म	श्री कर्ण बहादुर खामामाझी	जिल्ला नवलपरासी दिव्यपुरी वडा नं १	३९९	०-७-०
७५	चौधरी गाई फर्म	मान कुमार चौधरी	जिल्ला वितवन राप्ती नापा वडा नं ७	८६८, ८७२	१-०-१७.२७, ०-३-७.५
७६	ओम पशु फर्म	दिपेन्द्र सिलवाल	जिल्ला वितवन राप्ती नापा वडा नं २	३७४, ३७२	०-३-७.५
७७	बी एण्ड.बी.कुटानी पिसानी सेक्टर	लक्ष्मी बर्याल	जिल्ला नवलपरासी रजहर वडा नं १	९५८, ९६०	०-०-१०.५, ०-१-१३.५
७८	टिव्यानी फार्म हाउस (पोल्ड्री)	हरि पौडेल	जिल्ला वितवन रत्ननगर नापा वडा नं ७	११६१	०-४-०
७९	नवलपुर कृषी तथा पशु फर्म	कुमार शेवका	जिल्ला नवलपरासी कावासोती नापा वडा नं. १०	३१७	०-१०-०
८०	ताय कुटानी पिसानी मित	तारादेवी दुरा	जिल्ला वितवन माडी न.पा. वडा नं १२	३८९	०-३-१६.५
८१	मदर नेचर रिसोर्ट	श्री विकल दाहाल	जिल्ला वितवन रत्ननगर नगरपालिका वडा नं. १९	४५१	०-५-१८
८२	माडी एग्रो फार्म	मिलकण्ठ काफ्ले	जिल्ला वितवन माडी न.पा. वडा नं १०	९७२	०-१४-१२.५
८३	आर.के.पोल्ड्री फर्म	राम कुमार श्रेष्ठ	जिल्ला वितवन भरतपुर उपमहानगरपालिका वडा नं ९	४१	०-१-१४
८४	गंगा राईस मित	फत्त बहादुर कुमाल	जिल्ला वितवन नारायणी नगरपालिका वडा नं १	६२६	०-७-०
८५	सागर डिस्ट्रिक्टरी उद्योग	सागर डिस्ट्रिक्टरी प्रा.लि.	जिल्ला नवलपरासी देवचुली नगरपालिका वडा नं १		०४/०३/२०१४
८६	नेपाल वान नर्सरी	विष्णु नेपाल	जिल्ला नवलपरासी साविक सिसवार गाविसा वडा नं	७०३	०-१-०
८७	ज्योती फर्निचर उद्योग	वीर कुमारी थरुनी	जिल्ला नवलपरासी कावासोती नापा वडा नं १५	११६५	०-११-३
८८	होटल जंगल नेचर	श्री जानुका श्रेष्ठ	जिल्ला वितवन रत्ननगर नगरपालिका वडा नं १८	१०६२	०-०-९.५
८९	फ्रेन्ड्स क्याफे	श्री संजाम थापा	जिल्ला वितवन भरतपुर उपमहानगरपालिका वडा नं ४	१५४	०-२-११
९०	ब्रिन रिभर साईड रेस्टुरेण्ट	श्री अर्जुन महता	जिल्ला वितवन विन्चवन नगरपालिका वडा नं १४	४	०-१०-१२
९१	श्रृजना कृषी फर्म	श्री हिंसा बहादुर गुरुङ्ग	जिल्ला वितवन खैरहनी नगरपालिका वडा नं १३	११७	०-१४-१९
९२	गणेश विलनिक	डा. रामजी बास्तोला	जिल्ला वितवन भरतपुर उप-महानगरपालिका वडा नं २६	१५, १६	०-१-०
९३	तामिछाने पोल्ड्री	श्री रामप्रसाद तामिछान	जिल्ला वितवन भरतपुर उप-महानगरपालिका- २७	२२३५	०-१-१३
९४	कल्याणी घर्ती	श्री मनोज पौडेल	जिल्ला नवलपरासी साविक कोल्हुवा गाविस १	४७७, ४७८, १०२६	०१/०२/२०१७
९५	थारु किचन क्याफे	श्री निर्मला चौधरी	जिल्ला वितवन रत्ननगर नगरपालिका वडा नं १८	४२४	०-१-१४
९६	धर्म पोल्ड्री फर्म	श्री रमाकान्त न्योपान	जिल्ला वितवन नारायणी नगरपालिका- ६	९०	०१/०९/२००१
९७	शित्तल प्याथोतोजी	सन्तकुमार महता	जिल्ला वितवन नारायणी नगरपालिका वडा नं २	१९१०, १९१२, १९१४, १६	०-०-६.५
९८	तोकतन्न राईस मित	बेत बहादुर रानाभाट	जिल्ला वितवन, विन्चवन नगरपालिका वडा नं ११	२२५	०-२-१५

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची २० आ.व. २०७२/२०७३ मा मध्यवर्ती सहकारी संस्थाहरूको विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	उपमोला समिति	शेयर सदस्य संख्या		संस्थाहरूको बचत	संस्थाहरूको रकम रु.	संस्थाहरूको बचत रकम रु.	कृषि क्षेत्र	उद्योग, व्यवसाय क्षेत्र	व्यापार	व्यावसाय	अन्य
			महिला	पुरुष								
१	पिप्लो मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	लोथर	३४४	२४५	१४३०८००	४२४९३१०	७८५४३८७	५४९८०७	१५७८८७७	०	७८५४३९	०
२	कठार मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	खोन्डमल्ली	५६०	४१५	२५७५८८८	९०४११८१०	१५९११९६	६३६४४०	४७७३३६८	२३८६६९	७९५५६	१५९११३
३	अपडारा मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	खोन्डमल्ली	४०४	२७०	३९३६५०	७९४१०४०	५९५८२१२	३८७२८३८	११९१६४२	२९७९११	२९७९११	२२७९११
४	पटिहानी मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	पटिहानी	४६६	४२८	११०७००	२८१११५०	५४६१४७७	१५४७०५	१८९११११	३३५२५	३३५२५	१९५५३६
५	मैचौली मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	मैचौली	९३३	९३५	३२३८२०	२५०७०३०	४२५०४००	१७४०००	७४०४००	०	०	१७४०००
६	अमरापुरी मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	मिर्छौली	२८९	२२९	११९१८००	५८९५८३८०	७९०७५१५	५५३५२६१	३९५३७६	७९०७५२	०	११८६९२७
७	रजहर मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	मिशवार	५२७८१	१८२	८३३०००	५५५५०००	८२२३३६६	४९३४०३२	१६४४६७७	८२२३३९	०	८२२३३९
८	लामीचौर मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	लामीचौर	१५८	३२१	३५०००	३२२०००	१०२०००	६१२००	२०४००	१०२००	५१००	५१००
९	कोह्लुवा मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	नन्दाउजु	७०	७४	१६३८००	७४१०३८०	१७२९५०४	१०३७७०२	३४५९०१	१७२९५०	८६४७५	८६४७५
१०	गोसाइवाबा मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	गोसाइवाबा	२४८	११२	५७५०००	३७२१७००	५५००००	२७००००	९००००	४५०००	२२५०००	२२५०००
११	दाउन्नेदेवी मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	दाउन्नेदेवी	३३	७०	१०३००	५५०३४२०	७००००	४२०००	१४०००	७०००	३५०००	३५०००
१२	त्रिवेणी मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नवलपरासी	त्रिवेणी	३९१	२४३	१११९९००	७४२१६२४०	१०५६००४८७	६३३६२२२	२११२०९७	१०५६०४९	५२८०२४	५२८०२४
१३	कृषकउपकार बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	पाचपाडव	१२७३	१०२७	१००५६३००	५६०१९४३३०	६०४५८०००	३६२७७८८००	१२०९१६००	६०४५८००	३०२२९००	३०२२९००
१४	महेश्वरी बहुउद्देशीय सहकारी संस्था लि., चितवन	बघौडा	१७०	२०४	१८२०००	११४६९७२०	११५४०००	६९२४००	२३०८००	११५४००	५७७००	५७७००
१५	रेवा मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	रेवा	१४१	२१४	१७८९००	६०३३०३०	१९३६७२५	११६२०३५	३८३६४५	१९३६७३	९६८३६	९६८३६
१६	अयोध्यापुरी मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	अयोध्यापुरी	५०५	३७२	२२३०१००	६३३२५६४१०	१३७२२५००	८२३३५००	२७४४५००	१३७२२५०	६८६१२५	६८६१२५
१७	सुनना मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	निर्मलटोरी	९०	११८	२०८०००	१६३९१४७०	१०९००००	६५४०००	२१८०००	१०९०००	५४५००	५४५००
१८	केरुङ्गा मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	केरुङ्गा	७९	८९	३६,४२,०००	१५४००००	४३५००००	२६१००००	८७००००	४३५०००	२१७५००	२१७५००
१९	मुपकुञ्ज मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	मुपकुञ्ज	१२०६	७१९	४०४९३००	२६७०५२५७०	४०८५१९४	१२४१९९७६	९८०५२४७	९८०५२४७	६५३६८३	६५३६८३
२०	अनुपुङ्ग मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	सुहीरानी	७५९	५७५	९१००००	६५०५५१९०	८८६९१९७	६३८९०००	०	१५२४०००	८८६९१९	८८६९१९
२१	दिवायञ्ज मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	कालाबञ्जार	२३१	८१	१५८५००७	२६०००००	१९८६०१०	९९३००५	५९५८०३	०	२९७९०२	९९३०१
२२	अमलटारी मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	अमलटारी	१०५	१०१	२३०६९५	१३९६०००	३५९००००	१७४००००	१०५००००	०	५२५०००	१७४०००
२३	बघौडा मध्यवर्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., चितवन	बघौडा	२७०	१७३	४४३०००	३६४१०५०	२१९१९६८	१०८०८३४	६४८५००	०	३२४२५०	१०८०८३
	जम्मा		९,२५,२	७,०३,४	३,१९,७०,६०	१,६६,०३,२१,१०	१,९८,९१,४६,८८	१,०६,५८,३९,१०	३,७४,०१,०३	२,६१,५०,८५	८,१०,११,७	२,०६,३९,४६

अनुसूची २१
आ.व. २०७२/७३ को तालिम गोष्ठी र भ्रमणको विवरण प्रशासन

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम, थर	तालीम । गोष्ठी । भ्रमण	अवधि		स्थान	आयोजक
			देखी	सम्म		
१	प्रमुख संरक्षण अधिकृत रामचन्द्र कँडेल	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
२	सहायक संरक्षण अधिकृत नुरेन्द्र अर्याल	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
३	सहायक संरक्षण अधिकृत अभिनय पाठक	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
४	शाखा अधिकृत रण बहादुर खत्री	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
५	रेन्जर ऋषिराम ढकाल	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
६	रेन्जर अभिनास थापामगर	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
७	रेन्जर प्रकाश लिम्बु	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
८	रेन्जर किना के.सी.	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
९	रेन्जर प्रतिभा कक्षपति	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०७३२।३०	०७३३।१४	Kazirang N.P.	तराई भू परिधि कार्यक्रम
१०	रेन्जर लक्ष्मण राय	प्रशिक्षण तालिम	०७३३।५	०७३३।८	कसरा	प्रकृति संरक्षण शिक्षालय
११	रेन्जर शुशिल भा	प्रशिक्षण तालिम	०७३३।५	०७३३।८	कसरा	प्रकृति संरक्षण शिक्षालय
१२	रेन्जर प्रतिभा कक्षपति	प्रशिक्षण तालिम	०७३३।५	०७३३।८	कसरा	प्रकृति संरक्षण शिक्षालय
१३	रेन्जर लक्ष्मण राय	अध्ययन भ्रमण	९/१२/२०१६	९/१५/२०१६	कम्बोडिया	वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय
१४	सहायक संरक्षण अधिकृत नुरेन्द्र अर्याल	अध्ययन भ्रमण	९/२७/२०१६	९/२९/२०१६	क्यालिफोर्निया	वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय
१५	वरिष्ठ पशु चिकित्सक कमल प्रसाद गौहरे	TOT तालिम	०७३६।३	०७३६।७	गोदावारी ललितपुर	Massey Uniersity
१६	रेन्जर ऋषिराम ढकाल	METT orientation तालिम	०७३६।९	०७३६।१०	सौराह	तराई भू परिधि कार्यक्रम

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

क्र.सं.	आ.व.	पर्यटक	आ.व.	राजश्व
१	०२९/३०	०	०२९/३०	१७२९
२	०३०/३१	०	०३०/३१	६१५५४
३	०३१/३२	८३६	०३१/३२	१४०२९८
४	०३२/३३	२२०६	०३२/३३	२०१४२१
५	०३३/३४	५०२१	०३३/३४	२३९६८२
६	०३४/३५	५५४७	०३४/३५	४०६१६९
७	०३५/३६	८३२५	०३५/३६	७३३४४०
८	०३६/३७	६२९०	०३६/३७	८१६००२
९	०३७/३८	१२५०३	०३७/३८	७५४२०१
१०	०३८/३९	११२१८	०३८/३९	११४५४३०
११	०३९/४०	११६०२	०३९/४०	११६७२५०
१२	०४०/४१	११७७४	०४०/४१	१५२०७७७
१३	०४१/४२	१४६०६	०४१/४२	१७७०८४७
१४	०४२/४३	१४१५६	०४२/४३	२१७५४२०
१५	०४३/४४	२५४४०	०४३/४४	२४५६७९५
१६	०४४/४५	३८५६५	०४४/४५	३३७०१३९
१७	०४५/४६	४४८८७	०४५/४६	४७५९५६५
१८	०४६/४७	४५६०२	०४६/४७	१३४४९९१०
१९	०४७/४८	४३७५०	०४७/४८	२०१०५०००
२०	०४८/४९	५५३३५	०४८/४९	२७१५७१४४
२१	०४९/५०	५५४४२	०४९/५०	३९६८०४९९

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२२	०५०/५१	५८९९४	०५०/५१	३६०७१२९८
२३	०५१/५२	६४७४९	०५१/५२	४१५२७३६७
२४	०५२/५३	८३८९८	०५२/५३	४६८७८३४६
२५	०५३/५४	९६०६२	०५३/५४	४८२९०६६२
२६	०५४/५५	१०४०४६	०५४/५५	४८१५०१९२
२७	०५५/५६	१०५८८४	०५५/५६	५४५४३७७७
२८	०५६/०५७	११७५१२	०५६/५७	५१५३७८६४
२९	०५७/०५८	१०६२५४	०५७/५८	७४३०२८०१
३०	०५८/५९	५८३१७	०५८/५९	४१८८७४१६
३१	०५९/६०	४८९२१	०५९/६०	३०८३११९९
३२	०६०/६१	५७८७६	०६०/६१	४००६०७७०
३३	०६१/६२	४२६५४	०६१/६२	२८०३३०१२
३४	०६२/६३	५४३९५	०६२/६३	३७९७९५३६
३५	०६३/६४	८११७१	०६३/६४	४७७३२०९३
३६	०६४/६५	१०५८४४	०६४/६५	५८८४३१००
३७	०६५/६६	११४३८४	०६५/६६	६२७५७५७६
३८	०६६/६७	११५१८१	०६६/६७	६१०१७६८१
३९	०६७/६८	१४६६६२	०६७/६८	८३१४५९३६
४०	०६८/६९	१७०११२	०६८/६९	९९८९६१४८
४१	०६९/७०	१५३७४९	०६९/७०	२११५२१६७१
४२	०७०/७१	१७३४२५	०७०/७१	२४६८७१२०१
४३	०७१/७२	१७८२५७	०७१/७२	२४६२३७६५८
४४	०७२/७३	८७३९१	०७२/७३	११६८५३७१०
	जम्मा	२७३८८४३		१९३७०८४२८६

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची २३

पर्यटक विवरण

आ.व. २०७२/७३ (२०७२ श्रावणदेखि २०७३ असार मसान्तसम्म)

क्र.सं.	महिना	मुगाचुरी		खगदमास्ली		सौराहा		घरगाईं		काकडाटा		भिम्से		सौखानी		अमरपत्ती		कुलेनी		जम्मा		जम्मा		
		पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.		पु.दि.	शु.दि.
१	श्रावण	०	०	०	०	१६०८	७७१	६	०	७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१६३४	१७८	२६१०
२	भाद्र	०	०	०	०	१४३०	१८२	८	४	४	०	३	७७	४	३२	३	०	०	०	०	०	१४४४	१९०	१६३४
३	आश्विन	०	०	०	०	२९६८	७७१	८	७	३०४	१३	७	६२	४	३०	१०	०	०	०	०	०	३३३३	१९९	३५३२
४	कात्तिक	०	०	०	०	४१८८	२३९	१९	०	६	२३६	९	१२९	४	१४०	३३	०	३	०	०	०	४२२८	२६४	४४९२
५	मंसिर	०	०	०	०	३०१६	२२३	२४	०	१२	३११	१	१०१	४	७८	११	०	१	०	३	०	३३३०	२३७	३५६७
६	पौष	०	०	०	०	३०८६	३३७	०	०	०	२२९	१०	८०	४	१०६	८	३	११६	०	०	११	३३३९	३१९	३६५८
७	माघ	०	०	०	०	३१४८	१८९	२	०	०	१३६	२	१४	१४	१३२	८	३३	८९	०	०	९	३८९९	२७३	४१७२
८	फाल्गुन	०	०	०	०	३१४३	२३४	६	३	४०	३१९	१३	४६	४४	१९९	४	०	१९	१४१	१२	४७	४४४	३०८	७५२
९	चैत्र	०	०	०	०	६३४२	४८३	४	०	१४	४७४	१४	१८३	१४	२३७	४२	०	६	२३३	६	४७	७९०	६३९	१४२९
१०	वैशाख	०	०	०	०	४८१९	८७३	१२	०	३९	३१९	३३	१६६	२००	२९४	१४	०	२	२२८	१४	४८	११२१	३७४	१४९५
११	जेठ	०	०	०	०	४७४०	१६९४	६	०	११	१६४	४३	८३	१२३	१४६	०	०	३	३९	७	३०	४०३८	२०९७	६१३५
१२	आषाढ	०	०	०	०	३८००	६६३	१	०	६	४७	१४	१०	८४	११४	०	०	४	०	०	६	३८२४	४६१	४२८५
	जम्मा	०	०	०	०	४६६८८	१७७४	१६७	३	१४३	३०८६	१४१	१४९	१४९	१३३	२	६७	११०७	४४	०	११६	३०९६	३०९६	४३०६२

लिङ्ग अनुसारको विवरण

क्र.सं.	महिना	पु.दि.		शु.दि.		पु.दि.		शु.दि.		पु.दि.		शु.दि.		पु.दि.		शु.दि.		पु.दि.		शु.दि.		पु.दि.		शु.दि.		जम्मा
		पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	पु.दि.	शु.दि.	
१	श्रावण	०	०	०	०	१०२१	१४६२	१०	३	४९	२९	२९	२९	४९	३१	०	०	१	२	११३२	१४२७	२९९०	२९९०	२९९०	२९९०	
२	भाद्र	०	०	०	०	१२०९	८११	१०	२	४०	२९	२९	४९	२४	२४	२	०	०	०	०	०	११३२	१४२७	२९९०	२९९०	
३	आश्विन	०	०	०	०	२१४९	१७७४	१४	१	२३६	१९०	१९०	४२	४०	४२	३	६	१४	१४	१४	६२	१४२७	१४२७	१४२७	१४२७	
४	कात्तिक	०	०	०	०	३९४८	३९६३	२१	७	४६३	४८६	४८६	४२	१८०	१०८	१७	१९	१९	१९	४	४	३३३	४००	४००	४००	
५	मंसिर	०	०	०	०	२७०२	२४७७	२८	८	३८६	२९४	२९४	३५	११४	३५	७	७	४	४	४	३३३	३३३	३३३	३३३	३३३	
६	पौष	०	०	०	०	३१४४	३१२४	३०	०	३३३	२४७	२४७	६६	१४७	१०७	२४	४	७	६	६	६	४०१	४०१	४०१	४०१	
७	माघ	०	०	०	०	३३४८	३८८३	३३	३	३९३	२९४	२९४	६४	१६६	६४	१२	४	७	७	७	७	३८७	३८७	३८७	३८७	
८	फाल्गुन	०	०	०	०	३७६९	४२७२	३६	८	३९३	३७४	३७४	३७७	३७७	३७७	६	१०	१०	१०	१०	१०	४६९	४६९	४६९	४६९	
९	चैत्र	०	०	०	०	४९०१	४९१८	३९	८	३७७	३७४	३७४	३७७	३७७	३७७	३	३	३	३	३	३	४७८	४७८	४७८	४७८	
१०	वैशाख	०	०	०	०	४९१४	३९४३	४३	४	१७६	१११	१११	१११	१११	१११	०	०	३	३	३	३	४८७	४८७	४८७	४८७	
११	जेठ	०	०	०	०	४९१४	३९४३	४३	४	१७६	१११	१११	१११	१११	१११	०	०	३	३	३	३	४८७	४८७	४८७	४८७	
१२	आषाढ	०	०	०	०	२७०१	२४७७	३	०	४९	४४	४४	४४	४४	४४	०	०	७	७	७	७	२९०६	२९०६	२९०६	२९०६	
	जम्मा	०	०	०	०	३८७९९	३७७९९	१६७	७४	३९३	३९३	३९३	३९३	३९३	३९३	१०४	९८	७७७	४४	७	७	४७७	४७७	४७७	४७७	४७७

अनुसूची २४ राजस्व विवरण (२०१२ श्रावणदेखि २०१३ आषाढसम्म)

क्र.सं.	विवरण	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत्र	वैशाख	जेठ	आषाढ	जम्मा
१	प्रवेश दस्तुर	२७४३००००	२५३३५३०००	५४०९६०००	६४०५७०००	६६२०५०००	६५०००००	७०३३६०००	६२३३६०००	५४०००००	५२०५००००	५४०००००	७२५३००००	५,२५३,००,०००
२	हानी भाडा	६०००००	२३०००००	०००	५४०००००	५०२६०००	२००००००	०००	४००००००	४००००००	०००	७००००००	०००	७,००,००,०००
३	सुविधा प्राप्त बाटो	२५०५००००	५२५५०००	५७६५०००	५६६६०००	५६६६०००	५२६५०००	४०५५०००	५५५५०००	२३३३०००	३५५५०००	२७७५०००	२५५५०००	३,६०,५५,०००
४	सवारी दस्तुर	०००	०००	५७५०००	५६६६०००	५६६६०००	५४०००००	२५६००००	२७२००००	७६४००००	७०४००००	५६६६०००	६००००००	६,९७,७७,०००
५	दण्ड सवाय	५०५००००	७५००००	२५६४०००	५००००	६५०००	६३०००००	७४७००००	३३३३६००	२६५०००	५७६५०००	५६६६०००	५०६५०००	२,०६,३६,३००
६	घाट ट्रेक्का/ ट्रेण्डर	६२०५७०००	०००	५२६५०००	०००	५३०००००	६०६५०००	०००	४५०००००	६०६५०००	०००	६३३३०००	०००	३,०६,६५,०००
७	खरखडाई	०००	०००	०००	०००	०००	०००	३६६६०००	३६६६०००	०००	०००	०००	०००	३,६६,६६,०००
८	मिठ्ठी बालुवा	२५०३६००	३२५३६००	३४५६४००	५४३४६००	५०५३४००	२५६६०००	३०५३६००	५६६६०००	५२५६०००	५५६६०००	५५६६०००	५६६६०००	६,९५,३६,०००
९	ट्रेण्डर फारम	०००	०००	३५००००	०००	०००	०००	५००००००	६०००००	०००	३३६००००	०००	४५३००००	५,६६,६०,०००
१०	वन पैसावर	०००	०००	४५६५०००	०००	०००	०००	२०७६५००	४६७३०००	०००	६५६५०००	०००	५६६५०००	३,६६,६५,०००
११	हुड्डा सफारी	०००	०००	०००	०००	०००	५६०००००	०००	२०७६५००	०००	०००	०००	०००	३,६६,६५,०००
१२	लिलाम	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००
१३	निविध	९२०००००	७००००००	६६७५०००	४६०००००	२०४००००	५५५००००	०००	६३५६०००	५७०००००	५२५५०००	३६६६०००	५६६६०००	६,४७,६६,०००
१४	बेरु	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००
१५	अफत (५४३२)	०००	०००	०००	०००	०००	०००	०००	५५०००००	५००००००	५००००००	०००	०००	२,५०,००,०००
जम्मा		३६,७४,५५,५००	२,६५,३०,६५,०००	६,३५,३०,६५,०००	५,०६,६६,७५,०००	५,५६,६६,७५,०००	५,०५,७५,००,०००	६,२०,६६,७५,०००	५,५६,६६,७५,०००	५,७६,६६,७५,०००	५,६६,६६,७५,०००	५,६६,६६,७५,०००	६,५६,६६,७५,०००	५,५६,६६,७५,०००
भ्याट		६६६६६६६६	३३३३३३३३	७७७७७७७७	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५५५५५५५५	५,५६,६६,७५,०००
भ्याट सहित जम्मा		४,०५,७४,७५,५००	३,३५,३०,६५,०००	७,३५,३०,६५,०००	५,०६,६६,७५,०००	५,५६,६६,७५,०००	५,०५,७५,००,०००	६,२०,६६,७५,०००	५,५६,६६,७५,०००	५,७६,६६,७५,०००	५,६६,६६,७५,०००	५,६६,६६,७५,०००	६,५६,६६,७५,०००	५,५६,६६,७५,०००

वितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची २५ आ.व. २०७२/७३ मा निकुञ्ज भ्रमण गर्ने विशिष्ट लगायतका व्यक्तिहरूको विवरण

क्र.सं.	भ्रमण गर्ने व्यक्तिको नाम, थर	पद सम्बद्ध निकाय	अवधि	स्थान
१	श्री फडिन्द्र राज खरेल	महा-निर्देशक, रा.नि. तथा व. सं. विभाग	०९/०४/२०७२	
२	मा. अरिन प्रसाद सापकोटा सहितको टोली	मन्त्री, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	१०/२४/२०७२	श्री उदय चन्द्र ठाकुर, सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, श्री विश्वनाथ ओली, सह-सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, श्री फडिन्द्र राज खरेल, महा-निर्देशक, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, श्री गोबिन्द गजुरेल, सदस्य-सचिव, रा.प्र.सं.कोष, म.से.कृष्ण सापकोटा, रा.नि.तथा व.सं. विभाग, श्री इमन ाथ पौडेल, उप-सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय
३	मा. जनक राज चौधरी	सभापति, वातावरण संरक्षण समिति	१२/०६/०७२	
४	महारथी राजेन्द्र क्षेत्री	प्रधानसेनापति, जंगी अड्डा	०२/२३/२०७३	
५	श्री पुण्यप्रसाद न्यौपाने सहितको टोली	कार्यकारी निर्देशक, नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	०२/२७/२०७३	श्री स्वयम्भु मान अमात्य, श्री कृष्ण प्रसाद आचार्य, महा-निर्देशक, रा.नि.तथा व.सं. विभाग, श्री रेशम बहादुर क्षेत्री, सह-सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, श्री त्रिलोचन पौडेल, अध्ययन निर्देशक, नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान

अनुसूची २६
विश्व वातावरण दिवस जुन ५ २०१६ को अवसरमा आ.व. २०७२/७३ मा वितरण गरिएको छात्रवृत्ति वितरण

राष्ट्रिय निकुञ्ज आयोजना तर्फबाट वितरण गरेको छात्रवृत्ति

क्र.सं	विद्यार्थीको नाम,शर	ठेगाना	अध्यायन गर्ने कक्षा	व्ययजन्तुको आक्रमणमा पर्नेको नाम	व्ययजन्तुको आक्रमणमा पर्नेको अवस्था	आक्रमण गर्ने व्ययजन्तु	सिफारिस गर्ने उपभोक्ता समितिको नाम	अध्यायन गर्ने विद्यालयको नाम	वृत्तिलेको रकम	कैफियत
१	सुष्टी बोटे	माडी न.पा.२	कक्षा १	हरिचन्द्र बोटे	मृत्यु	बाघ	पाचपाण्डव	लिटिल स्टार ई.बो. स्कूल रत्ननगर ५	१०,०००।०	
२	सृजना बोटे	माडी न.पा.२	के.जी.	हरिचन्द्र बोटे	मृत्यु	बाघ	पाचपाण्डव	लिटिल स्टार ई.बो. स्कूल रत्ननगर ६	१०,०००।०	
३	सञ्जु दराई	नारायणी न.पा.१०	कक्षा ७	कालीबहादुर दराई	मृत्यु	गैडा	केरंगा	कदम नि.मा.वि नारायणी १०	१०,०००।०	
४	सरीता महत्तो	माडी न.पा.६	कक्षा ५	विफल महत्तो	मृत्यु	गैडा	बघौडा	रा.प्रा.वि.रतनी माडी न.पा.५	१०,०००।०	
५	चन्द्रिका महत्तो	माडी न.पा.५	कक्षा ७	शम्भु महत्तो	मृत्यु	गैडा	बघौडा	माडी मा.वि. माडी न.पा.५	१०,०००।०	
६	मुक्ति परियार	माडी न.पा.११,चितवन	कक्षा ११	साकी दमाई	मृत्यु	बाघ	अयोध्यापुरी	शान्ति एकेडेमी उ.मा.वि.भरतपुर चितवन	१०,०००।०	
७	मन्जु कुमाल	माडी न.पा.१०,चितवन	कक्षा ९	धनबहादुर कुमाल	मृत्यु	गैडा	अयोध्यापुरी	जनवीवन उ.मा.वि.माडी ११,चितवन	१०,०००।०	
८	जोन महत्तो	मध्यविन्दु न.पा.३,नवलपरासी	कक्षा ११	रणबहादुर महत्तो	मृत्यु	बाघ	नन्दभाउजु	सरस्वती उ.मा.वि. कुमारवती ७,नवलपरासी	१०,०००।०	
९	विरबहादुर महत्तो	मध्यविन्दु न.पा.३,नवलपरासी	कक्षा ८	रणबहादुर महत्तो	मृत्यु	बाघ	नन्दभाउजु	जनता मा.वि.कोह्रुवा,नवलपरासी	१०,०००।०	
१०	भावना पाठक	भरतपुर उ.म.न.पा.२७	वर्ष	सुमित्रा पाठक	घाइते	गैडा	पटिहानी	सप्तगाडकी बहुमुखी क्याम्पस भरतपुर १०	१०,०००।०	
११	सविना पाठक	भरतपुर उ.म.न.पा.२७	कक्षा ९	सुमित्रा पाठक	घाइते	गैडा	पटिहानी	लक्ष्मी मा.वि. जगतपुर नारायणी न.पा.१०	१०,०००।०	
१२	इमरान बि.क.	निर्मलबस्ती १,पर्सा		इन्द्रबहादुर बि.क.	मृत्यु	हात्ती	निर्मलठोरी		१०,०००।०	
	जम्मा								१२००००	

वित्तव न राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रम तर्फबाट वितरण गरेको छात्रवृत्ति

क्र.सं	विद्यार्थीको नाम,शहर	उमेर	अध्ययन गर्ने कक्षा	व्ययजन्तुको आक्रमणमा पर्नेको नाम	व्ययजन्तुको आक्रमणमा पर्नेको अवस्था	आक्रमण गर्ने व्ययजन्तु	सिफारिस गर्ने उपभोक्ता समितिको नाम	अध्ययन गर्ने विद्यालयको नाम	वृत्तिलेको रकम	कैफियत
१	स्मृती उदास	रत्ननगर न.पा.४	कक्षा ९	टेकबहादुर उदास	मृत्यु	बाघ	बुढीरानी	बूढ्योति बोडिड. स्कूल र.न.पा.४	१०००००	
२	स्वीकृती उदास	रत्ननगर न.पा.५	कक्षा ६	टेकबहादुर उदास	मृत्यु	बाघ	बुढीरानी	बूढ्योति बोडिड. स्कूल र.न.पा.५	१०००००	
३	अमान प्याकुरेल	भरतपुर उ.म.न.पा.२०	कक्षा २	मुना प्याकुरेल	घाइते	गैडा	वरण्डाभार	हिमालय दण्डपाणि न्योपान उ.मा.वि. भ.उ.म.न.पा.२०	१०००००	
४	सुजन नेपाली	भरतपुर उ.म.न.पा.२१	कक्षा ८	हनुमान साकी	मृत्यु	बाघ	वरण्डाभार	हिमालय दण्डपाणि न्योपान उ.मा.वि. भ.उ.म.न.पा.२०	१०००००	
५	शिव गौतम	नारायणी न.पा.११	कक्षा ८	कमल गौतम	घाइते	बदेल	केरंगा	सिद्धार्थ मा.वि.नारायणी न.पा.१२	१०००००	
६	अनु बोटे	माडी न.पा.१	कक्षा ११	चन्द्र बोटे	मृत्यु	गैडा	पाचपाण्डव	सोमेश्वर उ.मा.वि.माडी ३	१०००००	
७	दीक्षा तिवारी	माडी न.पा.७	कक्षा ८	बाटुली तिवारी	मृत्यु	गैडा	रेवा	जनकल्याण मा.वि.माडी	१०००००	
८	सन्देश ओझा	भरतपुर उ.म.न.पा.२८	कक्षा ९	विष्णु ओझा	घाइते	गैडा	पटिहानी	ब्राइट स्टार आवासीय मा.वि.भरतपुर २७	१०००००	
९	रञ्जु दराई	नारायणी न.पा.१०	कक्षा ४	कालीबहादुर दराई	मृत्यु	गैडा	केरंगा	कदम नि.मा.वि.नारायणी १०	१०००००	
१०	निवेश थापा	त्रिवेणी सुस्ता ८, नवलपरासी	कक्षा ४	चान्दिमाया लम्कामगर	मृत्यु	बाघ	त्रिवेणी	सुयोदय प्रा.वि.त्रिवेणी सुस्ता ८, नवलपरासी	१०००००	
११	रमिला मुसहर	कावासोती न.पा.१५, नवलपरासी	कक्षा २	हरिबहादुर मुसहर	घाइते	गैडा	अमलटारी	माभी प्रा.वि. कावासोती १५, नवलपरासी	१०००००	
१२	सृजना मुसहर	कावासोती न.पा.१५, नवलपरासी	कक्षा ८	लालबहादुर मुसहर	घाइते	गैडा	अमलटारी	चण्डेश्वरी मा.वि.अग्रौली ४, नवलपरासी	१०००००	
१३	रविन कुमाल	नारायणी न.पा.१, चितवन	कक्षा १	मंगले कुमाल	घाइते	हात्ती	मेघौली	रा.प्रा.वि.लौखरी नारायणी न.पा.१	१०००००	
१४	प्रियम कुमाल	नारायणी न.पा.१, चितवन	कक्षा ४	मंगले कुमाल	घाइते	हात्ती	मेघौली	सरस्वती उ.मा.वि. नारायणी न.पा.१	१०००००	
१५	स्मृती काफ्ले	माडी न.पा.१०, चितवन	कक्षा ११	शालीग्राम काफ्ले	मृत्यु	बाघ	अयोध्यापुरी	जनजीवन उ.मा.वि.माडी ११, चितवन	१०००००	
१६	बर्षा चौधरी	प्रसौनी ६, नवलपरासी	कक्षा ६	बलीराम चौधरी	घाइते	बदेल	गोसाईबाबा	शान्ति किरण ई बोडिड. स्कूल प्रसौनी नवलपरासी	१०००००	
१७	प्रविन चौधरी	प्रसौनी ६, नवलपरासी	कक्षा २	बलीराम चौधरी	घाइते	बदेल	गोसाईबाबा	शान्ति किरण ई बोडिड. स्कूल प्रसौनी नवलपरासी	१०००००	
१८	शिव वास्तोला	नारायणी न.पा. १०, चितवन	कक्षा १०	शिव वास्तोला	घाइते	बदेल	केरंगा	लक्ष्मी मा.वि. जगतपुर नारायणी न.पा.१०	१०००००	
१९	एलिना श्रेष्ठ	देवचुली न.पा.१५, नवलपरासी	कक्षा ७	लक्ष्मी श्रेष्ठ	घाइते	गैडा	सिसवार	विश्व ज्योति बोडिड. स्कूल प्रगतिनगर नवलपरासी	१०००००	
२०	उत्सव धिमिरे	निर्मलबस्ती २, पर्स	कक्षा ४	बोलानाथ धिमिरे	घाइते	हात्ती	निर्मलठोरी	कदम नि.मा.वि.जगतपुर, चितवन	१०००००	
	जम्मा								२०००००	

अनुसूची २७
अतिक्रमण क्षेत्रको सारांश विवरण

क्र.स	स्थान/क्षेत्र	क्षेत्रफल	घरधुरी	जि.पि.एस	अतिक्रमण भएको साल
१.	गजग्राह क्षेत्र, सुस्ता गा.वि.स., जिल्ला नवलपरासी	१०.०६ हेक्टर	निकुञ्ज भित्र	२७.४७९६२४ ८३.९४१८१०	२०३४/३५
२.	त्रिवेणी सुस्ता गा.वि.स. वडा नं. २ को सानो कडलानी, वडा नं. ३ को क्यापटाडी र वडा नं. ८ को साहुमारा, शिवनगरगढी	४८.५१ हेक्टर	करिव ८०/८५ घरधुरी	२७.४५८२२७ ८३.९१३३८०	२०३४/३५
३.	दाउन्नेदेवी उपभोक्ता समिति अर्न्तगत नयाँ बेलाहानी गा.वि.स.को वडा नं. १, २, ३ र ५ तमासपुरमा पर्ने ठूलो पोखरा र पानवारी मध्यवर्ती सामुदायिक वनमा	२४१.५५ हेक्टर	करिव ७०० घरधुरी	२७.५६ ८३.९४४	२०३६
४.	मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने लामिचौर उपभोक्ता समिति अर्न्तगत पिठौली गा.वि.स.को वडा नं. ४, ७ र ९ मा पर्ने शान्ती, राजल्ल र कृडौली मध्यवर्ती सामुदायिक वनको सिमानामा	२७.०२ हेक्टर	करिव ७० घरधुरी	२७.६४४८३५	२०४५
५.	सिखौली उपभोक्ता समिति अर्न्तगत मुकुन्दपुर गा.वि.स.को वडा नं. ६ मा पर्ने प्रस्तावित पितौजी मध्यवर्ती सामुदायिक वन पूर्व पश्चिम राजमार्गको किनारामा	८.०६ हेक्टर	करिव ५५ घरधुरी	२७.७०	२०५०
६.	अयोध्यापुरी गा.वि.स. वडा नं ९ स्थित बाँदरफुल्ला चुरे क्षेत्र तथा बगाई क्षेत्रको चक्का वन अन्तरगतको Core Area मा	५३९.०१ हेक्टर	करिव ५५० घरटहरा	८४.१५१८९२ २७.३६१७२४ ८४.५२८५५६	२०४७
७.	कुसम खोला, घ्याउलीमा र कान्छी बगाई	१९३.४१ हेक्टर	करिव १५० घरपरिवार	२७.३७९९३६ ८४.४८२२६३	२०३३
८.	बरण्डाभार वन क्षेत्रको पश्चिमतर्फ पर्ने गा.वि.स.हरु	६०.६९ हेक्टर वन		२७.५७३३१५ ८४.३६३२८२	२०४०
९.	कुमरोज मध्यवर्ती सामुदायिक वन क्षेत्रको सिमेनी र हरनरी चौरमा	१७.७७ हेक्टर	करिव २०० घरपरिवार		२०४७
१०.	जनकौली मध्यवर्ती सामुदायिक वनको सौराहा क्षेत्र नजिक बाटोको किनारामा	१.४८ हेक्टर	करिव २० घरपरिवार		
११.	लोथर उपभोक्ता समिति अन्तरगत रहेको मकवानपुर जिल्लाको मनहरी गा.वि.स. वडा नं. २ सुनाचुरी क्षेत्र	करिव ६०.९३ हेक्टर	करिव ५०० घरटहरा	२७.५४४२९६ ८४.७५०७४८	२०५९
१२.	निर्मलवस्ती गा.वि.स.को वडा नं ४ मा पर्ने सिकारीवास क्षेत्र	करिव २.७ हे.		२७.३१६४३० ८४.६९०७४५	
	जम्मा	१२०८.४९ हेक्टर	करिव २३३० घरधुरी		

अनुसूची २८
The Future of wildlife in our hand
वन्यजन्तुको भविष्य हाम्रो हातमा
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय कसरा चितवन
२१ औं वन्यजन्तु सप्ताह २०७३ को विविध कार्यक्रम

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

मिति	कार्यक्रम	स्थान	समय	जिम्मेवार	सहभागिता	कैफियत
२०७३।०१।१	भण्डोत्तलन तथा शुभकामना आदान प्रदान	कसरा सौराहा	विहान ७:३० बजे	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता केन्द्र, तराई भु-परिधि कार्यक्रम नेचर गाइड एसोसियसन, निकुञ्ज सफारी प्रा.लि. हात्ती बुकिङ्ग तथा जिप बुकिङ्ग सेन्टर, युनाइटेड हात्ती सहकारी सं. लि. रेवान, क्षेत्रीय होटल संघ सौराहा, दिगो फोहर व्यवस्थापन लि. बर्ड एजुकेशन सोसाइटी लि. रत्ननगर नगरपालिका, मध्यवर्ती सामुदायिक वन समूहहरू	
२०७३।०१।२	पर्चा पम्पेट वितरण र फलफुलको विरवा वितरण चरा अबलोकन चरा अबलोकन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धि अन्तर्क्या तथा सामाग्री वितरण जनचेतनामूलक संरक्षण साँस्कृतिक कार्यक्रम बातावरण शिक्षक मञ्चको विद्यालय संरक्षण शिक्षा कार्यक्रम	त्रिवेणी उ.स. सौराहा त्रिवेणी उ.स. सिसवार उपमोक्ता माडी	विहान ११ बजे विहान ८ बजे विहान १० बजे विहान ११ बजे विहान १० बजे	त्रिवेणी उपमोक्ता समिति, नवलपरासी बर्ड एजुकेशन सोसाइटी त्रिवेणी उपमोक्ता समिति, नवलपरासी सिसवार उपमोक्ता समिति, बातावरण शिक्षक मञ्च चितवन	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष जैविक विविधता केन्द्र, बर्ड एजुकेशन सोसाइटी र पर्यटन व्यवसायी चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, त्रिवेणी उ.स., मध्यवर्ती सामुदायिक वन उ.स. चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, सिसवार उ.स., मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरू, उपमोक्ताहरू र संरक्षण सामुदायिक संघसंस्थाहरू चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ती उपमोक्ता समिति, माडी स्थित विद्यालयका विद्यार्थीहरू	
२०७३।०१।३	चित्रसारी देखी राप्ती ड्याक सम्म तथा बाघमारा म.सा. वन सरसफाई संरक्षण सम्बन्धि विद्यालय कार्यक्रम सौराहा देखी जगतपुर सम्म राप्ती नदि सरसफाई तथा जल सफारी	चित्रसारी सौराहादेखि कसरा	विहान ११ बजे विहान १० बजे विहान ७ बजे	रेवान सौराहा त्रिवेणी उपमोक्ता समिति, नवलपरासी क्षेत्रीय होटल संघ सौराहा	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष/जैविक विविधता केन्द्र, नेचर गाइड एसोसियसन, निकुञ्ज सफारी प्रा.लि. हात्ती बुकिङ्ग तथा जिप बुकिङ्ग सेन्टर, युनाइटेड हात्ती सहकारी सं. लि. रेवान, क्षेत्रीय होटल संघ सौराहा, दिगो फोहर व्यवस्थापन लि. बर्ड एजुकेशन सोसाइटी लि. रत्ननगर नगरपालिका, मध्यवर्ती सामुदायिक वन समूहहरू	
२०७३।०१।४	संरक्षण सम्बन्धि अन्तर्क्या कार्यक्रम वन राप्ती कार्यक्रम वन राप्ती कार्यक्रम	मेघौली त्रिवेणी उ.स.	विहान ११ बजे विहान ८ बजे	मेघौली उपमोक्ता समिति त्रिवेणी उपमोक्ता समिति, नवलपरासी	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना, नारायणी नगरपालिका, मेघौली उपमोक्ता समितिहरू, मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपमोक्ता समूहहरू त्रिवेणी उ.स., मध्यवर्ती सामुदायिक वन उ.स.	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

२०७३/०१५	पुर्व पश्चिम राजमार्गको गोन्द्राङ्ग टिकौली सडक खण्ड सरसफाई	टिकौली	विहान ७ बजे	वनवेनी वरपडाभार मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना, जिल्ला वन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सशस्त्र प्रहरी बल, भरतपुर उपमहानगरपालिका, रत्ननगर नगरपालिका, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरू, समुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरू, मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरू, विसहजार ताल व्यवस्थापन समिति, पर्यटन व्यवसायि
	बाघ गैडा संरक्षण युवा भलिबल खेलकुद कार्यक्रम	मेघौली	विहान ११ बजे	मेघौली उपभोक्ता समिति	मेघौली उपभोक्ता समिति, स्थानिय युवा क्लबहरू, विद्यालयहरू र इको क्लबहरू
	राप्ती ड्याक देखी टेम्पलटाईगर सम्म सरसफाई	सौराहा डुङ्गाघाट	विहान ७ बजे	निकुञ्ज जिप सफारी प्रा.लि.	गाईड एसोसियसन, निकुञ्ज सफारी प्रा.लि. हात्ती बुकिङ्ग तथा जिप बुकिङ्ग सेन्टर, युनाइटेड हात्ती सहकारी सं. लि. रेवान, क्षेत्रिय होटल संघ सौराहा, बर्ड एजुकेशन सोसाईटि लि.
	अग्निरेखा सरसफाई	त्रिवेणी मध्यवर्ती सामुदायिक वन उ.स.	विहान ७ बजे	त्रिवेणी मध्यवर्ती सामुदायिक वन उ.स., नवलपरासी	त्रिवेणी उ.स. र मध्यवर्ती सामुदायिक वन उ.स.
२०७३/०१६	गौरी गाई गणना २०७३ को शुरुवात	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	विहान ८ बजे	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, मध्यवर्ती उपभोक्ता समितिहरू, तराई भु-परिधि कार्यक्रम, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र र पर्यटन व्यवसायी
	बाघमारा सा. व. सरसफाई	बाघमारा म.सा. वन उ.स.	विहान ७ बजे	बाघमारा मध्यवर्ती सामुदायिक वन	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना, मृगकुञ्ज उपभोक्ता समितिहरू, पर्यटन व्यवसायि
	भेंटेरेनरी तालिम उद्घाटन	त्रिवेणी उ.स.	विहान १० बजे	त्रिवेणी उपभोक्ता समिति, नवलपरासी	त्रिवेणी उ.स. र सहभागीहरू
	जनकौली डुङ्गाघाट देखि राप्ती ड्याक सम्म सरसफाई	जनकौली डुङ्गाघाट	विहान ७ बजे	जनकौली म.सा. वन र नेचर गाईड एसोसियसन	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष-जैविक विविधता केन्द्र, नेचर गाईड एसोसियसन, निकुञ्ज सफारी प्रा.लि. हात्ती बुकिङ्ग तथा जिप बुकिङ्ग सेन्टर, युनाइटेड हात्ती सहकारी सं. लि. रेवान, क्षेत्रिय होटल संघ सौराहा, दिगो फोहर व्यवस्थापन लि. बर्ड एजुकेशन सोसाईटि लि. रत्ननगर नगरपालिका, मध्यवर्ती सामुदायिक वन समुहहरू
२०७३/०१७	कविता वाचन सहित अल्तर्क्या तथा समापन	सौराहा, त्रिवेणी	विहान ७ बजे	NTNC-BCC, त्रिवेणी उ.स.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, नेपाली सेना, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरू, विसहजार ताल व्यवस्थापन समिति, पर्यटन व्यवसायि

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

अनुसूची २९ चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, कसरा चितवनको स्वीकृत कर्मचारी दरबन्दी विवरण

सि.न	पद	श्रेणी	सेवा	समुह	स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत कर्मचारी			असाधारण विदा	अध्ययन विदा	रिक्त	कैफियत
						स्थायी	करार	फाजिल				
१	प्रमुख स. अधिकृत	रा.प. द्वितिय	वन	ने. पा. बा. ला.	१	१						
२	ब. पशु चिकित्सक	रा.प. द्वितिय	कृषि	भेटेरीनरी	१	१						
३	सहायक स. अधिकृत	रा.प. तृतीय	वन	ने. पा. बा. ला.	८	४					३	
४	पशु चिकित्सक	रा.प. तृतीय	कृषि	भेटेरीनरी	१	०					१	
५	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्र.	१	१						
६	लेखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	१						
७	रेन्जर	रा.प. अ. प्रथम	वन	ने. पा. बा. ला.	१८	११			१		६	
८	सब ईन्जिनियर	रा.प. अ. प्रथम	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	१	१						
९	नायब सुब्बा	रा.प. अ. प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्र.	५	४					१	
१०	ना. सु. (न्याय)	रा.प. अ. प्रथम	प्रशासन	प्रशासन	१	१						
११	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प. अ. प्रथम	विविध	विविध	१	०					१	
१२	लेखापाल	रा.प. अ. प्रथम	प्रशासन	लेखा	१	१						
१३	पशु स्वा. प्राविधिक	रा.प. अ. प्रथम	कृषि	भेटेरीनरी	१	१						
१४	खरिदार	रा.प. अ. द्वितिय	प्रशासन	सामान्य प्र.	१६	४					१२	
१५	सह-लेखापाल	रा.प. अ. द्वितिय	प्रशासन	लेखा	१	०					१	
१६	सि. गेमस्काउट	रा.प. अ. द्वितिय	वन	ने. पा. बा. ला.	३२	२					३०	
१७	सि. गेमस्काउट	रा.प. अ. द्वितिय	वन	ने. पा. बा. ला.	३	१					२	रा.प. अ. चतुर्थ श्रेणी हुने रहेको
१८	गेमस्काउट	श्रेणी विहिन	वन	ने. पा. बा. ला.	१०५	४८	२				५५	
१९	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	प्रशासन	सामान्य प्र.	५	०	२				३	
२०	सवारीचालक	श्रेणी विहिन	इन्जिनियरिङ	मेकानिकल	६	०	२				४	
२१	माफ्ती	श्रेणी विहिन	प्रशासन	सामान्य प्र.	१२	१	१				१०	
		जम्मा			२२१	८३	७	०	०	१	१२९	
		हात्तीसार तर्फ										
२	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	वन	हात्तीसार	१	१					१	
३	ना. सु.	रा.प. अ. प्रथम	वन	हात्तीसार	२	१					१	
४	दरोगा	रा.प. अ. द्वितिय	वन	हात्तीसार	२	१					१	
५	दरोगा	रा.प. अ. द्वितिय	वन	हात्तीसार	११	८					३	रा.प. अ. चतुर्थ श्रेणी हुने रहेको
६	फणिल	श्रेणीविहिन	वन	हात्तीसार	३९		२३				१६	
७	पछुवा	श्रेणीविहिन	वन	हात्तीसार	५०	०	४०				१०	
१०	माहुत	श्रेणीविहिन	वन	हात्तीसार	५०	३९	०				१	
		जम्मा			१५५	५०	६३	०	०	०	३३	
		कार्यालय तर्फ दरबन्दी			२२१	८३	७			१	१२९	
		हात्तीसार तर्फ दरबन्दी			१५५	५०	६३	०	०	०	३३	
		जम्मा कुल दरबन्दी			३७६	१३३	७०	०	०	१	१६२	

नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
कसरा, चितवन
फोन नं. ०५६-४११०२५
फ्याक्स नं. ०५६-४११०२४
Email: info@chitwannationalpark.gov.np
Website: www.chitwannationalpark.gov.np

1984

2003

2005

2015